

Bijlage II

**Zienswijzenrapport bij het
Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020
*Ruimte voor de spelende mens***

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Procedure totstandkoming Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 en zienswijzeprocedure.....	4
Ingediende zienswijzen	4
Financieel kader, budgetaanvraag en budgetruimte	5
Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan en Adviescommissie Culturele Projecten	5
Werkwijze Adviescommissie	6
Culturele infrastructuur	6
Diversiteit en participatie	6
Reacties op zienswijzen per instelling	8
Cultuurankers gezamenlijk	9
Korzo & TahS gezamenlijk	11
Appel De, Toneelgroep.....	12
Art-S-Cool	13
Boekids	14
Branoul	15
Bredius, Museum.....	16
Briza.....	17
Ciconia Consort	18
Collegium Musicum	19
Creative Court.....	20
Crossing Border	21
CultuurSchakel	22
Theater Dakota	23
Dans- en Muziekcentrum Den Haag	25
De Dutch Don't Dance Division	27
De Nieuwe Regentes.....	28
Den Haag onder de Hemel.....	29
DiamantTheater	30
Diligentia en PePijn	31
Haags Kinderatelier	32
Haags Pop Centrum	33
Heden	34
Het Nationale Theater i.o.....	36
Humanity House	37
iii	38
Johan Wagenaarstichting	39
Korzo	40

Laaktheater	41
Lonneke van Leth Producties	42
Loosduins Museum	43
Masterclass Jong Talent	44
Museon	45
Muzee Scheveningen	46
Nederlands Dans Theater	48
Nest	49
New Dutch Academy	50
New European Ensemble	51
Paard van Troje	52
PIP	53
Popdistrict	54
Prins 27	55
Prinses Christina Concours	56
Rabarber	57
STET The English Theatre	58
Stroom Den Haag	60
Theater de Vaillant	61
Topaze	62
Turks Museum Nederland	63
West	64
YMCA Scheveningen	65
Bijlage I: Zienswijze per instelling	66

Inleiding

Procedure totstandkoming Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 en zienswijzeprocedure

De gemeenteraad stelde op 25 juni 2015 het Beleidskader Kunst en Cultuur 2017-2020 vast, met een financieel kader van € 51,7 miljoen op jaarbasis. In dit Beleidskader legt het college de hoofdlijnen vast van het cultuurbeleid van Den Haag voor de periode 2017-2020 en geeft daarmee richting en ruimte aan de ontwikkeling van het culturele leven van Den Haag. De Haagse culturele instellingen zijn uitgenodigd hun plannen daarvoor in te dienen. De door het college benoemde Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 presenteerde op 29 april 2016 het advies 'Bouwen aan Kunst en Cultuur'.

Hieraan voorafgaand zijn instellingen in de gelegenheid gesteld hun instellingsadvies te controleren op feitelijke onjuistheden. Van deze mogelijkheid is zeer ruim gebruik gemaakt, 70 van de 95 aanvragende instellingen verzonden een reactie aan het secretariaat van de Adviescommissie. De meeste instellingen namen de gelegenheid om - naast feitelijke onjuistheden - ook een reactie op de inhoud en het advies zelf te geven. De Adviescommissie woog conform haar opdracht uitsluitend de in de reacties als feitelijke onjuistheid benoemde punten in haar definitieve advies mee. De Adviescommissie heeft de door de instellingen aangegeven punten zorgvuldig getoetst en daar waar nodig haar advies aangepast. Van de inhoudelijke reacties van de instellingen is door het college in het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 verder geen kennis genomen, zij zijn gearhiveerd bij het secretariaat van de Adviescommissie.

Ook na aanbieding van het definitieve Advies zijn nog vele reacties binnengekomen van instellingen. Het college heeft daarom op 31 mei 2016 het besluit genomen alsnog alle aanvragers actief de gelegenheid te bieden een zienswijze op het concept Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 in te sturen. Met een brief en instructie heeft het college de aanvragende instellingen op de hoogte gesteld van deze ingelaste stap in het proces.

Instellingen hebben tot en met 22 juli schriftelijk hun zienswijze op het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 kenbaar kunnen maken. Het voorliggende, openbare Zienswijzenrapport bestaat uit een integrale bundeling van deze zienswijzen (zonder bijlagen als adhesiebetuigingen van derden, prestatieoverzichten, persberichten e.d.) met een reactie van het college en vormt een bijlage bij het raadsvoorstel Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Daar waar de zienswijzen daartoe aanleiding geven, zijn in dit Meerjarenbeleidsplan aanpassingen doorgevoerd die ook worden vermeld in de reacties op de individuele zienswijzen.

Het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 'Ruimte voor de spelende mens' wordt na bespreking in de commissie Samenleving tegelijk met de gemeentebegroting 2017 door de gemeenteraad vastgesteld op 4 november 2016. Medio november wordt dan op basis hiervan het collegebesluit genomen over de individuele subsidies aan de instellingen.

Ingediende zienswijzen

In totaal zijn 49 zienswijzen ontvangen van instellingen op het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Daarnaast zijn 2 zienswijzen door instellingen gezamenlijk ingediend. Enkele instellingen hebben laten weten geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Het college dankt alle instellingen voor de moeite die zij hebben genomen om te reflecteren op het Meerjarenbeleidsplan en hun zienswijze uiteen te zetten. Uiteraard kunnen de visie van de Adviescommissie en het college enerzijds en die van instellingen anderzijds van elkaar (blijven) afwijken.

Enkele onderwerpen komen in meerdere zienswijzen aan de orde. Het college geeft hierop in deze inleiding, per onderwerp, haar visie.

Financieel kader, budgetaanvraag en budgetruimte

Een aantal instellingen vraagt in de zienswijze om het toegekende bedrag te heroverwegen. Met het Beleidskader Kunst en Cultuur 2017-2020 heeft de gemeente de Adviescommissie een financieel kader van € 51,7 miljoen meegegeven, met de opdracht binnen het budget te adviseren en keuzes te maken. Binnen dit financiële kader is een budget beschikbaar van € 450.000 om scholen financieel te belonen wanneer zij cultuuronderwijs in hun onderwijsplannen, inclusief bezoek aan cultuurinstellingen, een plek geven. Dit bedrag heeft de Adviescommissie buiten haar adviseringsruimte gehouden. Voorts zijn als gevolg van de herziening van de gemeentelijke cultuurprijzen in 2015 de structurele subsidiebedragen aan de Jan Campert-stichting en de Johan Wagenaarstichting verhoogd met resp. een bedrag van € 15.833 en € 2.500. Deze middelen zijn toegevoegd aan het financiële kader waarbinnen geadviseerd is. Daarmee komt het daadwerkelijke financiële kader voor het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 voor de advisering op € 51.268.333. Daarnaast gold de opdracht om in het Kunstenplan aandacht te schenken aan verjonging en vernieuwing, en aan talentontwikkeling. De Adviescommissie adviseert in haar advies *Bouwen aan Kunst en Cultuur* diverse instellingen al dan niet geormerkte bedragen toe te kennen, mocht het college aanvullend budget ter beschikking stellen. Het college ziet, zoals hierboven al gemeld, echter geen mogelijkheden dit extra budget ter beschikking te stellen. Daarmee vindt de door de Adviescommissie aanbevolen verruiming niet plaats.

De Kunstenplanperiode 2013-2016 kenmerkte zich door aanzienlijke bezuinigingen op het budget dat beschikbaar werd gesteld aan instellingen. Dat heeft er toe geleid dat meerdere instellingen een verhoging van het budget hebben aangevraagd. Samen met de aanvragen van instellingen die de vorige Kunstenplanperiode niet (meer) in aanmerking kwamen voor subsidie, of nu voor de eerste keer aanvragen, is er voor een bedrag van € 13,9 miljoen meer aangevraagd dan beschikbaar is. Dit heeft er toe geleid dat de Adviescommissie slechts bij enkele instellingen de keuze heeft kunnen maken een verruiming van het budget ten opzichte van het huidige budget te adviseren. Ook waar de Adviescommissie lovend was over prestaties en plannen van instellingen kon zij niet alle aanvragen (geheel) honoreren gezien haar opdracht te adviseren binnen het beschikbare financiële kader. In diverse zienswijzen komt dit aspect naar voren en schetsen instellingen wat zij voor het extra aangevraagde budget hadden willen uitvoeren. Het college ziet geen mogelijkheden om de in het advies opgenomen verruiming van het budget te honoreren en vraagt bij een lager geadviseerd bedrag dan het aangevraagde bedrag van instellingen dan ook een aangepast plan dat aansluit op het bedrag in het concept-besluit.

Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan en Adviescommissie Culturele Projecten

Een aantal instellingen geeft aan samenhang in de adviezen te missen, of is van mening dat er onvoldoende continuïteit is in de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan, of dat er te weinig samenhang is tussen de commissie Meerjarenbeleidsplan en de commissie Culturele Projecten. Het college heeft met de benoeming van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 gekozen voor een structuur waarin naast een kerncommissie van acht leden - waaronder de voorzitter - een ring van deskundigen in deelcommissies werd geformeerd. Per discipline is elk advies opgesteld door het lid van de kerncommissie samen met deze deelcommissie. Elk advies is daarna teruggekomen in de kerncommissie en uitvoerig gewogen en tegen het licht gehouden. Daarmee is geborgd dat elk zorgvuldig gewogen advies gedragen wordt door de Adviescommissie als geheel.

Om de samenhang te borgen tussen verschillende Adviescommissies Meerjarenbeleidsplan van de gemeente Den Haag benoemde het college twee leden van de commissie Culturele Projecten ook in de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Daarnaast zorgt het

ambtelijke secretariaat van de verschillende Adviescommissie voor een verbinding tussen de commissies.

Diverse instellingen die in de afgelopen jaren aanvragen indienden voor Culturele Projecten opteerden voor opname in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020. De kennis over deze instellingen was door de keuze voor bovengenoemde samenstelling aanwezig in de Adviescommissie. Anders dan bij een projectaanvraag is bij de beoordeling in het kader van het Meerjarenbeleidsplan meegewogen of aanvragende instellingen naar het oordeel van de Adviescommissie in staat zouden zijn gedurende de hele Kunstenplanperiode meerwaarde te genereren in het Haagse culturele infrastructuur.

Werkwijze Adviescommissie

Het college heeft veel vertrouwen in de zorgvuldige en onafhankelijke wijze waarop de adviezen tot stand zijn gekomen, de hierboven geschetste werkwijze leidt tot een intersubjectief oordeel en breed gedragen adviezen. De Adviescommissie heeft in haar gesprek met de raad op 2 juni 2016 een presentatie gegeven over haar bevindingen en het advies zelf, en daarin ook vragen beantwoord over de wijze waarop de adviezen tot stand zijn gekomen. De procedure van voorbereiding, informatie opvraag, de gevoerde gesprekken met de instellingen, het bezoeken van presentaties en voorstellingen, de manier waarop is gewerkt met een kerncommissie en gespecialiseerde subcommissies, evenals de wijze waarop de adviezen zijn geformuleerd en afgewogen kwamen hier aan de orde. De raad heeft verder de gelegenheid gekregen aanvullende vragen schriftelijk in te dienen bij de Adviescommissie. Deze vragen zijn door de Adviescommissie beantwoord (RIS 294638).

Culturele infrastructuur

Met het Beleidskader is de gewenste culturele infrastructuur voor de komende vier jaar op functieniveau beschreven. Dit betreft een stelsel waarin samenhang tussen de verschillende disciplines en instellingen bestaat. Het college heeft dit nadrukkelijk aan de Adviescommissie meegegeven als opdracht. Naast samenwerking is daarbij aangegeven dat vernieuwing en verjonging door instroom van niet eerder in de infrastructuur opgenomen instellingen bevordert diende te worden. Ook moest accent worden gelegd op talentontwikkeling. De Adviescommissie heeft vanuit dit gegeven binnen het Kunstenplanbudget een integrale afweging gemaakt van alle aanvragen en prestaties, en de aanvragen in samenhang gezien. Het college heeft deze keuzes grotendeels overgenomen.

Diversiteit en participatie

In enkele zienswijzen wordt aangegeven dat diversiteit en integratie (te) weinig plaats krijgen binnen het nieuwe bestel. De afgelopen jaren is in Den Haag sterk ingezet op een samenleving waarin iedereen meedoet en volop aandacht is voor alle burgers, ongeacht culturele achtergrond en leeftijd. Er is daarom in 2013 tot en met 2016 een extra stimuleringsbudget beschikbaar gesteld onder de regeling Pluriform Programmeren voor projecten om in programmering en marketing een breder publiek aan te spreken. In het Beleidskader Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020 kiest het college voor een nieuwe koers. Het college is van mening dat het bereiken van publiek met een bi-culturele achtergrond behoort tot de kernactiviteiten van culturele instellingen die uit het cultuurbudget worden bekostigd en wil daarom hiervoor geen aparte regeling in stand houden. Het budget Pluriform Programmeren wordt daarom niet gecontinueerd.

In het Beleidskader Kunst en Cultuur 2017-2020 is nadrukkelijk gesteld dat de artistieke en intrinsieke waarde van kunst en cultuur de basis moet blijven voor het cultuurbeleid. De Adviescommissie heeft instellingen primair op deze criteria beoordeeld, maar heeft daarbij gehoor gegeven aan de wens - geuit door de gemeenteraad bij de behandeling van het Beleidskader - om bijzondere inspanningen gericht op een breder en meer divers publieksbereik mee te wegen. De Adviescommissie heeft onder meer geconstateerd dat diverse podia in hun programmering een voortrekkersrol spelen op dit gebied.

De ondersteuning van het Netwerk Erfgoed Haagse Migranten wordt voortgezet. Het college hecht aan het onderling verbinden van personen en organisaties en het uitgaan van wat mensen bindt als bewoner van Den Haag. In het Netwerk participeren diverse migrantenorganisaties naast vertegenwoordigers van musea en erfgoedinstellingen. In het Meerjarenbeleidsplan 2017 – 2020 zijn voorts (nieuwe) instellingen opgenomen die pluriformiteit centraal stellen, zoals Aight, Art-S-Cool, Kalpana, CultureClash4U, PIP en Rewire.

Voor het bereiken van een breed publiek vervullen daarnaast binnen de Haagse culturele infrastructuur de cultuurankers een cruciale functie. Zij richten zich op vergroting van de cultuurparticipatie binnen de eigen wijk en/of stadsdeel door gebruik te maken van programmaraden waarin bewoners vertegenwoordigd zijn en door een programmering die aansluit bij de identiteit van het stadsdeel. Zij staan open voor initiatieven vanuit de wijk, zijn partner voor de stadspodia die nieuw publiek zoeken, broedplaats voor kleurrijk talent en vindplaats voor nieuwe makers.

De bevordering van diversiteit en participatie wordt verder op stadsniveau ondersteund door CultuurSchakel, dat zich richt op actieve cultuurparticipatie (amateurkunst) in al zijn diversiteit, vraag en aanbod bijeenbrengt en de subsidieregeling Amateurkunstenaars uitvoert. Van alle in het bestel opgenomen instellingen die subsidie ontvangen van de gemeente wordt nadrukkelijk gevraagd inspanningen te plegen en verantwoording af te leggen over het bereiken van een zo breed mogelijk publiek. Gedurende de Kunstenplanperiode 2017-2020 zal de gemeente instellingen hierop aanspreken.

Reacties op zienswijzen per instelling

Cultuurankers gezamenlijk

De acht cultuurankers hebben een gezamenlijke zienswijze gestuurd. Hierin geven zij aan dat de inzet van de Adviescommissie was om de structurele en incidentele middelen die de cultuurankers afgelopen jaren ontvingen, om te zetten in structurele subsidies voor vier jaar. Zij stellen dat dit niet is gelukt omdat zij constateren dat de cultuurankers ten opzichte van 2015 samen € 30.000 inleveren. De gezamenlijke cultuurankers geven vervolgens aan dat zij lezen dat het college in het concept collegebesluit heeft aangegeven dat tussen de cultuurankers en de andere instellingen een meer gelijkwaardige samenwerking moet ontstaan. Zij verzoeken het college de cultuurankers toe te rusten met voldoende middelen voor personele inzet en samenwerking.

De cultuurankers vragen het college de kleine cultuurankers ruimte te geven om beperkt personele inzet te betalen uit de geadviseerde subsidies. Ten slotte vragen de cultuurankers het college middelen vrij te maken voor de exploitatie van de grotere cultuurankers.

Het college wil de opmerking van de cultuurankers over het inleveren van subsidie ten opzichte van het budget van 2015 nuanceren. Een aantal cultuurankers heeft in 2015 een bijdrage ontvangen uit de Regeling Pluriform Programmeren (samen ruim € 35.000). Zoals in de inleiding gemeld wordt deze regeling in de nieuwe beleidsperiode niet gecontinueerd omdat het college van mening is dat het bereiken van de totale bevolking van Den Haag behoort tot de kernactiviteiten van alle culturele instellingen die uit het cultuurbudget worden bekostigd. Dat de cultuurankers niet meer kunnen rekenen op een bijdrage uit dit budget en dat deze middelen niet structureel gemaakt zouden worden volgt hier logischerwijze uit. De Adviescommissie heeft gehoor gegeven aan het feit dat het college veel belang hecht aan de positie van de cultuurankers, zoals is verwoord in het Beleidskader. Zij heeft er daarom voor gekozen het budget van de cultuurankers dat voor een deel uit incidentele middelen bestond (beschikbaar gekomen uit het coalitieakkoord en het programmeerbudget dat via een financiële motie beschikbaar is gesteld) te verruimen met structurele middelen.

In het concept collegebesluit constateert het college dat de: *Cultuurankers voor veel stedelijke culturele instellingen aantrekkelijke partners zijn bij hun pogingen een breder en meer divers publiek te bereiken. Het college constateert dat de cultuurankers zich hebben ontwikkeld en daardoor steeds meer in staat zijn om deze rol op zich te nemen, maar dat samenwerking met cultuurinstellingen in de binnenstad nog niet altijd op gelijkwaardige basis tot stand komt.* Met de bestending van de beschikbare middelen voor de cultuurankers (van incidentele naar structurele middelen) meent het college dat de cultuurankers voldoende zijn toegerust om deze samenwerking aan te gaan. De opmerking van het college is tevens een aansporing voor de culturele instellingen in de binnenstad om deze samenwerking op gelijkwaardige basis vorm te geven.

Ten aanzien van de vraag om de kleine cultuurankers ruimte te geven beperkt personele inzet te betalen uit de geadviseerde subsidies, kan het college zich vinden in de genoemde argumenten die ook in de individuele reacties van de betreffende cultuurankers naar voren komen. Wij constateren dat de kleinere cultuurankers die een cultuurankerfunctie-budget (€ 45.000 peiljaar 2013) hebben, kampen met het probleem dat zij de kosten voor overhead onvoldoende kunnen dekken. In de afgelopen beleidsperiode is duidelijk geworden dat deze cultuurankers met een kleiner activiteitenbudget wel de voorgenomen activiteiten kunnen laten plaatsvinden en daarmee een relatief groot publieksbereik hebben. Wij herzien daarom het genomen besluit in die zin dat in het voor de cultuurankerfunctie toegezegde bedrag aan Muzee, Diamanttheater en de bibliotheken Leidschenveen-Ypenburg en Nieuw Waldeck-Loosduinen geen geoormerkt bedrag meer wordt opgenomen voor de overhead. Wij zullen in de jaarbeschikkingen concrete afspraken maken over de prestatienorm.

Wat betreft het verzoek middelen vrij te maken voor de exploitatie van de grotere cultuurankers, verwijst het college naar de inleiding waarin toegelicht wordt dat het financiële kader slechts beperkt ruimte biedt.

De zienswijze van de cultuurankers leidt tot een aanpassing van het collegebesluit op het punt dat in het voor de cultuurankerfunctie toegezegde bedrag aan Muzee, Diamanttheater en de bibliotheken Leidschenveen-Ypenburg en Nieuw Waldeck-Loosduinen geen geormerkt bedrag meer wordt opgenomen voor de overhead.

De zienswijze van de gezamenlijke cultuurankers geeft verder geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Korzo & TahS gezamenlijk

De directies van Korzo en Theater aan het Spui/Zaal 3 reageren op de uitnodiging van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 voor een betrokkenheid van beide instellingen bij het ontwikkelen van een planvisie voor een autonome, flexibele multidisciplinaire productiefaciliteit voor jonge en innovatieve kunstenaars die niet aan een gevestigde instellingen gelieerd (willen) zijn. Korzo en Zaal 3 geven aan deze handschoen graag op te pakken. Ook zij achten het tijd om samen met alle bestaande talentontwikkelaars in Den Haag dwars door de disciplines een mogelijkheid voor jonge makers te ontwikkelen. Hoewel hier op dit moment geen budget voor beschikbaar is, willen de instellingen in gezamenlijkheid zoeken naar de mogelijkheden om deze leemte in Den Haag op te vullen.

Het college is verheugd dat Korzo en Theater aan het Spui/Zaal 3 bereid zijn het initiatief te nemen om te zoeken naar een versterkte samenwerking van Haagse instellingen die zich nu al met talentontwikkeling en het versterken van het makersklimaat bezighouden. Wij gaan de komende maanden graag in gesprek om de ideeën te verkennen en een visie te (laten) ontwikkelen.

De zienswijze van Korzo en Theater aan het Spui geeft geen aanleiding tot aanpassing van onze tekst over de flexibele en interdisciplinaire productiefaciliteit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Appel De, Toneelgroep

Toneelgroep De Appel heeft tevens een bezwaarschrift ingediend

Tezamen met een mailbericht en een begeleidende brief van 22 juli 2016 heeft Toneelgroep De Appel (De Appel) de schriftelijke reactie van 13 april 2016 aan de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 onverkort als zienswijze ingediend omdat men van mening is dat het oordeel van de Adviescommissie grove onzorgvuldigheden en onjuistheden bevat. In deze uitgebreide reactie wilde De Appel de Adviescommissie overtuigen van haar artistieke koers en de keuze voor de artistiek leider. Ook wordt toegelicht waarom er geen subsidie is aangevraagd bij het Fonds Podiumkunsten.

In de begeleidende brief zegt De Appel zich niet in het beeld van het eigen gezelschap en de plannen voor de toekomst te herkennen en bij de subsidieaanvraag aan alle eisen en criteria van de gemeente te hebben voldaan. Aangegeven wordt dat het gezelschap zich in een transitiefase bevindt. De Appel verzoekt het college de reactie van 13 april mee te nemen bij de totstandkoming van het definitieve meerjarenbeleidsplan.

In de aanbiedingsmail bij de zienswijze geeft De Appel aan dat er eind augustus mogelijk een alternatief plan wordt ingediend, zij het niet door de directie die de subsidieaanvraag heeft opgesteld.

Het college heeft kennis genomen van de zienswijze inclusief de uitgebreide reactie die in april aan de Adviescommissie was gestuurd. De reactiemogelijkheid op het conceptadvies was gericht op het aangeven van feitelijke onjuistheden. Zoals in de inleiding van dit zienswijzerapport is aangegeven, heeft het college vertrouwen in de werkwijze van de Adviescommissie, die de door de instellingen aangegeven punten zorgvuldig heeft getoetst en het conceptadvies daar waar nodig heeft aangepast.

Gezien de mededeling van de Raad van Toezicht dat de directieleden De Mol en Van de Schilde hebben besloten hun directiewerkzaamheden niet voort te zetten en dat er mogelijk nog een alternatief plan wordt ingediend, concludeert het college dat dit dan eventueel door een andere (interim)directie zal worden opgesteld. Hierdoor is de situatie bij De Appel zodanig gewijzigd dat er voor het college geen reden is om tot andere inzichten te komen dan in het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

De zienswijze van Toneelgroep De Appel geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Art-S-Cool

Art-S-Cool heeft naar aanleiding van het concept collegebesluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 een geactualiseerd plan gepresenteerd.

Art-S-Cool geeft aan verheugd te zijn met het gegeven dat het college het positieve advies van de Adviescommissie overneemt en beschouwt zich bevoorrecht om bij te kunnen dragen aan het versterken van cultuuronderwijs, culturele diversiteit, cultuurparticipatie en maatschappelijke relevantie van de cultuursector.

Art-S-Cool geeft aan kennis te hebben genomen van het voornemen van het college te onderzoeken op welke wijze de Ooievaarspas en het Jeugdcultuurfonds drempelverlagend kunnen zijn. Art-S-Cool heeft met diverse pilots ervaring opgedaan met buitenschools cultuuronderwijs en deelt deze ervaringen in de zienswijze. Art-S-Cool stelt voor dat de gemeente in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 ruimte maakt voor een beleid gebaseerd op deze ervaringen zodat deelname aan kunst en cultuur voor kinderen voor wie het anders buiten het bereik ligt mogelijk wordt.

Het college waardeert de positieve zienswijze van Art-S-Cool en betreft de ervaringen die Art-S-Cool heeft opgedaan bij het vormgeven van het beleid om in te spelen op de problemen met het bereiken van kinderen uit arme gezinnen.

De zienswijze van Art-S-Cool geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Boekids

Boekids reageert in haar zienswijze op een aantal punten in het advies van de Adviescommissie en verzoekt het college de opmerkingen in het besluit mee te nemen.

Boekids geeft aan bewust activiteiten te organiseren die aansluiten bij de belevingswereld van kinderen en daarmee kinderen in contact te brengen met boeken en verhalen. Boekids licht naar aanleiding van een opmerking van de Adviescommissie over het festivalonderdeel Boekids University toe dat Boekids University speciaal ontwikkeld is om scholen bij het festival te betrekken met colleges die plaatsvinden onder schooltijd en niet worden aangeboden als vrijetijdsaanbod.

Ten aanzien van samenwerking met andere instellingen heeft de Adviescommissie gezegd teleurgesteld te zijn in het gegeven dat er geen verdere samenwerkingsverbanden zijn aangegaan met de Bibliotheek Den Haag, evenals dat de samenwerking met Writers Unlimited niet is voortgezet. Boekids geeft aan dat de organisatie er alles aan gedaan heeft om de samenwerking te bewerkstelligen. Boekids voegt bij de zienswijze een brief d.d. 02-07-2015 aan de wethouder inzake samenwerking literaire festivals en de reactie d.d. 02-09-2015 van de wethouder hierop. Daarnaast meldt Boekids dat men nog steeds activiteiten in de Bibliotheek en wijkbibliotheken organiseert.

Het college heeft kennis genomen van de toelichting die Boekids geeft op de bewuste keuzes die gemaakt worden bij het organiseren van activiteiten. Wat betreft het festivalonderdeel Boekids University heeft het college kennis genomen van de toelichting die Boekids in de zienswijze geeft. Het college geeft Boekids mee dat zij de opmerking van de Adviescommissie als aanmoediging opvat. De commissie geeft aan enthousiast te zijn over dit festivalonderdeel, maar ziet het als een interessante optie om dit onderdeel door het gehele jaar heen te organiseren. Het college waardeert het dat Boekids laat zien positief te staan tegenover samenwerking en leest met instemming dat de organisatie aangeeft activiteiten met de bibliotheek te organiseren.

De zienswijze van Boekids geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Branoul

Branoul geeft in haar zienswijze aan dat Branoul in het verleden niet in staat is geweest om te kunnen samenwerken omdat de organisatie vanwege te geringe subsidie nooit op vlieghoogte kon komen. Branoul constateert dat talentontwikkeling voor toneel en tekstontwikkeling in het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020 wordt ondergebracht bij Het Nationale Theater. Branoul stelt dat het een rol voor zichzelf ziet om jonge makers te begeleiden bij de totstandkoming van hun eerste toneelbewerkingen en zo onderdeel uit zou kunnen maken van een keten voor talentontwikkeling, maar dat het daarvoor wel noodzakelijk is dat er voldoende middelen zijn om de organisatie op orde te hebben. Met dit negatieve advies wordt dat onmogelijk.

Branoul gaat ook in op specifieke opmerkingen uit het advies. Allereerst geeft Branoul aan dat de subsidie die ontvangen is uit het Fonds Stimulering Cultureel Ondernemerschap diende ter versterking van de verdien capaciteit van Branoul, maar dat het Branoul aan middelen ontbrak om te programmeren en daarmee ook om inkomsten te verwerven.

Branoul gaat puntsgewijs in op opmerkingen van de Adviescommissie over positionering, talentontwikkeling, organisatiestructuur, samenwerking met andere partijen dan De Appel, cultuureducatie en publieksbereik. Branoul verwijst naar haar aanvraag waarin het op deze punten ingaat of licht toe hoe zij met het betreffende onderwerp omgaat.

Het college heeft zorgvuldig kennis genomen van de opmerkingen die Branoul maakt over het advies van de commissie. Wij merken daarbij op dat het bij de hierboven genoemde punten gaat om interpretaties en de beoordeling van de subsidieaanvraag door de Adviescommissie maar niet om feitelijke onjuistheden. Uiteraard kunnen de visie van de Adviescommissie en het college enerzijds en die van Branoul anderzijds van elkaar (blijven) afwijken. Met betrekking tot de rol die Branoul voor zichzelf ziet op het gebied van talentontwikkeling heeft het college begrip voor de overwegingen die Branoul meegeeft in de zienswijze.

Dat de organisatie van Branoul tijdens de weken voor het indienen van de zienswijze verder vorm heeft gekregen, is positief, maar geen feit dat door de Adviescommissie meegewogen had kunnen worden.

De zienswijze van Branoul geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Bredius, Museum

De Stichting Bredius Genootschap geeft in haar zienswijze een nadere toelichting op haar visie, samenwerkingsverbanden en cultureel ondernemerschap. De Stichting is gelukkig met het positieve oordeel en de voortzetting van het huidige subsidiebedrag, maar geeft aan dat het niet-gehonoreerde extra bedrag was aangevraagd om activiteiten die nu door vrijwilligers worden gedaan, professioneel te kunnen uitvoeren.

Het college heeft kennisgenomen van de toelichting die Museum Bredius geeft op haar visie, samenwerkingsverbanden en cultureel ondernemerschap, maar ziet hierin geen aanleiding om van het advies van de commissie te heroverwegen. Met betrekking tot het extra aangevraagde bedrag verwijst het college naar de inleiding van dit zienswijze rapport waarin het ingaat op het financiële kader.

De zienswijze van de Stichting Bredius Genootschap geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Briza

Briza stelt in haar zienswijze dat verschillende eerder door Briza gemelde onjuistheden niet door de Adviescommissie zijn verwerkt. Briza verwijst naar de brief aan de voorzitter van de Adviescommissie van 12 april 2016. In die brief gaat Briza in op opmerkingen van de Adviescommissie uit het Advies en geeft aanvullende informatie op de aanvraag die is ingediend. Briza licht daarbij onder andere toe welke samenwerkingsverbanden het met andere Haagse culturele instellingen heeft. Briza geeft ten slotte aan schade te ondervinden door deze feitelijke onjuistheden.

Zoals we in de inleiding hebben aangegeven, heeft de Adviescommissie de door de instellingen aangegeven punten zorgvuldig getoetst en waar nodig haar advies aangepast. Wij hebben opnieuw de punten die Briza onder de aandacht brengt, bekeken en komen tot de conclusie dat het geen feitelijke onjuistheden betreft, maar een verschil van interpretatie. Met betrekking tot de toelichting op de samenwerkingsverbanden die Briza heeft, constateert het college dat Briza in haar aanvraag een opsomming geeft van een aantal partners waarmee het samenwerkt, maar niet toelicht waar de samenwerking uit bestaat. De Adviescommissie heeft zich bij haar advisering gebaseerd op de informatie die beschikbaar was bij de aanvraag en is zo tot haar advies gekomen. Het college heeft veel vertrouwen in de zorgvuldige en onafhankelijke wijze waarop de adviezen tot stand zijn gekomen. Zoals in de inleiding gesteld kan de visie van de Adviescommissie en het college enerzijds en die van instelling anderzijds van elkaar (blijven) afwijken.

De zienswijze van Briza geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Ciconia Consort

Ciconia Consort meldt in de zienswijze zich onrechtvaardig behandeld te voelen en noemt het advies dat door de Adviescommissie is opgesteld onzorgvuldig en onprofessioneel. De stichting reageert op een aantal opmerkingen van de Adviescommissie en verzoekt het college om heroverweging van het concept-collegebesluit.

Het college herkent zich niet in de opmerking dat het advies onzorgvuldig en onprofessioneel zou zijn. We verwijzen daarvoor naar onze waarneming die is opgenomen in de inleiding. Ciconia grijpt in kanttekeningen bij het advies terug op het Beleidskader en advies Meerjarenbeleidsplan 2013-2016. Het college wijst er op dat er nu vier jaar later sprake is van een nieuw beleidskader en een nieuwe Adviescommissie die zich heeft gebaseerd op een nieuwe aanvraag. De huidige Adviescommissie constateert dat er in Den Haag inmiddels sprake is van een breed aanbod van (onder andere) klassieke muziek.

De overige kanttekeningen betreffen een verschil in opinie tussen de aanvrager en de Adviescommissie. Het college heeft de kanttekeningen zorgvuldig gelezen maar ziet geen reden om te twijfelen aan de opinie van de Adviescommissie op de genoemde punten.

Wij herkennen de opmerkingen van Ciconia Consort over het verschil dat bestaat tussen de beoordelingen van projectaanvragen door de Adviescommissie Culturele Projecten en het advies in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Beide commissies hebben echter een eigen beleidskader met eigen criteria en voorwaarden. Juist dat andere kader kan leiden tot een ander perspectief en oordeel.

Het college heeft de adviezen van de Adviescommissie Culturele Projecten van de afgelopen jaren gevolgd, die over het algemeen lovenswaardig waren. De Adviescommissie Culturele Projecten heeft echter op regelmatige basis kritische opmerkingen gemaakt over ambitieuze begrotingen, de hoogte van overheadkosten en het ondernemerschap. De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 oordeelt dat de onderscheidende meerwaarde van Ciconia Consort binnen het geheel van alle aanvragen onvoldoende aanwezig is. Het college onderschrijft dit oordeel.

De zienswijze van Ciconia Consort geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020.

Collegium Musicum

In haar zienswijze reageert Collegium Musicum Den Haag (CMDH) op enkele kritische punten uit het advies en geeft zij een verduidelijking. CMDH is het niet eens met de Adviescommissie die aangeeft dat CMDH onvoldoende artistieke kwaliteit heeft om van een onderscheidende meerwaarde binnen het Haagse muziekleven te kunnen spreken en kritisch is over de onvoldoende inzichtelijk gemaakte plannen voor de komende vier jaar, de onvoldragen organisatie en de wijze waarop CMDH voornemens is een aanvraag in te dienen bij het Fonds Podiumkunsten (FPK).

Daarnaast geeft CMDH aan van mening te zijn dat de culturele diversiteit in Den Haag wordt gehinderd door het in haar ogen geringe aantal instellingen dat in aanmerking komt voor structurele subsidie van de gemeente.

De reacties in deze zienswijze ten aanzien van het onderscheidend vermogen, de inzichtelijkheid van de plannen, de organisatie en de aanvraag bij het FPK - welke CMDH overigens niet heeft ingediend - betreffen een verschil in opinie tussen de aanvrager en de Adviescommissie. Wij zien geen reden om te twijfelen aan de opinie van de Adviescommissie op de genoemde punten.

Het college is het niet eens met de opmerking over een gering aantal instellingen dat in aanmerking komt voor structurele subsidie. Het aantal instellingen dat structurele subsidie zal ontvangen in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 is gestegen ten opzichte van de huidige periode.

De zienswijze van CMDH geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020.

Creative Court

Stichting Creative Court geeft in haar zienswijze aan dat de organisatie nu vier jaar actief is, de eerste experimenteerfase ontgroeid is en zich nu in de lastige continuering-fase bevindt. De organisatie geeft een toelichting op de bedrijfsvoering en op de wijze waarop de projecten bewust beknopt zijn omschreven. De organisatie vindt het zinvoller om, in plaats van uitgebreid in te gaan op individuele plannen, inzicht te bieden in hoe Creative Court zich beweegt in een complex werkgebied. De organisatie constateert bij het lezen van het concept Meerjarenbeleidsplan dat er beperkt ruimte wordt geboden aan Haagse producerende organisaties op het gebied van vrede en recht. De Stichting vraagt om toekenning van een tweejarige Wild-Card of een structureel bedrag van € 90.000 voor de periode 2017-2020 om de bedrijfsvoering te verstevigen en de continuïteit van de organisatie te garanderen. De organisatie belooft binnen twee jaar te kunnen bewijzen dat de successen van de eerste periode geen toevalstreffers zijn.

Creative Court geeft in haar zienswijze aan in de aanvraag bewust beknopt te zijn geweest. Het college moet concluderen dat zij daarmee de Adviescommissie niet heeft kunnen overtuigen. Met betrekking tot de opmerking dat er in het nieuwe Meerjarenbeleidsplan beperkt ruimte wordt geboden aan producerende organisaties op het gebied van vrede en recht en het verzoek om alsnog een subsidie toe te kennen wijst het college op de opmerking in de inleiding van dit rapport over de culturele infrastructuur. De Adviescommissie heeft binnen het Kunstenplanbudget een integrale afweging gemaakt van alle aanvragen en prestaties, en de aanvragen in samenhang gezien, waarbij de aanvraag van Creative Court een negatief advies heeft gekregen. Het college ziet geen aanleiding om hiervan af te wijken.

De zienswijze van Stichting Creative Court geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Crossing Border

Crossing Border heeft naar aanleiding van het concept collegebesluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 een geactualiseerd plan gepresenteerd, dat positief is beoordeeld door de Adviescommissie.

Crossing Border/Stichting Other World Productions geeft in de zienswijze aan een nieuw beleidsplan en een nieuwe begroting in te dienen. Crossing Border verzoekt om aanpassing van twee punten in het concept Meerjarenbeleidsplan. Crossing Border is van mening dat, indien het ingediende geactualiseerde plan met sluitende begroting voor de periode 2017-2020 wordt goedgekeurd, honorering van vier jaar subsidie zou moeten volgen. Crossing Border geeft aan de afgelopen kunstenplanperiode uitstekende resultaten te hebben laten zien met grote namen, overtuigende bezoekersaantallen en goede financiële resultaten. Crossing Border verzoekt daarnaast de opmerking in het concept Meerjarenbeleidsplan ten aanzien van het naleven van de Code Cultural Governance, weg te laten omdat deze naar de mening van de stichting niet gebaseerd is op het advies van de Adviescommissie.

Ten aanzien van de opvatting van Crossing Border dat na goedkeuring van het geactualiseerde plan, honorering van vier jaar zou moeten volgen, merkt het college op dat de Adviescommissie in haar beoordeling kritisch was over de inhoudelijke uitgangspunten en de bedrijfsvoering van de organisatie. De commissie adviseert om na goedkeuring van een geactualiseerd plan met passende begroting voor twee jaar toe te kennen en op basis van een *midterm review* tot subsidietoekenning voor nog eens twee jaar over te gaan. Het college heeft dit advies overgenomen. We zijn van mening dat een *midterm review* na twee jaar inzicht zal geven in de resultaten van de nieuwe opzet en het bereiken van een breder en jonger publiek enerzijds en het afbouwen van subsidieafhankelijkheid anderzijds.

Hoewel het college – onafhankelijk van de vraag of de Adviescommissie hier al dan niet een opmerking over heeft gemaakt – hecht aan naleving van de *Code Cultural Governance* door culturele instellingen, heeft Crossing Border strikt genomen gelijk dat de opmerking van het college over naleving van de *Code Cultural Governance* niet thuis hoort in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Aangezien Crossing Border een geactualiseerd plan heeft gepresenteerd baseren we onze reactie in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 op de zienswijze van Crossing Border alsmede op het ingediende geactualiseerd plan. De laatste opmerking in de zienswijze heeft er toe geleid dat de bewuste zin over cultural governance niet is opgenomen in onze nieuwe reactie op het aanvullende advies.

CultuurSchakel

CultuurSchakel geeft aan verheugd te zijn over het positieve advies van de Adviescommissie en het gegeven dat het college het advies overneemt.

Ten aanzien van het cultuuronderwijs onderschrijft CultuurSchakel - gestaafd met cijfers - dat het cultuuronderwijs meer dan in het verleden een vaste plek heeft gekregen in het curriculum van de scholen. Over de werking van het nieuwe stelsel merkt CultuurSchakel op dat de betrokken partijen inmiddels beter samenwerken dan enkele jaren geleden en dat de instelling positief staat ten aanzien van een nieuwe evaluatie over twee jaar. CultuurSchakel geeft aan de komende jaren de dienstverlening aan culturele instellingen verder te vergroten door onder ander binnen de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit expliciet aandacht te besteden aan de aanbieders van cultuuronderwijs, zodat zij hun aanbod inhoudelijke goed passend kunnen maken aan de leerlijnen.

CultuurSchakel merkt op dat het cultuuronderwijs binnen het Voortgezet Onderwijs achter dreigt te raken, aangezien hiervoor geen extra middelen beschikbaar komen ondanks het feit dat gemeente en Adviescommissie het belang hiervan hebben aangegeven.

Ten aanzien van het vrijetijdsaanbod geeft CultuurSchakel aan dat zij haar taak om dit inzichtelijk te maken serieus neemt, onder andere door de lancering van de culturele kaart. CultuurSchakel is positief over de deelname van het Jeugdcultuurfonds als het gaat om de financiële ondersteuning van deelname aan het vrijetijdsaanbod door kinderen uit arme gezinnen.

CultuurSchakel geeft verder aan dat zij er aan hecht dat zoveel mogelijk Hagenaars aan kunstbeoefening doen. Diversiteit van de deelname is van groot belang en CultuurSchakel is daarom verheugd over de reservering van een bedrag van € 100.000 voor de verhoging van de Subsidieregeling Haagse Amateurkunst.

Het college neemt met instemming kennis van de positieve zienswijze van CultuurSchakel. Ten aanzien van de niet gehonoreerde extra aanvragen door CultuurSchakel merkt het college op dat CultuurSchakel door verschuivingen aan te brengen binnen de eigen begroting prioriteit kan geven aan de planning van activiteiten voor het onderwijs en de advisering voor het voortgezet onderwijs.

De zienswijze van CultuurSchakel geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Theater Dakota

De cultuurankers hebben naast een individuele zienswijze ook een gezamenlijke zienswijze ingediend.

In haar zienswijze reageert Theater Dakota op de opmerking van de Adviescommissie dat Dakota culturele diversiteit nog niet duurzaam heeft geïmplementeerd in het werk én dat Dakota zelf aangeeft er nog niet in geslaagd te zijn om de cultureel diverse bewoners te bereiken. Dakota constateert dat het wel degelijk de cultureel diverse bewoners bereikt, maar dat dit wellicht niet duidelijk genoeg naar voren komt in haar aanvraag.

Dakota vraagt speciale aandacht voor het wegvallen van subsidie ten behoeve van de twee Spiegelzalen en de receptiefunctie voor het gebouw Zuid57. Dakota zorgt ervoor dat deze zalen tegen een zeer gereduceerd tarief ter beschikking staan aan (amateur) gezelschappen, waarmee zij juist de cultureel diverse bewoners van zeer jong tot oud bereiken. De receptiefunctie is essentieel voor de toegankelijkheid van het gebouw.

Het college neemt de aanvullende informatie die Dakota geeft over het bereiken van cultureel diverse bewoners in stadsdeel Escamp voor kennisgeving aan. Wij zijn met Dakota van mening dat de exploitatie van de spiegelzalen en de receptiefunctie een bijdrage leveren aan het behalen van de doelstellingen van theater Dakota en de locatie Zuid57. In augustus 2015 hebben wij aan u gemeld (BOW/2015.397 – RIS 285341) dat dit voor de toekomst van de culturele functie van Zuid57 van groot belang is. Dakota kan hiermee culturele ondernemers ruimte bieden die zich actief inzetten om doelgroepen uit het stadsdeel Escamp te betrekken als cursist en /of toeschouwer die niet vanuit zichzelf in aanraking komen met kunst en cultuur en/of afkomstig zijn uit de verschillende culturen die het stadsdeel rijk is. Het college stelt daarom € 38.000 beschikbaar voor de receptiefunctie en een deel van de huurkosten van de spiegelzalen. Wij passen daarom onze reactie en het besluit als volgt aan:

REACTIE

Wij stemmen in met dit oordeel van de Adviescommissie en nemen het advies grotendeels over. Wij vinden dat Dakota zich inhoudelijk moet versterken door duurzaam en pluriform te programmeren. Dakota moet meer omgevingsbewust worden door zich nog meer in de wijk te wortelen en dat te vertalen in de programmering. Wij hebben de indruk dat Dakota in het afgelopen jaar zich aan het ontwikkelen is op dit punt en ook de programmering daarop aanpast. Naar aanleiding van de zienswijze constateert het college dat de verhuur van de spiegelzalen een bijdrage levert aan het behalen van de doelstellingen van theater Dakota en de locatie Zuid57 (zie ook (BOW/2015.397 – RIS 285341)). Het college stelt daarom € 38.000 beschikbaar voor de receptiefunctie voor Zuid57 en een deel van de huurkosten van de spiegelzalen.

BESLUIT

Wij verhogen de subsidie aan Dakota voor de meerjarenbeleidsperiode 2017-2020 en verlenen Dakota voor 2017 en 2018, in afwijking van het advies van de adviescommissie, een jaarlijkse subsidie van € 571.313, waarvan € 20.000 voor extra programmering inclusief marketing en € 38.000 voor de receptiefunctie voor Zuid57 en een deel van de huurkosten van de spiegelzalen.

Dakota zal medio 2018 worden geëvalueerd. Na positieve evaluatie zal de subsidie in 2019 en 2020 worden voortgezet.

Budget 2016 € 513.313 (exclusief trend 2016)

Budget aangevraagd € 790.313

Budget 2017 en 2018	€ 571.313 (exclusief trend 2016), waarvan € 20.000 voor extra programmering inclusief marketing en € 38.000 voor de receptiefunctie voor Zuid57.en een deel van de huurkosten van de spiegelzalen
Reserveren 2019 en 2020	€ 571.313 (exclusief trend 2016)

Dans- en Muziekcentrum Den Haag

De zienswijze van het Dans- en Muziekcentrum Den Haag (DMC) richt zich op drie thema's: culturele diversiteit, het OCC inclusief aanloopkosten en het subsidieniveau.

DMC geeft aan dat veel van de cultureel diverse programmering de afgelopen jaren met bijdragen uit de matchingsregeling Pluriform Programmeren tot stand is gekomen. Om dit te kunnen voortzetten heeft DMC € 100.000 extra structurele middelen gevraagd die ondanks de erkenning en waardering niet zijn toegekend. DMC geeft aan de extra kosten voor deze programmering en de grotere marketinginspanningen niet binnen eigen middelen te kunnen vinden. DMC vraagt alsnog structureel € 100.000 extra per jaar toe te kennen.

Ten aanzien van het OCC merkt DMC eerst op dat - in tegenstelling tot het Residentie Orkest en het Nederlands Dans Theater - zowel het advies als het besluit inzake DMC feitelijk alleen betrekking heeft de eerste periode in de tijdelijke huisvesting (2017 en 2018). Daar heeft DMC begrip voor maar wil wel een garantie dat de extra middelen voor de aanloopkosten, de inrichtingskosten, de kosten van het overgangsjaar en extra programmeringskosten vanaf opening beschikbaar zullen komen. In verband met de voorbereiding stelt DMC voor niet medio 2017 maar voor eind 2016 een plan hiervoor af te ronden om in 2017 een beslissing te nemen.

Tot slot vraagt DMC aandacht voor het huidige subsidieniveau als een erfenis uit het verleden. Inmiddels is het aandeel in de programmering door DMC van 'gastprogrammeur' naast het Residentie Orkest en het Nederlands Dans Theater gegroeid tot circa 70% van de totale programmering. De subsidie die DMC per bezoeker ontvangt, ligt daardoor veel lager dan van vergelijkbare (landelijke) podia. DMC vraagt het college benchmarkgegevens van de (grote) gesubsidieerde Haagse podia te betrekken bij de hoogte van de subsidie, in het bijzonder het subsidiebedrag per bezoeker, en op grond daarvan het verzoek tot subsidieverhoging voor 2017 en 2018 te heroverwegen en geheel of gedeeltelijk te honoreren.

Het college juicht de ambities van DMC om een aanbod te programmeren voor alle bevolkingsgroepen in de hele stad toe. Het Matchingsbudget Pluriform Programmeren wordt niet gecontinueerd omdat dit inmiddels dient te behoren tot de kernactiviteiten van culturele instellingen. Ondanks de voortrekkersrol die het college voor DMC ziet voor het bereiken van een cultureel divers publiek, is het verzoek van DMC voor extra structurele subsidie op grond van het advies niet gehonoreerd. Wel erkent het college dat de opbouw van specifieke kennis hoe verschillende (nieuwe) publieksgroepen te bereiken veel tijd vergt. Daarom wil het college onderzoeken hoe met name de podiumkunsten op dit gebied kunnen worden gefaciliteerd. Voor specifieke projecten op het gebied van een cultureel diverse programmering kan een beroep gedaan worden op de regeling Culturele Projecten.

Ook erkent het college de complexe opdracht aan en de ambities van DMC voor de bespeling straks van het nieuwe OCC. DMC vraagt nu om een garantie, maar een concrete toezegging kunnen wij op dit moment niet doen. We stemmen er mee in dat DMC voor eind 2016 een apart plan presenteert om de aanloopkosten naar het nieuwe gebouw, de inrichtingskosten en de kosten voor het overgangsjaar en het eerste jaar in de nieuwe situatie inzichtelijk te maken. Wij achten dit op dit moment voldoende erkenning van de door DMC aangegeven nog op te lossen knelpunten.

Met betrekking tot het laatste onderwerp merken wij op dat dit vanaf de opening van het OCC deels overlapt met het gevraagde in het vorige onderwerp. Voor 2017 en 2018 is er op grond van de beschikbare middelen in de cultuurbegroting geen ruimte voor.

De zienswijze van het Dans- en Muziekcentrum Den Haag geeft aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 met betrekking tot de termijn van het inzichtelijk maken van de knelpunten. Wij passen onze reactie als volgt aan:

REACTIE

Wij stemmen in met het oordeel van de Adviescommissie en nemen het advies over. Wij delen het begrip van Commissie voor de complexe opdracht waar DMC de komende jaren voor gesteld is. De komende beleidsplanperiode valt voor DMC uiteen in twee perioden, die op de huidige (tijdelijke)

locaties en die in het nieuwe Onderwijs- en Cultuurcentrum (OCC) aan het Spuiplein. Waarbij de eerste periode parallel loopt met de voorbereidingen voor de tweede. De Adviescommissie doet feitelijk alleen uitspraken over de eerste periode en 'parkeert' de tweede periode omdat de begrotingsjaren 2019 en 2020 niet goed te beoordelen zijn.

Het college erkent de complexe opdracht aan en de ambities van DMC voor de bespeling straks van het nieuwe OCC. We stemmen er mee in dat DMC voor eind 2016 een apart plan presenteert om de aanloopkosten naar het nieuwe gebouw, de inrichtingskosten en de kosten voor het overgangsjaar en het eerste jaar in de nieuwe situatie inzichtelijk te maken. Wij achten dit op dit moment voldoende erkenning van de door DMC aangegeven nog op te lossen knelpunten.

Zodra het Definitief Ontwerp van het OCC gereed is, zal het college het bedrijfsplan van DMC door een extern bureau laten toetsen op de uitgangspunten. Aan de hand daarvan zal DMC een nieuw exploitatieplan moeten opstellen.

In relatie tot de kritiekpunten over het gebrek aan concretisering van de gedeelde ambitie en visie van het DMC, Nederlands Dans Theater, het Residentie Orkest en het Koninklijk Conservatorium over samenwerking en het samen bewonen en bespelen van het OCC zullen wij conform het advies in gesprek blijven met deze instellingen.

Evenals de Commissie zouden we graag zien dat DMC een (nog) centrale(re) rol gaat spelen voor kleinere instellingen op het gebied van (kamer)muziek om het opgebouwde culturele kapitaal en de energie van deze kleinere instellingen beter zichtbaar te laten zijn voor een groter publiek in Den Haag.

De Dutch Don't Dance Division

De Dutch Don't Dance Division (DeDDDD) geeft in haar zienswijze aan verheugd te zijn over het feit dat de Adviescommissie haar werkwijze en projecten positief beoordeelt. DeDDDD geeft vervolgens aan dat de commissie heeft geconstateerd dat informatie ontbreekt in de aanvraag. DeDDDD wijst erop dat het format waarin de aanvraag moest worden ingediend, beperkend heeft gewerkt op de mogelijkheid een uitgebreide uitwerking van de plannen te geven. Daarom reageert DeDDDD op een aantal kritische punten uit het advies en reflecteert hier op. DeDDDD concludeert dat de gevraagde subsidieverhoging deels is toegekend, maar dat de verhoging is geoormerkt voor de tien dansers van het talentontwikkelingstraject De Dutch Junior Dance Division. Er ontbreekt wat DeDDDD betreft een verklaring waarom de hogere structurele subsidie maar deels wordt toegekend. DeDDDD constateert dat door het niet geheel toekennen van de aangevraagde hogere structurele subsidie mogelijk de prestatie-eisen niet zullen worden gehaald en vraagt of zij een beroep mag doen op Projectsubsidies. Daarnaast geeft DeDDDD aan te zullen proberen – hopelijk met hulp uit het Stimuleringsfonds Cultureel Ondernemerschap – haar structurele inkomsten te verhogen door een 'supportersclub' en sponsors.

Met betrekking tot de vraag waarom niet het gehele subsidiebedrag is gehonoreerd, verwijst het college naar de inleiding waarin wordt aangegeven dat het financiële kader slechts beperkt ruimte heeft geboden tot honorering van de aangevraagde subsidie. Het college wijst DeDDDD erop dat iedere culturele instelling vrij is om een aanvraag te doen in het kader van de regeling Culturele Projecten, zo lang het project niet binnen de reguliere programmering valt en niet kan worden betaald vanuit het structurele budget. Gezien de recente toekenning vanuit het fonds Cultureel Ondernemerschap heeft het college het vertrouwen dat DeDDDD een steviger financiële basis op kan bouwen door in de toekomst aanvullende financieringsbronnen aan te kunnen boren.

Het college heeft kennis genomen van de reflectie van DeDDDD en dankt voor deze verduidelijking.

De zienswijze van De Dutch Don't Dance Division geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

De Nieuwe Regentes

De cultuurankers hebben naast een individuele zienswijze ook een gezamenlijke zienswijze ingediend.

De Nieuwe Regentes heeft naar aanleiding van het concept-besluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 een geactualiseerd plan gepresenteerd, dat positief is beoordeeld door de Adviescommissie.

In haar zienswijze geeft De Nieuwe Regentes (DNR) aan dat zij een bedrag van € 415.000 heeft aangevraagd, terwijl in het concept-collegebesluit een bedrag van € 200.000 is gereserveerd, zonder dat dit bedrag door de Adviescommissie is onderbouwd. DNR schetst in de zienswijze wat de gevolgen zijn voor de personele organisatie en het onderhoud van het pand als het concept een definitief besluit wordt.

Het college heeft in het concept-besluit DNR uitgenodigd een geactualiseerd plan met passende begroting op basis van het gereserveerde subsidiebedrag in te dienen. Het gereserveerde bedrag is gebaseerd op het advies van de commissie. DNR heeft in haar nieuwe plan aangegeven welke prestaties het kan leveren op basis van dit bedrag. De Adviescommissie heeft het geactualiseerde plan beoordeeld en hierover een positief advies uitgebracht aan het college. Het gereserveerde subsidiebedrag wordt daarom toegekend aan DNR.

De zienswijze van De Nieuwe Regentes geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Den Haag onder de Hemel

De Stichting Den Haag onder de Hemel vermeldt in haar zienswijze dat met het subsidiebedrag hoogstens op de boulevard van Scheveningen een beeldhouwkunstpresentatie gerealiseerd zou kunnen worden, maar dat het budget ontoereikend is voor de jaarlijkse tentoonstelling van museaal niveau op het Lange Voorhout. De gemeentelijke bijdrage dekte 30%-40% van de kosten en naast de bereikte sponsoring bestond een jaarlijks tekort, dat museum Beelden aan Zee voor eigen rekening droeg. De Stichting geeft aan dat het niet mogelijk is de ingediende begroting aan te passen naar het niveau dat de Adviescommissie voor ogen heeft en dat zij de conclusie moet trekken dat de gemeente de jaarlijkse beeldtentoonstelling niet wenst te continueren.

De Adviescommissie oordeelde positief over Den Haag onder de Hemel maar heeft binnen het beschikbare financiële kader een advies uitgebracht over de aanvraag gedaan voor de beeldtentoonstelling op het Lange Voorhout. Wij onderschrijven de conclusie van de stichting Den Haag onder de Hemel dat het beschikbare bedrag geen financiële basis geeft voor voortzetting van dit evenement. Het college heeft grote waardering voor de wijze waarop de stichting op het Lange Voorhout heeft bijgedragen aan de profilering van Den Haag met beeldhouwkunst in de openbare ruimte. Wij zullen met de relevante partijen op dit gebied in gesprek gaan over de wijze waarop deze positionering versterkt kan worden nu een einde komt aan de jaarlijkse beeldenexpositie op het Voorhout.

De zienswijze van de Stichting Den Haag onder de Hemel geeft aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 als volgt:

REACTIE

In haar zienswijze op het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020 gaf de stichting Den Haag onder de Hemel aan, dat het subsidiebedrag van € 130.750 ontoereikend is voor de jaarlijkse tentoonstelling van museaal niveau op het Lange Voorhout en dat zij de conclusie moet trekken dat de gemeente deze niet wenst te continueren. De Adviescommissie oordeelde positief over Den Haag onder de Hemel maar heeft binnen het beschikbare financiële kader een advies uitgebracht. Wij onderschrijven de conclusie van de stichting Den Haag onder de Hemel dat het beschikbare bedrag geen financiële basis geeft voor voortzetting van dit evenement. Het college heeft grote waardering voor de wijze waarop Den Haag onder de Hemel op het Lange Voorhout heeft bijgedragen aan de profilering van Den Haag met beeldhouwkunst in de openbare ruimte. Wij zullen met de relevante partijen op dit gebied in gesprek gaan over de wijze waarop deze positionering versterkt kan worden nu een einde komt aan de jaarlijkse beeldenexpositie op het Voorhout.

BESLUIT

Naar aanleiding van de ingediende zienswijze verlenen wij de stichting Den Haag onder de Hemel voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017-2020 geen subsidie.

Budget 2016	€ 130.750 (exclusief trend 2016)*
Budget aangevraagd	€ 350.000
Budget vanaf 2017	€ 0

* In 2013-2016 ontving Den Haag onder de Hemel daarnaast € 150.000 uit budgetten voor evenementen, binnenstad en citymarketing van DSO.

DiamantTheater

De cultuurankers hebben naast een individuele zienswijze ook een gezamenlijke zienswijze ingediend.

In haar zienswijze geeft DiamantTheater aan enerzijds blij te zijn met het structureel toekennen van tot nu toe incidentele gelden en de bevestiging van de cultuurankerfunctie van het theater voor 2017-2020. Anderzijds geeft DiamantTheater aan zorgen te hebben ten aanzien van de financiële mogelijkheden om de noodzakelijke doorontwikkeling te kunnen realiseren. DiamantTheater vraagt extra tijd om meer duidelijkheid te kunnen geven over de financiële implicaties van een nieuwe koers die moet worden uitgezet, inspelend op het advies van de commissie, en het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Het college kan hier mee instemmen. Het overleg zoals omschreven in het concept-besluit met het DiamantTheater is in gang gezet.

De zienswijze van DiamantTheater geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. De gezamenlijke zienswijze van de cultuurankers leidt wel tot een aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 (zie zienswijze gezamenlijke cultuurankers).

Diligentia en PePijn

De Stichting Theaters Diligentia & PePijn heeft naar aanleiding van het concept-collegebesluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 een geactualiseerd plan gepresenteerd.

De Stichting Theaters Diligentia & PePijn beschrijft in haar zienswijze dat er een aantal financiële kwesties is dat op dit moment actueel is. In de eerste plaats gaat het om een eenmalige investering van € 805.000 die nodig is voor noodzakelijke resterende vervangingsinvesteringen verspreid over de jaren 2016 tot 2022 en verder. Het gaat om vervanging van gesponsorde inventaris waarvoor door de manier van financieren geen afschrijvingslasten zijn opgenomen in de exploitatiesubsidie, waardoor Diligentia & PePijn volgens de zienswijze 'goedkoper' zijn geweest voor de gemeente dan andere gesubsidieerde culturele instellingen.

De Adviescommissie heeft geadviseerd de gevraagde verhoging niet toe te kennen, omdat deze niet goed gemotiveerd is in de aanvraag. In haar zienswijze licht Diligentia & PePijn toe dat zij in haar aanvraag een hoger bedrag aan heeft gevraagd ter dekking van: a. afschrijvingslasten die verbonden zijn aan vervangingsinvesteringen, b. onderhoudskosten die in huidige voorziening in het Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) niet volledig gedekt worden en c. culturele programma's die eerder via projectsubsidies werden gefinancierd.

Wij danken Diligentia & PePijn voor de toelichting op het extra aangevraagde bedrag en verwijst naar de algemene inleiding over het financiële kader.

Dat de inventaris van Diligentia destijds door middel van sponsorgeld is aangeschaft, is op zich een verdienste van de instelling. Het college is echter van mening dat dit de stichting niet ontslaat van haar verantwoordelijkheid om tijdig te reserveren voor vervangingsinvesteringen. De opmerking dat dit niet is gebeurd en dat de stichting daardoor 'goedkoper' zou zijn geweest voor de gemeente, onderschrijven wij niet.

Het college neemt kennis van de financiële kwestie die Diligentia & PePijn onder de aandacht brengt. Hierover zullen wij buiten de kaders van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 in gesprek gaan met het bestuur van Diligentia & PePijn.

De zienswijze van de Stichting Theaters Diligentia & PePijn geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020.

Haags Kinderatelier

Stichting Haags Kinderatelier heeft naar aanleiding van het concept collegebesluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 een geactualiseerd plan gepresenteerd.

De Stichting Haags Kinderatelier, ook voor jongeren (HKA) waardeert de voortzetting van het huidige subsidiebedrag, maar geeft aan hogere structurele lasten te hebben. HKA meldt zich niet te richten op groei, zoals de commissie constateert, maar op herstel van het vaste personeelsbestand dat hogere vaste lasten met zich mee brengt. HKA heeft daarnaast gevraagd om extra budget voor de dekking van directe uitvoeringskosten bij het onderwijs en licht dit in haar zienswijze toe.

HKA geeft in haar zienswijze aan geen reden te zien om buitenschoolse programma's niet te financieren en is van mening dat buitenschoolse educatie Beeldende Kunst en Design onder de subsidieregeling Haagse Amateurkunst van CultuurSchakel zou moeten vallen.

De Adviescommissie oordeelde positief over HKA, maar heeft een advies uitgebracht binnen de kaders van het Beleidskader Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020, waarin is aangegeven dat de gemeente voor het vrijetijdsaanbod de beleidslijn continueert om dit in beginsel niet langer te financieren en grotendeels aan de markt over te laten. Het college zet in op versterking van binnenschoolse educatie. Wat betreft de hoogte van de uitvoeringskosten van binnenschoolse cultuureducatie is het aan HKA om kostendekkende tarieven in rekening te brengen of – indien dit niet mogelijk is – de kosten terug te brengen.

De subsidieregeling Haagse Amateurkunst bestaat uit twee onderdelen, de basissubsidie en de presentatiesubsidie. De basissubsidie dient ter ondersteuning van groepen Haagse vrijwilligers die zich bezighouden met actieve kunstbeoefening. De presentatiesubsidie dient als een bijdrage aan presentaties gericht op actieve deelname aan kunst en cultuur. De buitenschoolse educatie van het HKA komt niet in aanmerking voor een bijdrage vanuit deze regeling.

Het is aan het HKA om de begroting aan te passen aan het in het concept-besluit toegezegde subsidiebedrag en de mogelijkheden voor aanvullende financiering te onderzoeken.

De zienswijze van HKA geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Haags Pop Centrum

Het Haags Pop Centrum heeft naar aanleiding van het concept collegebesluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 een geactualiseerd plan gepresenteerd, dat positief is beoordeeld door de Adviescommissie.

Het Haags Pop Centrum reflecteert op het advies en concept-Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Het HPC geeft aan dat ondanks dat de aanvraag gedeeltelijk wordt gehonoreerd, zij het advies als kans zien om prioriteiten te stellen en daarmee een effectieve inzet van middelen te realiseren. Het college heeft in het concept besluit het HPC uitgenodigd een geactualiseerd plan met passende begroting op basis van het gereserveerde subsidiebedrag in te dienen. Het HPC geeft in haar zienswijze de hoofdpunten van het geactualiseerde plan dat de organisatie zal indienen.

Vooruitlopend op de aangekondigde update van de Haagse Popnota spreekt HPC de wens uit dat de positie van 3voor12 in de nieuwe Popnota zal worden erkend en ondersteund.

Het college ziet het geactualiseerde plan van HPC met interesse tegemoet. De Adviescommissie zal het geactualiseerde plan beoordelen en hierover advies uitbrengen aan het college. Daarna kan nadere besluitvorming plaatsvinden. De opmerking over 3voor12 betreft het college bij het opstellen van een update van de Haagse Popnota.

De zienswijze van het Haags Pop Centrum geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Heden

Heden heeft tevens een bezwaarschrift ingediend.

In het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 is de aanvraag van de stichting Heden Den Haag gedeeltelijk gehonoreerd voor een functioneel activiteitenprogramma dat ondersteunend en stimulerend is voor de kunstuitleen.

In haar zienswijze wijst Heden erop, dat in de vorige beleidsperiode activiteiten als de internationale uitwisselingsprojecten zijn beëindigd en sindsdien alle activiteiten in dienst staan van de kunstuitleenfunctie. Heden is van mening, dat het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 geen rekening houdt met de bezuinigingen uit de vorige beleidsperiode. Heden heeft een korting van 57% en de daaruit voortvloeiende frictiekosten zelfstandig gedragen en een nieuwe korting van 28% brengt de uitoefening van de positief beoordeelde kunstuitleenfunctie in gevaar.

De Adviescommissie zag volgens Heden ten onrechte een knelpunt gelegen in het verschil tussen de primair door de markt gefinancierde activiteiten en de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd. Heden licht toe dat beide complementair zijn. Het is de collectie die Heden uniek maakt en een kwalitatief hoogwaardige uitleencollectie vereist meer context en toelichting, die worden geboden door de tentoonstellingen en de educatieve activiteiten. Deze omvatten naast aanbod voor scholen ook aanbod voor (potentiële) kunstliefhebbers en kunstenaars, dat elders niet wordt aangeboden en rechtstreeks ondersteunend en stimulerend is voor de kunstuitleen. Dit geldt ook voor de zakelijke coaching en begeleiding van afgestudeerde kunstenaars van onder andere de KABK. Heden signaleert dat geen onderbouwing wordt gegeven van de hoogte van de korting en deze korting niet wordt gerelateerd aan een opdracht welke activiteiten Heden al dan niet moet uitvoeren. Alle activiteiten zijn ondersteunend aan de kunstuitleenfunctie en integraal onderdeel van de werkzaamheden van het gehele team en een verdere bezuiniging op het programma raakt het voortbestaan van de kunstuitleenfunctie.

In onze inleiding gaan wij in op de zorgvuldige totstandkoming van het advies. Het college is echter van mening dat hierin de in het verleden reeds plaatsgevonden concentratie op de kerntaken en de verwevenheid van de (educatieve) projecten, tentoonstellingen en kunstuitleenfunctie onvoldoende tot hun recht komen en de niet-onderbouwde hoogte van de korting onbedoeld aan het voortbestaan raakt van de kunstuitleenfunctie, waaraan zij evenals de Adviescommissie belang hecht. De zienswijze van Heden leidt tot een aanpassing van het besluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, als volgt:

REACTIE

Wij delen de waardering van de Adviescommissie voor de functie van Heden in het beeldende kunstklimaat van de stad. Bij aanvang van de beleidsperiode 2013-2016 stond Heden met ruim de helft minder subsidie voor de taak om de organisatie ingrijpend te verkleinen, activiteiten als buitenlandse residencies af te bouwen en zich te concentreren op de kerntaken van kunstuitleen, tentoonstellingen en educatie. Hierin is Heden geslaagd. De educatieve activiteiten worden niet elders aangeboden en zijn ondersteunend en stimulerend voor de kunstuitleen. Evenals de Adviescommissie zijn wij positief over de aanwezigheid van Heden bij de cultuurankers met onder meer pop--up presentaties.

BESLUIT

Mede op basis van de ingediende zienswijze verlenen wij Heden in afwijking van het advies van de Adviescommissie voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017-2020 met name voor een functioneel activiteitenprogramma dat ondersteunend en stimulerend is voor de kunstuitleenfunctie een jaarlijkse subsidie van € 166.000.

Budget 2016 € 166.054 (exclusief trend 2016)

Budget aangevraagd € 166.000

Budget vanaf 2017 € 166.000 (exclusief trend 2016)

Het Nationale Theater i.o.

Het Nationale Theater i.o. (HNT) is verheugd over het besluit in het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. HNT zet in haar zienswijze nogmaals uiteen per 1 januari a.s. als gefuseerde instelling te willen bijdragen aan een versterking van de culturele infrastructuur in Den Haag, aan de noodzakelijke vernieuwing in het podiumkunstenbestel en aan de verhoging van de aantrekkingskracht van Den Haag. Desondanks betreurt HNT dat er geen additionele middelen beschikbaar zijn voor internationale programmering, zodat deze niet geïntensiveerd kan worden. HNT geeft aan dat hooguit het huidige niveau gehandhaafd zal blijven met Vlaams, niet-Westers en incidenteel en veelal kleinschalig Frans- en Engelstalige aanbod. HNT zou STET graag faciliteren maar vraagt zich af of STET zonder structurele subsidie haar netwerk in de Engelstalige gemeenschap en de internationale scholen kan onderhouden.

Op het gebied van cultuureducatie geeft HNT aan *Cultuureducatie op zijn Haags* de komende jaren tot een landelijk voorbeeld te maken. HNT hoopt dat de gemeente ook middelbare scholen in Den Haag gaat faciliteren op dit gebied. In verband met het verbeteren van het podiumkunstenklimaat is HNT blij met de structurele bijdrage voor Zaal 3. Tot slot geeft HNT aan dat het fusieproces voorspoedig verloopt en dat het gevraagde geactualiseerd plan voor 1 januari 2017 zal zijn ingediend.

Het college is verheugd over de positieve zienswijze van HNT. Ten aanzien van het niet-gehonoreerde deel van de subsidieaanvraag van HNT voor extra middelen voor internationale programmering verwijzen wij naar het advies en het besluit. De kosten voor de gewenste versterking van de (internationale) programmeringsfunctie zijn prioriteiten die binnen de eigen bedrijfsvoering zullen moeten worden afgewogen. Wel heeft het college op grond van zowel de zienswijze van HNT als van STET, besloten STET een structurele subsidie van € 38.300 toe te kennen voor de realisatie van kleinschalige internationale theaterprojecten op voorwaarde dat HNT en STET hun samenwerking voortzetten en elkaar zoveel mogelijk versterken.

De zienswijze van HNT geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Humanity House

Het Humanity House biedt haar zienswijze op het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 aan twee wethouders aan. Dit omdat de aanvraag om opgenomen te worden in het Cultuurbestel door Adviescommissie en college niet wordt gehonoreerd, maar tot 2018 wel financiering vanuit de portefeuille KIJO plaats heeft.

De zienswijzeprocedure en de reactie van het college betreft uitsluitend de aanvraag in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 en de reactie op deze plaats zal dus ook uitsluitend zijn binnen dit kader.

Humanity House meldt trots te zijn op de erkenning door de Adviescommissie en het college van de maatschappelijke relevantie en kwaliteit van haar activiteiten, maar moeite te hebben te begrijpen dat desondanks geen financiële steun vanuit het Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020 wordt gegeven. Den Haag als stad van vrede en recht heeft een plek nodig waar een divers publiek kan samenkomen en waar internationaal opererende organisaties zich verbonden mee voelen. Humanity House verzoekt om een gesprek om de toekomst te borgen.

De Adviescommissie adviseert het Humanity House voor de platformactiviteiten zoals debatten, lezingen, tijdelijke exposities en filmvertoningen de samenwerking te zoeken met het Museon. Het college heeft dit advies overgenomen. Het college vindt de maatschappelijke relevantie van het Humanity House voor de stad dusdanig dat wij alternatieve mogelijkheden zullen onderzoeken. Daarbij hebben wij aandacht voor de opmerking van de Adviescommissie dat het educatieprogramma dat gericht is op leerlingen van het voortgezet onderwijs van belang is en nader uitgewerkt zou kunnen worden. We zullen hierover het gesprek aangaan met het Humanity House en Museon. Het college spreekt zijn waardering uit voor het initiatief van het Humanity House om verschillende scenario's uit te werken.

De zienswijze van Humanity House geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

iii

In haar zienswijze geeft de Vereniging Instrument Inventors Initiative (iii) aan verheugd te zijn over de positieve feedback die de Adviescommissie heeft uitgesproken met betrekking tot de reikwijdte en inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten van iii.

De organisatie stelt echter ook vast dat een aantal opmerkingen in het advies de positionering van iii zowel nationaal als internationaal onjuist voorstellen en daardoor wordt iii te kort gedaan. iii kan zich niet vinden in de uitspraak uit het advies: *'De Adviescommissie heeft de indruk dat de voorgenomen hoofdconcentratie van hoofdactiviteiten vooral is ingegeven door de hoop op structurele gemeentelijke subsidie en weinig inhoudelijk onderbouwd is'*. iii geeft aan om inhoudelijke redenen te zijn opgericht in Den Haag en dat bovengenoemde uitspraak de reputatie van iii schaadt. Vereniging iii geeft ten slotte ook een nadere toelichting op haar visie, positionering, de financieringsstructuur en haar toekomstige ambities voor Den Haag.

Het college heeft kennis genomen van de opmerkingen die iii maakt over het advies van de commissie. Wij merken daarbij op dat het gaat om interpretaties en de beoordeling van de subsidieaanvraag door de Adviescommissie maar niet om feitelijke onjuistheden. Uiteraard kunnen de visie van de Adviescommissie en het college enerzijds en die van iii anderzijds van elkaar (blijven) afwijken. Verder dankt het college iii voor de nadere toelichting op haar visie, positionering, financieringsstructuur en ambities.

De zienswijze van Vereniging iii geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Johan Wagenaarstichting

De Johan Wagenaar Stichting (JWS) geeft aan tevreden te zijn met het advies en het besluit ten aanzien van de rol van de stichting als organisator van het festival Dag in de Branding en de Haagse muziekprijzen, zoals verwoord in het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

De JWS reageert in haar zienswijze tevens op de opmerking van de Adviescommissie over het functioneren van de JWS binnen het virtuele Huis voor de Nieuwe Muziek en wijst de gemeente erop dat de plannen niet ten volle zijn gerealiseerd omdat er voor de periode 2013-2016 vanuit de gemeente geen budget is toegekend voor het Huis van de Nieuwe Muziek.

Wij hebben kennisgenomen van de toelichting die de JWS geeft op het functioneren binnen het virtuele Huis van de Nieuwe Muziek.

De zienswijze van de Johan Wagenaar Stichting geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020.

Korzo

Korzo geeft aan blij te zijn met de steun en erkenning van de gemeente en de volledige honorering van het gevraagde bedrag. Ook is Korzo verheugd dat drie makers die zich onder de vleugels van Korzo konden ontwikkelen, nu in het Meerjarenbeleidsplan zijn opgenomen, te weten Kalpana en Meyer-Chaffaud. Verder wil Korzo graag een voortrekkersrol blijven spelen in het zoeken naar een breder en cultureel divers publiek en bijdragen aan de uitstraling van Den Haag als internationale cultuurstad. Korzo geeft aan de Haagse dansketen in stand te willen houden, het dansplatform *Den Haag danst!* meer aandacht te willen geven en de dans via intensieve samenwerking naar een nog hoger artistiek niveau te willen brengen. Tot slot geeft Korzo naar aanleiding van een aantal vragen en opmerkingen van de Adviescommissie over de begroting en de bezoekercijfers een uitgebreide toelichting.

Het college is verheugd over de positieve zienswijze van Korzo en de beantwoording van de vragen zoals gesteld door de Adviescommissie. Het college is teleurgesteld dat Korzo als instelling van ook nationale betekenis geen structurele subsidie op rijksniveau krijgt. Het Fonds Podiumkunsten heeft ondanks een positieve beoordeling op 2 augustus jl. besloten geen vierjarige subsidie toe te kennen aan Korzo. Dit heeft samen met het eerdere negatieve advies van de Raad voor Cultuur op de aanvraag van Korzo voor opname in de Basis Infrastructuur grote invloed op de begroting van Korzo. Conform het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 dient Korzo een herzien plan met passende begroting in te dienen vóór 1 oktober 2016.

De zienswijze van Korzo geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Laaktheater

De cultuurankers hebben naast een individuele zienswijze ook een gezamenlijke zienswijze ingediend.

In haar zienswijze geeft Laaktheater aan dat het blij is met de voorlopig structurele bijdrage die hoger is dan wat zij nu ontvangt.

Het bedrag is echter lager dan gevraagd en ook lager dan de optelsom van de structurele en incidentele bijdrage in peiljaar 2015. Laaktheater geeft aan dat het daarmee onmogelijk is het huidige niveau (waarvoor zij een positieve beoordeling kregen) te handhaven. Laaktheater vraagt te bezien of een verhoging van de voorlopig toegezegde bijdrage mogelijk is met een bijdrage zoals eerder ontvangen van Fonds1818 van € 54.000 om het huidige team structureel te kunnen behouden.

Met betrekking tot het verzoek te bezien of een verhoging van de voorlopig toegezegde bijdrage mogelijk is, verwijst het college naar de algemene inleiding over het financiële kader en naar de reactie op de zienswijze van de gezamenlijke cultuurankers over de Regeling Pluriform Programmeren. Daarnaast merkt het college op dat het financiële kader voor het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur geen ruimte biedt voor het opvangen van tekorten die ontstaan door het wegvallen van bijdragen van derden.

De zienswijze van Laaktheater geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Lonneke van Leth Producties

Lonneke van Leth Producties reflecteert in haar zienswijze op het advies en concept-Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur en onderschrijft de mogelijkheden voor verbetering van de zichtbaarheid en verankering van haar activiteiten in de stad die de commissie signaleert. Van Leth is echter van mening dat continuering van het huidige subsidiebedrag, zoals is geadviseerd door de commissie, de professionalisering van Van Leth zal belemmeren. Het geadviseerde budget wordt door Van Leth ontoereikend geacht om verdere groei en zichtbaarheid waar te maken.

De Adviescommissie heeft aangegeven dat zij graag had gezien dat ook in Den Haag de educatieactiviteiten al van de grond waren gekomen. Van Leth licht toe waarom het in de afgelopen jaren niet mogelijk was om aan te sluiten op ontwikkeling van de leerlijnen en het systeem Cultuureducatie op zijn Haags en extra in te zetten op cultuureducatie binnen het Haagse onderwijs. Daarnaast geeft Van Leth aan dat in het afgelopen jaar, als investering om niet, extra is ingezet op cultuureducatie en dat dit meteen vruchten heeft afgeworpen. Met de gevraagde verhoging kan Van Leth ieder jaar een nieuwe schoolvoorstelling maken en ook het contact met scholen en CultuurSchakel voortzetten. Daarmee wordt volgens Van Leth ook het Haagse makersklimaat versterkt. Van Leth vraagt in haar zienswijze de door de Adviescommissie geopperde extra financiële middelen toe te kennen.

Het college heeft kennis genomen van de toelichting die Van Leth in haar zienswijze geeft op de gevolgen van toekenning van het geadviseerde bedrag. Het college waardeert de extra inspanningen die zijn geleverd door Van Leth op het gebied van cultuureducatie en vertrouwt erop dat de samenwerking met CultuurSchakel vruchtbaar zal zijn. Wat betreft het verzoek om de door de Adviescommissie geopperde extra financiële middelen toe te kennen, ziet het college geen mogelijkheden om dit extra budget ter beschikking te stellen. Daarmee vindt de door de Adviescommissie aanbevolen verruiming niet plaats en kan het college niet ingaan op dit verzoek.

Inmiddels is bekend dat het Fonds Podiumkunsten besloten heeft geen vierjarige subsidie toe te kennen aan Lonneke van Leth Producties. Daarom dient Lonneke van Leth Producties een herzien plan met passende begroting in te dienen vóór 1 oktober 2016.

De zienswijze van Lonneke van Leth Producties geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Loosduins Museum

Stichting Oud Loosduinen geeft in haar zienswijze aan zich te kunnen vinden in het besluit om de toekenning van de jaarlijkse subsidie via het stadsdeel Loosduinen te laten plaatsvinden. Ze vraagt om hierover goede en heldere afspraken te maken. Verder geeft de stichting aan zich zorgen te maken over de eigen positionering na afloop van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Het college heeft in haar concept besluit een reservering opgenomen voor het Loosduins Museum met de opmerking dat het onderzoekt of de subsidie via het stadsdeel Loosduinen toegekend kan worden. Inmiddels heeft overleg met het stadsdeel plaatsgevonden. Loosduins Museum zal de komende vier jaar niet meelopen met de systematiek die gehanteerd wordt voor instellingen in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, maar wordt gesubsidieerd via het Stadsdeel Loosduinen. Het budget blijft geormerkt voor het Loosduins Museum in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. In overleg tussen de afdeling Cultuur en het Stadsdeel zullen duidelijke schriftelijke afspraken gemaakt worden over een ijkmoment per vier jaar, gelijk aan de termijn die geldt voor de Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur. Loosduins Museum zal hierover nader geïnformeerd worden.

De zienswijze van het Loosduins Museum leidt tot een aanpassing van de reactie en het besluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, als volgt:

REACTIE

Wij stemmen in met het oordeel van de Adviescommissie en nemen het advies over. Wij hebben afspraken gemaakt met stadsdeel Loosduinen. Loosduins Museum zal de komende vier jaar niet meelopen met de systematiek die gehanteerd wordt voor instellingen in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, maar wordt gesubsidieerd via het Stadsdeel Loosduinen. Het budget blijft geormerkt voor het Loosduins Museum in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

BESLUIT

Wij verlenen Loosduins Museum voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017-2020, via het stadsdeel Loosduinen, een jaarlijkse subsidie van € 12.817 conform het advies van de Adviescommissie voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017-2020.

Budget 2016 € 12.817 (exclusief trend 2016)

Budget aangevraagd € 13.000

Budget vanaf 2017 € 12.817 (exclusief trend 2016)

Masterclass Jong Talent

Stichting Masterclass Jong Talent geeft in haar reactie aan dat – hoewel zij volgens het conceptbesluit niet zijn opgenomen in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 – met veel enthousiasme te blijven doorwerken aan haar missie om verdiepend cultuuronderwijs naar een hoger plan te brengen via de organisatie van masterclassprogramma's.

Het college heeft waardering voor het enthousiasme waarvan de Stichting Masterclass Jong Talent blijk geeft.

De zienswijze van Stichting Masterclass Jong Talent geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Museon

Het Museon is verheugd over het vertrouwen in de nieuwe koers van het Museon dat spreekt uit het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en cultuur 2017-2020. Daarnaast vraagt het Museon aandacht voor de niet gehonoreerde aanvraag voor middelen voor de herinrichting van het entreegebied en de vernieuwing van lesexpositiezalens. Het Museon wijst er in dit verband onder meer op dat men zelf €1,5 miljoen van fondsen en sponsors bijeen heeft weten te brengen voor de herinrichting van het middengebied op de eerste étage. Zonder extra gemeentelijke bijdrage om bedragen te *matchen* is het vrijwel uitgesloten de verdere voor de herinrichting benodigde middelen van onder andere het entreegebied te verwerven.

De Adviescommissie heeft in haar advies een verruiming bepleit van het budget voor het gehele culturele veld van € 1,7 miljoen. Binnen dit voorgestelde extra budget adviseerde de Adviescommissie € 250.000 toe te kennen voor de herinrichting van het Museon. Het college ziet echter geen mogelijkheden dit extra budget ter beschikking te stellen. Daarmee vindt de door de Adviescommissie aanbevolen verruiming niet plaats. Volledigheidshalve verwijzen wij naar de inleiding waarin dit onderwerp aan de orde komt.

De zienswijze van de Stichting Museon geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Muzee Scheveningen

De cultuurankers hebben naast een individuele zienswijze ook een gezamenlijke zienswijze ingediend.

In de zienswijze geeft Muzee Scheveningen aan enerzijds verheugd te zijn over het positieve oordeel van de Adviescommissie en de in het vooruitzicht gestelde continuering van de gemeentelijke subsidie met het peilbedrag van 2015. Anderzijds vindt Muzee het teleurstellend dat er niet inhoudelijk is ingegaan op het verzoek om uitbreiding met één formatieplaats voor de voortzetting van de museumfunctie ter reparatie van het wegvallen van een WIW-medewerker in 2017. Muzee doet (nogmaals) het verzoek de subsidie te verhogen met een bedrag van € 50.000 voor de aanstelling van een beheerder van de cultuurhistorische collectie.

Met betrekking tot de cultuurankerfunctie geeft Muzee aan dat zij deze functie graag wil blijven uitvoeren, maar dat het daarbij belangrijk is dat een projectleider wijkcultuur aangesteld kan worden die een meer vraaggerichte wijze van programmeren en talentontwikkeling vorm kan geven. Muzee vraagt daarom binnen het toegezegde bedrag het huidige bedrag voor overhead te verhogen.

Waar het financiële kader slechts beperkt ruimte heeft geboden tot honorering van de aangevraagde subsidie, is het college ten aanzien van het wegvallen van een WIW-medewerker in 2017 met Muzee van mening dat een te grote lacune dreigt te ontstaan in de formatie. Wij kennen daarom aan Muzee een extra bedrag van € 42.600 toe voor de aanstelling van een beheerder van de cultuurhistorische collectie.

Ten aanzien van de cultuurankerfunctie constateren wij dat de kleinere cultuurankers die een cultuurankerfunctie-budget hebben, kampen met het probleem dat zij onvoldoende de kosten voor overhead kunnen dekken. In de afgelopen beleidsperiode is duidelijk geworden dat deze cultuurankers met een kleiner activiteitenbudget wel de voorgenomen activiteiten kunnen laten plaatsvinden en daarmee een relatief groot publieksbereik hebben. Wij zullen daarom in het toegezegde bedrag aan Muzee voor de cultuurankerfunctie geen geormerkt bedrag meer wordt opgenomen voor de overhead. Wij zullen in de beschikking daarbij concrete afspraken maken over de prestatienorm.

Op basis van de zienswijze van Muzee Scheveningen passen wij ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 als volgt aan:

REACTIE

Wij stemmen in met het oordeel van de Adviescommissie en nemen het advies grotendeels over. In het advies heeft de Adviescommissie het verzoek van Muzee om uitbreiding met één formatieplaats voor de voortzetting van de museumfunctie ter reparatie van het wegvallen van een WIW-medewerker in 2017 afgewezen. In haar zienswijze heeft Muzee in de ogen van het college overtuigend aangetoond dat door deze afwijzing een te grote lacune dreigt te ontstaan in de kernformatie van Muzee, en het functioneren van het museum in het geding komt. Om deze reden kent het college Muzee een extra subsidie toe van € 42.600 toe.

In haar zienswijze geeft Muzee daarnaast aan graag de cultuurankerfunctie te behouden, maar verzoekt (overeenkomstig de zienswijze van de gezamenlijke cultuurankers) binnen het toegezegde bedrag het huidige bedrag voor overhead te verhogen. Wij stemmen hiermee in.

BESLUIT

Wij verlenen Muzee voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017-2020 een jaarlijkse subsidie van € 380.557, waarvan € 66.057 voor de cultuurankerfunctie.

Budget 2016 € 317.869 (exclusief trend 2016)

Budget aangevraagd € 432.300

Budget vanaf 2017 € 380.557 (exclusief trend 2016), waarvan € 66.057 voor de cultuurankerfunctie

Nederlands Dans Theater

Het Nederlands Dans Theater (NDT) heeft een zienswijze ingediend, waarbij de schriftelijke reactie van 12 april 2016 aan de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 onverkort is meegezonden. In deze reactie op het advies dat door de Adviescommissie was vrijgegeven voor een check op feitelijke onjuistheden gaf het NDT aan blij te zijn met de lovende woorden en ging daarbij aan de hand van acht aspecten in op het conceptadvies. Bij drie onderwerpen waren tevens bijlagen gevoegd.

In de zienswijzebrief geeft het NDT aan verbaasd te zijn geweest dat de reactie aan de Adviescommissie tot geen enkele aanpassing in de adviestekst heeft geleid. Verder is het NDT bezorgd over het ogenschijnlijk niet toekennen van additionele subsidie ter compensatie van extra kosten tijdens de periode tot de opening van het OCC en de huurverhoging voor de onderhuur van het nieuw te bouwen OCC.

Het college heeft kennis genomen van de reactie die in april aan de Adviescommissie was gestuurd. Die ronde was gericht op het aangeven van feitelijke onjuistheden. De uitgebreide reactie van het NDT op het conceptadvies is als een onderbouwing c.q. toelichting op de subsidieaanvraag te zien. Zoals in inleiding van dit zienswijzer rapport aangegeven, heeft het college vertrouwen in de werkwijze van de Adviescommissie, die de door de instellingen aangegeven punten zorgvuldig heeft getoetst en het conceptadvies daar waar nodig heeft aangepast.

Na lezing van de reactie van het NDT wil het college op twee punten reageren. Ten aanzien van punt 3.) *Gratis schoolvoorstellingen* juichen wij toe dat het NDT een overleg met CultuurSchakel heeft opgestart. Wij wachten de uitkomsten daarvan af, mede in relatie tot de bedenkingen van de Adviescommissie ten aanzien van het gratis aanbieden van schoolvoorstellingen.

De eerste alinea van punt 7.) *Onderbouwing extra aangevraagde structurele subsidiebedrag* overlapt met de zorgen over additionele subsidies in de aanbiedingsbrief. Wij hebben in onze brief van 13 juni 2013 (DSO/2013.899) aangegeven dat we het NDT tegemoet willen komen in de extra kosten die verband houden met de tijdelijke huisvesting. Wij zullen in overleg treden met het NDT over hoe deze tegemoetkoming concreet gestalte krijgt.

De zienswijze van het Nederlands Dans Theater geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Nest

Stichting Nest Foundation is dankbaar voor de waardering die spreekt uit het advies en concept-Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Stichting Nest Foundation meent in haar zienswijze dat het advies en het concept collegebesluit op onderdelen gebaseerd is op onjuistheden of verkeerde vooronderstellingen.

Ten aanzien van het makersklimaat merkt Nest op dat zij anders dan de Adviescommissie concludeert niet “een toegankelijke programmering” als doelstelling heeft. Volgens Nest zijn relevante ontwikkelingen voor de kunsten voor het grote publiek immers nieuw en onbekend, en daarmee snel hoogdrempelig. Nest heeft wel als doelstelling om de toegankelijkheid van de ontwikkelingen in de kunsten te bevorderen en de presentatie van en communicatie rond het programma op een laagdrempelige wijze uit te voeren. In dit verband ontbreekt in het advies de aandacht voor uitingen als NestTV.

Verder stelt Nest dat verhuizing naar de Paviljoensgracht in tegenstelling tot de aanname van de Adviescommissie wel degelijk zal leiden tot een groter publieksbereik, omdat deze plek veel beter bereikbaar en zichtbaarder is dan de huidige locatie in de DCR. In het verlengde hiervan, verbaast Nest zich over de conclusies in het advies en conceptbesluit dat er zonder verhuizing ook geen sprake zou zijn van hogere huurlasten. Over de uitspraak van de Adviescommissie over de aanjagende rol die Nest in de wijk en binnen de DCR zou moeten hebben, merkt Nest op dat zij zich in de aanvraag geen aanjagende rol in de wijk of in de DCR heeft toegedicht. Nest komt tot de conclusie dat zij niet mag verhuizen vanwege de beoogde gentrificatiefunctie van Nest binnen de DCR en het gebied rondom de energiecentrale, een functie die volgens Nest op gespannen voet staat met de aandacht die in het meerjarenbeleidsplan gevraagd wordt voor de intrinsieke waarde en zichtbaarheid van de kunst.

Het college interpreteert het advies wat betreft het makersklimaat op een andere wijze dan Nest. Waar de Adviescommissie spreekt over “een toegankelijke programmering” ziet het college geen grote tegenspraak met de doelstelling van Nest om relevante ontwikkelingen in de kunst op een zo toegankelijk mogelijke presentatie en communicatie teneinde een zo groot mogelijk publiek te bereiken. Wat het publieksbereik betreft, is het college nog steeds van mening dat verhuizing naar de Paviljoensgracht geen voorwaarde is om te komen tot meer bezoek. De aanjagende rol binnen de wijk die de Adviescommissie toedicht aan Nest heeft het college vooral geïnterpreteerd als een artistiek-inhoudelijke. De aanwezigheid van kunstenaars van andere disciplines in het DCR-complex en de ontwikkelingen in Zaal 3 bieden immers voldoende mogelijkheden voor een vruchtbare kruisbestuiving die geheel past bij het belang van interdisciplinariteit voor de hedendaagse ontwikkeling van de kunsten. Uiteraard heeft het college er daarnaast niets op tegen als de aanwezigheid van Nest in het DCR-complex ook andere gunstige effecten op de wijk heeft. Ten aanzien van de hogere huurlasten die volgens Nest ook binnen het DCR-complex te verwachten zijn, merkt het college op dat dit geen nieuw gegeven is. Nest weet al enkele jaren weet dat zij een hogere huur moet betalen. Met betrekking tot een verhuizing van Nest volgt het college het advies van de commissie. De visie van de Adviescommissie en het college enerzijds en die van Stichting Nest wijken op dit onderwerp af. Het college gaat er vanuit dat Nest de komende vier jaar als huurder en samenwerkingspartner haar activiteiten als onderdeel van de DCR zal blijven voortzetten.

De zienswijze van Stichting Nest Foundation geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

New Dutch Academy

De New Dutch Academy (NDA) geeft in haar zienswijze aan teleurgesteld te zijn in het advies van de Adviescommissie en in het collegebesluit om dit advies over te nemen. De stichting reageert met name op de opmerking van de Adviescommissie dat de betekenis van de NDA voor het Haagse muziekleven 'beperkt' zou zijn. De NDA ziet zelf dat er door de unieke programmering en het op kunnen treden als culturele ambassadeur voor Den Haag wel degelijk sprake is van meerwaarde. Zij ziet het verder als haar missie om de barokmuziektraditie van Den Haag door te geven aan mensen binnen en buiten de stad en vraagt derhalve om steun voor deze missie.

NDA gaat in haar zienswijze in op een berekening die de Adviescommissie zou hanteren bij het bepalen of de kosten voor overhead hoog zijn.

Het college heeft kennisgenomen van de toelichting die NDA in haar zienswijze geeft op haar rol in het Haagse muziekleven en constateert dat de visie van de Adviescommissie en het college enerzijds afwijkt van die van de NDA anderzijds.

Ten aanzien van de opmerking die de NDA maakt over de overhead van het ingediende plan onderschrijven wij de opmerking van de Adviescommissie dat de kosten voor artistieke leiding en een *general manager* niet in verhouding staan tot het aantal activiteiten voor de komende vier jaar. Het college ziet op basis van de aanvraag van NDA en het advies van de Adviescommissie geen reden om deze steun te bieden in de vorm van structurele subsidie.

De zienswijze van de New Dutch Academy geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020.

New European Ensemble

New European Ensemble (NEuE) schrijft in de zienswijze verheugd te zijn over de positieve opmerkingen van de Adviescommissie ten aanzien van de pluriforme activiteiten, interdisciplinaire samenwerkingsverbanden en in het verlengde hiervan het bereikte nieuwe publiek. Daarnaast geeft NEuE echter aan van mening te zijn dat continuering van het huidige subsidiebedrag, zoals is geadviseerd door de Adviescommissie, geen recht doet aan de gerealiseerde artistieke en kwantitatieve groei. Het geadviseerde budget wordt door NEuE ontoereikend geacht om verdere groei en ambitie waar te maken. Ook geeft NEuE aan dat zij de suggestie van de Adviescommissie dat NEuE zich met haar aanvraag oncollegiaal zou hebben gedragen, verre van zich werpt.

Het college heeft het advies van Adviescommissie overgenomen en kan zich derhalve vinden in de positieve beoordeling van NEuE. In dit verband is het college verheugd dat het Fonds Podiumkunsten de meerjarige subsidieaanvraag van NEuE met een toekenning van € 203.700 heeft gehonoreerd. Ten aanzien van de groeiplannen kunnen we ons echter vinden in de opmerkingen van de Adviescommissie dat groei niet vanzelfsprekend is. Bovendien biedt het financiële kader slechts beperkt ruimte voor honorering van de aangevraagde subsidies. Wij nemen in dit verband met instemming kennis van de plannen van NEuE om overheadkosten waar mogelijk te beperken en eigen inkomsten te verhogen. We begrijpen ten slotte dat NEuE in haar zienswijze een opmerking heeft gemaakt over de scherp gekozen formulering in het advies over het vermeende gebrek aan collegialiteit die zou spreken uit de hoogte van de door NEuE ingediende aanvraag. Het college interpreteert de hoge aanvraag van NEuE vooral als een uiting van bevoegenheid.

De zienswijze van New European Ensemble geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020.

Paard van Troje

Het Paard van Troje heeft naar aanleiding van het concept collegebesluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 een geactualiseerd plan ingediend, dat positief is beoordeeld door de Adviescommissie.

Het Paard van Troje deelt in haar zienswijze de mening van de Adviescommissie en het college dat de Haagse popinfrastructuur goed in elkaar steekt en vindt een vervolg op de Popnota een goed idee. Het Paard van Troje constateert verder in haar zienswijze dat de muziekbeleving van jongeren niet meer parallel loopt aan die van de oudere bezoekers. De traditionele concertsituatie van één artiest is voor een belangrijk deel overgenomen door party-/showcaseconcepten. De nachtprogrammering van het Paard van Troje is voor een groot deel op deze manier samengesteld en weet daarmee een overwegend jong publiek te trekken. Het Paard van Troje neemt de oproep van de Adviescommissie om een meer proactieve rol te spelen in doelgroepgericht te programmeren ter harte. Met betrekking tot programmerisico's, geeft het Paard van Troje aan een eigen intern systeem te hebben ontwikkeld waar begroting, verwachting en resultaat tegen elkaar worden afgewogen. Een stijging van bezoekers zal worden bewerkstelligd door enerzijds programmering buiten het gebouw, anderzijds door verhoging van herhaalbezoek.

Het Paard van Troje wijst op het feit dat er achterhaalde informatie met betrekking tot de financiële situatie in het concept-Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 is blijven staan.

Wij hebben met interesse kennisgenomen van de zienswijze van het Paard van Troje met betrekking tot de Popnota, de visie op muziekbeleving van jongeren, de wijze waarop Het Paard daarop inspeelt met haar nachtprogrammering, de manier waarop met programmerisico's wordt omgegaan en hoe gewerkt wordt aan een stijging van bezoekers en herhaalbezoek.

In de zienswijze wijst het Paard van Troje terecht op achterhaalde informatie die in het concept meerjarenbeleidsplan is blijven staan. Wij passen daarom de tekst van onze reactie in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 als volgt aan:

REACTIE

Wij stemmen in met het oordeel van de Adviescommissie en nemen het advies over. Ten onrechte wordt in de beoordeling van de Adviescommissie verwezen naar een verleende balanssteun. Het Paard van Troje blijkt de balanssteun niet nodig te hebben en dit bedrag zal daarom teruggestort worden aan de gemeente. Om inzicht te krijgen in de organisatorische en financiële ontwikkeling vragen wij het Paard van Troje om in 2017 en 2018, naast de halfjaarrapportage en de jaarrekening, twee tussentijdse kwartaalrapportages in te dienen.

PIP

In haar zienswijze geeft PIP Den Haag aan trots te zijn dat de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 de aanvraag als ambitieus classificeert en veel vertrouwen heeft in de groei van zowel PIP als de Binckhorst. Om aan te tonen dat deze groeiplannen realistisch zijn, reageert PIP op een aantal punten uit het advies en geeft daarop verduidelijking.

PIP spreekt verder de hoop uit dat zij voor de programmering ook kan blijven rekenen op aanvullende subsidie vanuit de regeling Culturele Projecten.

Het college dankt PIP voor deze verduidelijking en is daarnaast tevreden dat PIP de aanbevelingen van de Adviescommissie opvolgt en werkt aan een statutenwijziging conform de Code Cultural Governance.

Het college wijst PIP erop dat iedere culturele instelling vrij is om een aanvraag te doen voor de regeling Culturele Projecten, zo lang het project niet binnen de reguliere programmering valt en niet kan worden betaald vanuit het structurele budget. Dat deze aanvragen worden gehonoreerd valt echter op voorhand niet te garanderen.

De zienswijze van PIP Den Haag geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Popdistrict

Het Popdistrict merkt op dat de wijze waarop in het advies is opgenomen dat zij de afgelopen beleidsperiode 2013-2016 aanvullende subsidie heeft ontvangen een verkeerde indruk zou kunnen wekken. Daarnaast verwijst het Popdistrict naar de opmerking in het advies die benadrukt dat vanuit het Meerjarenbeleidsplan alleen culturele activiteiten, zoals het Sniester festival, ondersteund worden. Deze opmerking kan de indruk wekken dat het Popdistrict vele sportevenementen of niet-culturele activiteiten organiseert. Op één (winter) sportevenement na organiseert het Popdistrict alleen evenementen van culturele aard.

Tevens reageert het Popdistrict op de opmerking van de Adviescommissie dat er geen aantoonbare investering in organisatie, programmering of financiën staat tegenover de verdubbeling van het aangevraagde subsidiebedrag. Het Popdistrict vindt deze opmerking onjuist en onterecht aangezien zij in het ingediende beleidsplan hebben aangegeven dat de programmering, van verschillende onderdelen zoals Sniester, de komende jaren verder zal groeien. Daarbij vindt het Popdistrict dat deze opmerking geen recht doet aan de investeringen van afgelopen jaren die vanuit de horeca zijn gedaan en kan dit de lezer een onjuist beeld van de subsidieaanvraag geven.

Het Popdistrict wijst er in haar zienswijze op dat hoewel de Adviescommissie adviseert het subsidiebedrag vanuit Cultuurbeleid aan te vullen vanuit Binnenstad en Evenementen, het concept-Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 hier niets over vermeldt.

Het college heeft kennis genomen van de opmerking dat het Popdistrict, op één sportevenement na, enkel evenementen van culturele aard organiseert. Ook de opmerking met betrekking tot de verdubbeling van het aangevraagde subsidiebedrag en de horeca-investeringen, neemt het college voor kennisgeving aan.

Een opmerking over een eventuele bijdrage vanuit de subsidieregelingen van Binnenstad en Evenementen is niet opgenomen in het concept-Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, omdat dit buiten het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 valt.

De eerste opmerking van de zienswijze geeft aanleiding tot een toevoeging in het onderschrift van het besluit:

BESLUIT

** In 2013-2016 ontving Popdistrict daarnaast jaarlijks € 50.000 uit budgetten voor evenementen, binnenstad en/of citymarketing van DSO.*

Prins 27

Prins27 constateert dat het college in het concept besluit het advies van de Adviescommissie heeft gevolgd om Prins27 niet langer op te nemen in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, Prins27 als taak het zo efficiënt mogelijk beheren van een cultuurverzamelgebouw heeft, maar geen eigenstandige programmering. Prins27 kan zich in principe vinden in deze argumentatie, maar is wel van mening dat meerjarige financiering en een culturele (en maatschappelijke) context wel onmisbare elementen zijn voor de bedrijfsvoering en de continuïteit.

Prins27 geeft verder aan dat het advies van de commissie om € 460.508 te reserveren voor Prins27, waarschijnlijk is gebaseerd op het subsidieniveau in de periode 2013-2016. Prins27 geeft aan dat dit bedrag vanaf het begin af aan onvoldoende is gebleken. Prins27 geeft aan dat dit wordt bevestigd door het beheerplan dat Prins27 heeft opgesteld naar aanleiding van het advies. Ondanks het feit dat Prins27 de formatie in dit plan wil terugbrengen tot een minimumomvang van 7 fte, zal volgens Prins27 een structureel tekort van € 300.000 ontstaan ten opzichte van de geadviseerde € 460.508. Bovendien zullen ook frictiekosten ontstaan. Tot slot geeft Prins27 aan grote behoefte te hebben aan snelle duidelijkheid teneinde effectief te kunnen werken aan een gezonde bedrijfsvoering en de hiertoe benodigde reorganisatie te starten.

Het college onderschrijft de noodzaak om op korte termijn helderheid te verschaffen over de toekomst van Prins27 en constateert dat de gesprekken met Prins27 hierover op een constructieve manier verlopen. Over de uitgangspunten voor de nieuwe bedrijfsvoering zoals neergelegd in het nieuwe beheerplan bestaan in de ogen van het college geen verschillen van inzicht met Prins27. Wel is het zaak om zo veel mogelijk helderheid te verkrijgen over de onderliggende cijfers. Om deze reden wil het college de Gemeentelijke Accountantsdienst inschakelen bij de beoordeling van het nieuwe beheerplan. Na beoordeling via de GAD zal het college zo spoedig mogelijk een aanvullend besluit voorleggen aan de raad.

De zienswijze van Prins27 geeft aanleiding tot aanpassing ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 als volgt aan te passen:

BESLUIT

Wij halen Prins27 uit het bestel van culturele organisaties die subsidie ontvangen in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Wij reserveren – buiten het budget voor het Meerjarenbeleidsplan – een bedrag voor Prins27 van € 460.508, conform het advies van de Adviescommissie. Na goedkeuring van een door Prins27 in te dienen nieuw beheervoorstel en toetsing van de onderliggende cijfers via de Gemeentelijke Accountantsdienst zal het college zo spoedig mogelijk een aanvullend besluit over meerjarige financiering van Prins27 voorleggen aan de raad.

Prinses Christina Concours

Prinses Christina Concours (PCC) geeft in haar zienswijze aan tevreden te zijn over het advies van de Adviescommissie. PCC verzoekt het college de extra aangevraagde subsidie van € 10.000 bedoeld voor concerten in de Classic Express, waar de Adviescommissie negatief over adviseerde, alsnog te honoreren. Argumenten hiervoor zijn dat het PCC op basis van ruime ervaring weet dat de jeugd zo breed mogelijk moet worden gestimuleerd om muziek te gaan maken en dat het belangrijk is dat jong talent met de concerten via het PCC een goede basis krijgen voor een succesvolle carrière. De concerten van Classic Express zijn nodig om kinderen een onvergetelijke muzikale te geven en te stimuleren zelf muziek te gaan maken. Anders dan de Adviescommissie veronderstelt, zullen de concerten van de Classic Express worden ingebed in het overige educatieaanbod in Den Haag en andere gemeenten. PCC heeft van CultuurSchakel vernomen dat het aanbod voor kinderen in het speciaal onderwijs beperkt is. Classic Express speelt hier juist op in. Een bijdrage vanuit de gemeente maakt het mogelijk dat een deel van de geplande concerten specifiek voor deze doelgroep gegeven kan worden. Private fondsen geven vaak aan het belangrijk te vinden dat lokale projecten zoals deze ook vanuit de lokale overheid gedragen worden.

Het college heeft waardering voor de activiteiten die het Prinses Christina Concours organiseert in de Classic Express en in het bijzonder voor de activiteiten gericht op kinderen in het speciaal onderwijs. De samenwerking met CultuurSchakel om afstemming met het overige educatieaanbod te realiseren juichen wij toe. Desondanks onderschrijven wij de mening van de Adviescommissie dat bekostiging uit de algemene middelen van de stichting gerealiseerd zouden moeten worden.

De zienswijze van het Prinses Christina Concours geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020.

Rabarber

Rabarber stelt in haar zienswijze de uitzonderingspositie aan de orde die Rabarber volgens de Adviescommissie op het gebied van actieve cultuurparticipatie zou hebben. De Adviescommissie zet vraagtekens bij die positie en is daarbij uit gegaan van het volgende: strikt genomen is binnenschoolse cultuuronderwijs in Den Haag wel subsidiabel, maar lessen en workshops voor kinderen en jongeren in de vrije tijd niet. De Adviescommissie is er daarom voorstander van dat de structurele subsidie voor Rabarber uitsluitend zal worden aangewend voor haar podiumfunctie en binnenschoolse cultuureducatie.

Rabarber geeft in haar reactie aan dat de subsidie die Rabarber op dit moment ontvangt, uitsluitend wordt ingezet voor de functies binnenschoolse educatie en de productie van voorstellingen. De activiteiten die de Adviescommissie als vrijetijdsaanbod bestempeld worden bekostigd uit eigen inkomsten. Rabarber voegt een uitgesplitste begroting bij die dit onderbouwt. De commissie heeft volgens Rabarber op onjuiste gronden geadviseerd slechts € 350.000 te reserveren voor de Stichting Rabarber.

Daarnaast licht Rabarber in haar zienswijze de, niet gehonoreerde, extra aanvraag van € 50.000 voor een productiemedewerker toe en de gevolgen van de door de Adviescommissie gesuggereerde verhoging van lesgelden, die een grote groep zal treffen die geen gebruik van de Ooievaarspas kan maken.

Het college verwijst met betrekking tot deze laatste twee opmerkingen naar de inleiding waarin het uitlegt dat het financiële kader slechts beperkt ruimte heeft geboden tot honorering van de aangevraagde subsidie. Het college is van mening dat de zienswijze inclusief uitgesplitste begroting overtuigend aangeeft dat de functies binnenschoolse educatie en productie door de structurele subsidie gefinancierd worden en dat de buitenschoolse activiteiten betaald worden uit publieksinkomsten. Wij zien voldoende grond om het besluit in het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 te herzien en passen de reactie en het besluit als volgt aan:

REACTIE

Mede op basis van de ingediende zienswijze, waarin Rabarber overtuigend aantoont dat alleen de binnenschoolse educatie en theaterproducties door de structurele subsidie gefinancierd worden, verlenen wij Rabarber, in afwijking van het advies van de Adviescommissie, voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017-2020 voor de binnenschoolse cultuureducatie en jeugdtheaterproducties een jaarlijkse subsidie van € 514.042.

BESLUIT

Wij verlenen Rabarber voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017-2020 een jaarlijkse subsidie van €514.042.

Budget 2016	€ 514.042 (exclusief trend 2016)
Budget aangevraagd	€ 562.958
Budget vanaf 2017	€ 514.042 (exclusief trend 2016)

STET The English Theatre

STET heeft tevens een bezwaarschrift ingediend

In hun zienswijze geven het bestuur en de directie van STET aan verbaasd en teleurgesteld te zijn over het besluit van het college om het advies van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 over te nemen. Zij verzoeken het college haar standpunt te herzien. Vanuit de algemene constatering dat Den Haag zich als internationale Stad van Vrede en Recht profileert en dat aan aantal culturele instellingen een bijdrage levert aan de versterking van dat imago, geeft STET hiervoor een aantal redenen.

STET is van mening dat een internationale theaterprogrammering in Den Haag niet mag ontbreken en dat er buiten het aanbod van STET amper sprake is van ander internationaal aanbod. STET bereikt 10% van de internationaal georiënteerde gemeenschap in Den Haag en geeft aan altijd positief te zijn beoordeeld in het kader van de regeling Culturele Projecten. De Adviescommissie geeft aan dat Het Nationale Theater als stadsprogrammeur garant zal staan voor een programmering waarbinnen internationaal theater voldoende ruimte krijgt. Voorts bestaat het aanbod van Het Nationale Theater i.o. vooral bestaat uit Vlaams en niet-Westers aanbod, slechts incidenteel uit Engelstalig aanbod. Een samenwerking zal hierin niets veranderen, ook omdat HNT geen extra budget voor internationale programmering krijgt. En tot slot geeft STET aan dat haar aanbod niet incidenteel, maar structureel is en dat een beroep op de regeling Culturele Projecten in feite indruist tegen de geest ervan. STET concludeert dat het collegebesluit het voorlopige einde van het overgrote deel van de internationale theaterprogrammering in Den Haag betekent, dat dan als enige van de grote steden slechts in zeer beperkte mate inhoud geeft aan haar ambities op dit terrein.

Het college heeft kennis genomen van de argumenten van STET waarmee het zichzelf als onmisbaar acht voor een internationaal Engelstalig theateraanbod in Den Haag. Wij begrijpen dat het advies en het besluit in het kader van het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 teleurstellend zijn voor STET, zeker in relatie tot de overwegend positieve beoordelingen door de Adviescommissie Culturele Projecten vanaf 2006.

Mede op grond van de zienswijze van Het Nationale Theater i.o. (HNT) en het feit dat HNT graag bereid is de samenwerking met STET voort te zetten, maar hiervoor ook geen extra middelen ontvangt, heeft het college besloten alsnog een structureel budget aan STET toe te kennen. De gemeente ziet de internationale theaterprogrammering nog steeds als een taak voor Het Nationale Theater, maar acht de kennis en ervaring van STET daarbij onontbeerlijk. Omdat wij samenwerking tussen beide instellingen als voorwaarde stellen, zou een afhankelijkheid van projectsubsidies bij STET en te grote onevenwichtigheid in deze samenwerking betekenen.

Op basis van de zienswijze van STET passen bij onze reactie en ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 als volgt aan:

REACTIE

Na kennisname van de zienswijze van STET wijken wij af van het bovenstaande advies. Stichting The English Theatre (STET) is in de afgelopen jaren regelmatig ondersteund vanuit de regeling Culturele Projecten en heeft sinds 2013 een structurele subsidie van € 7.000 per jaar ontvangen buiten het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur. Met dit bescheiden bedrag vervulde STET een belangrijke functie op het gebied van de programmering van internationaal theater. De Adviescommissie heeft de verwachting uitgesproken dat Het Nationale Theater garant zal staan voor een flexibele en cultureel diverse theaterprogrammering, waarbinnen voldoende ruimte is voor kleinschalige theaterinstellingen en internationaal theater (zie advies Het Nationale Theater). Het Nationale Theater i.o. (HNT) ontvangt echter geen extra middelen voor internationale programmering en heeft in zijn zienswijze aangegeven dat het de samenwerking met STET graag voortzet. Op basis van deze overwegingen en het belang

van een internationale theaterprogrammering voor Den Haag verlenen wij STET een jaarlijkse subsidie van € 38.300.

BESLUIT

Wij verlenen STET voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017-2020 een jaarlijkse subsidie van € 38.300

Budget 2016	€ 0
Budget aangevraagd	€ 45.000
Budget vanaf 2017	€ 38.300

Stroom Den Haag

In haar zienswijze geeft Stroom Den Haag aan - ondanks een gelijkblijvende structurele subsidie - enkele essentiële, structurele investeringen door te gaan voeren op het gebied van ICT en organisatie, om zodoende haar kerntaken naar behoren te kunnen uitvoeren. Deze investeringen hebben tot gevolg dat ze ten koste gaan van de prestaties die Stroom Den Haag levert voor het subsidiebedrag. Welke prestaties dat zijn moet volgens Stroom Den Haag nader worden bepaald.

Vanwege de afhankelijkheid van Stroom Den Haag van rijkssubsidie is Stroom Den Haag in het conceptbesluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 door het college verzocht uiterlijk 1 oktober 2016 een herzien plan met passende begroting in te dienen. Het college maakt op basis van dit plan en bijbehorende begroting met Stroom Den Haag prestatieafspraken voor 2017 en verder, waarbij het college het standpunt hanteert dat eventuele investeringen prestatie bevorderend moeten werken.

De zienswijze van Stroom Den Haag geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Theater de Vaillant

In haar zienswijze reageert Theater De Vaillant (De Vaillant) op onderdelen van het advies en het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 die volgens De Vaillant afwijken van de gegevens die het theater zelf heeft verstrekt.

Het advies dat door de commissie Weeda werd vrijgegeven voor een check op feitelijke onjuistheden gaf De Vaillant geen aanleiding om te reageren. In de alinea 'conclusie en het advies' van de Adviescommissie staan echter argumenten die De Vaillant niet kan herleiden tot de ingediende aanvraag. De Vaillant stelt daarom dat zowel het advies als het voorgenomen besluit gebrekkig tot stand zijn gekomen.

Zo zegt de Adviescommissie dat De Vaillant in de aanvraag om een bijdrage vraagt om het leerwerkbedrijf met een kok uit te breiden. De Vaillant geeft daarnaast aan dat het aangevraagde budget hoger ligt dan het huidige beschikbare budget met als doel te komen tot een financieel gezonde en houdbare bedrijfsvoering en niet om te groeien. Tevens geeft De Vaillant aan dat het gereserveerde budget voor extra programmering feitelijk een bezuiniging is ten opzichte van de huidige situatie. Tot slot vraagt De Vaillant zich af waarom het budget voor een communicatiemedewerker buiten de besluitvorming is gehouden.

In onze inleiding gaan wij in op de zorgvuldige totstandkoming van het advies. Wij constateren echter dat de Adviescommissie ten onrechte de conclusie heeft getrokken dat in de aanvraag een bijdrage wordt gevraagd om het leerwerkbedrijf met een kok uit te breiden. Wij zullen dit in de tekst van het besluit aanpassen.

In de inleiding hebben wij een passage gewijd aan het beschikbare budgettaire kader waarbinnen de Adviescommissie advies heeft uitgebracht. In aanvulling daarop willen wij benadrukken dat het onjuist is om de incidentele middelen die de cultuurankers in 2015 en 2016 tot hun beschikking hebben gekregen, als structurele middelen te beschouwen. Juist omdat de Adviescommissie gehoor heeft gegeven aan het feit dat het college belang hecht aan de positie van de cultuurankers, zoals is verwoord in het Beleidskader, heeft de Adviescommissie er voor gekozen om het budget van – in dit geval De Vaillant – dat voor een deel uit incidentele middelen bestond te verruimen met structurele middelen. Daarmee komt het budget voor programmering (inclusief marketing) structureel beschikbaar en kan een projectleider aangesteld kan worden om de verbinding tussen de programmering en de wijken te leggen. Daarnaast ontstaat ruimte om te investeren in talentontwikkeling, zoals De Vaillant dat in haar aanvraag heeft opgenomen. Daarmee kan De Vaillant de verdieping aanbrenge in haar werkwijze die de commissie en ook het college waardeert.

De zienswijze van Theater De Vaillant leidt tot een tekstuele aanpassing van de reactie op het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, als volgt:

REACTIE

Naar aanleiding van de zienswijze van Theater De Vaillant constateren wij dat de opmerking van de Adviescommissie over de aanvraag om het leer-werkbedrijf met een kok uit te breiden onterecht is. In haar aanvraag omschrijft theater De Vaillant dat het leer-werkbedrijf (waaronder de kok valt) volledig bestaat dankzij aanvullende werkgelegenheidsgelden. Daarmee maakt de functie van kok geen onderdeel uit van de aanvraag in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

De zienswijze van theater De Vaillant geeft verder geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Topaze

Topaze geeft in haar reactie aan dat het jammer is dat er in Transvaal geen organisatie is die jongeren op een laagdrempelige wijze in contact brengt met cultuur en hen hierin laat participeren of verschillende leeftijdsgroepen met elkaar verbindt. Ook op het gebied van cultuuronderwijs geeft Topaze aan dat zij voldoet aan de vraag vanuit het onderwijs. De organisatie vraagt zich af of de gemeente doelstellingen als cultuur voor iedere jongere, cultuur voor iedereen en sociaal-maatschappelijke verbindingen door kunst en cultuur gaat waarmaken. Ten slotte geeft Topaze aan dat in de tekst van het advies een feitelijke onjuistheid is geslopen die aanleiding geeft tot een verkeerde beeldvorming over Topaze. Topaze geeft in overweging de procedure op dit punt te verbeteren.

Zoals in de inleiding is aangegeven, heeft de Adviescommissie in haar advies keuzes moeten maken welke instellingen wel of niet worden gehonoreerd teneinde recht te doen aan de gemeentelijke doelstellingen. Ten aanzien van de feitelijke onjuistheid die Topaze heeft geconstateerd in het advies, merken we op dat Topaze deze zienswijzeprocedure had kunnen gebruiken om de gesignaleerde onjuistheid aan te kaarten. Topaze vermeldt echter de onjuistheid niet, zodat het niet mogelijk is de veronderstelde onjuistheid te corrigeren.

De zienswijze van Topaze geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Turks Museum Nederland

De Stichting Turks Museum Nederland constateert in haar zienswijze dat het heel moeilijk blijkt om als relatieve nieuwkomer een plekje te veroveren in het Haagse culturele landschap. Zij merkt op dat in het advies 99% van de cultuursubsidie gaat naar witte instellingen die nauwelijks bereik hebben naar immigranten. De interculturele stad wordt naar haar mening ontkend en het belang van cultuurparticipatie blijkt niet uit dit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur. De Stichting Turks Museum Nederland vraagt herziening en alsnog honorering van de subsidieaanvraag.

Het college constateert dat er wel degelijk een aantal nieuwe instellingen is opgenomen in het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, dit laat zien dat het ook voor (relatieve) nieuwkomers mogelijk is zich een plekje te veroveren in het Haagse culturele landschap. In de inleiding van dit zienswijze rapport gaat het college in op de onderwerpen diversiteit en participatie.

De zienswijze van de Stichting Turks Museum Nederland geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

West

Stichting West geeft in haar zienswijze aan dankbaar te zijn voor de waardering die de commissie heeft voor de gekozen artistieke koers, maar vindt het advies inhoudelijk onsamenhangend en bedrijfsmatig onhaalbaar. West geeft aan dat met het geadviseerde subsidie bedrag, succesvol gebleken projecten zoals Volkspaleis en samenwerkingen met lokale partners zoals bijvoorbeeld Rewire, Loos en Museumnacht en ook de oprichting van het IKK in gevaar zullen komen. De plannen van West gaan uit van een professionalisering van de organisatie waardoor hogere productiekosten en personeelslasten ontstaan die nodig zijn om het werk bedrijfsmatig verantwoord te kunnen uitvoeren en om de projecten voor de toekomst te kunnen verwezenlijken. In haar zienswijze schrijft West dat uitvoering van haar programma een hogere bijdrage vanuit de gemeente vereist. De stichting geeft een toelichting op de noodzaak voor permanente uitbreiding van de huisvesting, de huisvestingskosten, haar visie op de rol van de gemeente als subsidient en vraagt het college om het geadviseerde subsidiebedrag te matchen met het toegekende bedrag van € 275.000 vanuit de Raad voor Cultuur.

Het college heeft zoals West zelf in haar zienswijze aangeeft veel waardering voor de activiteiten die West de afgelopen jaren heeft ontplooid. Het college is dan ook verheugd de Raad voor Cultuur positief heeft geadviseerd over de aanvraag van West en dat West in de Basis Infrastructuur is opgenomen. Het college neemt er kennis van dat West aangeeft met het gehonoreerde bedrag een aantal plannen niet uit te kunnen voeren en niet de beoogde professionaliseringslag te kunnen maken. Het is aan West een geactualiseerd plan met passende begroting in te dienen vóór 1 oktober 2016. Het college ziet geen ruimte voor structurele uitbreiding van de middelen boven het nu gereserveerde bedrag.

De zienswijze van Stichting West geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

YMCA Scheveningen

In de zienswijze reageert YMCA op een aantal kritische punten uit het advies. YMCA geeft een nadere toelichting op haar visie, het belang van YMCA als poppodium, samenwerkingspartners, de programmering, de inzet van een mediamix en de bedrijfsvoering.

Het college heeft met de Commissie veel waardering voor de veelheid aan activiteiten die mede mogelijk gemaakt worden door de belangeloze inzet van veel vrijwilligers. Zoals YMCA in haar zienswijze uiteen zet, heeft YMCA een functie binnen Scheveningen als poppodium in Scheveningen, waar talentvolle muzikanten zich via presentaties en bandcoachingstrajecten zich kunnen ontwikkelen. Hoewel het college het waardeert dat YMCA haar artistieke visie, het belang als poppodium en de toekomstplannen toelicht, moeten wij tegelijkertijd constateren dat de conclusie van de Adviescommissie dat de plannen onvoldoende uitgewerkt waren, juist was.

De zienswijze van YMCA geeft geen aanleiding tot aanpassing van ons besluit in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Bijlage I: Zienswijze per instelling

Haagse Cultuurankers

Theater & Filmhuis Dakota
theater De Vaillant
Theater De Nieuwe Regentes
Laaktheater
DiamantTheater
Muzee Scheveningen
Bibliotheek
Loosduinen | Nieuw Waldeck
Bibliotheek
Leidschenveen | Ypenburg

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van gemeente Den Haag
kunstenplan@denhaag.nl

betreft; zienswijze 8 Cultuurankers

Den Haag, 8 juli 2016

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Zowel in de gezamenlijke reactie van de 8 Cultuurankers (1 juni jl.), als tijdens het gesprek met wethouder Wijsmuller (10 juni jl.) in theater De Vaillant, lichtten wij onze gezamenlijke zorg en verbazing over de adviezen van de Commissie Weeda aangaande de Cultuurankers toe. Daarnaast hebben afzonderlijke Cultuurankers u mondeling en per brief geïnformeerd over hun problemen. Deze problemen zijn door de Commissie Weeda niet benoemd en in de adviezen is daaraan voorbijgegaan. De wethouder leek daarvan tot 10 juni maar beperkt op de hoogte. Het structureel maken van incidentele middelen, die soms al vier jaar worden verstrekt, biedt daartoe geen soelaas, maar houdt bestaande problemen in stand.

De inzet van de Commissie Weeda vooraf was, om met krap vier ton de structurele en incidentele middelen die de Cultuurankers afgelopen jaren ontvingen, om te zetten in structurele subsidies voor vier jaar. Dat is niet gelukt. Ten opzichte van 2015 leveren de Cultuurankers samen €30.000 in (zie bijlage). De heer Weeda gebruikte de woorden 'een sigaar uit eigen doos'. Helaas werd het minder dan dat. Wij vragen u om de inzet van de Commissie Weeda gestand te doen en deze te baseren op bijgevoegde berekening.

In het concept Collegebesluit van 1 juli worden de Cultuurankers 13 keer genoemd als stedelijke partner en culturele voorpost. Van geen enkele andere instellingen verwacht u zoveel samenwerking als van de Cultuurankers. Het college schrijft dat tussen de Cultuurankers en andere instellingen een gelijkwaardiger samenwerking moet ontstaan. Nergens licht het college toe hoe ze de Cultuurankers voor al dat werk toerust. Sommige Cultuurankers hebben geen personeel, anderen werken met vrijwilligers en weer anderen moeten met gemiddeld minder dan 1 FTE zorgen voor samenwerking, programmering, educatie en publiekswerking. Wij verzoeken u de Cultuurankers voor deze taken toe te rusten met voldoende middelen voor personele inzet en samenwerking.

Op de vraag van de Commissie Samenleving aan de heer Weeda of de kleine Cultuurankers levensvatbaar zijn met de geadviseerde subsidie, zei hij dat hij dat niet zeker wist. Wij weten echter wel dat het voldoen aan de verwachtingen die aan de kleine Cultuurankers gesteld worden, zonder personele inzet maar beperkt mogelijk is. De kleine Cultuurankers hebben daarom ieder om beperkte versterking gevraagd. Niet om te groeien, maar om continuïteit te waarborgen. Wij verzoeken u om de kleine Cultuurankers ruimte te geven om beperkt personele inzet te betalen uit de geadviseerde subsidies.

De vier grotere Cultuurankers krijgen er soms wat bij, maar moeten daarvoor extra werk verzetten. Dat doen zij graag, maar dat helpt hen niet bij hun exploitatie. Juist een financieel gezonde basis zorgt voor een gezonde organisatie en exploitatie. Deze Cultuurankers hebben in hun begroting aangegeven wat het kost om die basis op te bouwen en zijn daarin bescheiden. Dat zij alles in samenwerking met partners in de stad en in de wijken (zullen) doen is, mits voldoende toegerust, evident. Aan u de vraag om alsnog voldoende middelen vrij te maken voor de exploitatie van de grotere Cultuurankers.

Samengevat:

- Zet incidentele middelen werkelijk om in structurele gelden.
- Geef de kleine Cultuurankers ruimte voor beperkte personele inzet.
- Draag voldoende bij aan de exploitatie- en programmabudgetten van de grotere Cultuurankers zodat zij werkelijk culturele voorpost kunnen zijn en een gelijkwaardige samenwerking met de stedelijke en lokale partners aan kunnen gaan.

Wij rekenen erop dat u de cultuurankers een gezonde basis geeft om te kunnen voldoen aan de in het beleidskader vastgestelde speerpunten, *Diversiteit en Participatie*. Wij geven daar de komende jaren dan graag de vorm aan die het verdient.

Met vriendelijke groet,
namens de 8 Cultuurankers,

Harrie van de Louw

Algemene subsidies van Gemeente Den Haag

Theaters	Dakota	De Nieuwe Regentes	Diamant	Laak	Muzee Scheven.	Vaillant	TOTAAL
<i>Toegekend in 2015</i>							
struktureel	513.313	46.057	46.057	328.767	317.869	513.497	1.765.560
progr/marketing (L.Z.)	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	120.000
exploitatie (incidenteel)	27.500	100.000	20.000	0	0	0	147.500
pluriform progr. (incid)	12.000			11.675		12.000	35.675
progr/marketing (incid)	35.000	0	0	35.000	0	35.000	105.000
<i>Totaal 2015</i>	<i>607.813</i>	<i>166.057</i>	<i>86.057</i>	<i>395.442</i>	<i>337.869</i>	<i>580.497</i>	<i>2.173.735</i>
<i>Aangevraagd 2017-'20</i> (op jaarbasis)	<i>790.313</i>	<i>415.000</i>	<i>115.000</i>	<i>496.829</i>	<i>432.300</i>	<i>732.497</i>	<i>2.981.939</i>
<i>Advies 2017-'20</i>							
exploitatie	513.313	140.000	46.057	328.767	271.900	513.497	1.813.534
progr/marketing	20.000	60.000	20.000	35.000	20.000	35.000	190.000
cultuuranker functie	0	0	0	0	46.057	0	46.057
projectl. wijkcultuur	0	0	0	30.000	0	25.000	55.000
talentontwikkeling	0	0	0	0	0	38.000	38.000
<i>Totaal 2017</i>	<i>533.313</i>	<i>200.000</i>	<i>66.057</i>	<i>393.767</i>	<i>337.957</i>	<i>611.497</i>	<i>2.142.591</i>

Bibliotheken	Leidsch. Ypenburg	Loosduin. Nw Wald.	<i>Totaal</i>
<i>Toegekend</i>			
cultuuranker functie	45.000	45.000	90.000
<i>Totaal 2015</i>	<i>45.000</i>	<i>45.000</i>	<i>90.000</i>
<i>Aangevraagd 2017-'20</i> (op jaarbasis)	<i>64.000</i>	<i>64.000</i>	<i>128.000</i>
<i>Advies 2017-'20</i>			
cukltuuranker functie	45.000	45.000	90.000
<i>Totaal 2017</i>	<i>45.000</i>	<i>45.000</i>	<i>90.000</i>

**THEATER
AAN HET SPUI**

KORZO
GET CLOSE TO TALENT!

College van Burgemeester en Wethouders
Dienst OCW / Cultuurbeleid
t.a.v. dhr. W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Den Haag, juli 2016

Betreft: Zienswijze

Geacht college,

Als je talent hebt moet je in Den Haag zijn.

Dat is het motto waarmee Kees Weeda opende bij het aanbieden van het kunstenplanadvies Bouwen aan Kunst en Cultuur.

De commissie constateert dat de Haagse kunstensector veel te bieden heeft. Topinstellingen én ruimte voor talentontwikkeling.

Ook constateert de commissie dat er een belangrijke functie ontbreekt: een autonome, flexibele multidisciplinaire productiefaciliteit voor jonge en innovatieve kunstenaars die niet aan een gevestigde instelling gelieerd (willen) zijn.

De commissie dringt aan op de totstandkoming en financiering van een toekomstgerichte faciliteit die artistieke, productionele en programmatische innovaties weet te verbinden aan maatschappelijke relevantie en ontwikkelingen. De gemeente zou daarmee een beleidsstap zetten die voor de gehele cultuursector van grote visionaire kwaliteit is.

De commissie adviseert het college een aantal instellingen uit te nodigen hier een verder planvisie op te ontwikkelen.

Zij denkt hierbij in elk geval aan de betrokkenheid van Korzo en Zaal 3.

Korzo en Zaal 3 pakken deze handschoen graag op want wat zijn wij het eens met deze observatie en wij denken ook dat het nu de tijd is om deze visionaire stap te zetten.

De ontbrekende schakel in het rijke Haagse cultuurlandschap is een mogelijkheid voor jonge makers om hun talent te ontwikkelen dwars door disciplines heen. Om aan de slag te gaan met dans theater beeldende kunst film muziek design architectuur en het liefst een combinatie van al deze disciplines en zo nieuwe vormen te ontwikkelen.

Binnen deze nieuwe functie nemen Korzo en Zaal 3 van Theater aan het Spui (straks deel van Het Nationale Theater) het initiatief om deze makers van de toekomst te ondersteunen in samenwerking met andere Haagse instellingen. Zo dragen we gezamenlijk zorg voor een divers,

internationaal, kwalitatief hoogwaardig, innovatief makersklimaat dat bijdraagt aan de gidspositie van Den Haag als internationale stad voor talent en vernieuwing.

Een bruisend en innovatief makersklimaat in de kunsten is de manier bij uitstek om een aantrekkelijker vestigingsklimaat te creëren voor zowel internationale bedrijven als jonge creatieve ondernemers.

Den Haag zou hierin, zoals ook de commissie Weeda zegt, een voortrekkersrol in kunnen vervullen. Juist deze multidisciplinaire aanpak bindt de verschillende groepen en culturen in de stad. Zo divers als de samenleving, zo hybride de kunstuitingen.

Daartoe is ons inziens geen nieuwe instelling nodig, geen nieuw gebouw en geen nieuwe organisatie, die op termijn een eigen structuur en een eigen belang gaat verdedigen. Maar een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid van al bestaande Haagse talentontwikkelaars die met elkaar de mogelijkheid scheppen voor de nieuwe generatie kunstenaars om nieuwe hybride vormen van kunst en cultuur te maken. En zo de stedelijke sector van onderaf te voeden met nieuwe mogelijkheden en ideeën.

Den Haag heeft ruimte, kwaliteit en expertise.

Er is een infrastructuur van instellingen waar op hoog niveau geprogrammeerd en geproduceerd wordt. Het grote internationale netwerk van Korzo, de diversiteit, zowel onder publiek als kunstenaars bieden een rijke bodem.

Zaal 3 heeft als laboratorium voor de podiumkunsten een nieuwe productieplek voor muziek en toneel ontwikkeld en in korte tijd een grote aantrekkingskracht gekregen op podiumkunstenaars die op een geheel nieuwe wijze willen produceren.

Voeg aan deze instellingen de kennis en denkwijze van de stedelijke experts op gebied van beeldende kunst en architectuur toe, en er ontstaat een eindeloze hoeveelheid aan kansen en mogelijkheden. Dat deze kans niet vanuit de huidige budgetten gefinancierd kunnen worden mag ook duidelijk zijn.

De commissie Weeda schets de kansen en mogelijkheden, het college onderstreept de conclusie maar kan nog geen financiële middelen vrijmaken. Wel worden instellingen uitgedaagd de handschoen op te nemen. Die nemen we met alle plezier op en we hopen dat we in gezamenlijkheid zoeken naar mogelijkheden om deze leemte in Den Haag op te vullen. Als je talent hebt moet je in Den Haag zijn.

Hartelijke groet,

Cees Debets

Aukje Bolle

Directeur Theater aan het Spui / Zaal 3

zakelijk directeur Korzo

Geacht College,

Terzake van het concept advies van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 heeft de Stichting Toneelgroep De Appel op 13 april jl. een uitvoerige zienswijze ingediend op het door de adviescommissie uitgebrachte conceptadvies. Uit het besluit aangaande het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020 van 28 juni 2016 blijkt dat het College desalniettemin instemt met het oordeel van de Adviescommissie en het advies geheel overneemt.

Hierbij laten wij weten dat Toneelgroep De Appel haar zienswijze onverkort handhaaft, omdat zij van mening is dat het oordeel van de Adviescommissie grove onzorgvuldigheden en onjuistheden bevat. Graag verwijzen wij u naar de bijlage.

Toneelgroep De Appel zal eind augustus mogelijk een alternatief plan indienen. Vooruitlopend daarop laten wij u alvast weten dat dit plan niet opgesteld wordt door de huidige directieleden, de heren De Mol en Van de Schilde, aangezien zij recent hebben besloten hun directiewerkzaamheden bij de Appel niet voort te zetten.

Namens de Raad van Toezicht van Toneelgroep De Appel,

Marleen Zuiderhoudt (voorzitter)
Ireen Castenmiller (secretaris)

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Den Haag
kunstenplan@denhaag.nl

Den Haag, 22 juli 2016

Geacht College,

Dank voor de gelegenheid om te reageren op het uitgebrachte concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 met betrekking tot de subsidieaanvraag van Stichting Toneelgroep De Appel. Het biedt ons de mogelijkheid om de vragen die het oproept te beantwoorden en geeft ons de kans om meningen en aannames te weerleggen.

We herkennen onszelf niet in het beeld van ons huidige gezelschap en de plannen voor de toekomst. Onze aanvraag voldoet werkelijk aan alle eisen en criteria van de gemeente. Niet omdat we die braaf inwilligen, maar omdat alles besloten ligt in onze plannen. Naar onze mening beschrijven we op heldere wijze onze missie, visie en een daaruit voortvloeiende opvallende strategie voor de komende jaren. Graag onderbouwen we deze mening met cijfers, voorbeelden en argumenten, ter illustratie van de goede lijn die we met ons beleid hebben ingezet.

Het gezelschap bevindt zich in een transitiefase. De innovatieve marathons van De Appel worden sinds een aantal jaren dankbaar gekopieerd. Een mooi compliment en tegelijkertijd voor ons een directe aanleiding om te vernieuwen. Met een nieuw artistiek en daarmee samenhangend zakelijk beleid, opgesteld door een nieuwe directie, geeft De Appel aan de hand van een zeer divers aanbod invulling aan zijn maatschappelijke missie. Met een samenspel van voorstellingen, randprogrammering, samenwerkingen en het betrekken van zijn doelgroepen reflecteert De Appel op de actualiteit. In onze optiek zijn deze visie en de al zichtbare concrete uitwerking daarvan zeer hoopgevend. Nu reeds zijn de eerste positieve resultaten in bezoekersaantallen, samenwerkingen, publieksreacties en recensies zichtbaar. Dit sterkt ons in de overtuiging dat De Appel met de concreet geformuleerde ambities in staat is zijn bijzondere positie in de samenleving verder uit te bouwen. Het gezelschap is zich ten volle bewust van de eisen die het verkrijgen van een structurele subsidie stelt aan zijn cultureel ondernemerschap en morele verantwoordelijkheid. Met de visie die wij neerleggen, kijken we naar onszelf, de rest van het veld en de samenleving.

Wij verzoeken het college bijgaande reactie mee te nemen bij de totstandkoming van het definitieve meerjarenbeleidsplan. Uiteraard zijn wij te allen tijde bereid een mondelinge toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Toneelgroep De Appel

“Nu de profilering via de theatermarathons al enige tijd niet meer onderscheidend is en de bezoekersaantallen

Onderscheidend vermogen

We zien het als een bevestiging van onze kracht dat het door De Appel ontwikkelde marathonconcept door andere instellingen is overgenomen. Een bevestiging ook van het feit dat deze succesformule nog steeds zeer aantrekkelijk is voor het publiek.

Ondanks de goede bezoekersaantallen en zaalbezetting heeft De Appel er toch voor gekozen deze tijd van transitie aan te grijpen om haar positionering te vernieuwen en te komen met een andere in het oog springende aanpak (die invulling geeft aan een nieuw geformuleerde missie, waarin maatschappelijke betrokkenheid leidend is).

De Appel heeft als missie om maatschappelijke dilemma's aan te snijden, om bewustwording en reflectie te genereren en te stimuleren.

Onze visie is dat De Appel dit doet door actuele thema's te verwerken in de programmering en de producties én daarover in de randprogrammering het discours op gang te brengen.

Het beleid is zichtbaar in een geïntegreerde strategie, waarbinnen de volgende vier pijlers elkaar versterken:

- (1) Artistiek – festivals/grootschalige locatieproducties
- (2) Maatschappelijk – door in te spelen op de actualiteit en zo te programmeren
- (3) Marketing – door nieuwe samenwerkingen op te zoeken met partners en doelgroepen die hun achterban weer activeren
- (4) Bedrijfsmatig – door haar pand, foyer en keuken aan te passen.

Hierbij past het dus niet dat wij, zoals veelal gebruikelijk in onze sector, jaren vooruit definitieve keuzes maken inzake concrete invulling van de programmaliijnen. Het zijn die inhoudelijke richtlijnen en het geloof in ons eigen vakmanschap waar wij op bouwen en vertrouwen. De vernieuwende vorm van een 'seizoensfestival' krijgt ook juist zijn betekenis door de actuele waarde van het overkoepelende thema.

Per productie of festival geven wij aan de hand van de actualiteit zo laat mogelijk artistiek-concrete invulling aan de programmaliijnen. Dat is risicovol en nieuw, twee prikkelende eigenschappen. Door de veelheid aan kleine en grotere producties tijdens de festivals halen we steeds weer nieuw elan binnen met gastspelers, gastmakers, stagiaires en nieuwe partners (uit andere disciplines). Door ook het amateurveld te betrekken, bereiken we ook hun achterban. Per activiteit passen we de faciliteiten van ons pand aan om de ontvangst, atmosfeer en innerlijke verzorging te laten aansluiten.

Kortom, De Appel is door al deze keuzes niet alleen vernieuwend in de programmering en uitvoering daarvan, maar ook door de integratie van de vier eerder genoemde pijlers.

Bezoekersaantallen

In 2016 zal het aantal bezoekers naar verwachting hoger uitvallen dan in 2015. Het eerste jaar van het nieuwe beleid van Arie de Mol was 2015; de publieksaantallen over dat jaar en de prognose over 2016 laten zien dat er van een daling geen sprake is. Bovendien is voor verandering en innovatie tijd nodig, net als voor het omarmen daarvan door het publiek. We zijn er van overtuigd dat het aantal bezoekers bij het volgende festival hoger zal uitvallen dan nu bij onze allereerste 'proeve', omdat zowel wijzelf als het publiek meer vertrouwd zullen zijn met de formule. Gedurende Het Heijermans Festival was al merkbaar dat de

belangstelling alleen maar groeide, we hadden bij wijze van spreken nog langer door kunnen gaan. We hebben zelf veel geleerd van deze 'pilot' van de festival-opzet en weten nu nog beter hoe we die opzet moeten aanpakken en hoe we nog meer mensen kunnen bereiken gedurende zo'n festival van vijf maanden.

Het is overigens bekend dat het hele culturele veld momenteel worstelt met publiekscijfers, daarbij steekt de Appel altijd nog gunstig af. Ons bezettingspercentage is rond de 60 % en dat is aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde.

"Deze luxe is historisch zo gegroeid, maar heeft zeker een prijs."

Zoals in de begeleidende brief naar voren werd gebracht, is De Appel zich ten volle bewust van de morele verantwoordelijkheid die het verkrijgen van cultuursubsidie met zich meebrengt. Onze aanvraag is van de noodzaak daarvan doordrenkt. De Appel doet dat door met zijn maatschappelijke engagement, zijn focus op de directe omgeving, nieuwe samenwerkingen en nieuwe doelgroepen zijn verbondenheid te vergroten. Via een beleid waarin het artistieke en het zakelijke nauw samenhangen.

Daarnaast ontwikkelen we nieuwe vormen zoals de festivals waar continue programmering en discours voorop staan en de grootschalige locatieproducties waarmee we een beweging maken naar buiten, naar nieuw publiek. Waar in het verleden ook bij de marathons de artistieke waarde groeide door voortschrijdend inzicht, zal dat nu ook zo zijn in het concept van een seizoensfestival (zelfs bij de 'pilot' die we zojuist achter de rug hebben, zijn de pers- en publieksreacties al goed tot zeer goed).

De Appel ervaart het als een plicht en een voorrecht om te kunnen blijven vernieuwen en daarmee haar rol in het culturele en maatschappelijke veld te rechtvaardigen. De eerste resultaten in bezoekersaantallen, waardering en nieuwe samenwerkingen wijzen uit dat de gekozen richting juist is. Doelgroeponderzoeken hebben uitgewezen dat er een grote behoefte is aan actuele betekenis in kunstuitingen, waarbij vooral ook betrokkenheid en interactie worden gewaardeerd. De Appel meent met de festivals, voorzien van een interessante randprogrammering, een goed werkende formule te hebben gevonden, die voorziet in deze behoefte.

'...geen aanvullende en gezichtsbepalende initiatieven...'

Met de twee nieuwe initiatieven – de festivals en de grootschalige locatieproducties – toont De Appel zich onderscheidend in deze regio en daarbuiten. Het idee van een seizoensprogrammering met één thematische paraplu is uniek en nieuw. Wij kennen geen enkel ander gezelschap (noch een podium) dat dat doet, ook landelijk en zelfs internationaal niet. In die zin is alleen het idee al uniek, en daarmee onderscheidend, aanvullend en gezichtsbepalend.

De steeds maar groeiende publieke belangstelling voor Het Heijermans Festival heeft ons in die gedachte juist gesterkt. Na een korte aanloopperiode waarin men moest wennen aan het grasduinen in het aanbod, begon het festival vanaf begin 2016 flink te draaien (van 4 januari t/m 24 maart verkochten we 6.184 kaartjes). We hebben ook navraag gedaan bij het publiek; veel mensen waren enthousiast over deze opzet en zeiden te worden uitgedaagd om meerdere onderdelen van het festival te gaan zien. Deze vorm is dus niet alleen vernieuwend, maar ook succesvol!

Daarnaast zijn grootschalige locatieproducties in de Haagse regio zeldzaam. Buiten De Appel en het Nationale Toneel zijn er in Den Haag geen grote instellingen die in staat zijn om op regelmatige basis dergelijke producties te initiëren. Ook daarin onderscheidt De Appel zich dus, zeker als we die met grote regelmaat programmeren. Als je zo'n initiatief een aantal jaren volhoudt, wordt dat voor het publiek een traditie: de tweejaarlijkse grote locatieproducties van De Appel (vergelijkbaar met de 'roep' van de marathons). Hiermee zet De Appel wederom de toon en misschien nog wel meer dan met de marathons, door het surplus van het maatschappelijk discours dat op gang wordt gebracht door een uitgebreide randprogrammering. Wij voelen ons gesterkt door de eerste positieve resultaten. In totaal kwamen tijdens Het Heijermans Festival (in de periode van 18 november 2015 t/m 24 maart 2016) 13.019 bezoekers naar één van de voorstellingen of een avondvullend randprogramma. Dit aantal staat nog los van de inleidingen, lezingen en andere educatieve activiteiten.

'...langdurige' festivals... dat lijkt een tegenspraak.'

We hebben heel bewust gekozen voor de term 'festival'. We realiseren ons dat een festival normaliter een kortere duur heeft, maar we zochten een woord dat de lading dekt van een seizoensplanning met één overkoepelend thema. Een woord ook dat stimuleert tot meervoudig bezoek in zo'n seizoen. We namen de dichtertelijke vrijheid en kozen voor 'festival'. De afgelopen maanden hebben bewezen dat de opzet van zo'n festival werkt. We hadden er achteraf nog makkelijk een maand aan vast kunnen knopen. Hiermee speelt De Appel op eigen wijze juist in op een tendens (zie het Residentieorkest met Symphonic Junction) om naar buiten te treden en nieuwe groepen mensen te bereiken met actuele onderwerpen in direct contact met de samenleving.

'...ook mist de commissie een concrete visie op de beoogde artistieke meerwaarde van locatievoorstellingen.'

Uit onze hele aanvraag spreekt de doelstelling van een grotere zichtbaarheid in de stad én de zoektocht naar een nieuw en divers publiek. Projecten initiëren buiten ons eigen pand is één van de programmaliijnen om dat te realiseren. Locatieproducties (zowel binnen als buiten) trekken veelal een heel ander publiek dan voorstellingen in 'reguliere' theaterzalen, mede omdat het twee verschillende ervaringen zijn. Artistiek gezien is maken en spelen op locatie van een geheel andere orde dan in een theaterzaal, en dus per definitie een meerwaarde binnen een 'reguliere' programmering. En juist voor een groep als De Appel, die vrijwel uitsluitend het eigen pand bespeelt, is een regelmatige 'uitstap' naar buiten van groot belang, zowel voor de zichtbaarheid, als voor de artistieke variatie. We zien het bovendien als een perfecte manier om op de drempel van de zomer samen met het publiek ons seizoen af te sluiten, in een maand waarin het weer de mensen eerder naar buiten dan naar binnen placht te lokken. *Zie De Appel Buiten* (12 t/m 27 juni 2015) was een kleinschalige locatieproductie bestaande uit drie kleine projecten; de 12 voorstellingen leverden een bezoekerspercentage van 85% op.

'...geeft niet aan óf en hoe de locaties in artistiek-inhoudelijk opzicht een rol spelen...'

Of en hoe een locatie in artistiek-inhoudelijk opzicht een rol speelt, is uiteraard per project

verschillend. De ene keer start het denken vanuit een locatie, de andere keer wordt een geschikte locatie gezocht bij een plan of idee. In de aanvraag gaan wij in op het eerste grote project: *Decamerone*. Daarvan is duidelijk dat er gezocht is naar een locatie die past bij het idee van waaruit wordt gestart. Vervolgens noemen we drie aspecten die zich ook vertalen naar de aard en rol van de locatie, namelijk:

- geen historische, maar een urbane en hedendaagse setting
- labyrint met verschillende routes voor het publiek
- tot de verbeelding sprekend (een plek die nieuwsgierig maakt).

Bij *Decamerone* geven wij dus wel aan óf en hoe de locatie een rol speelt.

'...eerder sprake van 'theater op locatie' dan van bijzonder 'locatietheater'...'

In onze aanvraag is steeds sprake van 'locatieproducties', omdat onder die term alle soorten, maten en artistieke vormen van locatietheater vallen. Verder gaan we per project uiteraard op zoek naar een bijzondere locatie. De Appel pint zich in ieder geval niet vast op het ene noch het andere. Het zal de komende jaren absoluut gaan voorkomen dat we ons bij een locatieproductie volledig laten inspireren door een plek of een gebouw of een complex. Zoals dat in het verleden zowel bij De Appel als door Arie de Mol menigmaal is gedaan.

'...inhoudelijke toelichting... onvoldoende getuigen van oorspronkelijkheid en innovatie...'

De oorspronkelijkheid en innovatie volgen uit de nieuwe en onderscheidende festival-opzet en de niche van grootschalige locatieproducties, met alle cross overs die dat met zich meebrengt. Daarin kan bij uitstek gevolg worden gegeven aan de concrete ambities: openheid en toegankelijkheid (ook buitenshuis), maatschappelijk engagement, een diverse programmering, samenwerking met andere instellingen, talentontwikkeling, verschillende doelgroepen en verruiming van de horeca.

Andere zeer specifieke en oorspronkelijke kenmerken van De Appel zijn het idee van de thematische seizoensparaplu en het inhoudelijke leitmotiv van het spanningsveld tussen groep en individu.

De Appel is samenwerkingsverbanden aangegaan met Codarts Rotterdam, Korzo, Writers Unlimited, Branoul, Filmhuis en Musicon. Dit alles om binnen de festivals cross overs tot stand te brengen en een rijk, interdisciplinair palet aan ons publiek te kunnen aanbieden. Eén van onze doelen is om middels zo'n ruim en divers aanbod mensen te stimuleren per seizoen vaker naar De Appel te komen.

Daarnaast werken we samen met Local Joy (succesvol bij *Op hoop van zegen*) en het Nationaal Theaterweekend. Volgend seizoen komen daar het Haagsch College, Young The Hague en ACKU bij. We hebben de intentieverklaring getekend van We are Public en zijn sinds kort in zee gegaan met Lucky Minute (een nieuw initiatief dat last-minute kaartjes verkoopt).

'De Appel verwijst naar activiteiten... niet verder reikt dan het seizoen 2017/2020.'

Bij De Appel is de actualiteit, de wereld van vandaag, leidend bij de inhoudelijke keuzes. We vinden het daarom van groot belang om de concrete invulling van onze plannen hooguit 2 of 2,5 jaar van tevoren te bepalen. Het belangrijkste is dat wij als gezelschap weten waar we voor staan, welke keuzes we maken en waarom. Er is een duidelijk geformuleerd wat de

rode draad is in de voorstellingen voor de komende 4 jaar, zie onze ambities. Dat één van de speerpunten is om voorstellingen te maken vanuit engagement met de samenleving en de wereld, rechtvaardigt ons inziens volledig de keuze om de definitieve concrete invulling van het programma zo actueel mogelijk te kunnen laten zijn.

Om een voorbeeld te geven. Twee jaar na het festival rond Spanje in seizoen 2017/2018 willen we een ander Europees land en zijn verhouding tot of rol binnen het nieuwe Europa centraal stellen. Momenteel zijn er natuurlijk genoeg interessante kandidaten te bedenken, maar de tijd gaat razendsnel en in twee jaar kan veel gebeuren. We achten het niet meer dan verstandig om de keuze voor dat land dus zo laat mogelijk vast te leggen (bv als 'Het Spanje Festival' van start gaat, twee jaar van tevoren).

Halverwege de lopende periode heeft de overgang naar een nieuwe artistiek leider plaatsgevonden. Voor Arie de Mol betekende dit dat zijn plannen die in het verschiep lagen bij Toneelgroep Maastricht voor de periode 2015/2016 van tafel konden, juist omdat hij zich realiseerde dat hij bij De Appel aan een ander avontuur begon. In korte tijd hebben we er toen hard aan getrokken om zo snel mogelijk de invulling van het nieuwe beleid voor de periode 2015/2018 vorm te geven en op te zetten. Voor de komende periode betekent dit inderdaad dat alleen de eerste twee jaar concreet zijn ingevuld. We leggen uit dat de twee jaar daarna op dezelfde manier worden ingericht, waarbij nadrukkelijk aansluiting wordt gezocht op de actualiteit. Deze is niet vooruit te plannen.

'Juist de nieuwe maar ervaren... concrete en inspirerende vergezichten kunnen schetsen.'

Die vergezichten hebben wij geschetst. De angel zit bij ons niet in de afzonderlijke projecten, maar in het geheel dat alles bindt. Die vergezichten krijgen vorm in de inhoud die wij brengen, in de betrokkenheid van waaruit wij opereren, in ons streven een 'huis van reflectie en vermaak' te worden, in de doelstelling een warm en open gezelschap te zijn dat dicht bij haar publiek staat. In een wereld waar versplintering op de loer ligt, is dat wat ons betreft een meer dan inspirerend vergezicht, juist ook voor een podiumkunstinstantie.

'...Arie de Mol merkt de commissie op dat hij zijn aantreden niet aangrijpt om zich in artistiek opzicht te heroriënteren, ...geen garantie voor artistiek-inhoudelijke vernieuwing'

We nodigen de commissie uit op onze website de vele – ongecensureerde – publieksreacties bij *Zie de mens*, *Op hoop van zegen* en *Decamerone* te lezen.

Thematisch wordt het werk van De Mol gekenschetst door een menselijke benadering (compassie met ieders strijd) en een maatschappelijke betrokkenheid. Zijn werk concentreert zich op universele thema's als hoe te leven en lief te hebben, waarin zoeken mensen zingeving en bevrediging, hoe samen te leven en tegelijkertijd te zorgen voor jezelf en je dierbaren. Ieder mens moet leren omgaan met het spanningsveld tussen het individu en de groep, de samenleving. De botsing van belangen levert gedrag op, het analyseren en tonen van dat gedrag is waardevol, en theater is daar een uitermate geschikt medium voor. Met thema's van alle tijden en een intense stijl weet De Mol zijn publiek uit te dagen om zich te verhouden tot de materie. In de reacties is vaak terug te lezen dat mensen er dagen later nog mee bezig zijn. En het genereren van reflectie over onszelf is een groot goed. Wij achten het aansnijden van deze algemeen-menselijke en universele dilemma's zeer wezenlijk. Over wie of wat anders dan de mens en zijn gestuntel zou je kunst moeten maken?

De theatrale vorm waarin deze thematiek wordt gegoten, kan enorm verschillen per project. In een mix van repertoirestukken, boekbewerkingen en eigen teksten (van huisschrijver Erik-Ward Geerlings) brengen we ijzersterke verhalen over de mens en zijn doen en laten, die qua taal en stijl sterk uiteenlopen:

- *Zie de mens*, over het volgen van een overtuiging of een geloof, tot aan de dood
- *Op hoop van zegen*, over de kracht van de gemeenschap en het dragen van tegenslag
- *Shameless*, over de tomeloze wilskracht die nodig is als je bestaan dagelijks onzeker is
- *Don Quichotte*, over de mens die zijn omgeving niet meer begrijpt en terugverlangt naar hoe het was.

Het Appeltheater heeft de afgelopen periode letterlijk en figuurlijk de deuren opengezet. Scheveningse amateurspelers en kinderen zijn geïntegreerd in voorstellingen, er is zelfs een amateurproductie gemaakt. Met deze gastvrije opstelling binden we deze amateurs (en hun achterban!) aan ons gezelschap. Ook op andere manieren heeft de nieuwe directie er in korte tijd voor gezorgd dat de verbinding met de lokale gemeenschap is versterkt.

Initiatieven uit de buurt hebben ruimte gekregen, thematiek die aansluit bij onze directe omgeving (*Op hoop van zegen*), speciale activiteiten (zoals de 4 mei-lezing) en samenwerkingen met Muzee en Het Oranjehotel. De gemeenschap heeft hier goed op gereageerd, veel nieuwe bezoekers hebben de weg naar ons theater gevonden.

De directie heeft een fundament gelegd voor de komende jaren met de onderbouwde visie, welke artistiek gewaagd is en antwoord biedt op de vraag van heden en inspeelt op de behoefte van morgen.

Kortom, De Appel is weer echt aan het vernieuwen en is bij haar fundament begonnen om het komende jaar te verfijnen. Wij denken dat hier tijd voor nodig is.

Het spreekt voor zich dat De Mol als nieuwe artistiek leider van De Appel naar zichzelf heeft gekeken bij zijn overstap naar De Appel. En dat is ook zichtbaar in de plannen, die anders zijn ingericht dan in zijn tijd bij Toneelgroep Maastricht.

De commissie lijkt te suggereren dat van een artistiek leider/regisseur bij een dergelijke overstap automatisch een radicale inhoudelijke heroriëntering wordt verwacht. De Mol maakt al 25 jaar lang werk dat in beweging is en dat breed wordt gewaardeerd door publiek en pers, tot op de dag van vandaag. Niet in de laatste plaats vanwege het maatschappelijk engagement, thematiek, werkwijze en aanpak. Deze elementen maken het wezen uit van de kunstenaar in kwestie.

“De Raad van Toezicht van De Appel kiest voor Arie de Mol om wie hij is, met zijn specifieke kenmerken. Zijn eigenschappen, als zijn maatschappelijk engagement, binding die hij weet op te zetten met de gemeenschap en de artistiek verrassende vormen die hij kiest om de functie van kunst als spiegel van de maatschappij in te zetten, zijn naar onze optiek uitermate passend om invulling te geven aan de maatschappelijke missie en visie van De Appel. Inmiddels zijn er nieuwe programmalijnen ontwikkeld, samenwerkingen aangegaan en nieuw publiek betrokken. Wij denken dat Arie de Mol niet alleen De Appel spraakmakend vernieuwt, maar daarmee ook zijn stempel zal drukken op het Haagse en regionale culturele veld.” **Citaat van de Raad van Toezicht**

In de opzet van de festivals wordt het gebouw optimaal ingezet, zodat er soms op drie of vier plekken tegelijk een voorstelling wordt gespeeld of een andere activiteit plaatsvindt. Zo verhogen we onze capaciteit en komen bovendien verschillende publieksgroepen bij elkaar

in onze foyer. In tegenstelling tot eerder beleid waarbij men in pakweg vijf maanden slechts van één voorstelling kon genieten, nodigen we het publiek nu uit om tijdens de festivals meerdere keren naar een voorstelling te komen kijken. Verder zetten we in op een breed en gevarieerd publiek, van jong tot oud, en zorgen we voor een grote diversiteit van disciplines in ons aanbod (toneel, dans, literatuur, film, beeldende kunst en muziek). We hebben nu al kunnen merken dat zo'n festival meer 'leven' in ons pand genereert.

De horeca in eigen huis speelt daarbij een belangrijke rol. Ook de nieuwe kassa aan de straatkant heeft haar vruchten al afgeworpen. Voorbijgangers hebben sneller of beter in de gaten wie de gebruikers van het pand zijn, sommigen lopen spontaan binnen en wandelen weg met informatie of zelfs een kaartje. Zo draagt ook het pand een steentje bij aan onze ambitie om open, toegankelijk en verbindend te zijn. Het Appeltheater zal een uitnodigende, gastvrije plek zijn waar mensen graag komen, kunnen genieten van voorstellingen en met elkaar in contact kunnen komen. Ook dit maakt De Appel uniek, vernieuwend en onderscheidend.

Daarbij benadrukken wij dat het primaire streven is om artistiek interessant werk te leveren. De commissie heeft blijkbaar de indruk gekregen dat we dat over het hoofd zien en ons vooral concentreren op 'een belangrijke rol voor de horecafunctie'. Wat we beogen, is onze foyer voor aanvang en na afloop van voorstellingen aantrekkelijk te maken voor het publiek, door eerder c.q. langer open te zijn, maaltijden aan te bieden, exposities in te richten, live muziek, inleidingen, interviews en nagesprekken e.d. te organiseren. Misschien heeft de commissie door de woorden 'reflectie en vermaak' de indruk gekregen dat we amusement ambiëren, maar met deze twee begrippen proberen we de combinatie van diepgang en lichtheid, die een theaterbeleving ons inziens in zich moet dragen, op te roepen. Hiermee betrekken wij onze doelgroepen veel meer bij het theater en zorgen wij voor binding en verbreding van ons publiek.

De Appel wil graag een theater zijn in al zijn betrokkenheid en heeft hier publiek voor nodig, dat zich welkom voelt in het Appeltheater en hier graag wil verblijven. Theater is steeds meer een multifunctionele huiskamer waar ruimte is voor verblijf, reflectie en discours. De werkelijke functie van de kunsten. Hier horen faciliteiten bij en die ontwikkelt de Appel. Deze faciliteiten versterken niet alleen deze waarden, ook zullen zij de inkomsten van de Appel doen verhogen, door de trend van meer bezoek, dat meer besteedt.

'Waarom De Appel graag een plek biedt aan jonge spelers en aan nieuwe makers ... onvoldoende inhoudelijk gemotiveerd.'

Het belang van talentontwikkeling is evident: het bieden van ontplooiingskansen aan aanstormend talent, jonge mensen klaarstomen voor de toekomst en zorg dragen voor kwalitatieve aanwas.

De Appel wil daar een bijdrage in leveren, niet alleen uit goedertierenheid, maar ook vanwege de positieve effecten op ons gezelschap. Behalve dat we onze verantwoordelijkheid in dezen nemen en talenten kweken, kunnen we ons spelersensemble en ons team van makers uitbreiden met jonge mensen en houden we contact met nieuwe generaties. Verder kunnen we op die manier zowel ons programma uitbreiden en nog gevarieerder maken, als het aantal spelers per productie vergroten. Deze talenten nemen hun achterban mee en zo krijgen we nieuw publiek over de vloer. Dit typeert ons geïntegreerde beleid, waar talentontwikkeling, verbreding van het aanbod, een betere

positionering in de samenleving, het bereiken van nieuwe publieksgroepen, het samenwerken of co-produceren met andere kunstinstellingen in elkaar haken.

‘De commissie had graag... hun meerwaarde in schuilt.’

Welk traject je met een jonge maker ingaat, verschilt per persoon. Iedere maker heeft zijn eigen aanpak nodig. Nu zijn we een traject met Annechien de Vocht, maar we zijn op zoek naar nieuwe kandidaten, die overigens pas tijdens Het Spanje Festival in beeld zullen komen. De grootste meerwaarde van het werken met jong talent schuilt vooral in het feit dat het contact met jongere generaties een gezelschap nieuw elan en impulsen kan geven én dat een jong publiek zich meer aangesproken voelt.

Op financieel vlak is de meerwaarde dubieus, je werkt met onbekende makers die nog naam en geen publiek hebben, en draagt een groot risico in zich.

‘Het beoogde aantal van zes schoolvoorstellingen... zeer mager.’

De commissie heeft gelijk als ze alleen kijkt naar de voorstellingen die specifiek en alleen voor basisschoolleerlingen worden gespeeld. Naast de speciale schoolvoorstellingen spelen we echter natuurlijk reguliere voorstellingen, die ook bezocht worden door basisschoolleerlingen (familievoorstellingen) en leerlingen van het voortgezet onderwijs die bij de andere voorstellingen al dan niet klassikaal komen. In 2016 verwachten we boven de 3000 leerlingen te komen.

‘Wat De Appel nog wil ontwikkelen... al beter.’

Het is daarnaast een manier om het festival een extra variatie te geven, en we hebben ook uitgelegd dat het eveneens voor publieksaanwas zorgt.

‘...dit is in feite een bewijs van onvermogen... neer bij de gemeentelijke overheid...’

De Appel hecht eraan op te merken dat er maar één reden aan te wijzen is waarom er sprake is van een structureel tekort. De bijdrage van Fonds Podiumkunsten (ondanks een positief advies) viel weg. Er is geen sprake van overschrijdingen of mismanagement waarvan we de financiële problemen eenzijdig bij de gemeente neerleggen. Integendeel: het management heeft in de afgelopen vier jaar wegen gevonden om de boel financieel op orde te houden, dat dit niet eindeloos door kan gaan is duidelijk. In het beleidskader Kunst en Cultuur 2017-2020 van de gemeente Den Haag schrijft zij zelf: ‘De hoop dat de bezuinigingen opgevangen zouden worden door meer private middelen is niet uitgekomen. Veel instellingen ... hebben daarbij ingeteerd op hun reserves.... gezelschappen hebben het zwaar.... budgetten staan vaak onder druk. Natuurlijk wil De Appel proberen om in de toekomst meer eigen inkomsten te genereren. De eerlijkheid gebiedt echter dat in dezen de kost altijd voor de baat gaat.

Ook voor de aankomende periode is gebleken dat de Fonds Podiumkunsten geen bijdrage zal leveren. Zie de reactie op het laatste citaat.

‘.. ontbreekt in de aanvraag een overtuigende PR/marketingstrategie...’

Die overtuigende PR/marketingstrategie ligt besloten in ons beleid voor de komende vier jaar, zoals verwoord in ons beleidsplan. Zie eerdere reacties in die stuk. Je kunt het één niet los zien van het ander; dit typeert onze geïntegreerde visie, waar talentontwikkeling, verbreding van aanbod, bereiken van nieuwe publieksgroepen, betere positionering in de samenleving, samenwerking met andere kunstinstellingen en het amateurveld, co-produceren en marketing samenvallen. Daarnaast werken we samen met Local Joy (succesvol bij *Op hoop van zegen*) en het Nationaal Theaterweekend. Volgend seizoen komen daar Haagsch College, Young The Hague en ACKU bij. We hebben de intentieverklaring getekend van We are Public en zijn sinds kort een samenwerking aangegaan met Lucky Minute (een nieuw initiatief dat last-minute kaartjes verkoopt).

In de aanvraag wordt duidelijk gemaakt dat we ons aanbod verbreden, intensiveren en toegankelijk maken voor vele publieksgroepen. We spelen lunch voorstellingen, meer matinees: om ouderen beter te bedienen, jeugdvoorstellingen, voorstellingen voor jong volwassenen, we organiseren lezingen, doen readings van toneelstukken, verzorgen inleidingen, bieden amateurtoneelspelers een plek, halen jonge regisseurs binnen, bieden stageplekken aan toneelschoolstudenten.

Daarnaast zijn wij – zoals hierboven aangegeven – een samenwerkingsverband aangegaan met Codarts (uit Rotterdam), Korzo, Writers unlimited, Branoul, Filmhuis enz. Dit alles om interdisciplinair te werken en een rijk palet aan te bieden aan ons publiek uiteraard om het te stimuleren om vaker naar De Appel te komen door een ruimer aanbod, met daarnaast een nieuwe uitstraling van het Appeltheater.

‘de exploitatiecijfers van het ‘eigen’ huis’

De Appel geeft graag inzage in de exploitatiecijfers als de commissie daar behoefte aan heeft. De huur bedraagt 70.000,-- per jaar. Hiervoor huren wij een theater met één grote en twee kleine zalen, kantoren, kostuumatelier, opslagruimtes, werkplaats, kassa en het theatercafé aan de Duinstraat 6/8.

De jaarrekening is binnenkort beschikbaar en kan uiteraard worden nagezonden.

‘Dat De Appel in 2017 ruim 133.000,-- meer recette begroot lijkt de commissie niet realistisch.’

In 2017 speelt de marathon *Shameless*, marathons kennen hogere toegangsprijzen en bovendien eet het gehele publiek. De recette komt neer op 31,58 per bezoeker. Met een toegangsprijs van 50,-- voor *Shameless* moet dat over het gehele seizoen genomen haalbaar zijn. Ook de horeca inkomsten zijn uiteraard hoger dan gewoonlijk. Dit blijkt uit ervaringsgegevens bij voorstellingen zoals *Tantalus*, *Heracles*, *Tuin van Holland*, *Odysseus* en *Casanova*.

‘... uitgesloten ... een meerjarige subsidie van 200.000,-- vanuit het fonds zal ontvangen’

Het is juist dat De Appel inmiddels weet dat er geen subsidie van het fonds zal komen, hetgeen te betreuren is. De achtergrond hiervan is het volgende. Na een gesprek bij het fonds bleek men zeer positief over het idee van De Appel inzake de festivals, het integreren van jonge makers binnen dat festival en de nieuwe koers. Reden voor De Appel om in het beleidsplan naar de gemeente rekening te houden met een subsidie van € 200.000,--. Na het inleveren van het beleidsplan bij de gemeente bleek in verdere gesprekken bij het fonds dat men evenwel, ondanks de positieve waardering, de kans op subsidie vrijwel nihil achtte. Redenen: er was weinig reden om te verwachten dat de huidige groepen die nu subsidie krijgen af zouden vallen, het lokale karakter van De Appel en de hoogte van het beschikbare budget. We zijn ons terdege bewust van de consequenties en werken aan creatieve oplossingen, die gepaard gaan met het culturele ondernemerschap.

Gezien onze gemiddelde zaalbezetting boven de 60% doen wij het zowel lokaal als landelijk bepaald niet slecht. Zeker als men bekijkt dat er via de achterdeur (uitkoopsommen die de gemeenschap via gesubsidieerde theaters weer betaalt) geen geld binnenkomt. Wij betalen ons eigen theater en de gehele infrastructuur.

Wij hopen het college met bovenstaande meer duidelijkheid te hebben gegeven over de achtergronden van de subsidieaanvraag en daarbij de feitelijke onjuistheden uit het advies hebben kunnen weerleggen. Wij verzoeken u dan ook dit mee te nemen bij de totstandkoming van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Aan: De Gemeente Den Haag
t.a.v. College van Burgemeester en wethouders
P/a Dienst OCW/Cultuurbeleid
t.a.v. de heer W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

**ART-
S-COOL**

Onderwerp: reactie op concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Datum en plaats: 21 juli 2016, Den Haag

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Graag maak ik namens stichting Art-S-Cool, van de gelegenheid gebruik om onze zienswijze op het concept Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 aan het college kenbaar te maken.

Art-S-Cool is erkentelijk dat het college het positieve advies van de Adviescommissie heeft overgenomen. Dat betekent dat Art-S-Cool vanuit de Schilderswijk, in de periode 2017-2020 een bijdrage kan leveren aan de beleidsaspiraties van uw college voor het versterken van cultuuronderwijs, culturele diversiteit, cultuurparticipatie en maatschappelijke relevantie. Daaraan bij te dragen beschouwt mijn stichting als een voorrecht.

Art-S-Cool investeert in de toekomst van kinderen uit de aandachtswijken met binnen- en buitenschools cultuuronderwijs en sociaal artistieke projecten. Voor het buitenschoolse cultuuronderwijs en het belang van de toegankelijkheid van het vrijetijdsaanbod voor onze doelgroep, vraag ik uw aandacht.

In het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 signaleert u het nijpende probleem van het bereiken van kinderen uit arme gezinnen. We hebben hier te maken met een ernstig probleem. Deelname aan kunst en cultuur blijft achter bij de Haagse bewoners met een andere culturele achtergrond, zo blijkt uit ervaring en onderzoek (Haagse Integratiemonitor), niet alleen vanwege culturele barrières, er is ook een reëel armoede probleem. Er zijn te veel kinderen die in minimumhuishoudens en onder de armoede grens leven. Onevenredig veel daarvan leven bovendien in de Schilderswijk en Transvaal – de wijken, waarin Art-S-Cool actief is en waarin vrijwel alle ongemakken van de grote stadsproblematiek samen komen: lage inkomens, geringe kans op werk, laag opleidingsniveau en taalbarrières. Kunst en cultuur zijn geworden tot luxe, die men zich in deze wijken veel te weinig kan veroorloven. Dat terwijl kunst- en cultuurparticipatie de kinderen een essentiële basis geven voor hun toekomst, zoals de 21ste eeuwse vaardigheden. Ook talentontwikkeling, een belangrijk thema in uw cultuurbeleid, krijgt in deze wijken nauwelijks tot geen voedingsbodem vanwege bovenstaande problematiek.

In uw beleid heeft u het voornemen om te onderzoeken op welke wijze de Ooievaarspas en Jeugdcultuurfonds drempelverlagend kunnen zijn. Ik geef hiernaast de overweging aan het college om ook een concreet inhoudelijk activeringsbeleid te voeren.

Door middel van diverse pilots voor buitenschoolse cultuuronderwijs, ondersteund door de gemeente Den Haag en fondsen, heeft Art-S-Cool ervaring opgedaan, waarmee we honderden kinderen in hun vrije tijd weten te bereiken.

Uit onze ervaring blijkt dat:

- Veel kinderen niet in het bezit zijn van een Ooievaarspas. De reden hiervoor moet onderzocht worden;
- Voor de kinderen zonder Ooievaarspas zijn de kosten voor deelname aan culturele activiteiten te hoog;
- De kosten om deel te nemen aan cultuuractiviteiten bij voorkeur gratis, of maximaal 1 euro per les/per kind kan zijn;
- Actieve samenwerking met scholen en wijkorganisaties essentieel is bij de werving, de ontwikkeling en de programmering van buitenschools cultuuronderwijs;
- Ouders actief betrokken moeten worden om het belang van cultuuronderwijs voor hun kind te begrijpen en te ondersteunen. Dit kan bijvoorbeeld met een open les en een publieke eindpresentatie van de kinderen;
- Het aanbod naast de locatie van de eigen culturele organisatie, ook plaats moet vinden in buurtorganisaties, zoals scholen, buurthuizen en bibliotheken.

Mijn voorstel is dat de gemeente in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 ruimte schept voor een concreet inhoudelijk activeringsbeleid gebaseerd op een proefondervindelijke aanpak, zodat deelname voor kinderen, voor wie kunst en cultuur anders buiten hun bereik liggen, toegankelijker wordt.

Art-S-Cool is graag bereid onze ervaringen beschikbaar te stellen.

Ik zie uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Everard Warffemius
Voorzitter

Aan het college van burgemeester en wethouders
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Den Haag, 21 juli 2016

Betreft: Reactie op Conceptadvies Meerjarenbeleidsplan
Kunst en Cultuur 2017-2020.

Geacht College,

Het bestuur van Stichting heeft kennis genomen van het advies en constateert dat de commissie het huidige subsidieniveau handhaaft en daarmee (een deel van) de plannen van Boekids niet honoreert.

Op een drietal punten van de adviescommissie gaan wij hierbij inhoudelijk in:

Ten eerste merken wij op dat de adviescommissie schrijft:

“Literatuur is van grote waarde voor de ontwikkeling van kinderen en kan als kapstok dienen voor het aanbod van vele andere kunst disciplines. Boekids lijkt dat om te keren.”

Hierin wordt gesuggereerd dat dit geen bewuste keuze zou zijn. Dit is echter geenszins het geval: Boekids is de afgelopen 14 jaar met zijn tijd meegegroeid en kiest er bewust voor om activiteiten te organiseren die aansluiten bij de belevingswereld van kinderen en daarmee kinderen in contact te brengen met boeken en verhalen, liefst in actieve, participerende vorm.

Het advies gaat uit van een verkeerde veronderstelling.

In het advies staat in de zevende alinea over Boekids University; “Een interessante optie om onder schooltijd en door het gehele jaar heen te organiseren samen met PO en VO scholen in plaats van als vrijetijdsaanbod. “ Boekids University is in 2014 speciaal ontwikkeld om scholen bij het festival te betrekken met colleges die plaats vinden onder schooltijd tussen 09:00 en 15:00 uur als onderdeel van het lesprogramma van scholen en worden niet aangeboden als vrijetijdsaanbod.

Boekids evalueert jaarlijks haar activiteiten in nauw overleg met de scholen en de bezoekers. Deze evaluatie zorgt er mede voor dat Boekids in kan spelen op de manier waarop kinderen het fenomeen ‘lezen’ tot zich nemen. Vandaar dat de activiteiten succesvol zijn bij het ondersteunen van het bereiken van de missie.

Ten derde geeft de adviescommissie aan teleurgesteld te zijn dat samenwerkingsverbanden met de Bibliotheek en Writers Unlimited niet zijn voortgezet. Niet alleen is dit feitelijk onjuist, graag wijzen wij u op de brief dd 2 juli 2015 die de directeur van Boekids naar uw wethouder heeft gezonden (en waar de adviescommissie kennis van heeft genomen) en de reactie hierop van de wethouder in zijn schrijven van dd 4 september 2015 (met Kenmerk BENW/OCW2015.1198).

De teleurstelling over het gebrek aan samenwerking deelt het bestuur doch maakt bezwaar tegen de suggestie dat dit te wijten is aan Boekids, integendeel: er is alles aan gedaan om deze samenwerking te bewerkstelligen en te bevorderen. Boekids organiseert nog steeds activiteiten in de Centrale Bibliotheek en in de wijkbibliotheken.

Wij verzoeken u om bovenstaande opmerkingen in uw besluit mee te nemen. In afwachting van uw reactie verblijven wij.
Met vriendelijke groet,

Onno Ephraim
(voorzitter bestuur Boekids)

Bijlagen

1. Brief aan de Wethouder inzake samenwerking literaire festivals dd 02-07-2015
2. Reactie van de Wethouder dd 02-09-2015
3. Reactie op Conceptadvies Meerjarenbeleidsplan dd 12-04-2016

Gemeente Den Haag
Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn (OCW), afdeling Cultuurbeleid
Ter attentie van: de heer W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Den Haag, 22 juli 2016

Betreft: Zienswijze Literair Theater Branoul op Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Geachte heer Poort,

Naar aanleiding van uw brief van 7 juni jl. doe ik u deze brief toekomen waarin de zienswijze op het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 van het Literair Theater Branoul is weergegeven. Aan de hand van een aantal onderwerpen leg ik graag de zienswijze van mijn organisatie aan u voor.

LITERAIR THEATER BRANOUL - inhoudelijke reactie op advies kunstenplan 2017-2020

1. Samenwerking instellingen

Om te kunnen samenwerken moet je een organisatie hebben. En een organisatie kost geld. En tijd. Het is voor de directie van Branoul al jaren duidelijk: als het theater zich aan een grotere partner weet te binden, zal dat substantiële verbeteringen opleveren voor de financiële stabiliteit, de marketing en daarmee de kaartverkoop en zal een artistieke leiding zich geheel kunnen richten op dat waar het in het theater om gaat: de inhoud. Branoul heeft dan ook in de afgelopen tien jaar tot tweemaal toe gesprekken gevoerd met de KS en in de aanloop van het kunstenplan 2009-2012 met Diligentia. Hoewel het lastig is een kleine instelling als Branoul te koppelen aan een grote instelling, omdat bedrijfsstrategie en bedrijfscultuur vaak ver uit elkaar liggen, is er destijds na intensief overleg met Diligentia zelfs een intentieverklaring opgesteld, waarin stond dat die samenwerking gewenst werd en door beide partijen haalbaar werd geacht. Die haalbaarheid was echter wel verbonden aan de noodzakelijke voorwaarde dat Branoul voldoende subsidie zou krijgen om een kleine professionele organisatie te kunnen betalen. Toen begroot op €120.000,-. Aangezien er slechts €65.000 van de Gemeente kwam, die uiteraard in dankbaarheid werd ontvangen, werden de gesprekken onmiddellijk stopgezet. Geen organisatie, geen samenwerking. En terecht, want met een instelling die het te druk heeft met overleven kom je niet ver. Het kan echt alleen als de Gemeente bereid is structureel te investeren.

2. Talentontwikkeling

De gemeente presenteert met trots een lijst van instellingen die gezien worden als podia voor talentontwikkeling. Opvallend is dat deze lijst bijna geheel gedomineerd wordt door muziek en dansinstellingen en dat er slecht één toneelpodium wordt genoemd, te weten Zaal 3. Er is overduidelijk een dansketen en een muziekketen, waarin een scala van instellingen de ruimte krijgt om bij te dragen aan het culturele klimaat van Den Haag en het vestigingsklimaat van jonge makers in het bijzonder. Bij toneel en tekstontwikkeling ligt dit anders. Je kunt je, als je het afzet tegen de dans en muziek in de stad, zelfs afvragen of er wel een echte toneelketen bestaat. Het overgrote deel van deze discipline en de bijbehorende talentontwikkeling is namelijk ondergebracht bij één instelling: het Nationale Theater. Natuurlijk heeft die instelling bij uitstek de slagkracht en de expertise in huis

om een belangrijk deel van het werk op zich te nemen, maar deze concentratie van activiteiten staat verre van een levendige infrastructuur, een wijdverbreid netwerk van productiehuisen en toneelpodia die het aantrekkelijk maken voor toneelmakers om Amsterdam te vervullen met Den Haag.

Als we in deze stad een goed vestigingsklimaat voor jonge theatermakers willen creëren, zal er voor deze discipline op zijn minst een infrastructuur moeten zijn die verder reikt dan deze instelling alleen. Anders hebben we geen infrastructuur, maar een verkeersplein zonder toegangswegen. Dat het Nationale Theater een voortrekkersrol kan vervullen is evident. Het is ook goed om te merken dat zij een verantwoordelijkheid voelt voor wat er buiten de eigen instelling gebeurt, de deuren niet angstvallig gesloten houdt voor onder meer het kleine Literair Theater Branoul en wel degelijk het gesprek wil aangaan over mogelijke samenwerking op het gebied van talentontwikkeling in Den Haag. Maar ook hier zijn de noodzakelijke voorwaarden: een goed plan en een organisatie die dat plan kan uitvoeren en niet halverwege afhaakt.

Die plannen zijn er. Gedurende de vorige twee kunstplannen hebben zich diverse makers bij Branoul gemeld die nog niet klaar waren voor de stap naar bijvoorbeeld Theater aan het Spui. Branoul heeft deze jonge mensen omarmd en begeleid en sommigen konden uiteindelijk toch terecht bij bijvoorbeeld het Spui. Branoul heeft zo ervaring opgedaan met de één op één begeleiding van die makers en heeft een vaste regisseur in huis die een grote bewezen expertise heeft opgebouwd in het bewerken van literatuur naar toneel en in de voorgaande kunstplannen bij Branoul jonge makers heeft begeleid bij de totstandkoming van hun eerste toneelbewerkingen. Deze expertise kan een grote toegevoegde waarde hebben als we er in slagen de talentontwikkelingstrajecten van Branoul (met de net afgestudeerde makers), Zaal 3 (met de makers die nog net geen Firma Mes zijn) en het Nationale Theater (met het bewezen toptalent) op elkaar af te stemmen. Los van de categorisering die hier door ons beschreven wordt, is het in de beleidsplannen niet voor niets vastgelegd dat er op zijn minst het streven is die afstemming te onderzoeken. Om uiteindelijk te kunnen komen tot een keten van talentontwikkeling die door de hele stad loopt en zich niet alleen beperkt tot Het Spui en de Schouwburgstraat.

Die andere noodzakelijke voorwaarde: voldoende middelen om een organisatie te kunnen betalen, is helaas met het overnemen van het negatieve advies voor Branoul de nek omgedraaid. En dat is werkelijk doodzonde. Met een, zowel in absolute als in relatieve zin, kleine investering zou dit theater namelijk al het onderzoek van de afgelopen zware jaren kunnen verzilveren en weer een rol van betekenis kunnen vervullen in deze stad.

3. Het advies kunstplan 2017-202

- 1. Theater Branoul ontving verder in 2013 en 2014 in totaal een gemeentelijke subsidiebijdrage van € 64.500,- uit het Fonds Stimulering Cultureel Ondernemerschap voor onder meer het kunnen uitvoeren van PR- en marketingactiviteiten.*

We willen dit graag enigszins nuanceren, al staat er in de formulering wel degelijk “onder meer”. “PR- en marketingactiviteiten” is een te beperkte weergave van de zaken. In feite is de bijdrage niet ingezet om promotionele activiteiten in te zetten (en zeker niet voor de voorstellingen, daar was dit geld namelijk niet voor bestemd), maar juist om te trachten tot een situatie te komen waarbij Branoul op zichzelf zou kunnen staan, met minder overheidssteun. De investering is gegaan in marktonderzoek, het opbouwen van een database, investeringen om de inkomsten uit verhuur te verhogen, maar vooral in structurele werving van particuliere donaties en sponsorwerving.

Belangrijk in dit kader is dat het geld uit Cultureel Ondernemen niet kon ingezet worden voor programmering en promotie. Daarin schuilt nu juist het paradoxale van deze subsidie: de groenteboer krijgt geld om een mooie etalage en fruitstal te bouwen, maar heeft vervolgens geen geld om er groente in te leggen. En wordt daar uiteindelijk op afgerekend.

2. *De geleverde inspanningen op het vlak van ondernemerschap hebben substantiële private inkomsten opgeleverd. Dat ging wel ten koste van het aantal voorstellingen en producties.*

Het aantal producties is inderdaad verminderd ten opzichte van 2011 en 2012, hetgeen de laatste jaren waren waarin Branoul structurele subsidie ontving. De programmering heeft echter natuurlijk in de eerste plaats te lijden gehad onder het gebrek aan programmeringsbudget.

3. *Gezien het feit dat Branoul een instelling is die zijn bestaansrecht vindt in het gebied tussen theater en literatuur mist de Commissie in de aanvraag een nadrukkelijke verklaring op de onderscheidende positie die Branoul wil innemen en wat het wil bereiken. Branoul lijkt vooral gedreven door enthousiasme. Precisie in de afbakening en positionering ten opzichte van andere theaters ontbreken in de aanvraag.*

In 1.3.2. is wel degelijk ingegaan op de positionering van Branoul:

Samenvattend komt het erop neer dat Branoul zich onderscheidt van de andere instellingen in het culturele veld, omdat het als enige opereert op het snijvlak van literatuur en theater. Er is grote expertise opgebouwd in het bewerken van literatuur naar toneel, niet voortkomend uit incidentele initiatieven, maar vanuit een voortdurende creatieve zoektocht naar nieuw literair materiaal. Waarbij Branoul literatuur toegankelijk maakt voor een groter publiek. Ook op het gebied van schrijversontmoetingen is Branoul uniek, omdat er niet alleen een interview met de auteur plaatsvindt met de bijbehorende voorleesmomenten, maar dat dit altijd ingebed wordt in een theatrale context.

Daarnaast beschrijven wij de positie die Branoul kan innemen binnen de toneelketen als het gaat om talentontwikkeling en verbetering van het vestigingsklimaat voor jonge makers: Branoul als een van de schakels aan het begin van de keten, als een kleine en flexibele organisatie die één op één begeleiding kan bieden.

4. *Branoul wil een productieplek zijn voor jonge makers en aan talentontwikkeling doen. In dat licht zouden artistieke innovatie en vernieuwing volgens de Commissie centraal moeten staan in de aanvraag van Branoul en uit het activiteitenoverzicht moeten blijken, hetgeen niet het geval is.*

Ten eerste willen we niet alleen 'aan talentontwikkeling doen', maar doen we dat al. En met goede resultaten. Lees bovenstaande paragraaf 2.

Ten aanzien van artistieke innovatie en vernieuwing:

In 1.3.1. van ons meerjarenbeleidsplan stellen we dit naar onze mening vrij scherp. Om er een paar te noemen:

- Niet-westerse literatuur ism Uitgeverij Jürgen Maas
- Onder andere met de jonge makers: programma's ontwikkelen die direct aansluiten op de actualiteit
- In samenwerking met de Bende van Branoul: nieuwe programma-formats, kleine experimenten binnen de thematische programmering, jonge makers etc.
- Het huisgezelschap De Benedenkamer waar ook jonge makers een belangrijke rol in spelen
- Expat-programma's, zomerprogrammering etc

In het Activiteitenoverzicht wordt echter alleen een onderscheid gemaakt naar genre (zoals in het format wordt gevraagd), niet naar mate van innovativiteit. Genoemd naar aantal activiteiten gaat Talentontwikkeling van 10 naar 35, hetgeen een grotere stijging is dan het aantal voorstellingen. Bovendien komen er 15 voorstellingen van De Benedenkamer bij. Het aantal innovatieve voorstellingen is niet kwantitatief gespecificeerd in de aanvraag, maar krijgt voldoende kwalitatieve aandacht in het activiteitenplan.

5. *Het nu voorliggende beleidsplan 2017-2020 is een plan vol voornemens en geeft naar de mening van de Commissie een weinig helder beeld van de organisatie(structuur).*

De paragrafen 1.4.1 en 1.4.2. in ons meerjarenbeleidsplan zijn behoorlijk concreet over de organisatiestructuur. Bovendien is deze structuur, die volledig aansluit bij de Code Cultural Governance, de afgelopen weken daadwerkelijk geïmplementeerd. Er is een Raad van Toezicht ingesteld per 1 januari 2016, bestaande uit Frank Visser, Pepijn Kemper, Nanette Edens en Marcel Verhaar. Er is een dagelijkse directie, bestaande uit een Artistiek Directeur (Bob Schwarze) en er zijn gesprekken voor een Zakelijk Directeur. Alle posten in het organogram zijn, op de Zakelijk Directeur na, ingevuld.

Wat betreft het 'plan vol voornemens': dat is volstrekt onjuist.

Uiteraard betreft het plan voornemens, anders zou het ook geen plan zijn. De genoemde voornemens zijn echter gebaseerd op (zonder budget) behaalde resultaten, die na investering door de gemeente doorgezet kunnen worden.

6. *Die organisatiestructuur wordt bovendien ook niet versterkt door een bewezen netwerk van samenwerkingspartners anders dan Toneelgroep De Appel.*

Naar onze mening is dit een misvatting. Wat samenwerking binnen de toneelketen betreft is er een paragraaf (*Samenwerking binnen de toneelketen*) opgenomen in dit beleidsplan, waarin staat dat Branoul, NT, TAHS, KS, De Appel, Firma Mes, Drang en STET gezamenlijke verantwoordelijkheid willen nemen voor onder meer het vestigingsklimaat voor jonge makers. En wat ons betreft zijn dat geen loze woorden. Deze paragraaf is na vergadering met de betrokken instellingen door Walter Ligthart opgesteld, ter goedkeuring voorgelegd en in elkaars beleidsplannen opgenomen. Met betrekking tot de jonge makers bestaat de wens om de diverse talentontwikkelingstrajecten op elkaar af te stemmen. Als Branoul daar geen partij in zou zijn, hadden we niet in dat overleg gezeten.

Dat Branoul daar een partij in kan zijn, valt te lezen in de 'terugblik' waar bijvoorbeeld de Kosmonaut (en Sytze Schalk in het bijzonder) pas bij Theater aan het Spui welkom was, na 2,5jr experimenteren in Theater Branoul. Het NT, straks als onderdeel van het nationale theater doet weliswaar aan talentontwikkeling, maar dat beperkt zich slechts tot een klein aantal makers, die al langer afgestudeerd zijn en een beroepspraktijk hebben opgebouwd, Zaal3 is in de eerste plaats een podium en zal naar het zich laat aanzien deels een productiehuis worden en Branoul biedt aan het begin van de keten een kans aan de makers die net afgestudeerd zijn, waarbij Branoul zich onderscheidt door de aanwezigheid van expertise op het gebied van toneelbewerkingen.

En dit beleid is geen voornemen, maar een logisch uitvloeisel van eerder gevoerd beleid, dat verder ontwikkeld en bestendig kan worden als de Gemeente in Branoul investeert. Wij refereren wederom aan onze paragraaf 2, over talentontwikkeling.

In de aanvraag worden meerdere samenwerkingspartners op andere vlakken genoemd, waarmee wel degelijk een bewezen samenwerkingsvorm is, waaronder:

- Joe Egan (Canada), voor stand up comedy

- De Benedenkamer, voor programmering
- New European Ensemble
- Ardis
- Speaker's Corner

Er moet in dit kader vermeld worden dat Branoul niet zo'n indrukwekkende lijst samenwerkingspartners kan hebben als bijv het NT, om de doodeenvoudige reden dat het een veel kleinere instelling met een is. Natuurlijk wordt er gesproken met andere instellingen, maar in dit plan moeten we realistisch zijn en ons focussen op het verder uitwerken en formaliseren van kernactiviteiten. Van daaruit kan het netwerk gedurende het kunstenplan verder worden uitgebouwd. Wij hebben ervoor gekozen om alleen de instellingen te noemen waar we ook daadwerkelijk mee in gesprek zijn en dat richt zich nu op Talentontwikkeling. Voor het traject met De Appel is daar op initiatief van Branoul inderdaad een plan voor ontwikkeld en met terugwerkende kracht begrijpen we dat dat nu geen aanbeveling meer is, maar er wordt zeker niet op één paard gewed. Ook na het verschijnen van het advies, is Branoul doorgegaan met oriënterende gesprekken met andere partijen, zoals het Nationale Theater. Meer over mogelijkheden tot samenwerking valt te lezen in bovenstaande paragraaf 1

7. De door Branoul genoemde aandacht voor cultuureducatie bij scholen vanaf 2017, waarbij wordt verwezen naar pilots zoals uitgevoerd in 2013, overtuigt niet.

Branoul wil daar ook niet overtuigen. Dat wat Branoul kan op het gebied van literatuur-educatie, onderscheidt zich van alle andere instellingen door de cross-over van literatuur en theater. En die formule heeft zich bewezen in de pilots. Echter: Branoul is een kleinschalige organisatie en kan zich geen educatief medewerker veroorloven. In dit plan leggen we dan ook niet de focus daarop, maar geven wij aan een beperkte hoeveelheid workshops te kunnen geven. Zodra de subsidiënt bereid is tijdens het komende of in een volgend kunstenplan daarin te investeren, staan wij vooraan.

8. Opvallend is het gemiddeld aantal bezoekers van 36 dat Branoul bereikt vanaf 2017 met 5.500 bezoekers en 150 voorstellingen, hetgeen niet meer dan een gemiddelde zaalbezetting van 55% oplevert.

Uiteraard is een Excelbestand geduldig, en kunnen we eenvoudig zeggen dat we in een klap naar 150 voorstellingen gaan, maar als we ook nog stellen dat we meteen naar 70% zaalbezetting gaan, zal ons verweten worden dat we niet realistisch zijn. Realistisch is het om met onze slechte uitgangspositie eerst maar eens uit te gaan van historische bezettingspercentages, die weliswaar met minder budget gehaald werden en die zonder structurele financiering niet vol te houden zijn.

Het is ook al bij het bevragen van de adviescommissie door de woordvoerders cultuur aan de orde gekomen: de een wordt afgerekend op te ambitieuze zaalbezetting, de ander juist omdat hij te voorzichtig is en dicht bij de realiteit wil blijven. Rob Ligthert beaamde dit.

Branoul heeft zich in het meerjarenbeleidsplan 2017-2020 haar bezoekersaantallen gerelateerd aan haar activiteiten in 2011. Toen werd er bij Branoul met €65.000 structurele subsidie €95.000 aan inkomsten gegenereerd, waarvan ruim €52.000 aan publieksinkomsten. Dat is een prestatie van formaat te noemen. Desondanks werden we op nul gezet. Het wonderlijke is dat Branoul het ene kunstenplan wordt afgerekend op zaalbezetting, het andere kunstenplan weer op de jaarlijkse bezoekersaantallen en meer varianten op dit thema. In een ander kunstenplan weer als te ambitieus wordt bestempeld en in het volgende weer te conservatief. En daar dan ook op

afgerekend wordt. Er is geen enkele twijfel aan de deskundigheid van de adviescommissie, integendeel, maar we hebben het idee dat beeldvorming bij een instelling als Branoul een grotere rol speelt dan bij bijvoorbeeld de KS. Het is maar vanuit welk standpunt je de instelling en daarmee de aanvraag bekijkt.

Tot slot

Branoul heeft de afgelopen planperiode zorgvuldig geëxperimenteerd en de vernieuwende activiteiten die in marktonderzoeken als succesvol naar voren kwamen, komen terug in het nieuwe beleidsplan. Zoals onder meer: Salon Branoul, Brunchvoorstellingen, Zomerprogrammering, Expat-voorstellingen, Thematische programmering (zoals de Scandinavische oktober) en de jonge makers die onder begeleiding van Branoul de revue passeerden. Het gaat hier dus niet om louter voornemens. Integendeel: het overgrote deel van de plannen is met minimale middelen beproefd in het vorige kunstenplan en kan vanaf 2017 met een kleine professionele organisatie een flinke stap verder worden gebracht. Waarbij de samenwerking met andere instellingen verder uitgebouwd kan worden.

Ook op het gebied van **cultureel ondernemerschap** boekt Branoul successen. Het substantiële bedrag aan sponsoring dat door de adviescommissie wordt genoemd, bedroeg in 2015 uiteindelijk €50.000. Waar andere, grotere, instellingen al jaren blijven steken op 20-25% eigen inkomsten, ligt dat bij Branoul rond de 55%. Ook wanneer we het gevraagde bedrag aan subsidie zouden krijgen. Het is spijtig dat het theater daarvoor niet beloond wordt.

Dit alles kon onder de zware omstandigheden waarin het theater verkeerde alleen bereikt worden door een 100% commitment van een handjevol mensen. Commitment, niet gevoed door enthousiasme, maar voortkomend uit de wetenschap dat Branoul een kleine, maar functionele schakel kan zijn in een toneelketen waar al decennia over gesproken wordt. En in de weloverwogen wetenschap -niet: overtuiging, maar: wetenschap- dat onze plannen met een kleine betaalde organisatie realiseerbaar zijn.

Helaas is het negatieve advies van de commissie overgenomen door de wethouder, maar wat ons betreft is de strijd nog niet gestreden. Wij zijn gestaag verder gegaan met het zoeken naar partners, praten met ondernemers over samenwerking en nieuwe verdienmodellen, volgen met de mensen uit de Bende van Branoul inmiddels een gesponsord traject bij Van Dooren Advies om onze positionering verder te verduidelijken, een daarbij passende organisatie uit te tekenen en een sterk structureel sponsortraject op te zetten dat door meerdere mensen ook daadwerkelijk uitgevoerd kan worden. Dat biedt perspectief voor de toekomst. Maar niet zonder subsidie.

Naar aanleiding van de uitwerking van diverse scenario's blijkt dat Branoul simpelweg niet kan voortbestaan zonder structurele subsidie. Op rationele gronden is een besluit genomen dat bij een definitief besluit van het negatieve advies en het gebrek aan de structurele subsidie Branoul geen bestaansrecht heeft en in het jaar 2017 haar activiteiten afbouwt en ophoudt te bestaan. We hopen dan ook op een klein wonder uit de hoek van de wethouder. En anders hopen we dat de raadsleden wèl de potentie van Branoul op waarde weten te schatten.

Desnoods wordt er geld gevonden om Branoul structureel te ondersteunen met de helft van het aangevraagde subsidiebedrag. Ook daar is een scenario voor ontwikkeld, waarin we onze plannen nog steeds kunnen uitvoeren en waarin we, door te kiezen voor een ander verdienmodel, ook minder vaak een beroep hoeven te doen op het fonds Culturele Projecten.

Dat het wonder moge geschieden. Het zal de moeite waard zijn!

College van burgemeester en wethouders gemeente Den Haag

Den Haag, 11 juli 2016

Geacht college,

Met genoegen maakt het bestuur van de Stichting Bredius Genootschap gebruik van de gelegenheid zijn zienswijze op het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 te geven. Uiteraard zijn wij als beheerder van het Museum Bredius gelukkig met het positieve oordeel over het museum. De continuering van de subsidie naast de beheersvergoeding maakt het ons mogelijk de onder het huidige meerjarenbeleidsplan tot stand gebrachte beleidlijn van verbetering en verdieping door te zetten. Ons bestuur betreurt wel dat het voorstel van de Adviescommissie niet voorziet in de toekenning van de extra middelen die naar onze mening nodig zijn om ook een aantal van de door de Adviescommissie genoemde mogelijke nieuwe activiteiten in uitvoering te kunnen nemen.

De beoordeling door de Adviescommissie van wat door Museum Bredius gedaan werd en wordt geeft ons wel aanleiding tot reactie. De Adviescommissie 'mist een inspirerende en inhoudelijke visie in de aanvraag'. Wij hechten er aan in dit verband toch te verwijzen naar de visie die al in de aanvraag voor het huidige meerjarenbeleidsplan is neergelegd. Die is geïnspireerd op het door de gemeente en het museum gezamenlijk in opdracht gegeven advies van Gordion Cultureel Advies/Kunsthistorisch Bureau D'ARTS ('Museum Bredius: de tijd nemen') uit 2011. De aanbevelingen uit dat advies zijn in belangrijke mate opgevolgd. Dat geldt in het bijzonder voor de accentuering op 'connaisserschap' in het tentoonstellingsbeleid. Dat heeft geleid tot de tentoonstelling 'Constantijn Huygens. Kunstkenner en verzamelaar' in 2013, in nauwe samenwerking met het Haags Historisch Museum, in 2014 tot de tentoonstelling 'Kennerschap. Bredius /Jan Steen en het Mauritshuis' en in 2015 tot de tentoonstelling 'Kennerschap Bredius. Geen Cuyp, wel Calraet'. In al deze tentoonstellingen, met name ook in de begeleidende catalogi, is in het bijzonder aandacht besteed aan de oordeelsvorming op basis van kennerschap en wetenschappelijk onderzoek. In de lezingen, die het museum regelmatig organiseert voor kunsthistorici en de vrienden van het museum, staat eveneens kennerschap centraal. Naar onze mening komt daarin een visie tot uitdrukking die past bij het bijzondere karakter van het museum en de persoon van de stichter als connaisseur, verzamelaar, museumdirecteur en eerste wetenschappelijk werkende kunsthistoricus in Nederland. In de nieuwe cultuurplanperiode wil het museum verder inhoud geven aan deze visie op onze missie en in het kader daarvan de samenwerking met andere musea en met universiteiten intensiveren.

Museum Bredius is actief betrokken bij de uitwerking en uitvoering van de plannen voor een versterking van het museumkwartier rond de Hofvijver. Er is regelmatig sprake van samenwerking

met het Haags Historisch Museum en het Mauritshuis. Na de heropening van het Mauritshuis was ons museum gratis voor hun bezoekers toegankelijk en het Hofvijvermuseum passepartout is door ons enthousiast bij de bezoekers gepromoot. Uiteraard heeft ook Museum Bredius na jaren van opgaande lijn in bezoekersaantallen nu last van de langdurige afsluiting van de Lange Vijverberg.

Het bestuur stelt de salons van het museum tegen vergoeding regelmatig ter beschikking voor ontvangsten en diners. Gezien de kwetsbaarheid van het interieur en de waarde van de kunstwerken doen we dat met een zekere terughoudendheid. Er wordt welbewust geen reclame voor gemaakt en in de begroting wordt met deze inkomsten ook niet structureel rekening gehouden.

De Adviescommissie geeft aan begrip te hebben voor de beperkte mogelijkheden van een klein museum, dat als eerste taak het goede beheer en het zo mooi mogelijk tonen van een gesloten collectie heeft. Veel van wat leden van het bestuur nu als vrijwilliger doen, met name het organiseren van tentoonstellingen, zouden we graag professioneel willen laten doen, met ook aandacht voor de educatieve aspecten van het werk. De extra subsidie was met het oog daarop aangevraagd.

In het vertrouwen u hiermee van dienst geweest te zijn,

Namens het bestuur van de Stichting Bredius Genootschap,

Paul Schnabel

Voorzitter

Geachte Wim Poort,

Naar aanleiding van uw brief en het vervolg-telefoongesprek dienaangaande sturen wij u onze zienswijze concept meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur: uw kenmerk OCW/2016.2730.

Als zienswijze en uitgangspunt sturen wij u onze eerdere reactie toe (met bijlagen) naar aanleiding van de mogelijkheid om te reageren op het conceptadvies van de betreffende adviescommissie. Zoals wij in de brief aan Wethouder de hr. Joris Wijsmuller dd 3 mei 2016 al aangaven, was onze Stichting zeer verbijsterd over het feit dat de adviescommissie al onze aanmerkingen over de feitelijke onjuistheden in het conceptadvies niet ter harte heeft genomen en het conceptadvies ongewijzigd aan de wethouder heeft aangeboden, dit in tegenspraak tot haar verklaring onderaan bl. 11/12 conceptadvies. Op de vraag hoe dit heeft kunnen gebeuren werd door bestuursadviseur de heer I. Fritz verwezen naar bladzijde 11 en 12 van het gedrukte conceptadvies.

Onderaan bl. 10 staat: *'In de periode tussen 5 april en 13 april 2016 zijn de conceptadviezen, bestaande uit voor een controle voorgelegd op feitelijke onjuistheden voorgelegd aan de instellingen. De commissie ontving van 71 van de 95 aanvragende instellingen een reactie. In een aantal gevallen werd de Commissie door de instellingen gewezen op feitelijke onjuistheden in het conceptadvies. Vaak conceptadvies. **De commissie heeft de door de instellingen geconstateerde feitelijke onjuistheden in de adviezen verwerkt.**'* In het geval van Briza is er niets aangepast! Dit is opmerkelijk, omdat de opmerkingen van Briza wel degelijk aantonen dat verschillende conclusies van de adviescommissie zijn gebaseerd op onjuiste uitgangspunten. Deze conclusies betreffen derhalve feitelijke onjuistheden die nu nog steeds in het concept-advies staan.

Het huidige advies met tal van feitelijke onjuistheden is voor nu en in de toekomst ernstig schadelijk voor Briza! De goede en professionele reputatie van onze stichting lijdt hier nu onder. Wij verzoeken u dringend om het advies dienaangaande aan te passen, zodat deze feitelijke onjuistheden niet meer worden vermeld. Het zou toch niet zo mogen zijn dat een dergelijk document waarin tal van onjuistheden staan, door de gemeente verspreid wordt onder o.a. ons publiek, fondsen, sponsors, media, beleidsmakers en scholen.

Wij vinden het oprecht jammer dat onze gemeente zo omgaat met een niet-commerciële stichting als Briza, een stichting die heel veel goed werk verricht, alsmede een verrijking is voor het culturele aanbod van Den Haag en juist de moeilijker te bereiken doelgroepen weet te bereiken zoals de jeugd, jongeren en senioren.

Wij vertrouwen erop dat u alles in het werk zult stellen om het advies waarheidsgetrouw te maken en dit te publiceren.

Hoogachtend,
Jan Erik Noske (directeur Stichting Briza)

MUZIEKTHEATER

Briza

Stichting Briza
Trompstraat 340
2518 BT Den Haag
Nederland
Tel.: 070-3654040
E-mail: info@briza.nl
Website: www.briza.nl
IBAN: NL69 RABO 0130 6281 31
BIC: RABONL2U
BTW: NL.8044.31.322.B.01
KvK: 41159539

Gemeente Den Haag
T.a.v. wethouder J. Wijsmuller
Postbus 12600
2500 DJ Den Haag

c.c. de Haagse Gemeenteraad

Betreft: feitelijke onjuistheden in concept advies meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur
2017-2020.

Den Haag, 3 mei 2016

Geachte heer Wijsmuller;

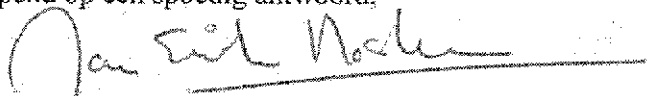
Op 5 april jl. ontvingen het conceptadvies betreffende onze Stichting Muziektheater Briza. Onze Stichting werd in de gelegenheid gesteld om voor woensdag 13 april (17.00 uur) te reageren op feitelijke onjuistheden in het conceptadvies.

Wij reageerden uitgebreid, goed gemotiveerd en met feiten onderbouwd op het conceptadvies, van de door u aangestelde commissie, op woensdagochtend 13 april 2016 per email (10.45 uur, zie bijlage 1.). Om 16.32 op dezelfde dag uur verstuurd wij nog een aanvullende reactie van mevrouw Maaïke Tolboom (leerkracht Haagse Kopklas) op onze huidige voorstelling 'WO2 en mijn familie' (zie bijlage 2.)

Wij sturen U deze brief met de vraag hoe het komt dat de feitelijke onjuistheden niet zijn aangepast in het advies. Door niets in het advies aan te passen lijkt het erop dat de adviescommissie haar oordeel heeft gebaseerd op oude adviezen die haar blijkbaar door ambtenaren zijn aangereikt. Feitelijke onjuistheden met opzet in het advies niet aanpassen riekt naar vooringenomenheid en verdraaiing van de waarheid.

Wij verzoeken U op korte termijn deze gang van zaken te onderzoeken en aan onze Stichting aan te geven waarom, de adviescommissie dit grotendeels onjuiste advies, niet heeft aangepast en in eerste instantie ook geen goed onderbouwd conceptadvies heeft geschreven.

Hopend op een spoedig antwoord,

Jan Erik Noske (algemeen directeur Stichting Briza)

Bijlagen: reactie op conceptadvies en reactie Haagse Kopklas (Maaïke Tolboom)

Aan de voorzitter van de Adviescommissie
Meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2017-2020
kunstenplan@denhaag.nl

Reactie Stichting Briza op het conceptadvies dd 5 april 2016
aangaande feitelijke onjuistheden

Geachte commissie,

12 april 2016

Wij zijn blij dat ons de kans geboden wordt te reageren op Uw concept-advies. Met dit schrijven reageren wij puntsgewijs op de feitelijke onjuistheden in Uw advies dd 5 april 2016.

De Commissie had van Briza bovendien een betere reflectie verwacht op het advies van de vorige Commissie.

Met grote verbazing hebben wij kennis genomen van uw conceptadvies kunstenplan 2017-2020 met betrekking tot ons muziektheatergezelschap Briza. Het stelt ons teleur dat U als frisse cultuurkenners van buiten Den Haag zich heeft laten leiden door oude adviezen en meningen van voorgaande commissies/ambtenaren. Naar aanleiding van het prettige kenningsmakingsgesprek dd november 2015 waarbij ook onze regisseur Freya Ligtenberg aanwezig was hadden wij gehoopt op een meer objectieve beoordeling gebaseerd op voorstellingsbezoek en kennis van onze huidige muziektheater-producties. Daar komt bij dat Briza praktisch op alle voorgaande kunstenplanadviezen een uitgebreide reactie gaf op feitelijke onjuistheden, helaas zonder resultaat.

Naast onze muzikale (laagdremplige) meespeelproducties voor het onderwijs en producties op maat voor senioren (en op verzoek voor scholen) maken wij jaarlijks artistiek volwaardige voorstellingen zoals 'WO2 en mijn familie' (thema's vooroordelen, buitensluiting, discriminatie en vluchtelingen) en 'Protest met een Staartje' (thema's: stad van vrede en recht, en stimuleren bewustzijn op het gebied van milieu,- en dierenwelzijn). Met laatstgenoemde voorstellingen beoogt Briza kinderen en volwassenen na te laten nadenken over zichzelf en de wereld om hen heen. Hierbij maken wij gebruik van diverse muziekstijlen, video-animaties, bewegingstheater en spel.

De Commissie vindt dat de aanvraag van Briza rommelig oogt en een eigen stem of diepgang ontbeert. De aanvraag oogt als een opsomming van activiteiten zonder een beleidsachtergrond.

Dat de aanvraag van Briza rommelig oogt en de aanvraag oogt als een opsomming van activiteiten is misschien waar. Het gaat echter om de praktijk waarin Briza haar voorstellingen speelt voor het publiek en het resultaat, de reacties van wat het publiek vindt. De mening van de begeleiders, leerkrachten, activiteitenbegeleiders, leerlingen, ouders en schooldirecties dat is waar het echt om gaat, die zijn leidend, niet alleen het mooie verhaal op papier.

Een eigen stem en diepgang heeft Briza zeker, dat erkennen alle afnemers en bezoekers van onze produkties het afgelopen decennium. Het verkrijgen van nog meer diepgang in de produkties is door Briza al ingezet met de komst van vaste regisseur Freya Ligtenberg, o.a. de 'De Drie Vrouwen van Willem' (en onze laatste twee produkties). Bijgaand sturen wij u dan ook reacties die naar aanleiding van voorstellingsbezoek aan Briza zijn gestuurd de afgelopen tijd (o.a. ook een reactie van Karel de Rooij en Linda Lepomme, artistiek leider Musicaltheateropleiding Fontys Hogeschool voor de Kunsten).

De Commissie vindt dat belangrijke maatschappelijke thema's van dit moment onvoldoende verankerd zijn in de gerealiseerde producties noch in de toekomstplannen

Hieruit blijkt maar overduidelijk dat de commissie de laatste drie produkties waaronder 'WO2 en mijn familie' niet heeft gezien. Ook de voorstelling 'Hoe Willem Koning werd' waarin kinderen duidelijk ervaren hoe en wat democratie inhoudt en hoe dit is ontstaan, is zeker niet alleen te omschrijven als een **'gezellige muziektheatermiddag waarin jeugd aan ouderen wordt gekoppeld'**! Ook de produktie 'De Kleuren van Mesdag' met als thema 'volg je hart, zoek, vind en ontwikkel je eigen talenten' heeft zeker een maatschappelijk verankerd thema dat actueel genoemd kan worden, gezien de groeiende en veranderende vrijetijdsbesteding. Briza heeft de afgelopen 15 jaar in al haar produkties belangrijke, actuele maatschappelijke thema's als rode draad ingezet en is niet van plan om dit in toekomstplannen overboord te zetten zoals in Uw advies wordt gesuggereerd.

Bovendien ontbreekt een verdiepend of contextueel educatief randprogramma

Sandra Bal, Coördinator van het Cultuurmenu van de Haagse Musea en curator van educatieve tentoonstellingen schrijft al jarenlang onze lesbrieven bestaande uit een leerlingenwerkblad en een docentenlesbrief, met voorbereidende en verwerkende opdrachten/elementen. Zie al het lesmateriaal op: <http://www.briza.nl/lesbrief.html> Deze lesbrieven zijn bepaald wel verdiepend en zijn allemaal te downloaden via onze website. In de lesbrieven worden altijd achtergrondinformatie gegeven voor de leerkrachten, er worden bijvoorbeeld boekenlijsten genoemd en belangrijke weblinks.

Binnen de opdrachten zijn altijd productieve, reflectieve en receptieve elementen opgenomen voor de leerlingen.

Ook krijgen alle leerlingen als onderdeel van het lespakket een DVD/CD-box mee naar school waarin de gehele voorstelling, alle muziek met tekstboekje en het lesmateriaal zijn verwerkt.

Het lesmateriaal en de voorstellingen sluiten altijd aan bij het schoolcurriculum, er worden altijd vakken en bijbehorende kerndoelen aangegeven.

Voorts is er altijd de gelegenheid voor de bezoekende leerlingen om vragen te stellen direct na afloop van de voorstelling. Scholen kunnen enquêteformulieren invullen, aan leerlingen en begeleiders wordt om hun reactie gevraagd, zie ook onze facebookpagina en gastenboek op onze website.

<https://www.facebook.com/brizazeehelden/reviews/>

Het aanbod lijkt niet geënt op de vraag en lijkt enkel gerealiseerd te worden door een kennismaking met het theater door een voorstelling met een lesbrieff.

Waar heeft U gehoord of gezien dat ons aanbod niet geënt is op de vraag? Briza speelt juist in op de vraag vanuit het onderwijs om maatschappelijk relevante onderwerpen als uitgangspunt te nemen. Een aantal jaren geleden heeft Briza een enquête gehouden onder alle haagse basisscholen waarin ook de vraag was opgenomen welke thema's de scholen graag terug wilden zien in de projecten van Briza. Hier werd gretig op ingespeeld met thema's als pesten, duurzaamheid, milieu, respect, dierenwelzijn, identiteit, afkomst, discriminatie, conflicten, multiculturele samenleving, grijp je kansen enz.

Briza lijkt een culturele instelling met weinig relaties met andere Haagse culturele instellingen.

Wat U misschien nog niet heeft ontdekt is dat wij in 2013/2014 hebben samengewerkt met het Laaktheater (2 jaar ondersteund middels een Europese subsidie). Los van samenwerking met haagse choreografen als Rinus Sprong en Thom Stuart die in het recente verleden aan producties hebben meegewerkt, werken we nu samen met een talentvolle jonge violist die bij het Concertgebouw en het Residentieorkest werkt. Met theaterwerkplaats eSKalibur is jarenlang samengewerkt. In de huidige productie 'De Kleuren van Mesdag' is direct samengewerkt met het NMI (Nederlands Muziek Instituut), Panorama Mesdag en Museum Mesdag. Sinds 2 jaar is er een structurele samenwerking met Cultuurschakel (schoolvoorstellingen) en Stichting De Mix wereldmuziektheater. Stichting Cultuurschakel heeft alle 5 de voorstellingen die wij komend schooljaar spelen opgenomen zowel in haar brochure als in de onlangs gelanceerde 'ladenkast' (met specifieke thema's, leerlijnen en doelgroepen). Alleen structureel gesubsidieerde haagse cultuurinstellingen en cultuurinstellingen die hun sporen hebben verdiend en over voldoende kennis en ervaring beschikken op het gebied van cultuureducatie mogen hier in participeren. Met onze nieuwe productie 'Protest met een Staartje' willen we graag gaan samenwerken met het Museon (de eerste contacten hiervoor zijn al gelegd) en gaan we samenwerken met de jeugdafdeling van de openbare bibliotheek.

Daarnaast zijn er tal van stagiairs die met Briza samenwerken op het gebied van vormgeving/PR en communicatie (Grafisch Lyceum Rotterdam), Maatschappelijke Culturele Vorming (Mondriaan en ROC) en dansers/zangers (diverse dans,- en musicalopleidingen o.a. Tilburg, Arnhem, Amsterdam) die de afgelopen jaren volop hebben deelgenomen aan de Briza-voorstellingen (zie bijgaande reactie Linda Lepomme, Directeur Fontys Hogeschool Tilburg/artistiek leider ballet van Vlaanderen).

De reacties van de scholen op onze voorstellingen zijn tot nu toe unaniem positief. Over de afgelopen 20 jaar wist Briza jaarlijks gemiddeld 12.500 bezoekers te bereiken waarvan meer dan 50% een andere culturele achtergrond heeft. Is dit ook niet een belangrijke doelstelling van het kunstenplan 2017-2020?!

Bijgaand sturen wij U enkele reacties van de voorstelling 'WO2 en mijn familie' (BS De Drie Linden dd 29 maart 2016):

[http://www.nldata.nl/drielinden/cgi-
oic/pagedb.exe/show?no=2300&fromno=2097](http://www.nldata.nl/drielinden/cgi-
oic/pagedb.exe/show?no=2300&fromno=2097)

Van ieder programma maken wij een trailer!

WO2 en mijn familie: https://www.youtube.com/watch?v=ziDazMKI_pg

Hoe Willem Koning werd: <https://www.youtube.com/watch?v=A2Zaa6KB5zU>

De Kleuren van Mesdag: <https://www.youtube.com/watch?v=M7FkJKs92pU>

Tevens reacties nav de voorstellingen die wij afgelopen maandag 11 april speelden voor de combi van een witte (Galvanischool) en de kopklas VMBO-TL (Hofstad-Mavo), daarna speelden we ook deze voorstelling voor de Marokkaanse, de Antilliaanse- en Joodse politiebond, die zeer enthousiast waren. Naar aanleiding van hun bezoek (met aansluitende discussie) is Briza uitgenodigd om in buurthuizen (o.a. in de Schilderswijk) de voorstelling te komen spelen.

Wij hopen van harte dat wij U met deze aanvullende informatie op andere gedachten kunnen brengen, en wellicht kunt U nog tijd maken om bijvoorbeeld maandag 25 April om 11.00 uur alsnog onze nieuwste productie WO2 en mijn familie te komen bekijken, om tot een meer weloverwogen en waarschijnlijk positiever advies te komen, Den Haag verdient dat,

Hoogachtend en met vriendelijke groet,

Den Haag, 12 april 2016

Jan Erik Noske (directeur)

Bijlagen: diverse reacties van scholen, leerlingen, begeleiders, zorginstellingen, Linda Lepomme en Karel de Rooij

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Den Haag
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Den Haag, 7 juli 2016

Geacht College,

Graag maken wij gebruik van de gelegenheid om een zienswijze in te dienen bij uw aan de Raad voor te leggen besluit m.b.t. het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 - 2020.

U heeft zich bij de formulering van uw besluit gebaseerd op het advies van een daartoe ingestelde commissie.

Het advies van deze commissie voor wat betreft het Ciconia Consort, heeft ons niet alleen onaangenaam verrast, maar ook in hoge mate verbaasd.

Kwalificaties, meningen en conclusies van de adviescommissie zijn namelijk niet of nauwelijks onderbouwd. Feiten en omstandigheden hebben geen of kennelijk een ondergeschikte rol gespeeld. In bijlage 1 bij deze zienswijze ('Kanttekeningen bij het advies') gaan wij met feiten en argumenten in op de conclusies van de adviescommissie. Vrijwel geen enkele conclusie blijkt stand te houden.

Ook staat het advies haaks op de beoordelingen in de afgelopen vier jaren van de Gemeente Den Haag. De Gemeente Den Haag heeft het Ciconia Consort in de eerste vier jaren van haar bestaan de in die periode onontbeerlijke steun gegeven d.m.v. projectsubsidies. Daarvoor zijn wij de Gemeente zeer erkentelijk. Blij waren we ook met de beoordelingen door de Gemeente, die over die gehele periode zonder uitzondering positief tot zeer positief waren.

Zoals uit bijlage 2 (Overzicht beoordelingen) blijkt, heeft de Gemeente Den Haag in de afgelopen vier jaren bij herhaling aangegeven,

- dat zij het Ciconia Consort vernieuwend vindt,
- dat zij ons onderscheidend vindt,
- dat wij een toegevoegde waarde hebben voor het aanbod in de stad,
- dat wij een 'gat in de Haagse markt' vullen en
- dat er goed is nagedacht over onze marketingstrategie.

U kunt zich voorstellen dat het voor ons onbegrijpelijk is dat de ene adviescommissie van de Gemeente Den Haag al vier jaren zeer positief is over de kwaliteit, de groeipotentie en de ondernemingszin van het Ciconia Consort en de andere adviescommissie niets heel laat van ons ensemble.

Als jong orkest zijn we gewend om met teleurstellingen om te gaan, maar de effecten van het voorliggende advies zijn voor de continuïteit en ontwikkeling van ons orkest zeer negatief. Een nieuwe, jonge generatie musici, die met professionele inzet en 'frisse ondernemingszin' de afgelopen vier jaren hebben geïnvesteerd in hun ensemble om een groot publiek aan zich te binden, wordt hierdoor ontmoedigd. Kritiek is ons niet vreemd. Daar weten we goed mee om te gaan, mits het opbouwende kritiek is. Graag zelfs. Daar leren we van.

postadres
Brouwersgracht 2k
2512 ER Den Haag

mailadres
info@ciconiaconsort.nl

telefoon
06-29142582

internet
www.ciconiaconsort.nl

KvK
54917026

Rabobank
IBAN: NL46 RABO 0312 2201 11

BTW
NL 851.490.554.B01

Het voorliggende advies mist echter die kwaliteit en doet geen recht aan de degelijkheid van onze subsidieaanvraag, noch (en vooral niet) aan hetgeen door onze musici in vier jaar met succes is neergezet.

Wij realiseren ons terdege dat 'subsidie' geen recht is. Integendeel, het is een gunst. Een gunst namens de gemeenschap omdat we bijdragen aan iets dat door die gemeenschap op prijs wordt gesteld. Ieder concert moeten wij ons publiek weer 'verdienen'. Wij zijn er trots op dat de bezoekerjfers in de afgelopen vier jaren gestaag zijn toegenomen. Kennelijk wordt onze bijdrage op prijs gesteld.

De procedure m.b.t. het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020 is zorgvuldig. Daar hebben wij dan ook geen enkel probleem mee. Maar wij voelen ons wel onrechtvaardig behandeld als gevolg van een onzorgvuldig, om niet te zeggen onprofessioneel advies.

Om deze reden verzoeken wij u dan ook om uw besluit m.b.t. ons gezelschap te heroverwegen.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Dick van Gasteren
Artistiek leider, mede namens orkestleden

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, stylized initial 'K' followed by a long horizontal stroke.

Kees van Tilburg
Voorzitter bestuur, namens staf en bestuur

Bijlagen:

1. Kanttekeningen bij het advies van de adviescommissie inzake het 'Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur' inzake het Ciconia Consort.
2. Overzicht beoordelingen door de Gemeente Den Haag van aanvragen voor projectsubsidies

**Kanttelingen bij het advies van de adviescommissie inzake het
'Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur' inzake het Ciconia Consort.**

Wij volgen in het hiernavolgende het advies (de cursief weergegeven passages) op de voet.

De Commissie vindt de formule van het Ciconia Consort niet vernieuwend te noemen en de artistieke onderbouwing van de plannen onvoldoende urgent.

De door het Ciconia Consort toegepaste formule is wel degelijk uniek in Nederland en daarmee vernieuwend. Bij meerdere gelegenheden is dit ook door de Gemeente Den Haag zo tot uitdrukking gebracht. Geen ander ensemble hanteert onze formule. Dat de formule aanslaat blijkt uit de toenemende belangstelling voor onze concerten.

Onduidelijk is wat de commissie bedoelt met een 'onvoldoende urgente onderbouwing van plannen'. Als de commissie bedoelt dat onze plannen niet goed zijn onderbouwd, dan kunnen wij niet anders dan verwijzen naar onze subsidieaanvraag waarin onze plannen voor de toekomst uitgebreid en op de door adviescommissie verlangde wijze zijn onderbouwd.

Het door het ensemble geclaimde 'gat in de Haagse markt' bestaat volgens de Commissie niet.

Het 'gat in de Haagse markt' is niet door het Ciconia Consort geclaimd, maar is eerder door de Gemeente Den Haag vastgesteld ('*Het cultureel kapitaal van Den Haag*') waaraan wij hebben gerefereerd. Hierin constateert de commissie Meerjaren Beleidsplan 2013-2016: "In het Beleidskader wordt terecht vastgesteld dat het Haagse muziekleven een middensegment van florerende ensembles ontbeert". Dat zulks kennelijk volgens de Commissie nu niet meer het geval is zou het Ciconia Consort, als enige nieuwkomer in deze 'markt', als een compliment kunnen opvatten, ware het niet dat het advies hier verder geen blijk van geeft. Overigens is nadien het bestaan van 'het gat' en de nuttige functie die het Ciconia Consort bij het opvullen hiervan vervult, nog verschillende malen vanuit de Gemeente bevestigd in haar subsidie-beschikkingen.

Behalve het Residentie Orkest, dat overigens een deel dezelfde repertoiregebieden bestrijkt als het Ciconia Consort, is er een aantal orkesten actief in Den Haag, waaronder New Dutch Academy, Les Vents Atlantiques en Collegium Musicum.

Een onjuiste bewering. Van de 66 werken die wij in de afgelopen vier jaren speelden stonden er in die periode slechts drie op het programma van het Residentie Orkest of andere Haagse ensembles. De vele Nederlandse premières tonen aan dat wij zelden tot nooit gespeeld repertoire spelen. Onze programmering ondervindt dan ook veel waardering.

De drie door de Commissie genoemde, louter op de barok gerichte ensembles, zijn, voor zover actief in Den Haag, niet te vergelijken met het Ciconia Consort. Noch qua bezetting, noch qua formule, noch qua repertoire.

Ook landelijk gezien ziet de Commissie onvoldoende ruimte om met een ensemble met de signatuur van Ciconia een unieke positie te verwerven.

Mede daartoe gestimuleerd door de subsidiegevers (waaronder Gemeente Den Haag) geven wij ook concerten buiten Den Haag. Met succes. Uit de seizoensbrochure voor het seizoen 2016-2017 blijkt dat van de 15 concerten er 10 buiten Den Haag zullen worden gegeven. Elders in het land blijkt dus voldoende belangstelling voor (de formule van) ons ensemble.

Naar het oordeel van de Commissie getuigt de ambitie om een van de paradepaardjes van Den Haag te worden en zich landelijk gezien te willen meten met de beste ensembles van een gebrek aan realiteitszin.

Verder vindt de Commissie in de aanvraag niet aannemelijk gemaakt dat de gewenste kwaliteitsverbetering te realiseren zou zijn door jong talent aan het ensemble te binden, en dat daarmee een serieuze bijdrage zou kunnen worden geleverd aan een goed makersklimaat.

Met de beste wil van de wereld vermogen wij niet in te zien waarom het Ciconia Consort zich niet zou kunnen ontwikkelen tot een van de culturele paradepaardjes van de thuisbasis waarmee wij ons identificeren: Den Haag. Dat wij ons willen meten met de beste ensembles in Nederland getuigt van gezonde ambitie van jonge musici. Wij realiseren ons dat het vele jaren van hard werken zal kosten voor wij ons met de echte top kunnen meten. Vooralsnog willen wij een nationaal gevraagd en gewaardeerd orkest zijn, met name in de middelgrote concertzalen. Zo staat het ook in onze subsidieaanvraag.

De suggestie van de commissie dat het Ciconia Consort 'de gewenste kwaliteitsverbetering wil realiseren door jong talent aan het ensemble te binden' is onjuist en ook nergens zo in onze subsidieaanvraag te vinden. Wel is het zo dat wij om de homogeniteit en de continuïteit, en daarmee de kwaliteit van ons orkest te verbeteren, proberen onze jonge musici te binden aan ons orkest: het Ciconia Consort als kern, basis van hun muzikale bestaan. Een formule die bijvoorbeeld bij Amsterdam Sinfonietta prima heeft gewerkt. Zij zijn nu, na vele jaren, van onbetwiste wereldklasse.

Ten aanzien van de bedrijfsvoering is de Commissie eveneens kritisch. De aanvraag getuigt niet van professioneel cultureel ondernemerschap. Zo is het begrote percentage eigen inkomsten laag. Verder wordt de marketingstrategie gepresenteerd als het ei van Columbus, maar bevat deze in feite geen enkele oorspronkelijke gedachte.

De stelling dat het percentage van onze eigen inkomsten laag is, mist iedere grond. De normering van het Landelijk Fonds Podiumkunsten (Meerjarige activiteitensubsidies 2017-2020) is 20%. Deze eigen inkomstenquote (publieksinkomsten, (in)directe opbrengsten plus bijdragen uit private middelen, gedeeld door de totale baten) is nu bij ons in 2016 al 42% en loopt volgens planning op tot 55% in 2020. Percentages waar menig ensemble jaloers op zal en mag zijn.

Onze bedrijfsvoering wordt verricht door jonge professionals, die daarvoor slechts zelden kunnen worden beloond. Wij ontberen de hiervoor benodigde middelen en als het aan het advies van de Commissie ligt, dreigt dit ook zo te blijven. Met alle nadelige gevolgen voor ons orkest. Hoe ver kun je immers gaan om van jonge mensen te verlangen dat zij onbetaald werk blijven verrichten zonder enig uitzicht op verbetering? Je mag van hen geen wonderen verwachten, laat staan 'het ei van Columbus' (een kwalificatie die wij overigens nergens in onze subsidieaanvraag hebben gebruikt). Ons beleidsplan en de praktijk laten overigens vele concrete voorbeelden zien van 'originaliteit en inventiviteit'.

Voor de rest voldoet de bedrijfsvoering aan alle daaraan te stellen eisen. Wij voldoen aan de Governance Code Cultuur, door consequent de tering naar de nering te zetten kennen we geen tekorten, onze administratie is bij, onze subsidie-afrekeningen vinden bijtijds en correct plaats enz.

De nauwe samenwerking met het Dans- en Muziekcentrum waarover wordt gesproken, bestaat kennelijk uit de geboden mogelijkheid om tegen concurrerend tarief te kunnen spelen in De Nieuwe Kerk.

Voorbeeld van een geringschattende opmerking. De Nieuwe Kerk is onze ideale thuisbasis en wij zijn blij dat we daar tegen concurrerend tarief terecht kunnen. Wij proberen op alle mogelijke manieren samen te werken met het DMC. Overigens ook niet onbelangrijk voor Den Haag is dat wij in De Nieuwe Kerk onze bijdrage leveren aan het 'brandend houden van het culturele vuur aan het Spui'.

In dit kader is het wellicht ook aardig te vermelden dat het Ciconia Consort een samenwerking is gestart met het Koninklijk Conservatorium waarbij het Ciconia Consort tegen marktconforme tarieven de begeleiding verzorgt van eindexamens orkestdirectie.

Bovenal vindt de Commissie het gevraagde subsidiebedrag van € 130.000,- per jaar niet in verhouding staan tot het verwachte aantal concerten en publieksbereik in Den Haag. In 2017 wil het Ciconia Consort in de stad zeven concerten geven voor 1.240 bezoekers, waarvan 1.075 betalende bezoekers. Dit zou een disproportioneel hoog subsidiebedrag per betalende bezoeker tot gevolg hebben.

Het is allesbehalve correct om het gevraagde subsidiebedrag voor de hele periode te vergelijken met de bezoekersaantallen van het eerste jaar. Het aantal betalende bezoekers in Den Haag in 2020 is volgens planning 1.608. Dat deze planning reëel is blijkt uit de groei in bezoekersaantallen die wij in de eerste vier jaren van ons bestaan hebben laten zien. De verwachting is gerechtvaardigd dat wij deze opgaande lijn kunnen vasthouden. Voorts is bij de beoordeling van het door ons gevraagde subsidiebedrag in aanmerking te nemen dat wij, mede op aandringen van de Gemeente Den Haag, ook in andere steden concerten zijn gaan geven.

De ervaring leert dat andere steden geen subsidie verstrekken aan gezelschappen die niet in die stad zijn gevestigd. M.a.w. het is niet fair om de gevraagde subsidie om te slaan over uitsluitend Haagse bezoekers. Wij zien het immers ook als onze taak om een van de culturele visitekaartjes van Den Haag te zijn.

Overzicht van beoordelingen door de Gemeente Den Haag van aanvragen voor projectsubsidies door het Ciconia Consort

4 februari 2013 termijn 2013-I

Stichting Ciconia Consort heeft de ambitie om met een aantal jonge musici en redelijk jonge dirigent een nieuw orkest op te richten. Op basis van de (doordachte) repertoirekeuze leidt de commissie af dat het nieuwe orkest het accent wil leggen op het einde van de vorige eeuwwisseling. Sinfonia Rotterdam en Amsterdam Sinfonietta zijn in Nederland twee orkesten die met dit repertoire in het commerciële zalencircuit weten door te breken. Er is bij de zalen dan ook behoefte aan dit soort kleinere orkesten. De commissie ziet voor Ciconia Consort zeker mogelijkheden om een eigen circuit met een eigen publiek op te bouwen. De eerste jaren zullen echter niet makkelijk zijn.

21 mei 2013 termijn 2013-II

De commissie is positief over Ciconia Consort, dat voor een jong kamerorkest een opvallende ontwikkeling doormaakt. Daarbij neemt het een strategische plek in het Haagse muziekveld in door samen te werken met amateurs. Het voorgestelde programma is een interessante mix van bekender en minder bekend werk, verbonden door het verhaal van de jacht.

Waar Ciconia Consort een potentie heeft om een breder publiek aan te kunnen spreken, is de commissie van mening dat het gezelschap deze potentie ook beter moet uitbuiten door meer concerten te organiseren, een groter publieksbereik en meer inkomsten te genereren. Toekenning van bijna het volledige gevraagde subsidiebedrag acht de commissie echter gerechtvaardigd omdat het gezelschap nog aan het begin staat van zijn ontwikkeling.

Daarbij wil de commissie Ciconia Consort als advies meegeven om de samenwerkingspartners met zorg te blijven uitkiezen, zodat de goede kwaliteit van het orkest er niet onder zal gaan lijden.

10 december 2014 termijn 2014-I

De commissie is te spreken over de kwaliteit van stichting Ciconia Consort. Het jonge strijkorkest heeft aan het eerste jaar van zijn bestaan, 2012, zowel artistiek-inhoudelijk als organisatorisch een goede invulling gegeven en de verwachtingen waargemaakt. Ciconia Consort bestaat uit uitstekende musici. Kleine klassieke kamerbezettingen zijn in Den Haag slechts beperkt vertegenwoordigd en dit gezelschap voegt duidelijk iets toe aan het aanbod in de stad. Er wordt geprogrammeerd vanuit een seizoensgedachte met steeds een ander accent in de repertoirekeuze. Dat getuigt van voldoende kennis van de mogelijkheden die het repertoire biedt.

In haar vorige advies deed de commissie de aanbeveling om naar meer concerten en een breder publiek toe te werken. De drie aanvragen die deze subsidieronde voorliggen, wekken in beide opzichten vertrouwen. Ciconia Consort positioneert zich tamelijk realistisch en heeft goed nagedacht over zijn marketingstrategie.

Ook in de tweede aanvraag van Ciconia Consort die voorligt, is sprake van bijzonder repertoire. Een bekend stuk van Belà Bartók wordt voorafgegaan door twee kwalitatief hoogwaardige stukken van Pavel Haas en Karl Amadeus Hartmann, die in Nederland relatief weinig te horen zijn. Het repertoire is goed gekozen voor een herdenkingsconcert op 4 mei.

27 mei 2014 termijn 2014-II

De commissie is erg gecharmeerd van het Ciconia Consort, dat bestaat uit jonge musici die met veel vuur en bevoegenheid bezig zijn om met hun strijkorkest een volwaardige en solide positie in het Haagse

culturele veld te veroveren. Het muzikale niveau ligt hoog en de programma 's waarin bekend repertoire wordt afgewisseld met onbekende stukken zijn dusdanig spannend dat er ontegenzeggelijk sprake is van toegevoegde waarde voor het bestaande aanbod in Den Haag.

Ciconia Consort werkt systematisch aan haar publieksbereik en er wordt inmiddels actief gepoogd om ook buiten Den Haag concerten te geven, iets waar de commissie in haar vorige advies om had gevraagd. Ze wil wel opmerken dat het essentieel is dat het Ciconia Consort hiermee doorgaat. De entreekosten van de concerten zijn vrij hoog, maar gezien de hoge projectkosten wel realistisch.

De commissie vindt de programma 's onderscheidend, origineel en gedurfd. Met name het voorliggende programma, waarin werken van de in 2012 overleden Haagse componist Otto Ketting zijn opgenomen, is volgens de commissie een verrijking van het Haagse aanbod.

15 december 2014 termijn 2015-I

Net als bij de vorige ronde merkt de adviescommissie op dat ze onder de indruk is van dit jonge gezelschap dat hard op weg is een vaste plek binnen het Haagse speelveld te veroveren. De concertprogramma's van Ciconia Consort zijn klassiek en traditioneel en telkens met een licht thematisch accent dat goed doorgevoerd wordt. De programma's vertonen een mooie samenhang.

De voorgestelde programmering van de eerste concertserie – het Valentijnsconcert – zit dicht tegen populaire muziek aan, maar is artistiek gezien goed. De commissie verwacht dat de samenwerking met tenor Peter Gijsbertsen een bijzonder programma gaat opleveren. Het Spaans getinte programma van de tweede concert serie is aansprekend. Wel merkt de commissie op dat de randprogrammering (culinaire cross-over met Chefs on Tour) bij dit project een wezenlijk onderdeel van de aanvraag en daarmee ook op de begroting zijn, maar dat kosten geen onderdeel kunnen uitmaken van de aanvraag bij de regeling Culturele Projecten. De derde concertserie staat in het teken van de viering van Midzomernacht. De commissie vindt de gekozen werken ietwat zwaar, maar zeker goed passend bij het thema.

Het Ciconia Consort geeft aan zich in te spannen om ook buiten Den Haag de concerten ten gehore te brengen, een ontwikkeling die de commissie noodzakelijk acht.

2 juni 2015 termijn 2015-II

Zoals de adviescommissie in haar vorige advies heeft verzocht, heeft Ciconia nu twee projecten in één aanvraag verwoord, waarbij ze de beide projecten voldoende heeft verbijzonderd om onderscheid te kunnen maken.

De commissie ziet in Ciconia een jonge, enthousiaste en hardwerkende club, bereid om zelf risico's te dragen en in staat om goede samenwerkingsverbanden aan te gaan die de concerten cachet geven. Ook in voorliggende aanvraag ziet de commissie groei en ontwikkeling, zowel op de inhoud als het groeiend aantal bezoekers. De programmering van beide projecten is een weldoordachte combinatie van zeldzame en meer bekende stukken.

17 december 2015 termijn 2016-I

De adviescommissie is verheugd te zien dat de aanvrager de opmerkingen uit de vorige adviezen ter harte heeft genomen. Naast Den Haag doet Ciconia nu ook andere speelplekken in Nederland aan, maar houdt tegelijkertijd de binding met Den Haag met de Nieuwe Kerk als vaste concertlocatie. Ciconia onderscheidt zich van andere ensembles door de grootse opzet als strijkorkest. Inhoudelijk waardeert de commissie het dat elk project een eigen verhaal met een bijpassend repertoire bevat. De repertoire-keuze, waarin bekende en onbekende werken met elkaar worden afgewisseld, is goed uitgewerkt en vormt een aanvulling op het culturele aanbod in Den Haag.

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Den Haag

Den Haag, 20 juli 2016

Betreft: zienswijze concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Geacht College,

Volgens de procedure van de subsidieaanvraag in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 presenteren we hier onze zienswijze.

Over CMDH

1. De Commissie beoordeelt de muzikale kwaliteit van CMDH als voldoende, maar niet van dien aard dat deze een werkelijk onderscheidende factor is.

Echter is CMDH een van de weinige Nederlandse ensembles uit de 'nieuwe generatie' (dat betekent dat het actief zal zijn voor vele decennia te komen) te spelen op belangrijke festivals en podia in het binnen- en buitenland - zoals het Festival Oude Muziek Utrecht en op nationale televisie tijdens Koningsdag 2016 - en dat de naam en cultuur van Den Haag naar verschillende landen in Europa, en deze maand ook naar Zuid-Amerika brengt.

2. De Commissie is van mening dat de plannen voor de periode 2017-2020 onvoldoende inzichtelijk gemaakt zijn in de aanvraag,

We volgden de instructies van de Gemeente Den Haag om de subsidieaanvraag te schrijven en er was geen genoeg ruimte in het formulier voor dat. Als we meer mochten schrijven zouden we natuurlijk in een veel uitgebreidere manier onze plannen te beschrijven.

3. De Commissie is van mening dat CMDH momenteel geen voldragen organisatie is.

We zijn het eens dat CMDH nog geen voldragen organisatie is, maar dat kan alleen worden bereikt met een structurele subsidie. CMDH kan niet verder groeien als de administratieve taken worden uitgevoerd door de musici op vrijwillige basis. Bovendien is de oprichting van een onafhankelijke Raad van Toezicht / Stichting Bestuur een moeilijke taak, gezien dat haar leden ook als vrijwilliger moeten optreden. Echter, zoals doorgegeven aan adviescommissie op 13 april 2016, heeft onze Raad van Toezicht al een onafhankelijk lid. We zijn bezig om het ander interim-lid te vervangen.

4. Volgens de Commissie wekt het feite dat CMDH een aanvraag bij het Fonds Podiumkunsten wilde indienen met een niet nader genoemd partnerensemble om een 'meer strategische aanpak te hebben' (aangezien CMDH het minimaal vereiste aantal voorstellingen in de afgelopen jaren niet kan aantonen) geen vertrouwen in de overtuigingskracht van genoemde subsidieaanvraag.

De uiterste indiendatum voor de subsidieaanvraag van de FPK was 1 maart 2016 en toen de aanvraag aan de Gemeente Den Haag werd gedaan waren we nog steeds bezig met de FPK aanvraag. We hebben echter geconcludeerd dat het niet mogelijk zou zijn om dat aanvraag in te dienen in onze huidige fase van ontwikkeling, zelfs met een partner ensemble.

In het algemeen

Wij denken dat het aantal instellingen om een structurele subsidie van de Gemeente Den Haag te ontvangen te klein is. Als gevolg daarvan wordt de culturele diversiteit in Den Haag gehinderd, en dat is jammer voor een stad met zo'n belangrijke nationale en internationale betekenis.

Hoogachtend,

Claudio Ribeiro
Artistiek directeur CMDH
contactpersoon m.b.t. deze subsidieaanvraag

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Den Haag
t.a.v. de heer Joris Wijsmuller, wethouder Cultuur
mail: <kunstenplan@denhaag.nl>

Betreft: zienswijze Creative Court ihkv Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020
Pagina's: 3

Den Haag, 22 juli 2016

Geachte heer Wijsmuller,

Enige tijd geleden bracht de adviescommissie onder voorzitterschap van de heer Kees Weeda, haar advies uit aan de gemeente in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 Den Haag. Over onze organisatie oordeelt de commissie dat de uitgangspunten interessant en aansprekend zijn en de thematiek urgent en passend bij het profiel van Den Haag, maar zij geeft ook aan de plannen onvoldoende uitgewerkt te vinden en onze bedrijfsvoering onvoldoende robuust. Het advies is om de aanvraag niet te honoreren, omdat een structurele subsidie voor een periode van vier jaar prematuur is en het aangevraagde bedrag van 200.000 euro, voor onze startende organisatie te hoog. In het concept Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 neemt u dit advies over.

Graag maken wij hierbij gebruik van de gelegenheid om onze zienswijze met u te delen naar aanleiding van het advies en het concept Meerjarenbeleidsplan, waarvoor hartelijk dank. Zoals u weet is zijn wij inmiddels zo'n vier jaar actief. We zijn de experimenteerfase ontgroeid en zitten in de volgende fase van onze ontwikkeling - volgens menigeen de lastigste van een organisatie.

Naar aanleiding van het concept Meerjarenbeleidsplan moeten ons twee punten van het hart:

1. Dat projecten beknopt beschreven zijn in de aanvraag, klopt. Wij hebben hier dan ook zeer bewust voor gekozen, vanuit de volgende overwegingen:
 - a) Wij vragen aan om de organisatiekosten en voorbereidingskosten voor projecten dekkend te krijgen. De aanvraag is dus niet bedoeld voor projectgelden. Daarvoor kunnen wij elders terecht.
 - b) Onze organisatie bevindt zich in een uniek spanningsveld. Ideeën en projecten

komen tot stand vanuit een mix van esthetische, ethische, diplomatieke, marketingtechnische, en praktische overwegingen. Zinvoller dan uitgebreid in te gaan op individuele plannen, waarvan diverse financiers wel degelijk uitgewerkte versies bezitten, maar die in praktijk ook zeker nog veranderen - al was het maar door de actualiteit, vonden wij het de commissie inzicht te bieden in hoe wij ons bewegen in een dergelijk complex werkgebied, welke succesvoorwaarden wij hanteren en hoe wij verantwoordelijkheid nemen voor wat wij mogelijk in beweging brengen. Voor uw informatie hebben wij uw commissie naar aanleiding van het advies reeds twee voorbeelden van concrete plannen toegezonden.

2. Ten aanzien van de bedrijfsvoering:

a) Dat onze bedrijfsvoering onvoldoende robuust is, is een feit. En precies de reden om een aanvraag in te dienen: wij willen langzaam toewerken naar een nog altijd kleine, maar meer solide organisatie. Met de opmerking van de commissie ontstaat dan ook een opmerkelijke kip-ei situatie.

b) Je zou het aangevraagde bedrag inderdaad hoog kunnen noemen voor een startende organisatie. Je zou ook kunnen zeggen, gezien het feit dat wij op verscheidene vlakken binnen de keten werkzaam zijn (te weten productie, presentatie, cultuureducatie en talentontwikkeling), dat wij bovenop het gevraagde bedrag nog 80% extra genereren en dat wij met '[Portraits of Reconciliation](#)' al zeker 55 miljoen mensen attendeerden op Den Haag, internationale stad van vrede & recht (door u in het beleidskader meermaals aangehaald), dat het aangevraagde bedrag juist laag is. Het is maar net hoe je het bekijkt.

Maar als wat wij tot nu toe in de kleinste omvang tot stand brachten, niet voldoende is, hoe is het dan ooit mogelijk voor een startende organisatie om zich te bewijzen?

Uit het advies:

De Commissie waardeert het initiatief van Creative Court om verder uit te breiden na het succes met het programma Rwanda 20 Years. Het uitgebreide netwerk aan internationale partners is indrukwekkend en de plannen voor de toekomst bieden mogelijkheden. De onderwerpen zijn relevant en bieden serieuze potentie – te meer met het oog op de huidige ontwikkelingen in het midden oosten en de bijbehorende vluchtelingenstromen en gevolgen die daarmee gepaard gaan. Ook sluiten de onderwerpen goed aan bij het profiel van Den Haag als internationale stad van vrede en recht.

Uit de conclusie:

De Commissie vindt onze uitgangspunten weliswaar interessant en aansprekend, maar concludeert dat met een aanvraag voor structurele subsidie en een vaste organisatie een te grote stap wordt gemaakt. Alle overwegingen overziend komt zij tot de conclusie dat het toekennen van een subsidie voor een periode van vier jaar aan Stichting Creative Court prematuur is en zij adviseert de aanvraag niet te honoreren.

De commissie ziet onze relevantie en potentie, maar heeft ook nog twijfels. Wij zijn bereid onze ambities bij te stellen, want we willen door. En wij willen door in Den Haag, waar onze organisatie past.

In het Beleidskader Kunst & Cultuur 2017-2020 is ruimte gecreëerd voor organisaties met een visie op het internationale profiel van de stad, het profiel van vrede en recht, toerisme en citymarketing /imago/uitstraling. Bij het lezen van het concept Meerjarenbeleidsplan valt echter op dat maar beperkt ruimte wordt geboden aan Haagse producerende organisaties op het gebied van vrede en recht.

Waarom niet Creative Court een wild card toekennen, voor 2 jaar? Ik durf u te beloven, dat wij binnen twee jaar hebben bewezen, dat de successen van de eerste periode geen toevalstreffers waren.

En mocht dat teveel gevraagd zijn, dan nog zouden we u willen vragen uw eerdere besluit te heroverwegen en onze organisatie wel degelijk een definitieve toekenning te geven, zij het voor een lager bedrag, gezien het oordeel van de commissie dat het aangevraagde bedrag hoog is. Zoals eerder gespecificeerd naar u toegezonden, kunnen wij met een bedrag van 90.000 euro per jaar onze bedrijfsvoering verstevigen en onze continuïteit in Den Haag garanderen.

Met vriendelijke groet,

Rabiaâ Benlahbib
directeur-bestuurder
Creative Court

T.a.v. college van burgemeester en wethouders

Betreft: zienswijze Crossing Border op het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Geacht college,

In Augustus komen wij met een nieuw beleidsplan en een nieuwe begroting voor Crossing Border inclusief de BorderKitchen. Er zijn twee punten in het concept die in onze ogen geschrapt moeten worden. De midterm review bij honorering en de opmerking over de Code Cultural Governance. Hieronder een toelichting bij beide punten.

Midterm review

Crossing Border heeft al 24 jaar zowel nationaal als internationaal een goede naam en heeft ook de afgelopen kunstenplan periode uitstekende resultaten laten zien met internationaal aansprekende en grote namen uit de muziek en literatuurwereld, overtuigende bezoekersaantallen (twee keer uitverkocht) en goede financiële resultaten.

Deze informatie is terug te lezen in de jaarlijkse gemeentelijke evaluaties en onze accountants rapporten. Er komt een nieuw beleidsplan waarin we niet goed uitgewerkte punten in het verslag verhelderen en we komen met een realistische nieuwe begroting.

Een nieuw beleidsplan en daarbovenop een midterm review is buitensporig zwaar ingezet en voor ons moeilijk te begrijpen, We hebben de afgelopen kunstenplanperiode geen wanprestatie geleverd die reden geeft tot extra controle en er is ook geen aanwijzing waarom dat nu wel zou moeten.

Onze plannen moeten op een aantal punten in het verslag beter uitgewerkt worden en dat is prima maar als het plan goed is bevonden, verwachten we ook een faire behandeling die op één lijn ligt met adviezen van collega instellingen.

We verzoeken om het concept te herzien en een honorering voor vier jaar bij een akkoord van het nieuwe beleidsplan en bijbehorende begroting zodat we de continuïteit van de organisatie en het festival kunnen waarborgen.

Code Cultural Governance

In het concept staat dat er verwacht wordt dat Crossing Border de Code Cultural Governance naleeft met een heldere rolverdeling tussen directie en bestuur en een rooster van aftreden voor het bestuur. Dit is opvallend aangezien hier niets over in het advies staat en er al jaren niks aan te merken is op onze naleving van deze code. We hebben een rooster voor af- en aantreden die bij de gemeente bekend is en de rolverdeling is heel helder en netjes ingevuld. Dit wordt elk jaar in het accountants rapport vermeld.

Aangezien dit bij ons er zo specifiek bij staat, is dat nogal suggestief en komt dit negatief over.

Samengevat: het staat niet in het advies en er is niks aan te merken op de rolverdeling en het rooster dus dit moet ons inziens uit de definitieve tekst weggehaald worden.

Mochten er nog vragen zijn naar aanleiding van deze mail hoor ik het graag.

Hoogachtend,

Michel Behre
Directeur

Burgemeester en wethouders van Den Haag
Centraal Subsidiebureau
Postbus 16106
2500 BC Den Haag

Datum: 13-07-2016
Kenmerk: 28-MC/sk
Betreft: Zienswijze CultuurSchakel op het concept meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur

Geachte burgemeester en wethouders,

CultuurSchakel is verheugd over het positieve advies van de adviescommissie, en over het feit dat het college het advies overneemt. We zijn blij dat de adviescommissie signaleert dat CultuurSchakel in relatief korte tijd een brede opdracht in grote mate heeft volbracht. Hieronder geven wij onze zienswijze over enkele zaken die van belang zijn.

Cultuuronderwijs voor iedere Haagse jongere

Het college geeft terecht aan dat cultuuronderwijs meer dan in het verleden een vaste plek heeft gekregen in het curriculum van de scholen. Wij kunnen dat onderschrijven met cijfers: het aantal scholen met een cultuurbeleidsplan is in deze beleidsperiode gestegen van 19% naar 45%, en het aantal scholen met een Interne cultuurcoördinatoren (ICC-ers) van 45% naar 70%. Namen de scholen vorig jaar nog deel aan 40.492 culturele activiteiten (inclusief Voortgezet onderwijs), zoals schoolvoorstellingen, dit jaar steeg dat aantal naar een record van 90.228 (exclusief VO). Ruim 90 % van de scholen nam activiteiten af, vaak meer dan 1 keer per jaar.

We zijn trots op dit enorme bereik en deze grote stappen binnen cultuuronderwijs. Dit is mede te danken aan de inzet van onze cultuurcoaches op de scholen en bij culturele instellingen, en aan de subsidie die CultuurSchakel verwierf voor busvervoer. De gemeentelijke subsidie die dit jaar is gereserveerd voor de scholen om culturele activiteiten te kunnen inkopen, en de samenwerking tussen de portefeuilles Cultuur en Onderwijs binnen de gemeente leverden een belangrijke bijdrage aan ons succes.

In het rapport WagenaarHoes uit 2015 werd geconstateerd dat nog niet alle partijen zich de nieuwe structuur van de stelselwijziging voor cultuuronderwijs hadden eigen gemaakt. Inmiddels zijn we hierin een stuk verder. Koorenhuis en CultuurSchakel overleggen over de rollen en taakverdeling, en dat overleg zullen we de komende periode voortzetten. We staan positief tegenover het voorstel van het college om de werking van het stelsel over twee jaar nogmaals te evalueren, en hebben alle vertrouwen in een goede uitkomst.

We zijn het eens met het college en de adviescommissie dat CultuurSchakel haar meerwaarde voor de culturele instellingen verder kan vergroten. Dit zullen we de komende periode o.a. gestalte geven door binnen de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit expliciet aandacht te besteden aan de aanbieders van cultuuronderwijs, zodat zij hun aanbod inhoudelijk goed passend kunnen maken aan de leerlijnen. We zien nu al dat culturele instellingen in 2016 in groten getale hun aanbod voor het onderwijs via CultuurSchakel hebben aangeboden.

Zowel de adviescommissie als het college onderschrijven onze wens om ons meer te richten op het Voortgezet Onderwijs. De commissie adviseert, indien het financiële kader wordt verruimd, personele inzet hiervoor te realiseren. Helaas neemt het college het advies van de commissie om het kader te verruimen niet over. Wij betreuren dit en zullen hierdoor onze ambities in het Voortgezet Onderwijs niet kunnen waarmaken. Met name vanuit het perspectief van de culturele instellingen is het jammer dat het Voortgezet Onderwijs geen impuls krijgt. Deze instellingen beschouwen het Voortgezet Onderwijs als een belangrijk veld dat zij graag met hun aanbod willen bereiken. Door gebrek aan formatie hiervoor kan CultuurSchakel de verbinding tussen de instellingen en het Voortgezet onderwijs niet voldoende faciliteren en zien wij een gat ontstaan omdat het VO geheel losgelaten wordt als het gaat om cultuuronderwijs.

Vrijtijdsaanbod

CultuurSchakel heeft als taak het inzichtelijk maken van het vrije tijdsaanbod en een goede aansluiting realiseren tussen cultuuronderwijs en het vrijetijdsaanbod. Dit voorjaar lanceerden wij een culturele kaart, waarop iedere inwoner van Den Haag kan zien wat het aanbod in de buurt, of per discipline is. Op dit moment zijn we bezig met het produceren van een fysieke kaart per stadsdeel, om op scholen te verspreiden. We organiseren komend seizoen netwerkbijeenkomsten tussen scholen en aanbieders om de doorstroom gestalte te geven. We zien een rol voor CultuurSchakel in de signalering van knelpunten bij de aanbieders of omissies in het aanbod. We hebben inmiddels contact met de Ooievaarspas om gezamenlijk het aanbod en aanbieders voor het voetlicht te brengen, meer burgers en meer diversiteit te bereiken. We staan positief tegenover deelname aan het Jeugd cultuurfonds.

Cultuur met een breed bereik

Wij hechten eraan dat een breed publiek deel kan nemen aan kunst en cultuur en hanteren de Code Culturele diversiteit. Wij pakken hierbij onze rol als het gaat om het in beeld brengen van cultuurparticipatie voor alle bevolkingsgroepen. In het najaar organiseert CultuurSchakel bijvoorbeeld een Werelddans- en –muziekdag. Zo richten wij ons stadsbreed op actieve cultuurparticipatie in al zijn diversiteit. Maar ook in de wijken proberen wij samen met de Cultuurankers de cultuurparticipatie in beeld te brengen en te ondersteunen. Wat betreft de onderlinge rolverdeling zijn wij steeds in gesprek met de Cultuurankers.

We zijn verheugd dat het college het advies overneemt om 100.000 euro te reserveren voor een verhoging van de Subsidieregeling Haagse Amateurkunst. Wij zullen met genoeg deelnemen aan een onderzoek om te komen tot een optimale doelmatige inzet van deze middelen.

Tot slot

Wij betreuren het zeer dat de extra formatie die wij hebben aangevraagd ten behoeve van de centrale planning van de schoolactiviteiten (1fte) niet is gehonoreerd. Wij achten deze formatie van cruciaal belang. Afgelopen jaar heeft de gemeente ons juist verzocht om in te zetten op een centraal planningsprogramma. Wij hebben dit programma aangeschaft en aan laten passen aan de Haagse

situatie. Voor 2016 hebben we incidentele financiering gevonden om de bijbehorende formatie te realiseren. Afgelopen voorjaar hebben we de vruchten daarvan kunnen plukken: praktisch alle scholen hebben activiteiten aangevraagd via dit systeem en culturele instellingen plannen samen met onze planningscoördinator de enorme hoeveelheid aan activiteiten. Deze logistieke 'operatie' (90.000 inschrijvingen van 150 scholen voor 200 verschillende activiteiten van 43 culturele instellingen!) vergt veel werk, en inzet van 1 fte daarvoor is noodzakelijk. Wij kunnen en willen deze belangrijke taak niet meer laten vallen, zeker gezien het succes ervan. Wij zien ons daarom genoodzaakt deze formatie hoe dan ook te realiseren. Indien de gemeente besluit deze formatie niet te honoreren zullen wij deze formatie uit incidentele gelden moeten financieren. We plaatsen daarbij de kanttekening dat dit geen duurzame oplossing is en op termijn tot problemen kan leiden. Gezien de opdracht van CultuurSchakel om scholen en culturele instellingen te verbinden vinden wij het geen incidentele, maar juist een blijvende taak.

Samenvattend:

CultuurSchakel kan zich grotendeels vinden in het advies en de reactie van de gemeente en is verheugd dat het grootste deel van haar aanvraag wordt gehonoreerd. We betreuren het ontbreken van een bijdrage voor Voortgezet Onderwijs, en voor de formatie voor de centrale planning van de schoolactiviteiten.

Indien gewenst ben ik graag tot nadere toelichting bereid.

In afwachting van uw reactie teken ik,

met vriendelijke groet,

Marijn Cornelis
Directeur-bestuurder CultuurSchakel

THEATER DAKOTA

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Den Haag
kunstenplan@denhaag.nl

Betreft: zienswijze Theater Dakota

Den Haag, 19 juli 2016

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Graag maken wij gebruik van uw aanbod om onze zienswijze te geven op het oordeel over Dakota in het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Deze brief betreft specifiek Dakota terwijl de zienswijze van de 8 cultuurankers gezamenlijk is verwoord in de brief dd. 8 juli jl. aan u.

De Adviescommissie is van oordeel dat Dakota culturele diversiteit nog niet duurzaam heeft geïmplementeerd in het werk én dat Dakota zelf aangeeft er nog niet in geslaagd te zijn om de cultureel diverse bewoners te bereiken. De Adviescommissie stelt ook dat Dakota door meer omgevingsgevoelig te worden 40 procent niet-westerse producties zou kunnen behalen. U stemt in met dit oordeel, weliswaar met de nuance dat Dakota zich in het afgelopen jaar aan het ontwikkelen is op dit punt en ook de programmering daarop aanpast.

In realiteit bereikt Dakota weldegelijk de cultureel diverse bewoners. Dit komt wellicht niet duidelijk genoeg naar voren in haar meerjarenbeleidsplan 2017-2020. Het werkelijke aandeel niet-westerse voorstellingen en producties blijkt in 2015 niet 20% maar 30%, en dit neemt in 2016 zelfs toe tot 40%. Daarmee is het door de Adviescommissie gewenste percentage voor de periode 2017-2020 al in 2016 bereikt.

THEATER DAKOTA

ZUIDLARENSTRAAT 57
2545 VP DEN HAAG
TEL: 070 326 55 09
INFO@THEATERDAKOTA.NL
WWW.THEATERDAKOTA.NL
RABOBANK: 1493.66.019
KVK: 2733 5 87
BTW: NL 820 36 57 86 B01

Dakota bereikt en betreft cultureel diverse bewoners van Escamp door:

- het vertonen van een gevarieerd aanbod aan *landelijke niet-westerse producties* op het gebied van muziek, comedy/cabaret, toneel/theater, film en dans, zoals: Kerst in Paramaribo, Rayen Panday, Fada Theatre en Hijabi Monologen en *westerse producties* die een *niet-westerse publiek* aantrekken, zoals: festival Krokus Kabaal en Dakota's Ukkieconcerten;
- het faciliteren van *eigen initiatieven* van cultureel diverse wijkbewoners, zoals: het optreden van Surinaamse en Antilliaanse jongeren in 'Evolution of R&B', het jaarlijkse Holi-feest, de Turkse avond Kültür en het optreden van wijkorkest Morgenstond;
- het *mogelijk maken* dat cultureel diverse wijkbewoners optreden en gastprogrammeren bij terugkerende Dakota happenings, zoals het jaarlijkse lentefeest in maart (o.a. een open podium met diverse culturen uit het stadsdeel), de serie 'Escamp Presents' (theater en muziek voor en door Escamp) en het Lichtjesfeest (dit jaar: dansculturen in de wijk);
- het vormgeven aan *projecten gericht op brede participatie* van wijkbewoners, zoals: 'Kook van jou' (foodmarkt en theaterprogramma gericht op de variëteit aan keukens in de wijk);
- het *verhuren van een tweetal dans-/spiegelzalen* voor activiteiten die cultureel diverse bewoners, van jong tot oud, aanspreken, zoals: Dansschool Monsoon, Dancerella, Salseros, Liz Dans en Telekids.

Het advies van de Adviescommissie en uw reactie om pluriform programmeren nog meer en duurzamer in te voeren, enthousiasmeert ons om nog verder te gaan:

- m.i.v. september gaat een sociaal-cultureel werker met ervaring in artistieke producties met wijkbewoners (in Rotterdam) aan de slag als projectleider wijkcultuur / hoofd producties;
- het personeelsbestand wordt cultureel diverser om te beginnen bij de kassa/balie en de theaterdienst. Ook zal het vrijwilligersbestand in nauw overleg met de adviseurs worden verbreed;
- vanaf het komende seizoen zal Dakota nog meer inzetten op projecten gericht op brede participatie van wijkbewoners en -organisaties;
- de 8 cultuurankers gaan nauwer samenwerken bij eigen programmering en uitwisseling van kennis. Zo heeft Dakota recent met succes de eigen productie van De Nieuwe Regentes 'Zand & Veen' vertoond.

Het is dan wel heel wrang te constateren dat u in uw concept-besluit een aanmerkelijk lagere subsidie (€533.313) voor de komende jaren toekent aan Dakota dan de subsidie die Dakota heden ten dage van de gemeente ontvangt (€620.313 excl. trend 2016). Tegelijkertijd verwacht u wel dat Dakota zowel de tot heden opgebouwde duurzame pluriforme programmering als ook het bereik van de cultureel diverse bewoners verbetert. (Zie Bijlage 1 voor de details van de subsidies).

In dit kader vraag ik uw speciale aandacht voor het wegvallen van de subsidie die in 2015 en 2016 is verleend ten behoeve van de exploitatie van de twee dans/spiegelzalen. Dakota zorgt ervoor dat deze beide zalen tegen zeer gereduceerd tarief ter beschikking staan aan (amateur)gezelschappen die juist de cultureel diverse bewoners van zeer jong (ukkie en peuters) tot oud bereiken. Deze subsidie verlaagt letterlijk de drempel van het verzamelgebouw Zuid57 voor alle bewoners van het stadsdeel Escamp. Het is ons veel waard als u deze subsidie alsnog toekent voor de periode 2017-2020. Het gaat dan om de vergoeding van de huur van de zalen ad €40.000 en de bijdrage aan de receptie van €18.000 zowel voor deze zalen als voor Antartica (de opvolger van het Koorenhuis); in totaal €58.000.

Het grootste stadsdeel van Den Haag wordt door de nieuwe plannen onevenredig getroffen. Per inwoners bleef de bijdrage voor cultuur reeds achter bij andere zwakke delen van de stad en wordt nu nog groter.

Escamp verdient beter. Dakota geeft graag vorm aan 'cultuur met een breed bereik' in het stadsdeel en rekt op uw steun daarin.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Regien van der Sijp'. The signature is stylized and fluid, with the first name 'Regien' written in a cursive-like script and the last name 'van der Sijp' written in a more structured but still cursive style.

Regien van der Sijp
Directeur ad interim

BIJLAGE 1

Subsidies van Gemeente Den Haag toegekend aan Dakota

	toegekend vlg advies 2015/2016	werkelijk toegekend 2015	werkelijk toegekend 2016	concept advies 2017-2020
<i>Toegekend in 2015</i>				
struktureel	513.313	513.313	513.313	533.313
progr/marketing (L.Z.)	0	20.000	20.000	0
exploitatie (incidenteel)	40.000	27.500	40.000	0
pluriform progr. (incidenteel)	0	12.000	0	0
progr/marketing (incidenteel)	35.000	35.000	35.000	0
bijdrage receptiefunctie	12.000	0	12.000	0
<i>Totaal 2015</i>	<i>600.313</i>	<i>607.813</i>	<i>620.313</i>	<i>533.313</i>

College van Burgemeester & Wethouders Gemeente Den Haag

Dienst OCW/Cultuurbeleid

t.a.v. de heer W. Poort

per email: [kunstenplan @denhaag.nl](mailto:kunstenplan@denhaag.nl)

Den Haag, 11 juli 2016

ZIENSWIJZE OP (CONCEPT) MEERJARENBELEIDSPAN KUNST EN CULTUUR 2017-2020

Geacht college,

Graag maak ik als directeur van Stichting Dans- en Muziekcentrum (DMC) gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op het door uw college vastgestelde concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 en in het bijzonder op het voorgenomen besluit betreffende de meerjarensubsidie aan DMC. Hoewel er over het advies, dat ten grondslag ligt aan het voorgenomen besluit, meer te zeggen valt, richt ik mij op de volgende thema's:

- Culturele diversiteit
- OCC inclusief aanloopkosten
- Subsidieniveau

Culturele diversiteit

DMC speelt sinds 2013 een voortrekkersrol als het gaat om cultureel divers programmeren en het bereiken van diverse bevolkingsgroepen. De Adviescommissie en ook uw college bevestigen dat. Met activiteiten als het Holland India Festival, Turkish Delight, de vieringen van Divali, Amazigh (Berbers) Nieuwjaar en Newroz (Koerdisch nieuwjaar), Diva's van de Mahreb, Bollywood & Beyond, The Hague African Festival, Peking Opera en zeer onlangs de China National Acrobatic Troupe trekken wij per seizoen gemiddeld vijftien- tot twintigduizend bezoekers uit de Hindoestaanse, Marokkaanse, Turkse, Afro-Caribische en Chinese bevolkingsgroepen. In toenemende mate zien we publieksgroepen zich mengen. Ook onze community projecten zoals de Scheveningse volksopera's (in 2015 Harde Handen, in 2016 De Vloek op Scheveningen) en de kerstvoorstellingen met De Dutch Don't Dance Division zijn uitingen van culturele diversiteit.

Kranenburgweg 211
2583 ER Den Haag
Postbus 11543
2502 AM Den Haag
www.zuiderstrandtheater.nl

info@zuiderstrandtheater.nl
+31 (0)70 880 03 00

Stichting Dans en Muziek
Centrum Den Haag
KvK: 27174490
BTW: 8072.25.174.B.01

Maak het mee aan zee

Wij zijn een podium voor de stad en dus programmeren wij voor en met alle bevolkingsgroepen die onze stad rijk is.

Veel van de cultureel diverse activiteiten konden wij in de afgelopen jaren financieren met bijdragen uit het Matchingsbudget Pluriform Programmeren. Extra financiering is nodig, omdat het aanbod voor deze activiteiten vrijwel altijd uit het buitenland moet komen met hoge kosten als gevolg. Ook zijn er grotere marketinginspanningen nodig om deze doelgroepen te bereiken en structureel te binden. Het college onderkent dat en geeft aan 'op korte termijn te onderzoeken hoe met name de podiumkunsten op dit gebied kunnen worden gefaciliteerd'.

Ons antwoord daarop is duidelijk: door ons de komende vier jaar het budget toe te kennen waarmee wij ons succesvolle diversiteitsbeleid structureel kunnen voortzetten en verder uitbouwen. Wij hebben daar een ton op jaarbasis voor gevraagd (plus een ton voor community activiteiten), ongeveer het bedrag dat wij in de afgelopen jaren kregen uit het Matchingsbudget (en incidenteel ook uit het budget voor Integratie). Dat de Adviescommissie onze inspanningen erkent en waardeert en vervolgens stelt dat deze voortaan maar uit ons reguliere budget moeten komen is een doodoener. Culturele diversiteit kost extra geld en dat geld is binnen ons reguliere budget niet te vinden.

OCC inclusief aanloopkosten

DMC heeft net als andere instellingen een Meerjarenplan ingediend voor de periode 2017-2020. In ons geval werden daar de periode Zuiderstrandtheater/Nieuwe Kerk (tot medio 2019) en de periode OCC/Nieuwe Kerk (vanaf medio 2019) in onderscheiden; net als bij het Nederlands Dans Theater en het Residentie Orkest. Merkwaardig genoeg adviseert de Adviescommissie bij NDT en RO 'gewoon' over de hele periode van vier jaar, terwijl de commissie bij DMC alleen advies uitbrengt over de eerste periode (2017 en 2018). De Adviescommissie onderschrijft dat er voor de programmering van het OCC extra geld nodig is, maar oordeelt vervolgens 'dat die middelen niet gevonden (kunnen en moeten) worden binnen de huidige budgetten'. Uw college neemt dat oordeel over.

Op zichzelf is het merkwaardig en feitelijk contrair aan haar opdracht dat de Adviescommissie, die bij andere aanvragen wel degelijk adviseert om subsidiebudgetten (fors) te verruimen of te verminderen, in het geval van DMC een inhoudelijk onderbouwde aanvraag voor extra (programmerings)budget in het OCC buiten de orde van het advies plaatst. Desondanks hebben wij begrip voor de overwegingen van de commissie. Voorwaarde is wel dat uw college de toezegging doet dat de extra middelen, die nodig zullen zijn voor de aanloopkosten, de inrichtingskosten, de kosten van het overgangsjaar en de (programmerings)kosten in de periode medio 2019 (opening) tot en met eind 2020, ook feitelijk beschikbaar zullen komen. Uw college zal DMC vragen om deze kosten medio 2017 in een apart plan zichtbaar te maken. Dat is wat ons betreft te laat, omdat de feitelijke voorbereiding van onder meer de programmering en de zakelijke acquisitie van het OCC uiterlijk medio 2017 moet beginnen. Wij stellen dan ook voor eind 2016 het plan afgerond te hebben, een en ander in samenhang met de second opinion over het bedrijfsplan, zodat uw college begin 2017 een beslissing kan nemen.

Subsidieniveau

Een wat algemener, maar daarom niet minder cruciaal punt is het subsidieniveau van DMC. In ons Meerjarenplan hebben wij expliciet aangegeven dat ons huidige subsidieniveau een erfenis is uit het verleden, toen wij nog de praktijk en status van 'gastprogrammering' hadden. Inmiddels zijn wij een volwaardig podium, vergelijkbaar met andere grote podia in de stad. Ons aandeel in de programmering van onze zalen is gegroeid naar meer dan 70 procent (NDT en RO zijn samen goed voor een kleine 30 procent); het aantal en de diversiteit van onze voorstellingen en concerten is fors gegroeid en daarmee ook de publieksaantallen. Het uit de periode van gastprogrammering stammende subsidieniveau past niet meer bij de huidige praktijk, leidt tot een te grote werkdruk voor een te kleine organisatie en tot onvoldoende ruimte voor programmatische ambities.

Wat ons verbaast is dat de Adviescommissie aan deze situatie geen enkele aandacht heeft besteed, ondanks onze expliciete vraag de historisch gegroeide situatie in de overwegingen te betrekken en niet 'automatisch' de bestaande subsidieverhoudingen als vertrekpunt te nemen. Zo leert een eenvoudige benchmark, dat de subsidie per bezoeker die DMC ontvangt (minder dan 15 euro) extreem veel lager is dan die van vergelijkbare Haagse (en ook landelijke) podia, waar veelal sprake is van een subsidie per bezoeker van 25 tot 30 euro (en soms nog hoger). Naar ons oordeel had de Adviescommissie dergelijke benchmark gegevens in haar advies moeten betrekken. Dat had voor de commissie aanleiding kunnen en moeten zijn om de door DMC gevraagde subsidieverhoging van 2,3 miljoen naar 2,7 miljoen in 2017 wel degelijk te honoreren. Zelfs in dat geval was het subsidiebedrag per bezoeker nog onder de 20 euro gebleven.

Samenvatting

Samenvattend verzoeken wij uw college:

- Alsnog structureel 100.000 euro per jaar extra toe te kennen aan DMC ten behoeve van de voortzetting en verdere uitbouw van de cultureel diverse praktijk van programmering en publiekswerving;
- De garantie te geven dat de extra middelen die ook volgens de Adviescommissie noodzakelijk zijn voor de programmering van het OCC (met inbegrip van de voorbereidingskosten) ook daadwerkelijk beschikbaar komen, DMC te vragen daartoe voor het einde van 2016 een plan in te dienen en daarover in het voorjaar van 2017 te besluiten;
- Benchmark gegevens van de (grote) gesubsidieerde Haagse podia te betrekken bij het bepalen van de hoogte van de subsidie, in het bijzonder het subsidiebedrag per bezoeker. Op grond daarvan het besluit over het (niet) toekennen van de door DMC gevraagde subsidieverhoging voor de jaren 2017 en 2018 te heroverwegen en het verzoek tot verhoging alsnog geheel of gedeeltelijk te honoreren.

In afwachting van uw reactie,
Met vriendelijke groet,

Henk Scholten
Directeur/bestuurder

Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Thomas Schwenckestraat 42
2563 BZ Den Haag

Den Haag, 21 juli 2016

T +31(0)6 468 339 02
dans@ddddd.nu
www.ddddd.nu

Betreft: Zienswijze m.b.t. De Dutch Don't Dance Division (DeDDDD)

L.S.,

DeDDDD is zeer verheugd te lezen dat de commissie zoveel verschillende aspecten binnen de werkwijze en projecten van de stichting als positief beoordeeld. Zowel over de ontwikkeling die is doorgemaakt van projectmatig werken naar een structurele organisatie, het niet-elitaire karakter van de breed gedragen activiteiten, het hoge percentage eigen inkomsten en het grote publieksbereik. DeDDDD dankt de commissie voor deze woorden en is blij te lezen dat de waarden waar de stichting zo hard voor werkt ook worden opgemerkt.

Algemeen wordt er in de tekst aangegeven dat er informatie mist in ons Meerjarenbeleidplan. We willen er graag op wijzen dat er een limiet was opgelegd van respectievelijk 4 pagina's voor de terugblik op de afgelopen kunstenplanperiode en 6 pagina's t.b.v. de uitwerking van de meerjarenplannen 2017-2020. Daarbij werd een indeling gebruikt die voorzag in diverse beleidsdoelen en een groot aantal aandachtspunten en (specifieke) vragen. Deze waren richtinggevend m.b.t. het aantal te behandelen onderwerpen.

M.b.t. het "ontbreken" van een consistente artistieke visie en eigen stijl en signatuur en toelichting op dansprincipes, -waarden en -methoden: de vraagstelling m.b.t. het inhoudelijk beleid was als volgt:

Inhoudelijk beleid

- de missie, visie en doelstelling van uw instelling (een concrete uitwerking van uw statutaire doelstelling in uw beleid voor de komende vier jaar).
- uw ambities voor de periode 2017-2020: wat zijn de plannen en prioriteiten van uw instelling? Zet daarbij uiteen wat u ten opzichte van de huidige periode wilt continueren en wat u wilt veranderen en waarom.

Gevraagd werd dus naar "een concrete uitwerking van de statutaire doelstelling en de plannen en prioriteiten van de instelling". DeDDDD is meer ingegaan op de artistieke visie per project en hun onderlinge samenhang, dan dat er een betoog is gehouden aangaande een algemene, overkoepelende artistieke visie. Dit sloot naar de mening van DeDDDD beter aan op de vraagstelling, dit laat onverlet dat deze er wel is en, mocht het gewenst zijn, is DeDDDD natuurlijk altijd bereid extra tekst en uitleg te geven waar nodig.

Opvallend is dat bij iedere dansinstelling in de adviezen sprake zou zijn van onvoldoende artistieke visie. (behalve wellicht bij nieuwkomer Kalpana Arts, waar dan weer een marketingvisie ontbreekt).

Overigens vraagt DeDDDD zich af wat precies wordt bedoeld met "dansprincipes"?

Over marketing werd in de inrichtingseisen geen enkele vraag gesteld. Aangezien DeDDDD daar wel grote waarde aan hecht, is een kleine passage hierover opgenomen. De beperking van het aantal pagina's stond niet toe dat hier het hele - zeer uitgebreide en succesvolle- marketingbeleid van DeDDDD uit de doeken kon worden gedaan. Dit wordt nu als "minpunt" gezien?

M.b.t. DeDJDD: ook hier geldt dat de beperking van het aantal pagina's niet toestaat om het gehele trajectplan, het curriculum van het talentontwikkelingstraject en de gekozen structuur in haar geheel uiteen te zetten, echter mocht er behoefte zijn aan meer informatie dan is DeDDDD natuurlijk altijd bereid deze te geven.

Overigens betreft het een tweejarig traject, waarbij de dansers in het eerste jaar € 500,- p.m. en in het tweede jaar € 1.100,- p.m. verdienen.

M.b.t. educatie en Holland Dance: ook hier geldt de beperking van het aantal pagina's. Kort gesteld is DeDDDD verantwoordelijk voor de creatie van de voorstelling en gehele productie van decor en kostuums tot op- en afbouw. Holland Dance is (samen met de Cultuurschakel) verantwoordelijk voor de acquisitie op zowel basis- als middelbaar onderwijs, de coördinatie met de scholen en instructie van de leerkrachten. Uiteraard is DeDDDD ten alle tijde bereid om aanvullende informatie, die niet specifiek in de vraagstelling van de inrichtingseisen wordt benoemd, aan te leveren.

M.b.t. de kerstproductie: in het plan wordt Dancing in a Winter Wonderland genoemd, waardoor de commissie de indruk kreeg alsof deze voorstelling nog 4 jaar zou doorspelen. Echter, sinds 2010 produceerde DeDDDD iedere 2 jaar een nieuwe productie respectievelijk de Notenkraker, Abdallah en de Gazelle van Basra en Dancing in a Winter Wonderland. Voor 2016 staat wederom een nieuwe productie gepland: "Alice in WinterWonderland". Er zijn dus zeker ambities voor vernieuwing en verandering m.b.t. de kerstproducties. Wel blijven methodiek en werkwijze gelijk, wegens het bewezen succes van de formule.

M.b.t. de tekst over de bedrijfsvoering: de commissie oordeelt positief over de door DeDDDD gegenereerde inkomsten uit commerciële activiteiten en het feit dat deze in de stichting worden geïnvesteerd. Tegelijkertijd geeft zij aan een tweekoppige artistieke directie te fors te vinden en raad aan om "een strategischer keuze te maken" m.b.t. de verhouding tussen salarissen/honoraria van het ondersteunend personeel en de artistieke directie. In de reactie van het college wordt aangedrongen om rekenschap te houden met deze opmerkingen. Echter: juist doordat DeDDDD een tweekoppige artistieke directie heeft, is zij in staat om diverse aanvragen en projecten – vaak tegelijkertijd - uit te voeren en het werk onderling te verdelen (bovendien treden Stuart en Sprong op in een veelvoud van functies zoals choreograaf, repetitor, balletmeester, coach, docent en meer). Het zijn juist de artistieke directeuren die het financieel mogelijk maken om 75% (!) eigen inkomsten te genereren. D.m.v. hun detacheringen bij derden, workshops en choreografieën, brengen zij gemiddeld het dubbele van hun salarissen per jaar op. Als zij voor zichzelf zouden werken zouden ze dus twee keer zoveel verdienen. Daarbij maken zij werkweken van gemiddeld 60 uur per persoon, verdeeld over de diverse opdrachten en projecten. Dat komt dan neer op bruto

€ 15,- per uur. Wanneer DeDDDD zou kiezen voor één artistiek directeur of voor vermindering van de salarissen van de artistieke directie zou het ondersteunend personeel überhaupt geen inkomen hebben en zou DeDDDD in rap tempo afsterven op haar faillissement.

Het lastige is juist dat de inkomsten uit commerciële activiteiten en producties voor en met derden niet op langere termijn te begroten zijn: in 2016 zijn b.v. de artistieke directeuren opnieuw gevraagd om de choreografie te verzorgen van de wereldtournee van DJ Armin van Buuren. Dit levert een aanzienlijk bedrag op, maar kon niet worden voorzien bij het opstellen van de jaarbegroting in 2016 in september 2015.

Dit is dan ook de oorzaak dat DeDDDD, gezien haar geringe structurele subsidie van 25% van de jaaromzet, niet het risico kan nemen om het ondersteunend personeel in vaste dienst te nemen. Daarom wordt gewerkt met Zzp-ers (die vaak meer uren in DeDDDD steken dan waarvoor zij worden uitbetaald en daarnaast dus werkzaamheden moeten doen bij andere opdrachtgevers). Nu, met de nieuwe regelgeving m.b.t. het verdwijnen van de VAR en de wet op de flexibilisering van arbeid (waarover de NAPK een brandbrief heeft gestuurd aan de ministers Bussemaker en Asscher met het verzoek om vrijstelling in de culturele sector), zal deze constructie wellicht niet of in veel mindere mate mogelijk zijn, waardoor een verhoging van de structurele subsidie meer dan ooit noodzakelijk is voor het voortbestaan van de organisatie van DeDDDD en haar ondersteunend personeel.

M.b.t. de extra gevraagde middelen t.b.v. de huur: hierover zegt de tekst dat de commissie het niet “vanzelfsprekend” vindt dat hiervoor een beroep wordt gedaan op de structurele middelen uit het cultuurbudget. Het betreft hier een logische onderbouwing van de vraag om een hogere structurele bijdrage: alleen bij meerjarige overheidssubsidies wordt een verschil gemaakt tussen beheerslasten en activiteitenlasten. Dit om een inschatting te kunnen maken van de verhouding tussen overhead en wat een instelling in haar activiteiten investeert, maar ook om te zien of aannemelijk kan worden gemaakt dat de instelling in staat is om continuïteit te waarborgen. Dan is het niet meer dan logisch (en dit wordt ook gevraagd bij “bedrijfsvoering”) om knelpunten op dit gebied aan te geven. DeDDDD kreeg eind 2012 - toen de subsidieaanvraag voor 2013-2016 al was ingediend - te horen dat ze geen gebruik meer konden maken van haar gratis oefenruimte van het Medisch Centrum Haaglanden. Dit betekende dat een vervangende ruimte moest worden gezocht en daar moest wel huur voor worden betaald. Dit betekende een onvoorziene stijging van de beheerslasten. Het is nu al duidelijk dat DeDDDD haar huidige - relatief goedkope - ruimte weer dient te verlaten en heeft - in overleg met wethouder en cultuurambtenaren - een vervangende ruimte gevonden. De extra kosten die niet alleen de verhuizing maar ook hogere, structurele beheerslasten van het pand met zich mee zullen brengen waren daarom al als knelpunt benoemt en aangegeven als onderbouwing van de aanvraag om een hogere structurele subsidie.

Conclusie:

De gevraagde hogere structurele subsidie is deels toegekend: € 50.000,- meer t.o.v. 2016. Deze is echter geoormerkt t.b.v. de 10 dansers van het talentontwikkelingstraject De Dutch Junior Dance Division.

Er wordt bij de beoordeling niet aangegeven wat een minimum percentage aan eigen inkomsten zou moeten zijn. En er wordt niet aangegeven wanneer een dekking van de structurele inkomsten percentagegewijs onverantwoord is voor de duurzaamheid van de bedrijfsvoering. Er is geen verklaring voor het niet geheel, maar deels toekennen van de hogere structurele subsidie. De prestatie eisen worden niet door de adviescommissie geformuleerd, maar dit gebeurt

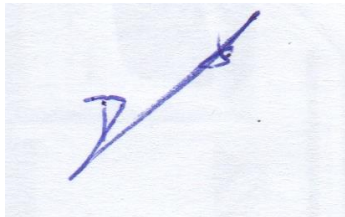
jaarlijks door de afdeling Cultuur o.b.v. van vigerende jaarplannen. Hierdoor is nog onzeker of DeDDDD hieraan zal kunnen (blijven) voldoen. Het zou aanbevelenswaardig zijn, als DeDDDD t.b.v. haar jaarlijkse projecten, zoals de zomerdanscursussen en de kerstproducties een beroep zou mogen doen op de Projectsubsidies van de Gemeente Den Haag.

Gezien het feit dat er met medewerkers in loondienst moet worden gewerkt, wegens te grote risico's m.b.t. de veranderde belastingwetgeving rond de VAR en flexibel arbeid, zullen óf de arbeidskosten stijgen, óf de medewerkers zullen minder uren ingezet kunnen worden.

DeDDDD zal proberen om – hopelijk met hulp uit het Stimuleringsfonds Cultureel Ondernemerschap- alsnog zelfstandig haar structurele inkomsten te verhogen d.m.v. het opzetten van een actieve en betrokken “supportersclub”, waarbij een jaarlijkse bijdrage/ lidmaatschap wordt gevraagd en door het verder investeren in het vinden van langere termijn sponsors.

Daarnaast zal DeDDDD zich moeten beramen op haar bedrijfsvoering. Afhankelijk van wel of geen honorering van het Fonds Podiumkunsten, zal hiervoor een nieuw Meerjarenplan en bijbehorende begroting moeten worden opgesteld.

Met vriendelijke groet,

Berend Dikkers
Zakelijk leider

06-46281254

Gemeente Den Haag
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 12652
2500 DP Den Haag
kunstenplan@denhaag.nl

Betreft: Zienswijze Stichting Theater De Nieuwe Regentes op het Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Den Haag, 15 juli 2016

Geacht college,

Op 29 juni heeft u het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 uitgebracht en de belanghebbenden in de gelegenheid gesteld om hierop een zienswijze in te dienen, alvorens tot een definitief besluit te komen. Bestuur en directie van theater De Nieuwe Regentes (DNR) nemen deze ingelaste procedure ter harte en lichten in deze brief onze zienswijze op uw conceptbesluit toe.

Concept besluit DNR:

Wij reserveren een bedrag voor De Nieuwe Regentes van € 200.000 voor de exploitatie waaronder de huurkosten en waarvan € 60.000 voor programmering inclusief marketing conform het advies van de Adviescommissie. Wij verwachten uiterlijk 26 augustus 2016 een geactualiseerd plan met passende begroting op basis van dit subsidiebedrag, rekening houdend met de opmerkingen van de Adviescommissie. Na goedkeuring van het bijgestelde plan zal het subsidiebedrag worden toegekend aan De Nieuwe Regentes.

INTRODUCTIE

DNR is verheugd over de waardering en de positieve beoordeling over wat DNR tot nu toe heeft bereikt, de potentie die de organisatie heeft en de plek die zij heeft gekregen in het Meerjarenbeleidsplan. In 2015 en 2016 ontving DNR voor gebouw en programmering van de gemeente € 165.000, waarvan € 45.000 structureel binnen het Kunstenplan 2013-2017. Bij toekenning van het gereserveerde bedrag zou DNR er ten opzichte van de huidige situatie per saldo € 35.000 per jaar op vooruit gaan. DNR waardeert het dat de positieve inhoudelijke beoordeling van uw conceptbesluit mogelijk leidt tot een structurele en iets hogere subsidie.

ZIENSWIJZE

In de subsidieaanvraag voor het Kunstenplan d.d. 30 november 2015 heeft DNR een bedrag ad € 415.000 aangevraagd. In uw conceptbesluit reserveert u € 200.000. Het uitgangspunt van onze zienswijze is dat uw conceptbesluit op geen enkele wijze dit bedrag deugdelijk motiveert. Hierdoor is het voor DNR lastig om inhoudelijk op uw conceptbesluit te reageren. Wij kunnen nu niet anders dan de gevolgen schetsen wanneer het concept een definitief besluit wordt.

TOEKOMSTSCHETS

Bij een toekenning van € 200.000 zal DNR een aangepast beleidsplan en -begroting moeten opstellen; die wij op uw verzoek voor 26 augustus zullen indienen. Ter overweging schetsen wij hieronder de contouren van de gevolgen.

Personele organisatie

De Adviescommissie constateert dat DNR wil groeien '(..) naar een culturele voorziening gerund door vrijwilligers met een professionele staf met navenant hogere kosten en gefinancierd door de

gemeente. Met het oog op een succesvol vrijwilligersbeleid kan de Commissie zich deze nieuwe koers goed voorstellen. Echter, in het conceptbesluit blijft de financiering daarvoor achter. Onduidelijk is waarom.

DNR bevindt zich organisatorisch in een kwetsbare positie. Er is de afgelopen jaren veel gerealiseerd met te weinig bezetting, tegen te lage (niet realistische) kosten. De successen van de afgelopen drie jaar (in 2015 meer dan 31.000 bezoekers bij 350 activiteiten en voorstellingen) zijn bereikt door het enthousiasme en de inzet van betaalde staf (5,5 fte) en gemiddeld 100 vrijwilligers (goed voor 7,7 fte), waarbij sprake was van veel onbetaalde uren en te bescheiden honorering zonder pensioenopbouw. DNR wil een fatsoenlijke werkgever zijn met een regeling die gebruikelijk is in de culturele/maatschappelijke sector. Om de continuïteit van de organisatie te garanderen en risico's van roofoverval te beperken, dienen minimale arbeidsvoorwaarden te worden geboden en kan structureel (onbetaald) overwerken niet meer worden geaccepteerd.

Bij een toekenning van € 200.000 zal met minimale arbeidsvoorwaarden de huidige formatie van 2016 kunnen worden behouden, maar zal de outcome dalen omdat de huidige betaalde uren ontoereikend zijn gebleken. Werkdrukverlichting zal worden gerealiseerd door beperktere openingstijden. Het aantal activiteiten zal afnemen, en doelen op het gebied van publieksbereik, educatie, diversiteit en participatie worden naar beneden bijgesteld.

Binnen de nieuwe begroting is geen ruimte voor de benodigde parttime educatiemedewerker en parttime vrijwilligerscoördinator voor de grote groep vrijwilligers. Voor cultuureducatie in Segbroek betekent dit dat DNR de komende vier jaar haar educatiedoelstellingen niet kan halen, en hier geen prioriteit aan kan geven. Zonder vrijwilligerscoördinator is er te weinig adequate begeleiding van de vele vrijwilligers met een rugzakje. DNR zal een selectiever aannamebeleid moeten voeren, gericht op vrijwilligers die zelfstandig kunnen werken. De vrijwilligersorganisatie zal hierdoor krimpen.

DNR is een ondernemend theater, en verdient momenteel 50% van haar inkomsten zelf; met horeca, recettes en verhuringen. Het beperken van openingstijden heeft direct effect op het verdienmodel: het aantal activiteiten zal afnemen, DNR zal teruggaan naar het prestatieniveau van 2014. Door minder activiteiten dalen de inkomsten uit recettes en horeca en komen de eigen inkomsten onder druk te staan. DNR loopt daarmee het risico in een neerwaartse spiraal te komen (minder activiteiten -> minder bezoekers -> minder inkomsten -> nog minder activiteiten), die functie en functioneren van DNR geen goed zal doen.

Onderhoud

Kritische opmerkingen t.a.v. onderhoud van de inventaris worden ter harte genomen. DNR gaat met de stofkam door het Meerjarenonderhoudsplan en zoekt naar alternatieven en mogelijkheden van alternatieve financiering. Echter met een subsidie van € 200.000 wordt onderhoud de sluitpost op de begroting. DNR voorziet dat dit de komende periode een reëel risico voor de veiligheid vormt en voor onaangename verrassingen voor de bedrijfsvoering en continuïteit kan zorgen.

In het advies van de Adviescommissie staat hierover geschreven:

“ Ten aanzien van de investeringen in materialen stelt de Commissie dat deze pas plaats zouden moeten vinden indien de gemeente de culturele bestemming wil vasthouden voor de komende 10-15 jaar en ook wil gaan investeren in het pand. “

Graag vragen wij hier een uitspraak van de gemeente over.

Wat betreft inkomsten uit verhuur speelt de grote tribune een belangrijke rol. Deze moet naar verwachting voor 2020 worden vervangen. Het conceptbesluit beschrijft dat een kleinere tribune goed zou passen bij de functie als cultuuranker. Deze redenering kunnen wij volgen, ware het niet, dat de grote tribune een van de belangrijkste inkomstenbronnen is. DNR heeft met 350 stoelen een

van de weinige middenzalen in Den Haag; 65% van de inkomsten uit verhuur wordt hiermee verdiend (de totale omzet van verhuur bedroeg in 2015 € 122.000). Een kleinere tribune leidt tot substantieel minder eigen inkomsten en is snijden in het verdienmodel van een ondernemend theater.

TOT SLOT

In deze zienswijze hebben we toegelicht dat DNR ondanks een bijdrage van € 200.000 terug zal gaan in prestaties. DNR zal met enthousiasme doorgaan, maar kan niet alle ambities waarmaken die we onszelf hebben gesteld - en die de gemeente aan de Cultuurankers stelt.

Graag lichten wij onze zienswijze toe in een gesprek. We vragen het college een motivering voor de hoogte van het gereserveerde bedrag, en haar zienswijze op de door DNR ingeschatte risico's met betrekking tot onderhoud en organisatie.

Wij zien uw reactie op onze zienswijze t.a.v. het Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

i.o.

Jurri Rooyackers
Voorzitter van het bestuur

Aan: College van Burgemeester en Wethouders Den Haag

Betreft: Kunstenplan 2017 - 2020

Den Haag, 21 juli 2016

Geacht College,

In uw schrijven van 23 juni jl. verzoekt u ons de begroting aan te passen aan het door u toegezegde jaarlijkse bedrag van € 130.750,- voor het komende Kunstenplan 2017 – 2020. Het antwoord daarop is kort: het is niet mogelijk de ingediende begroting aan te passen naar het niveau dat de Adviescommissie voor ogen heeft. Alleen de huur en plaatsing van een informatiekiosk plus de beveiliging kunnen hiervan worden betaald. Maar dan staan er nog geen beelden op het Lange Voorhout. Wij zien geen mogelijkheden om het gat van meer dan € 200.000 de dichten, hetzij door vereenvoudiging van de tentoonstelling, hetzij door het aantrekken van extra sponsorgelden, of door een combinatie hiervan.

Op verzoek van de Stichting Den Haag Sculptuur en de Gemeente Den Haag is museum Beelden aan Zee in 2010 bij het sculpturale fenomeen op het Lange Voorhout betrokken geraakt. Een structureel museaal niveau van deze presentatie was namelijk gewenst. Genoemde stichting en museum richtten gezamenlijk een nieuwe stichting op – Den Haag Onder De Hemel – die verantwoordelijk is geweest voor de jaargangen 2011 t/m 2016 waarbij aan het museum de uitvoering werd opgedragen. Gekozen werd voor het landentema als passend voor 's lands internationale hoofdstad en voor één tentoonstelling die naast enkele, vaste satellieten, het Lange Voorhout en het museum steeds als complementaire hoofdlocaties kreeg. Volgens deze opzet is aandacht besteed aan de ontwikkeling van de moderne en hedendaagse beeldhouwkunst uit respectievelijk China, Zuid-Afrika, Rusland, Frankrijk, Vlaanderen en Brazilië. De jaarlijkse bijdrage van de Gemeente bedroeg een kleine drie ton, doorgaans goed voor 30 à 40 % van de totale kosten. Het overgrote deel werd gedekt door bijdragen van fondsen, commerciële sponsors en de vaste geefkringen van het museum. Ondanks alle inspanningen om de begroting sluitend te krijgen, resulteerde elk jaar een verlies. Deze verliezen heeft het museum telkens voor eigen rekening genomen, anders dan in de voorgaande jaren toen Stichting Den Haag Sculptuur de verliezen telkens wist af te wentelen op de Gemeente. Halverwege het lopende Kunstenplan – in de jaren 2015 en 2016 – kwam er een kink in de kabel omdat sommigen binnen de Gemeente het jaarlijks door

250.000 bezoekers bezochte evenement niet als een evenement wensten aan te merken. Toch werd dit gat tot tweemaal toe door de Gemeente zelf gerepareerd, dankzij de inzet van de onvolprezen Afdeling Kunsten. Die mogelijkheid lijkt er echter niet meer te zijn voor de komende vier jaar waaruit wij de conclusie moeten trekken dat er van Gemeentewege te weinig animo is om de jaarlijkse beeldenparade, waarmee Den Haag zich in de afgelopen twintig jaar heeft gepositioneerd als dé sculptuurstad van Nederland, te continueren. Het toegezegde bedrag kunnen wij hooguit 'meenemen' naar de kust om daar het openbare terrein op de Boulevard, in de samenwerking die wij hebben gevonden met het Zuiderstrandtheater en de nieuwe eigenaars van Pier en Kurhaus, jaarlijks monumentale sculptuur van internationale betekenis te laten zien.

Hoogachtend, Namens Stichting Den Haag Onder De Hemel

Mr A. Ruys

Voorzitter

DiamantTheater

Aan het college van Burgemeester en Wethouders

Gemeente Den Haag

kunstenplan@denhaag.nl

betreft; zienswijze DiamantTheater

Den Haag, 21 juli 2016

Geacht college van burgemeester en wethouders,

In zowel de gezamenlijke reactie van de cultuurankers op het advies van de adviescommissie, het besluit van het college van B&W en het gesprek met wethouder Joris Wijsmuller op 10 juni j.l. is de zorg over de toekomst van het Diamanttheater in vogelvlucht aan de orde geweest. In deze zienswijze ga ik namens het DiamantTheater graag uitgebreider in op de noodzaak van een stevige impuls in de ontwikkeling van het DiamantTheater.

In de afgelopen maanden heeft tijdens diverse bijeenkomsten met het bestuur en de directie van het DiamantTheater een stevige, confronterende maar ook opbouwende analyse over het functioneren van het theater plaatsgevonden.

Deze analyse is gevoed en verdiept door het eind 2015 in opdracht uitgevoerde onderzoek door onderzoeksbureau Elise de Ruiters, de reflectie op het voor 2017-2020 ingediende Kunstenplan en het aantreden van een nieuwe zakelijk leider in april van dit jaar. De belangrijkste uitkomst is dat het Diamanttheater in de komende jaren een stevige ontwikkeling moet realiseren om als theater en cultuuranker voor het stadsdeel Haagsche Hout op het beoogde niveau te kunnen functioneren. Door de inzet van het bestuur en team is in de afgelopen jaren een basis gelegd en de financiële inrichting geprofessionaliseerd.

Tegelijkertijd hebben wij vastgesteld dat het DiamantTheater nog niet of nauwelijks op de kaart staat, zelfs niet bij het publiek dat haar weg naar cultuur op eigen kracht weet te vinden. De tot Theaterzaal omgebouwde aula van het Diamantcollege voldoet ondanks alle inspanningen van het theaterteam en vrijwilligers niet aan de verwachtingen en beleving van het publiek.

Toch heeft deze noodzakelijke confronterende analyse niet geleid tot berusting bij alle betrokkenen, integendeel. In korte tijd zijn directie en bestuur er in geslaagd een gedurfde, scherpe maar ook breed gedragen koers te bepalen. Dit vanuit de overtuiging dat een stevige impuls noodzakelijk is om het DiamantTheater een reëel en gezond toekomstperspectief te bieden.

Doel: Geef het Theater een eigen plek en identiteit. Bied het stadsdeel hun theater! Door het bestuur is aan de kortgeleden aangestelde zakelijk leider/directeur daarom de opdracht verstrekt om het theater in twee jaar stevig op de kaart te zetten en het cultuuranker als aanjager voor het totale cultuuraanbod in het stadsdeel te positioneren.

Inmiddels zijn de eerste concrete stappen gezet: in september 2016 start het DiamantTheater met een pop-up Theaterwinkel in winkelcentrum Mariahoeve die vervolgens neerstrijkt in verschillende wijken van het stadsdeel. De theaterwinkel vormt een combinatie van werk-vergader-ontmoetingsruimte, kaartverkoop, reclame als ook een eenvoudig podium voor kleine en spontane producties. Zichtbaarheid, bereikbaarheid, samenwerking, spontaniteit, creativiteit en experiment vormen de sleutelbegrippen van dit concept.

Vanaf september wordt gestart met theaterprogrammering op bijzondere en onverwachte locaties; de eerste gesprekken over het voormalige ministerie van SoZaWe als locatie hebben plaatsgevonden. Andere locaties zoals het Hofje van Hoogelande, parken en winkels zijn in het vizier.

Het DiamantTheater zoekt middelen voor de realisatie van een mobiel mini-theater/kassasysteem dat gemakkelijk en snel operationeel is en op verschillende manifestaties, parken en hotspots ingezet kan worden.

De eerste concrete verkenningen voor een alternatief voor de huidige Theater locatie zijn in samenwerking met het Stadsdeel gestart. Ingezet wordt op een bescheiden capaciteit van 80-100 stoelen op een bestaande locatie. Door gebruik van externe locaties en zalen zoals het huidige Diamantcollege kan uitgeweken worden naar een grotere capaciteit. Slaagt het theater in haar missie dan kan het lange termijn toekomstperspectief zijn om het theater te situeren in de nieuwbouw op de plek van het voormalige ministerie van SoZaWe.

Het Diamanttheater heeft aangegeven, naast de eigen programmering, ook een aanjaagfunctie op het gebied van cultuur te willen vervullen voor het stadsdeel. Het stadsdeel beschikt over unieke locaties die niet of nauwelijks worden benut. De parken en groenlocaties bieden ongekende mogelijkheden voor een groot outdoor festival. Waarom niet een (bestaand) festival laten plaatsvinden in een van de groene oases van Haagsche Hout?

De reactie op het collegebesluit is daarom dubbel. Blijdschap ten aanzien van het structureel toekennen van tot nu toe incidentele gelden en de bevestiging van de cultuurankerfunctie van het DiamantTheater voor 2017-2020 maar tegelijkertijd vol zorg ten aanzien van de financiële mogelijkheden om de noodzakelijke doorontwikkeling te kunnen realiseren.

Uw besluit en met name de laatste alinea is door het DiamantTheater gezien als een (h)erkenning van de moeilijke financiële positie waarin het theater zich bevindt, vooral als het gaat om een voldoende fundament om de geschetste ontwikkelingen een reële kans van slagen te kunnen bieden.

Het eerste positief en opbouwend verlopen gesprek met Kiki Verhaar van de afdeling cultuur heeft op 8 juli jl. plaatsgevonden en vormt mede aanleiding en ondersteuning voor deze zienswijze.

Concluderend:

Het toegekende structurele subsidie bedrag van € 66.057,- is niet toereikend om de nieuwe koers en noodzakelijke impuls en doorontwikkeling te kunnen realiseren. Uiteraard investeert het DiamantTheater alle beschikbare middelen en toekomstige gelden in de nieuwe koers en aanpak. Toch is het niet realistisch te veronderstellen dat het theater, ondanks deze extra inspanningen, in staat is voldoende financieel draagvlak te realiseren.

Aangezien de ontwikkelingen en nieuwe koers recent zijn ingezet en nog in volle ontwikkeling zijn, is het op dit moment niet mogelijk een volledige inschatting te maken van de financiële consequenties en behoefte.

Wel kan een indicatie gegeven worden op basis van inmiddels uitgewerkte plannen. De totale kosten van de Theaterwinkel zijn begroot op € 10.648,40. Het beschikbare programma en marketing budget € 20.000,- vereist verdubbeling naar een bedrag van € 40.000. Investing in relatiemanagement en uitbreiding van het aantal uren van de directie/leiding vereist een extra investering van € 30.000.

Zoals aangegeven is het op dit moment nog niet mogelijk om een volledig inzicht te geven in de financiële implicaties en aanvullende subsidie behoefte die voortvloeit uit de nieuwe koers en aanpak van het DiamantTheater.

Om die reden verzoeken wij u om het DiamantTheater extra tijd en ruimte te gunnen om die duidelijkheid alsnog te verschaffen. Een vervolggesprek in dit kader met Kiki Verhaar van de afdeling cultuur is inmiddels gepland op 19 augustus a.s.

Met hartelijke groeten,

namens het DiamantTheater

Perry Lehmann

Zakelijk leider

06 - 19 25 8011

perry@diamantttheater.nl

Aan het College van burgemeester en wethouders
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Datum, 2016-07-21

Betreft: Zienswijze Stichting Theaters Diligentia & PePijn ten aanzien van het concept *Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020*.

Geacht College,

Namens het bestuur van Stichting Theaters Diligentia & PePijn, dien ik hierbij onze zienswijze in ten aanzien de opname in het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

We zijn uiteraard zeer verheugd dat we de komende vier jaren weer deel uit maken van de culturele infrastructuur van de stad en zetten ons in om samen met de andere culturele instellingen Den Haag cultureel nog meer op de kaart te zetten. Er zijn echter een aantal financiële kwesties die moeten worden opgelost om te voorkomen dat de bedrijfsvoering en de exploitatie de komende jaren onder druk komen te staan.

Het betreft in de eerste plaats de opgave om noodzakelijke vervangingsinvesteringen te plegen waar op dit moment de financiering, begroot op € 805.000, niet in zicht is. Het gaat om vervanging van in 2002-2003 gesponsorde (technische) inventaris. Vanwege de manier van financiering is de dekking van de afschrijvingslasten van de gesponsorde (technische) inventaris nooit vertaald naar een hogere exploitatiesubsidie, waardoor Diligentia & PePijn de afgelopen jaren 'goedkoper' zijn geweest voor de Gemeente dan andere gesubsidieerde culturele instellingen. In de tweede plaats stijgen de kosten voor zowel het regulier- als het meerjaren onderhoud harder dan het deel van de exploitatiesubsidie dat hier voor is bestemd. Ten derde willen we herinvesteren in een aantal inhoudelijke programma's die we gedurende 2013-2016 hebben opgezet met als doel de (bewoners van en in) wijken meer te betrekken bij de activiteiten van Diligentia en PePijn en vice versa.

In onze aanvraag voor opname in het Kunstenplan 2017-2020 is aangegeven dat er jaarlijks een subsidiebedrag van **€ 906.000** nodig is om de exploitatie (inclusief afschrijving en hogere onderhoudskosten) gedekt te krijgen. Dat is **€ 135.000** meer dan de Stichting Theaters Diligentia & PePijn ontvangen in de periode 2013-2016.

In het advies van de *Commissie Meerjaren beleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020* stond dat dit bedrag voor niet goed was onderbouwd, we denken met dit schrijven aan deze kritiek tegemoet te komen. We gaan er vanuit dat de door ons opgestelde zienswijze verduidelijking biedt en hopelijk zal leiden tot aanpassing van het subsidieniveau 2017-2020 conform het bedrag in de aanvraag. Daarnaast vragen we u om in samenwerking met ons alles in het werk te stellen om de financiering van de vervangingsinvesteringen rond te krijgen.

In afwachting van uw reactie verblijf ik,

Hoogachtend,
Namens het bestuur van Stichting Theaters Diligentia & PePijn

Drs. R. O. Engering
Voorzitter

Zienswijze Diligentia & PePijn ten aanzien van Meerjarenbeleidsplan Kunsten en Cultuur 2017-2020

1. Inleiding

Op 5 april 2016 heeft Stichting Theaters Diligentia & PePijn naar aanleiding van aanvraag tot opname in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, een concept advies ontvangen van de Adviescommissie, waarbij de gelegenheid werd geboden om op feitelijke onjuistheden te reageren.

Het bestuur heeft van de geboden gelegenheid gebruik gemaakt om een aantal veronderstellingen en aannames van de commissie te adresseren. Dit betrof onder andere onze visie op trends en ontwikkelingen in het veld, een door de commissie veronderstelde 'cabaretmoetheid, het verdienmodel voor artiesten en het exploitatiemodel van PePijn. Overigens was de commissie positief over de aanvraag, de inhoudelijke activiteiten, de bedrijfsvoering en organisatie van theaters Diligentia en PePijn.

Één onderdeel van het concept advies viel echter tegen. Het aangevraagde hogere subsidiebedrag ad **€ 135.000** werd niet toegekend. De Adviescommissie vond dit aspect van de aanvraag niet goed onderbouwd. In ons schrijven van 13 april hebben we dit nader uiteengezet, maar dat heeft de commissie er niet toe gebracht om haar advies in overeenstemming te brengen met het verzoek van Stichting Theaters Diligentia & PePijn. De Adviescommissie zag kennelijk geen verband tussen de benodigde investeringen en de daaraan verbonden afschrijvingen en het effect dat deze afschrijvingen hebben op de exploitatie van het theater. Het openstellen van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze biedt het bestuur de mogelijkheid om nut, noodzaak en urgentie van de 'extra' subsidie nader toe te lichten.

2. Achtergrond verzoek tot hogere subsidiering

Het concept advies is ongewijzigd opgenomen in het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 van 29, ondanks het feit dat we al op 15 maart jongstleden via de ambtenaren van de wethouder hebben laten weten dat we op een situatie afstevenden die de exploitatie en continuïteit van de theaters ernstig in gevaar brengt.

In de aanvraag voor het Kunstenplan **2017-2020** heeft het bestuur een verzoek ingediend voor een hoger bedrag aan subsidie, namelijk € 906.000. Dat is **€ 135.000** meer dan het huidige subsidiepeil en is als volgt samengesteld:

(a) Afschrijvingen(gemiddeld effect per jaar gedurende de periode 2017-2020)	€ 65.000
(b) Culturele programma's	€ 30.000
(c) Dekking onderhoudskosten	<u>€ 40.000</u>
Totaal	€ 135.000

Ad.a - Vervangingsinvesteringen en daaraan verbonden afschrijvingslasten (€ 65.000)

De inventaris van Diligentia is hoofdzakelijk in 2002-2003 met de opbrengsten van een grote sponsorwervingsactie aangeschaft en heeft inmiddels het einde van zijn technische levensduur bereikt. Dat betekent dat er dingen kapot gaan en daarna vervangen moeten worden. Van sommige onderdelen van de technische installatie kunnen wij ons dat niet veroorloven omdat dat zou betekenen dat het theater voor langere tijd dicht zou moeten. Deze onderdelen moeten preventief, voordat ze echt kapot gaan, vervangen worden.

De stichting heeft al moeten beginnen met het vervangen van de technische inventaris. Er is al uit eigen middelen zo'n € 100.000 aan inventaris en installaties vervangen. De afschrijvingslasten verbonden aan deze investeringen drukken nu al op de exploitatie.

Tabel 1 geeft weer om welke resterende noodzakelijke vervangingen het gaat wil de exploitatie en continuïteit in kwantitatieve (aantal mogelijke activiteiten) en kwalitatieve (niveau dienst -en serviceverlening) zin niet in gevaar komen. Naast de investeringen in de techniek voldoet een groot deel van het kantoormeubilair niet aan de eisen die hieraan worden gesteld op basis van de Arbo wetgeving en is vervanging daarvan eveneens noodzakelijk.

Tabel 1. specificatie noodzakelijke resterende vervangingsinvesteringen

Noodzakelijke vervangingen aan licht en geluidsapparatuur, overige inventaris en aanvullende Investeringen:						
Besteding aan:	2016	2017	2018	2019-2021	2022 +	Totaal
Licht- en geluidstechniek	245.000			40.000		285.000
Kantoorinrichting (ARBO)	28.000					28.000
Geluidsmonitor/AMP Instal.		28.000				28.000
Publieksruimte meubilair		35.000				35.000
Publieksruimte verlichting			51.000			51.000
Horeca-apparatuur				26.000		26.000
ICT				38.000		38.000
Stoffering				12.000		12.000
Theaterstoelen en tribune PePijn				41.000		41.000
(Kantoor\meubilair				100.000	111.000	211.000
Totaal vervangingsinvesteringen	273.000	63.000	51.000	257.000	111.000	755.000
Aanvullende investeringen	50.000					50.000
Totaal	323.000	63.000	51.000	257.000	111.000	805.000
(Gem) afschrijvingen (P/A)	20.188	47.375	52.475	78.856	105.046	

Enmalig benodigd bedrag € 805.000, waarvan € 755.000 vervangingsinvesteringen betreffen

Naar aanleiding van het voorgaande spelen er twee kwesties:

- Financiering van de investeringen
- Dekking voor de afschrijvingen in de exploitatie van het theater

Financiering van de investeringen.

De stichting heeft zoals gezegd al moeten beginnen met het vervangen van een deel van de in 2002-2003 aangeschafte technische inventaris. De stichting heeft deze investeringen ad € 100.000 uit eigen middelen gedaan. De stichting beschikt niet over de middelen om de resterende vervangingsinvesteringen (*zie tabel 1*) te financieren. Er liggen plannen klaar om via fondsen- en sponsorwerving, het vergroten van eigen inkomsten, bijvoorbeeld door commerciële verhuur, en waar mogelijk rationalisering van de organisatie, een substantiële bijdrage te leveren in de financiering van de resterende investeringen maar het bedrag van € 805.000 is niet zelfstandig op te brengen.

Wij doen een dringend beroep op de Gemeente voor de financiering van de benodigde investeringen korte termijn ad € 386.000 (2016/2017) en een aanvullende bijdrage in de financiering van de investeringen op langere termijn. Dit beroep is verwerkt in onze aanvraag voor de kunstenplanperiode 2017-2020.

Dekking afschrijvingslast in exploitatie

Zoals gezegd heeft in 2002-2003 met succes een grote sponsoractie plaatsgevonden ten behoeve van de inrichting van Diligentia na een grote verbouwing. Hiermee is destijds een bedrag van ca. € 800.000 opgehaald en kon de benodigde inventaris worden aangeschaft.

Een consequentie van deze wijze van financiering was dat de afschrijving van deze activa geen invloed had op de exploitatie want deze werd immers gedekt door een toegerekende sponsorbate van dezelfde omvang. Normaalgesproken wordt de afschrijvingslast gedekt uit de exploitatiesubsidie.

Dat betekent dat er gedurende de gehele periode dus feitelijk sprake was van een lagere exploitatiesubsidie. Anders gezegd; Diligentia & PePijn zijn de afgelopen 10+ jaar 'goedkoper' geweest voor de Gemeente dan andere culturele instellingen in de stad, die zowel de aanschaf als de vervanging wel via de reguliere exploitatiesubsidie konden financieren. Aan die situatie komt nu helaas een einde.

De gesponsorde inventaris is inmiddels nagenoeg economisch afgeschreven en belangrijke onderdelen bereik(t)en reeds ook het einde van hun technische levensduur. Vervanging is dus noodzakelijk om de exploitatie van de theaters niet in gevaar te brengen. Vervanging leidt tot afschrijvingslasten en voor deze afschrijvingslasten heeft de stichting geen dekking in haar exploitatiesubsidie. Vandaar het in onze aanvraag voor de kunstenplanperiode 2017-2020 verwerkte verzoek tot aanpassing van de exploitatiesubsidie.

Tabel 2. geeft een overzicht van de noodzakelijke investeringen en de daaruit voortvloeiende afschrijvingslasten voor de komende 7 jaren.

investeringsbedragen met afschrijfstermijn			afschrijvingslasten per jaar die uit de investeringen vloeien							
jaar van investering	periodiciteit	Bedrag	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
2016	8,0	323.000	20.188	40.375	40.375	40.375	40.375	40.375	40.375	
2017	9,0	63.000	-	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	
2018	10,0	51.000	-	-	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	
2019	7,0	85.000	-	-	-	12.143	12.143	12.143	12.143	
2020	7,0	85.000	-	-	-	-	12.143	12.143	12.143	
2021	7,0	87.000	-	-	-	-	-	12.429	12.429	
2022	7,0	111.000	-	-	-	-	-	-	15.857	
Totaal		805.000	20.188	47.375	52.475	64.618	76.761	89.189	105.046	

Zoals uit tabel 1 en 2 valt af te lezen zijn er, gerekend vanaf 2016, investeringen nodig voor een bedrag van € 805.000 en loopt de **afschrijving** uitgaande van de periode 2016-2022 met een **jaarlijks stijgende trend** op van € 20.188 in 2016 tot € 105.046 in 2022. Ook valt uit dit overzicht op te maken dat we eigenlijk al 'achterlopen' met het plegen van investeringen en in feite de continuïteit van de operationele organisatie en daardoor de exploitatie in een gevarenzone dreigt te geraken aangezien de huidige licht- en geluidinstallatie technisch al zeer gebrekkig is en op onderdelen niet meer aan de daaraan te stellen eisen voldoet. Dit leidt bovendien tot hogere onderhoudskosten.

Er is dus, rekening houdend met het tekort over 2016, gedurende de kunstplanperiode 2017-2020 gemiddeld per jaar een bedrag van € 65.000 extra subsidie nodig om de afschrijvingslasten op de resterende vervangingsinvestering te dekken.
NB: Dit bedrag loopt in de volgende kunstplanperiode verder op naar uiteindelijk € 105.046 na 2022.

Ad.b Culturele programma's (€ 30.000)

We vinden het van essentieel belang om de banden met de cultuurankers en andere organisaties in wijken te koesteren. Juist ook op dit punt was de feedback van de adviescommissie zeer positief.

Op basis van eerdere projecten als 'PePijn de wijken in' en 'Programmeren 2.0' willen we gedurende de jaren 2017-2020 in continuïteit en samenspraak met een aantal partners projecten en trajecten uitdenken en opzetten. Hiervoor zullen we extra menskracht moeten inhuren en zullen er tevens out of pocketkosten voor de uitvoering van de activiteiten moeten worden gemaakt. Momenteel zijn we bijvoorbeeld al in gesprek met TV West om een aantal concepten toegespitst op bredere cultuurparticipatie uit te werken. Deze activiteiten zijn een voortzetting van in de kunstplanperiode 2013-2016 met projectsubsidies gefinancierde projecten. In onze aanvraag voor de kunstplanperiode 2017-2020 hebben wij concreet aangegeven dat de voortzetting van deze activiteiten een structurele vorm van ondersteuning vraagt.

De begrote kosten zijn ca. € 30.000

Ad.c Regulier- en Meerjaren onderhoud (€40.000)

De onderhoudskosten zijn de afgelopen jaren, mede door de verslechterende toestand van technische installaties toegenomen. Alle kosten die in **2017-2020** met onderhoud en vervangingen te maken hebben staan in onderstaande opstelling:

Klein onderhoud/aanschaf	53.250		
Onderhoudsabonnementen	18.200		
Overige huisvesting		15.150	<u> </u>
	subtotaal		86.600
Reservering voor MOP onderhoud		23.500	
Aanv. reservering voor MOP onderhoud		16.500	<u> </u>
	subtotaal		40.000
Totaal lasten			126.600
Dekking uit onderhoudssubsidie			<u>-86.257</u>
Tekort	(uit exploitatie)		<u><u>40.343</u></u>

De door ons ontvangen onderhoudssubsidie dient enerzijds ter dekking van toekomstig groot onderhoud aan de opstal, dat deel wordt via de voorziening MOP afgedekt waaraan we jaarlijks € 40.000 doteren. Anderzijds is de onderhoudssubsidie bestemd voor het reguliere (klachten)onderhoud in en aan het pand. Deze kosten staan op pagina 21 in de MJBPG begroting bij onderdeel C.2.1. Huisvesting, op de posten Klein onderhoud/aanschaf, Onderhoudsabonnementen en Overige huisvesting.

Aanvullende subsidie benodigd om de stijging van de kosten van regulier en meerjarig onderhoud te dekken is ca. € 40.000

Samenvatting

Ons verzoek om een hogere exploitatiesubsidie bestaat dus uit dekking voor een aantal jaarlijks terugkerende kosten, waarvan een belangrijk deel in het verleden niet optrad doordat onze inventaris grotendeels met publieksgelden was gefinancierd. Daarnaast zien wij ons geconfronteerd met structureel hogere onderhoudskosten dan waarmee tot op heden rekening gehouden is in de bepaling van de hoogte van de exploitatiesubsidie. Tenslotte willen wij een aantal voor de stad belangrijke culturele activiteiten voortzetten. Deze zijn met projectsubsidies opgestart en gezien het belang willen wij deze structureel inbedden in ons programma. Hiervoor is echter ook structurele dekking nodig.

Dat ziet er als volgt uit:

Jaarlijks

- Dekking afschrijving (gemiddeld jaarlijks 2017-2020)	€ 65.000
- investering projecten maatschappelijke verbinding	€ 30.000
- Regulier- en Meerjarenonderhoudvoorziening	<u>€ 40.000</u>
Totaal	€ 135.000

Éénmalig

- financiering herinvestering korte termijn (2016/2017)	€ 386.000
- financiering herinvestering langere termijn (2018 en verder)	€ 250.000 tot € 400.000

We zijn uiteraard meer dan bereid u indien gewenst nader mondeling het zij schriftelijk te informeren, maar hopen dat u met ons doordrongen bent van de noodzaak om ons in staat te stellen de nodige investeringen te plegen, de vervanging van de inventaris voor de toekomst zeker te stellen door de afschrijving in de exploitatiesubsidie mee te financieren en ons in staat te stellen het regulier- en Meerjarenonderhoud optimaal te doen plaatsvinden.

Het concept Kunstenplan dat nog door de Gemeenteraad zal worden behandeld heeft het motto meegekregen: *'alles moet mogelijk blijven, alles moet kunnen gebeuren'* een citaat van Constant Nieuwenhuys. Met het eerste gedeelte van dit motto zijn we het hartgrondig eens, maar daarvoor is het wel nodig dat het mogelijk **wordt** gemaakt. Voor het tweede gedeelte van het motto willen we waken, want als er nu niet wordt gehandeld zullen er ook dingen gebeuren die niet gewenst zijn.

Drs. R.O. Engering
voorzitter

Den Haag, 2016-07-21

Aan: het college Burgemeester & Wethouders
van de gemeente Den Haag
Dienst OCW/Cultuurbeleid
De heer W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

kunstenplan@denhaag.nl

betreft: visie op MJB 2017-2020 Stichting Haags Kinderatelier, *ook voor jongeren*

Geacht college,

De Stichting Haags Kinderatelier, *ook voor jongeren* (HKA) stelt het op prijs dat de gemeente de culturele instellingen heeft gevraagd hun zienswijze kenbaar te maken.

HKA vindt het belangrijk educatiemaatwerk te ontwikkelen en te leveren over erfgoed en hedendaagse kunst en design, direct gekoppeld aan de vraag. Dat maatwerk legt verbinding tussen bewoners en hun (nieuwe) veelzijdige stad, tussen erfgoed van culturen van ver en van hier. Voor onderwerpen uit het curriculum overlegt HKA met leerkrachten en cultuurcoaches. HKA legt in zijn lessen verbanden met zowel het professionele en actuele kunstaanbod in Den Haag, als met het traditionele ambacht en de volkskunst. De maatschappelijke context wordt bij elke les inzichtelijk gemaakt. HKA neemt daarbij de code Culturele Diversiteit in acht.

werkveld

HKA-maatwerk is effectief: het is afgestemd op de bevolkingssamenstelling en het kunstaanbod, op de doelgroep, op een locatie van uitvoering en op de specifieke behoeften van leerlingen. HKA ziet de hele stad Den Haag als een openbare tentoonstelling, die tevens werkveld is. HKA-lessen zijn erop gericht dat leerlingen en andere deelnemers kennismaken met professionele kunst en design, zich met deze kunsteducatie verbinden en dat zij van elkaars achtergronden leren.

stijging vaste lasten zonder groei; fatsoenlijke betaling staf

HKA waardeert de toekenning van (bijna) € 170.000 aan structurele subsidie, maar wijst de gemeente erop dat de structurele lasten van HKA fors hoger zijn.

De adviescommissie stelt dat HKA wil groeien in de periode 2017-2020 en vraagt zich af of groei realistisch is. HKA is echter niet zozeer op groei gericht, zoals de Adviescommissie stelt, als wel op herstel van het vaste personeelsbestand op kantoor en bij de facilitair-technische dienst en op een fatsoenlijke betaling van dat personeel, volgens de cao-norm. Deze staf is minimaal nodig om stabiliteit en professionele kwaliteit van het duurzame en reguliere aanbod aan het onderwijs, dat onder andere op de site van CultuurSchakel staat, te garanderen.

Omdat onze vaste lasten daarmee stijgen, dienen ook de baten hoger te zijn. Stijging van baten in de overhead kan enigszins gerealiseerd worden met stijging van opdrachten en donaties van sponsors, maar het is niet realistisch je daarmee rijk te rekenen.

Daarnaast mogen projectsubsidies niet ingezet mogen worden ter dekking van overheadkosten.

dekking directe uitvoeringskosten, anders dan leerlingenbijdragen

HKA uitvoeringskosten bij het onderwijs kunnen niet gedekt worden uit deelnemersbijdragen en projectsubsidies. In het vorige Kunstenplan hielp het gemeentelijk Activiteitenbudget van € 60.000 dat gat te dichten.

HKA is, gezien het beperkte personeelsbestand, redelijk succesvol in het binnenhalen van projectsubsidies voor het onderwijs, maar is tegelijkertijd afhankelijk van die onzekere en tijdelijke baten om gegarandeerd te kunnen leveren aan het onderwijs. De armslag van HKA zou aanzienlijk verbeteren met herstel van een dergelijk budget.

binnen- en buitenschoolse HKA-programma's versterken elkaar

De gemeente subsidieert geen HKA-programma's, die buiten de schooluren worden gedaan, maar HKA ziet geen reden voor die beperking. Deze programma's kunnen zich wat betreft inhoud, kwaliteit en doelgroep immers meten met die voor het onderwijs. HKA is van mening dat het ook kunsteducatie moet kunnen aanbieden buiten schoolverband, met name als daar in achterstandswijken behoefte aan blijkt te zijn. Niet alleen om leerlingen te laten 'doorstromen' naar aanbod in eigen omgeving, of via de Culturele Kaart op andere locaties. Deelnemers kunnen namelijk juist in buitenschoolse HKA-programma's een bijzondere, meer eigen inbreng hebben, die HKA innovatief in onderwijslessen kan opnemen. Binnen- en buitenschoolse HKA-programma's kunnen elkaar dus versterken en actueel houden. Dat is al zo sinds 1998, bij zowel het primair als het voortgezet onderwijs. HKA zou graag gebruik willen blijven maken van die handreikingen voor innovatie.

HKA vindt voorts dat buitenschoolse educatie Beeldende Kunst en Design onder de subsidieregeling Haagse Amateurkunst van CultuurSchakel zou moeten vallen. Deze regeling beperkt zich nu tot podiumkunsten.

HKA pleit voor een substantieel hogere tegemoetkoming ter dekking van de structurele lasten. HKA heeft € 275.000 aan structurele baten nodig voor fatsoenlijke betaling van vast personeel, voor voldoende stabiliteit in de organisatie en voor voldoende armslag om aan de grote vraag naar zijn kunsteducatie te kunnen voldoen.

Vriendelijke groet,

Mw. Fré Beijerling,
bestuur en artistieke leiding

HAAGS POP CENTRUM

Postbus 53400, 2505 AK Den Haag

Aan: gemeente Den Haag
Dienst OCW/ Cultuurbeleid
T.a.v.: Dhr. W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Met afschrift CC naar: Paul Broekhoff, directeur OCW, Cultuur en Sport.
Ginny Martens, Dienst OCW/ Cultuurbeleid

Betreft: Zienswijze Haags Pop Centrum
Op Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur
2017-2020.

Den Haag, 21-07-2016

Geachte heer Poort,

Via deze weg ontvang u onze zienswijze op het advies van de commissie Weeda en de visie van het college van B&W van de gemeente Den Haag op het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 (Ruimte voor de spelende mens) .

Ondanks het feit dat onze aanvraag deels wordt gehonoreerd, zien we het advies van de commissie Weeda en de reactie van het collega als een bevestiging van de betekenis en positie van het HPC. Het advies betekent wel dat bestuur en directie van het HPC de komende weken een aantal fundamentele keuzes moeten maken, met gevolgen voor de interne organisatie. We willen dit proces snel, maar wel zorgvuldig uitvoeren. Concreet zal dit leiden tot de door u gevraagde aangepast beleidsplan met bijbehorende begroting.

Wij schetsen met deze zienswijze graag de hoofdpunten van ons bijgestelde plan. In het kort zijn dat:

- Scherpere focus op de kerntaken van het HPC, zoals weergegeven in het advies van de commissie Weeda;
- Een herziene prognose van de eigen inkomstenkant, inclusief bijdragen uit fondsen etc.;
- Explicitering van de mogelijkheden voor het vergroten van de eigen inkomsten;
- Een route naar verzelfstandiging van 3voor12 Den Haag/Haagse Popserver per 1-01-2017
- De in onze oorspronkelijke aanvraag opgenomen – en noodzakelijke – versterking van de interne organisatie blijft onderdeel van de nieuwe begroting

Vooruitlopend op de aangekondigde update van de Haagse Popnota – die we van harte toejuichen!
– spreken we de wens uit dat de positie van 3voor12 Den Haag als onafhankelijke en zelfstandige
popnieuwssite in die nieuwe Popnota zal worden erkend en zal worden ondersteund.

Samengevat: het advies van de commissie Weeda geeft ons de kans scherp te prioriteren en
daarmee een effectieve inzet van middelen te realiseren.

Met vriendelijke groet,

Namens het HPC,

Rob Vondracek (directeur) en Dik Hooimeijer (voorzitter).

Zienswijze van Heden op het concept meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2017-2020

Den Haag, 21 juli 2016

Geacht college van burgermeester en wethouders,

Het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 “Ruimte voor de spelende mens” volgt het oordeel van de Adviescommissie en neemt het advies over om Heden jaarlijks 28% (€ 46.000) minder subsidie te verlenen dan in de huidige beleidsperiode. Tevens concludeert de commissie dat het voortbestaan van de kunstuitleen van belang is, maar de korting van 28% brengt het voortbestaan van de kunstuitleen in gevaar. In onderstaande zienswijze zetten wij uiteen waarom wij van mening zijn dat:

- dit concept plan geen rekening houdt met de geschiedenis van eerdere bezuinigingen,
- de commissie ten onrechte een knelpunt signaleerde in de aanvraag,
- de commissie geen oog heeft gehad voor onderscheidende (educatieve) activiteiten,
- er geen onderbouwing wordt gegeven van de hoogte van de korting,
- en de korting niet gerelateerd wordt aan een opdracht welke activiteiten Heden al dan niet moeten uitvoeren.

Tevens denken wij dat het college zich waarschijnlijk niet realiseert dat met deze korting de uitoefening van de kunstuitleenfunctie, waarover juist een positief oordeel was uitgesproken, in gevaar komt.

De geschiedenis

Ook in het advies over de vorige beleidsperiode 2013-2016 oordeelde de adviescommissie positief over de belangrijke rol die de kernfunctie van Heden, de kunstuitleen, vervult in Den Haag. Het advies aan Heden was zich te concentreren op haar kerntaak, de kunstuitleen en daaraan de tentoonstellingen en educatieve projecten te koppelen. Het budget werd gekort van € 324.000 naar € 150.000, dit is 57%. Heden heeft het advies opgevolgd. Wijkprojecten met bewoners in Ypenburg en Segbroek zijn geschrapt evenals bijvoorbeeld internationale uitwisseling met kunstenaars uit Indonesië en Letland. Alle activiteiten staan sindsdien in dienst van de kunstuitleen.

Deze halvering van de subsidie was niet het enige dat een grote druk legde op onze begroting. De slechte economische omstandigheden zorgden ervoor dat ook de eigen inkomsten uit met name de zakelijke markt sterk terugliepen. Dit heeft er toe geleid dat Heden in 2015 een onvermijdelijke en ingrijpende reorganisatie heeft moeten doorvoeren. Alle frictiekosten die voortkwamen uit de bezuinigingen moesten door Heden zelfstandig gedragen worden. Dit was een zeer zware aderlating.

Nu, een jaar later, staat er een kleine, sterke organisatie met een duidelijke focus en een voorzichtig herstel is in zicht. Een nieuwe tegenslag jaarlijks € 46.000 gekort te worden, komt hard aan en doet Heden wederom wankelen.

Geen knelpunt maar een meerwaarde

De Commissie signaleert een knelpunt in de aanvraag van Heden. Dit komt volgens de Commissie voort uit het verschil tussen de activiteiten die primair gefinancierd worden vanuit de markt en de activiteiten waarvoor wij subsidie aanvragen.

Het verhuren van kunst is op zichzelf niet uniek. Het is de zorgvuldig samengestelde collectie die Heden uniek maakt. Door ons aanbod van hoogwaardige kwaliteit brengen wij mensen in contact met

kunst waarvoor veelal de drempels te hoog zijn. Dit is een educatieve activiteit. Wij willen dan ook benadrukken dat onze tentoonstellingen en (educatieve) projecten onverbrekkelijk en onlosmakelijk verbonden zijn met het functioneren van de kunstuitleen. Ze versterken elkaar over en weer. Zij zijn ook feitelijk complementair.

Een louter commerciële kunstuitleen richt zich op commerciële kunst. De decoratieve waarde is dan leidend. Wij zetten ons met Heden al decennia lang in om Den Haag een kunstuitleen te bieden met meer toegevoegde waarde; een kwalitatief hoogwaardige collectie die mensen inspireert en verrijkt. Deze kunst vraagt en verdient meer context en meer toelichting. Onze tentoonstellingen bieden de context, onze educatie de toelichting.

Omdat er juist een direct en feitelijk verband is tussen de activiteiten, is er geen sprake van een knelpunt maar van een meerwaarde, een synergie. Wij verwijzen naar bijlage 1 waarin wordt aangegeven hoe Heden in samenwerking met de gemeente bijdraagt aan een rijk en onderscheidend kunstaanbod. Dit is paragraaf 3 van onze subsidieaanvraag, *Economische en/of maatschappelijke betekenis*.

Onderscheidende educatieve activiteiten die ondersteunend zijn aan de kunstuitleen

De adviescommissie noemt de activiteiten van Heden minder onderscheidend en de educatieprojecten summier beschreven en weinig vernieuwend. Hiermee doelt de commissie waarschijnlijk op het aanbod voor scholen en heeft zij geen aandacht voor het unieke aanbod dat Heden heeft ontwikkeld voor kunstliefhebbers en kunstenaars. Met onze zichtbaarheid via pop ups in bibliotheken en cultuurankers, maar ook bijvoorbeeld het laten zien van het wereldberoemde Strandbeest van Theo Jansen in het Atrium van het Stadhuis en onze cursussen zoals *Heden Verzamelen*, maken wij de kunst laagdrempelig voor iedereen. Deze educatieve activiteiten zijn rechtstreeks ondersteunend en stimulerend voor de kunstuitleen. Er bestaat geen andere organisatie in Den Haag die dergelijke activiteiten aanbiedt.

Een belangrijk punt in het beleidskader van de gemeente is een goed makers klimaat en talentontwikkeling van kunstenaars. Een speerpunt in het plan van Heden is de zakelijke coaching en begeleiding van net afgestudeerde kunstenaars van onder andere de KABK. Hiermee zijn we in 2015 al begonnen via de *Heden Startprijs*. Ook dit biedt geen andere organisatie en is daarmee uniek en onderscheidend, het ondersteunt het zowel de kunstuitleen functie als het makers klimaat in Den Haag. De adviescommissie lijkt hieraan voorbij te gaan. De forse korting zoals die nu staat gepland zal er voor zorgen dat we meerdere activiteiten, waaronder een dergelijk onderscheidend programma, niet meer kunnen uitvoeren.

De hoogte van de korting, de consequenties daarvan

Er bestaat geen onderbouwing waarop de hoogte van de korting is gebaseerd, evenmin is het duidelijk welke activiteiten het college al dan niet stimulerend en ondersteunend acht voor de onderscheidende kunstuitleen die Heden nu is.

De commissie benadrukt dat de subsidie bedoeld is voor activiteiten die de kunstuitleen ondersteunen. Hierop is de visie van Heden ook gebaseerd, de kunstuitleen collectie staat bij alle activiteiten centraal. Al onze activiteiten zijn ondersteunend aan de kunstuitleen en maken dan ook een onverbrekkelijk en een integraal onderdeel uit van de werkzaamheden van ons team. Een verdere bezuiniging op activiteitenprogramma van Heden, zal de organisatie dusdanig uithollen dat er gevreesd moet worden voor het borgen en voortbestaan van de kunstuitleenfunctie die de commissie en het college juist van belang acht. De kosten van bijvoorbeeld de educatieve activiteiten zijn voor het grootste deel personele kosten en verspreid over alle functies en personen. Dit zou dus voor iedereen in de organisatie opnieuw consequenties hebben.

Tot slot

Wij vragen alle betrokken partijen het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 zoals het er nu ligt zeer kritisch te bekijken. Wij zien graag dat de beoogde korting achterwege blijft zodat Heden de tijd gegund wordt zich te herstellen van de eerdere bezuinigingen en de economische crisis. Net nu er weer een sprankje licht aan de horizon is, heeft Heden de steun van de gemeente Den Haag hard nodig om onze stad de beste kunstuitlen van Nederland te blijven bieden.

Jacko Brinkman
Directeur Heden

Gabriella Bekman
Voorzitter raad van toezicht Heden

Bijlage 1:

Onderdeel uit Subsidieaanvraag Stichting Heden Den Haag in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur Gemeente Den Haag 2017-2020

3. Economische en/of maatschappelijke betekenis

Economisch zwaar weer dwingt tot keuzes. In veel steden zijn de van oudsher meer ideologische kunstuitlenen verdwenen. Zij hebben het bedrijfseconomisch niet kunnen bolwerken tegen de veel commerciëlere concurrentie. Vaak was het devies ofwel een puur commercieel aanbod met louter decoratieve kunst ofwel een stille aftocht. Heden gelooft er in dat een aanbod dat niet slechts decoreert maar vooral ook inspireert, op een bedrijfseconomisch verantwoorde manier aan een vraag kan voldoen. Dit is niet de weg van de minste weerstand maar wel de weg die het aanbod verrijkt. Hierbij verbindt Heden potentiële kunstliefhebbers met de kunst, met kunstenaars en met elkaar. Een deel van de inspanningen die hiervoor nodig zijn wordt gefinancierd vanuit de doelgroep zelf, de markt, een ander deel vanuit subsidiegevers die het belang hiervan inzien.

Heden biedt kunst die wellicht niet voor iedereen direct te “consumeren” lijkt. Het verdient toelichting. In dit traject waarin wij ons publiek meenemen in de passie voor inspirerende kunst willen wij veel investeren. Dit doen wij met educatie, informatie en presentatie. Als de gemeente Den Haag het ook, net als in de afgelopen kunstplan periodes, van belang vindt dat er een levensvatbare kunstuitleen met een hoogwaardig aanbod in de stad is, investeert zij met ons mee.

Wij zijn ervan overtuigd dat je als kunstuitleen geen concessies hoeft te doen aan inhoudelijke kwaliteit zolang je maar de energie op de juiste manier inzet door je passie te delen en vooral goed te luisteren naar de wensen en behoeften van je publiek. Al meer dan 40 jaar bewijst Heden hiermee een belangrijke rol in het kunsten aanbod voor Den Haag te kunnen spelen. Door ons beleid primair te richten op onze kerntaak, een grotere rol op ons te nemen in het ondersteunen van kunstenaars en op veel meer plekken in de stad voor iedereen toegankelijk te zijn, willen wij niet alleen onze economische- maar vooral ook onze maatschappelijke betekenis onmisbaar voor de stad maken.

Het Nationale Theater *in oprichting*

College van Burgemeester en Wethouders
Dienst OCW / Cultuurbeleid
t.a.v. dhr. W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag
kunstenplan@denhaag.nl

Betreft:

Zienswijze Het Nationale Theater op het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Den Haag, 15 juli '16

Geacht college,

Wij zijn bijzonder verheugd te hebben mogen vernemen dat u instemt met het positieve oordeel van de commissie Weeda en kennis hebt genomen van het bijzonder positieve advies dat wij ontvingen van de Raad voor Cultuur. Wij zijn ervan overtuigd met de fusie tot Het Nationale Theater bij te dragen aan de versterking van de culturele infrastructuur in Den Haag en aan de noodzakelijke vernieuwing van het Nederlandse podiumkunstenbestel. Steun van onze twee grootste subsidienten is daarbij vanzelfsprekend onontbeerlijk.

Nu het landelijke cultuurbeleid zich steeds nadrukkelijker gaat richten op de regionale functie van culturele instellingen en landelijk en regionaal bestuur parallel daaraan aandacht vraagt voor kwalitatief aanbod in alle regio's, is een stevige positionering van Het Nationale Theater als Haagse instelling die ook door het gehele land te zien is van steeds groter belang.

Het Nationale Theater kiest ervoor om als een van de weinige Rijksgesubsidieerde instellingen door heel Nederland te blijven spelen. Die keuze past bij Den Haag; de stad waar zoveel nationale instellingen het stadsprofiel bepalen. Tegelijkertijd zal het Nationale Theater zich nadrukkelijk gaan profileren als Haagse instelling, die thema's als Vrede en Recht, politiek en bestuur en het daaraan verbonden maatschappelijk en publieke debat op creatieve wijze in haar producties en programmering verwerkt.

Met de bouw van het Onderwijs- en Cultuur Centrum aan het Spuiplein en de ontwikkeling van het Museumkwartier geeft de gemeente een bijzondere impuls aan de culturele aantrekkingskracht van het stadscentrum. Wij dragen graag actief bij aan de verhoging van de aantrekkingskracht van onze stad. Onze gebouwen maken prominent deel uit van deze twee gebieden. Wij vragen daarom extra aandacht voor het onderhoud en de uitstraling van onze gebouwen en blijven graag betrokken bij de planvorming.

Helaas neemt u het advies van de commissie Weeda, voor het niet beschikken van additionele middelen voor internationale programmering, over. Dit betekent dat de door ons beoogde intensivering van internationaal aanbod niet gerealiseerd kan worden. Uiteraard blijven wij met grote regelmaat Vlaams aanbod tonen, verwachten wij dat de werkrelatie van onze regisseurs met schouwburgers in Duitsland tot uitwisseling van aanbod zal leiden, nemen wij deel aan *Get Lost* (het landelijke programma voor niet-Westers podiumkunstaanbod) en tonen wij incidenteel en veelal kleinschalig Frans- en Engelstalig aanbod. Het huidige internationale aanbod zal daarmee helaas hooguit gehandhaafd blijven.

Uiteraard zijn wij graag bereid om onze samenwerking met STET voort te zetten, door het te faciliteren in onze huizen. Wij vragen ons echter af of STET zonder structurele gemeentelijke steun in staat is haar fijnmazige netwerk in de Engelstalige gemeenschap en de internationale scholen te onderhouden.

Met de komst van het Nationale Theater zal Den Haag, nog meer dan nu, een van de leidende podia kunnen zijn in het land. Ook gezien het internationale karakter van de stad menen wij dat hoogwaardig internationaal onderwijs, ook op het gebied van cultuureducatie, en een internationaal en interdisciplinair theaterfestival wenselijk zijn. Daarvoor nemen wij graag het initiatief maar steun vanuit het stadsbestuur is dan onontbeerlijk.

Het Nationale Theater neemt verantwoordelijkheid voor de toekomst van de podiumkunsten: mede daarom nemen wij cultuureducatie bijzonder serieus. Het bezoek van kinderen en jongeren aan onze instellingen blijven we van groot belang vinden. Wij spraken in ons plan de ambitie uit om in 2020 35.000 Haagse schoolkinderen bij ons aanbod te betrekken en zijn vast van plan die ambitie in samenwerking met de relevante lokale partners te realiseren. Samen met de Cultuurschakel werken wij al aan het implementeren van kwalitatief hoogwaardig aanbod binnen het onderwijscurriculum in het primair onderwijs. De eerste resultaten zijn bemoedigend en reden om nog meer te investeren in goede relaties om Haagse onderwijsinstellingen, die Het Nationale Theater als partner kunnen zien voor kwalitatieve cultuureducatie, binnen en buiten de schoolgebouwen. Wij streven ernaar *Cultuureducatie op zijn Haags* in de komende jaren tot een landelijk voorbeeld te maken. Ook spreken wij hier de hoop uit dat de gemeente de middelbare scholen in Den Haag gaat faciliteren om ook daar verder te bouwen aan een substantieel cultuuronderwijs-traject.

Een goed geëquipeerde keten voor talentontwikkeling draagt bij aan de noodzakelijke verbetering van het (Haagse) podiumkunstenklimaat en zorgt voor een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat voor twintigers en dertigers. Dat laatste is zeer belangrijk, gezien de sterke concurrentie binnen de Randstad vanuit Amsterdam en, in toenemende mate, Rotterdam. Wij zijn daarom zeer blij met het structureel maken van de incidentele middelen voor Zaal 3 en zijn

inmiddels in overleg met Korzo over de mogelijkheden van een flexibele en interdisciplinaire productiefaciliteit voor podiumkunst in Den Haag. Wij zijn het met u eens dat Zaal 3 en het gebied rond de DCR veel potentie heeft voor een dergelijke faciliteit. Zoals het Ministerie van OCW een tweede partner is bij het vervullen van onze eigen producties, hopen wij het Fonds Podiumkunsten te betrekken bij onze plannen rond talentontwikkeling.

Wij stellen het op prijs dat u de zorgvuldigheid die wij in het fusieproces betrachten onderkent. Inmiddels zijn wij ver gevorderd in het fusieproces, de organisatie en de besturing van Het Nationale Theater. Wij beschikken inmiddels over nagenoeg alle benodigde informatie om u voor 1 januari 2017 een geactualiseerd plan te doen toekomen waaruit de synergie op het gebied van de bedrijfsvoering zal blijken, voorzien van een passende begroting, waarin de beoogde efficiencywinst is verwerkt. Die winst zal enerzijds ingezet worden om de eenmalige kosten rond de fusie te dekken waar nodig (de kost gaat vaak voor de baat uit), en meer structureel voor de realisatie van onze inhoudelijke ambities en de innovaties zoals omschreven in onze aanvraag.

Wij danken u voor deze mogelijkheid om onze zienswijze op uw Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 met u te delen en zullen u in het najaar informeren over onze vorderingen.

Hartelijke groet,

namens Het Nationale Theater i.o.

Cees Debets, Simon van Driel, Theu Boermans en Walter Ligthart

Humanity House

museum+educatie+platform+

Prinsegracht 8
2512 GA Den Haag
T +31(0)70 3100050
info@humanityhouse.org
www.humanityhouse.org

KVK 27379539
BTW 822397547.B.01
IBAN: NL50RABO0122619765

Gemeente Den Haag
Wethouders Ingrid van Engelshoven en Joris Wijsmuller
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Den Haag, 21 juli 2016

Betreft: toekomst Humanity House

Geachte mevrouw van Engelshoven en heer Wijsmuller, beste Ingrid en Joris,

Graag bieden wij u hierbij onze zienswijze op het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020 aan. Daarmee willen we reageren op de collegebesluiten om voor het Humanity House, ondanks de positieve waardering voor relevantie, kwaliteit en impact van onze activiteiten, geen (structurele) gemeentelijke financiering beschikbaar te stellen en deze na 1 januari 2018 zelfs te beëindigen.

In het concept Meerjarenbeleidsplan geeft het College wel aan dat de maatschappelijke relevantie van het Humanity House zo groot wordt geacht, dat u met ons wilt onderzoeken welke alternatieve mogelijkheden er bestaan. Daarom zullen we voor de toekomst van het Humanity House de komende periode scenario's gaan uitwerken, uiteenlopend van samenwerking met bestaande culturele instellingen in Den Haag (en daarbuiten), tot een doorstart op een nieuwe locatie.

Dit vraagt om zorgvuldige afwegingen, omdat de verschillende functies van het Humanity House niet zonder meer verplaatsbaar of overdraagbaar zijn. De kwaliteit van onze producten hangt natuurlijk samen met de kwaliteit van de mensen, de relaties met partners en diverse omgevingsfactoren. Graag plannen we met u een afspraak na de zomer, om de voors en tegens van diverse scenario's te bespreken en om nieuwe afspraken te maken over de wijze waarop we met de gemeente samen kunnen werken aan de verdere uitwerking daarvan.

Hier wordt geïnvesteerd in de toekomst.
Dit project is mede gefinancierd door
het Europees Fonds voor Regionale
Ontwikkeling van de Europese Unie.

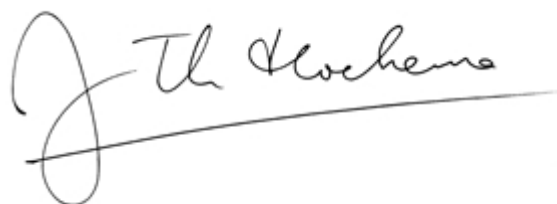

Den Haag

We zijn verheugd over uw enthousiasme voor het concept voor het nieuwe vredesmuseum NoW en gaan graag nader in gesprek over hoe de volgende fase vorm krijgt en op welke manier het Humanity House hierbij betrokken is. Met het oog op de tijd die te overbruggen is tot een eventuele opening van NoW en de onzekere toekomst van het Humanity House, willen we uiteraard voorkomen dat reeds opgebouwde kennis, ervaring en (internationale) relaties die benodigd zijn om NoW te kunnen realiseren verloren gaat.

We zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, reading "J. Th. Hoekema". The signature is written in a cursive style and is underlined with a single horizontal line.

Jan Hoekema
Voorzitter Humanity House

Bijlage: Zienswijze Humanity House n.a.v. concept Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020

Humanity House

museum+educatie+platform+

Prinsegracht 8
2512 GA Den Haag
T +31(0)70 3100050
info@humanityhouse.org
www.humanityhouse.org

KVK 27379539
BTW 822397547.B.01
IBAN: NL50RABO0122619765

Gemeente Den Haag
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Den Haag, 21 juli 2016

*Betreft: zienswijze Humanity House n.a.v. concept Meerjarenbeleidsplan
Kunst & Cultuur 2017-2020*

Geacht College,

Dagelijks worden we geconfronteerd met nieuws dat ons laat zien hoe kwetsbaar leven in vrede en veiligheid is. Rampen en conflicten beïnvloeden de levens van tientallen miljoenen mensen in de wereld. Op dit moment zijn er een geschatte 65,3 miljoen ontheemden, een recordaantal. De impact van deze wereldwijde crisis beroert steeds meer mensen. Dat ondervinden we bij het Humanity House elke dag.

Wij voelen ons thuis in Den Haag, de internationale stad van vrede en recht, als publieksinstelling die zich bezig houdt met rampen, conflicten en ontheemden. De afgelopen jaren hebben wij ervaren hoe Den Haag bouwt aan de internationale profilering van de stad. We hebben ook gemerkt dat we daarbij met ons openbare platform en museum een gat dichten tussen de vele gesloten organisaties die zich inzetten voor een vrediger en rechtvaardiger wereld en een breed publiek – met name jongeren - van binnen en buiten Nederland. Door mensen een ervaring te bieden en met hen in gesprek te gaan, begrijpen ze beter hoe belangrijk het werk is dat in Den Haag gebeurt, en hoe ze zelf kunnen bijdragen aan een wereld in vrede en veiligheid voor iedereen.

We zijn heel trots op de erkenning van zowel uw College, als van de Adviescommissie Weeda in het Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020 voor de maatschappelijke relevantie en kwaliteit van wat we doen. Maar we hebben ook moeite te begrijpen dat desondanks werd besloten het Humanity House niet duurzaam financieel te ondersteunen vanuit de gemeente, zowel vanuit cultuur als vanuit andere portefeuilles. Met deze zienswijze willen we een appèl doen aan het College met ons op zoek te gaan naar een oplossing om de waarde van het Humanity House voor publiek en de stad te behouden.

Ook al zijn we een ondernemende organisatie, helaas kunnen we na 5 jaar niet 'onze eigen broek op houden'. Een organisatie als de onze heeft bovendien een extra handicap: we moeten ons een eigen positie verwerven met weliswaar zeer relevante en actuele thema's, maar ook thema's die absoluut geen 'leisure'-karakter hebben. Desondanks bleek in de afgelopen 5 jaar dat wij met een bescheiden gemeentelijke bijdrage konden groeien tot we nu bijna aan de maximale capaciteit van ons monumentale pand zitten. Een (inter)nationaal publiek weet ons steeds beter te vinden. Voor het

Hier wordt geïnvesteerd in de toekomst.
Dit project is mede gefinancierd door
het Europees Fonds voor Regionale
Ontwikkeling van de Europese Unie.

Den Haag

onderwijs gelden we als een van de meest interessante plekken in Nederland om invulling te geven aan het thema (wereld)burgerschap. Als debatplek hebben we de reputatie van 'De Balie van Den Haag' voor inwoners, studenten, professionals, (foto)journalisten en expats, mede dankzij onze vele samenwerkingspartners. U beaamt dit, zo is te lezen in het nieuwe Meerjarenbeleidsplan, waarin u andere partijen adviseert op dit vlak met ons samen te werken.

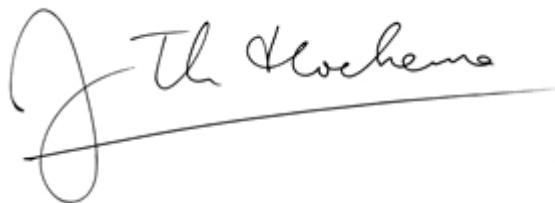
Onze ambities reiken natuurlijk veel verder dan de 40.000 bezoekers die we in 2016 verwachtten in ons huis. Eigenlijk zijn we nog maar net begonnen. Dankzij de startsubsidie van EFRO en de bijdragen van uw gemeente en onze andere founder Het Rode Kruis hebben wij in vijf jaar kunnen bouwen aan een sterk merk met een eigen en groeiend publiek en 14 betalende partners. We zijn in staat gebleken de eigen inkomsten uit kaartverkoop en zaalhuur te laten groeien tot een substantieel deel van de begroting. En we hebben relaties opgebouwd met fondsen en subsidies die met regelmaat bijdragen aan succesvolle projecten, waaronder bijvoorbeeld de huidige vernieuwing en actualisatie van ons museum.

We vallen, zoals in de afgelopen jaren ook met regelmaat bleek, een beetje tussen wal en schip. We zijn geen échte culturele instelling, geen échte pijler onder de internationaliseringsplannen van de stad, geen leisure, geen ngo, geen onderwijsinstelling en geen commercieel verhuurbedrijf. Wij verbinden juist allerlei disciplines. En daarmee zijn we er van overtuigd dat we een unieke waarde vertegenwoordigen op een belangrijk maatschappelijk terrein, in het bijzonder voor de gemeente Den Haag.

Wij willen er dus ook alles aan doen om onze publieke functie in de toekomst te blijven vervullen, zeker in deze tijd en deze wereld. Een stad van vrede en recht zonder überhaupt een plek waar een zo divers publiek kan samenkomen en waar internationaal opererende organisaties zich verbonden mee voelen, dat lijkt ons onvoorstelbaar. Graag gaan we dan ook met u in gesprek over hoe een toekomst voor het Humanity House te borgen, ondanks de per 1 januari 2018 te stoppen gemeentelijke bijdrage.

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Namens bestuur, directie en medewerkers van het Humanity House

A handwritten signature in black ink that reads "J Th Hoekema". The signature is written in a cursive style and is underlined with a single horizontal line.

Jan Hoekema
Voorzitter Humanity House

instrument inventors initiative
Zuidwal 29/a, 2512 XS, Den Haag
+31(0)681344602
info@iinitiative.org
www.iinitiative.org

Datum:
21.07.2016

Gestuurd naar:
kunstenplan@denhaag.nl

Onderwerp:
Zienswijze Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Aan het College van Burgemeester en Wethouders,

iii waardeert de positieve feedback die de Adviescommissie in haar advies heeft uitgesproken met betrekking tot de reikwijdte en inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten van iii.

Wij hebben echter moeten vaststellen dat een aantal opmerkingen in het advies onze positionering - in Den Haag, nationaal en internationaal - onjuist voorstellen. Wij zijn van mening dat deze opmerkingen feitelijke onderbouwing ontberen en elkaar op een aantal punten zelfs tegenspreken. Hierdoor wordt iii naar onze mening tekort gedaan. In onze zienswijze reageren wij op deze opmerkingen. Samenhangend hiermee zullen wij onze financieringsstructuur verduidelijken en toelichten hoe deze een afspiegeling is van onze lokale, nationale en internationale activiteiten. Tot slot delen wij graag onze ambities voor de komende jaren met het college van B en W en de gemeenteraad.

De Commissie erkent het feit dat iii in enkele jaren tijd is gegroeid tot een dynamische organisatie met een belangwekkend multidisciplinair en experimenteel karakter. Volgens de Commissie is iii *"een van de partijen in Den Haag die kwalitatief hoogwaardig fundamenteel onderzoek door kunstenaars die werken met geluid, nieuwe media en zelfgemaakte instrumenten bevorderen."* De Commissie roemt daarbij de goede lokale, nationale en internationale verbindingen die iii weet te leggen en de goede banden met de kunstvakopleidingen in de stad. Wij kunnen ons dan ook niet vinden met de volgende uitspraak uit het advies:

"De Commissie heeft de indruk dat de voorgenomen hoofdconcentratie van hoofdactiviteiten vooral is ingegeven door de hoop op structurele gemeentelijke subsidie en weinig inhoudelijk onderbouwd is."

Met deze uitspraak spreekt de Commissie zichzelf tegen. Daarbij onderbouwen wij in onze aanvraag duidelijk en inhoudelijk onze keuze voor Den Haag als onze thuisbasis. De volgende passage uit onze aanvraag (pag. 7) onderstreept deze keuze:

Mede door de aanwezigheid van de ArtScience Interfaculty en het Instituut voor Sonologie heeft Den Haag echter een uitzonderlijke concentratie van internationaal bekende kunstenaars die werken met geluid, nieuwe media en zelfgemaakte instrumenten [...] iii wil een platform zijn dat deze scene ondersteunt en promoot, zowel lokaal, landelijk, als internationaal. [...] Het was en blijft onze ambitie om in Den Haag een gemeenschap van kunstenaars in ons vakgebied op te bouwen en te onderhouden, zodat toekomstige generaties een context en bedding kunnen blijven vinden voor hun werk. Zonder deze context gaan veel kennis en vaardigheden immers verloren.

iii is dus om inhoudelijke gronden opgericht in Den Haag en heeft zich sinds de oprichting in 2013 ingezet om het culturele klimaat in Den Haag voor makers en voor publiek te versterken, in samenwerking met vele Haagse partners. De aanvraag voor het Meerjarenplan was ingegeven door de wens om onze organisatie te versterken en verder te verankeren in Den Haag, om van daaruit een lokaal, nationaal en internationaal werkveld te bespelen.

Wij begrijpen niet hoe de Commissie op basis van onze aanvraag en haar eigen constatering tot de uitspraak komt dat onze keuze voor Den Haag als thuisbasis en centrum van activiteiten niet op inhoudelijke gronden gestoeld zou zijn maar vooral lijkt ingegeven door de hoop op structurele subsidie. We vinden het teleurstellend dat de Commissie onze ambities voor Den Haag zo schraal vertaalt naar een zoektocht naar financiële middelen. Daarbij maken wij bezwaar tegen de suggestieve formulering van bovengenoemde uitspraak, die niet met feiten wordt onderbouwd en naar onze mening de reputatie van iii schaadt.

De Commissie stelt in haar advies dat *"er zeker binding van iii met Den Haag (is), maar de organisatie is evengoed actief in andere binnen- en buitenlandse steden"*, en dat de financieringsstructuur een afspiegeling zou moeten zijn van dat nationale en internationale netwerk. De financiering van ons programma komt in feite in proportionele delen uit nationale en internationale bronnen. We lichten graag de opbouw van het programma en de daarmee samenhangende financiering toe.

Er is een onderscheid tussen het programma wat iii in Den Haag presenteert en het nationale en internationale circulatieprogramma wat plaatsvindt onder het agentschap van iii. In Den Haag zijn de leden van iii verantwoordelijk voor het cureren, produceren, financieren en presenteren van het programma bestaande uit internationale artist-in-residencies in de DCR, de series The Reading Room en No Patent Pending, en een scala aan eenmalige kleinere en grotere activiteiten.

Het agentschap distribueert een portfolio van kunstwerken van iii leden op nationaal en internationaal niveau. In tegenstelling tot het eigen publieke programma van iii worden deze presentaties geproduceerd en gefinancierd door de organisaties die ons uitnodigen. Het agentschap speelt een fundamentele rol in het genereren van inkomsten voor zowel de organisatie van iii als haar leden, en draagt hiermee bij aan ons cultureel ondernemerschap.

Zoals opgemaakt kan worden uit onze begroting genereren de activiteiten onder het agentschap een significant deel van ons direct inkomen. In 2015 verkreeg iii €84.872 aan directe inkomsten uit presentaties onder het agentschap, waarvan €45.252 uit presentaties in het buitenland. De inkomsten uit subsidies bedroegen €111.175, waarvan €27.252 afkomstig was van lokale fondsen, €72.505 van nationale fondsen en €11.419 van internationale fondsen. Wij zijn van mening dat onze

financieringsstructuur aansluit bij de opbouw en het bereik van onze activiteiten, en dat de bijdrage die wij vragen aan lokale en nationale fondsen proportioneel is tot het aantal activiteiten in Den Haag en de bijdrage die iii levert aan het culturele klimaat van de stad.

Wij hopen dat wij het college van B en W en de gemeenteraad inzicht hebben gegeven in de positie, het belang en het bereik van iii, en hopen aanleiding te hebben gegeven het advies van de Commissie op bepaalde punten te heroverwegen. iii is een jonge organisatie, maar verenigt in zich een groot arsenaal van kennis en ervaring. Wij verwijzen naar pagina 5 van onze aanvraag:

In de periode 2013-2015 presenteerden we meer dan 50 kunstenaars in meer dan 60 programma's, organiseerden 10 tentoonstellingen, publiceerden 2 boeken, waren gastheer voor 8 residencies en ondersteunden de productie van 11 nieuwe individuele kunstwerken.

Tot slot spreken wij graag onze ambities voor de toekomst uit.

Het programma van iii is tot nu toe met veel enthousiasme, daadkracht en onbezoldigd werk van de leden tot stand gekomen. Zonder structurele ondersteuning is het niet mogelijk het programma op deze schaal te continueren en de organisatie te consolideren met (betaalde) uitbreiding van het team. Dit betekent dat iii het aantal activiteiten noodgedwongen zal moeten verminderen.

We blijven inzetten op een kwalitatief hoogstaand programma waarbij onderzoek, experiment en talentontwikkeling centraal staan. iii blijft hiermee een speler in het netwerk van kunstenaars, presentatieplekken en publiek voor radicale artistieke visies op het gebied van zelfgemaakte instrumenten en performatieve media.

Met de bottom-up benadering die iii eigen is zullen we een organisatievorm ontwikkelen die recht doet aan onze ambities en de praktijk van de leden, binnen de praktische en financiële mogelijkheden die tot onze beschikking staan. We willen de banden met onze partners in Den Haag en daarbuiten verstevigen. Een belangrijke ambitie is het betrekken van een betaalbare (semi)permanente gezamenlijke werkplaats, omdat uitwisseling en ontwikkeling gedijen in fysieke ontmoeting.

Wij realiseren onze plannen graag in samenspraak en samenwerking met de gemeente.

Wij herkennen ons in de doelstellingen die door de gemeente zijn uitgesproken in het meerjarenplan, met name ten aanzien van het makersklimaat en de keten van productie, presentatie, publieksbereik en talentontwikkeling. iii is ervan overtuigd hieraan een wezenlijke bijdrage te kunnen leveren.

Met vriendelijke groet,

Matteo Marangoni,
Voorzitter, iii

Aan de Gemeente Den Haag,
College van Burgemeester en Wethouders;
Dienst OCW / Cultuurbeleid
kunstenplan@denhaag.nl

Den Haag, 18 juli 2016

Betreft: zienswijze meerjarenbeleidsplan kunst & cultuur 2017-2020

Geacht College,

Bestuur en directie van de Johan Wagenaar Stichting zijn zeer tevreden met de lovende woorden in het Meerjarenbeleidsplan kunst & cultuur 2017-2020 van de Gemeente over de rol van de JWS met betrekking tot de Haagse muziekprijzen en als organisator van Festival Dag in de Branding.

Over het functioneren van de JWS binnen het virtuele Huis voor de Nieuwe Muziek meldt de adviescommissie dat zij “van mening [is] dat dit initiatief niet de vlucht heeft genomen waarop aan het begin van de beleidsplanperiode 2013-2016 was ingezet”.

Het bestuur van de JWS wil de gemeente graag erop wijzen dat aan de plannen voor het Huis voor de Nieuwe Muziek zoals verwoord in ons Beleidsplan 2013-2016 ook een financiële vraag was gekoppeld: in de begroting was een budget opgenomen om de coördinatie van het HNM te kunnen voeren en activiteiten in dat kader te kunnen initiëren. Dat budget werd echter niet toegekend, omdat men vier jaar geleden oordeelde dat de JWS dit bedrag zelf zou kunnen bezuinigen op de coördinerende rol van de stichting in Festival Dag in de Branding. Dat dit op een misverstand berust, hebben wij u toentertijd laten weten. Dat er geen geld beschikbaar kwam voor HNM, verklaart ook waarom de daarmee geplande activiteiten niet voor de volle 100% zijn gerealiseerd, zoals in de evaluatie in ons Beleidsplan 2017-2020 is aangegeven. Zonder financieel fundament kan geen Huis worden opgebouwd.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de Johan Wagenaar Stichting,

Caroline Bakker
directeur

KORZO

GET CLOSE TO TALENT!

College van Burgemeester en Wethouders
Dienst OCW / Cultuurbeleid
t.a.v. dhr. W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Betreft: Zienswijze

Den Haag, 15 juli 2016

Geacht college,

Graag maak ik gebruik van de mogelijkheid om onze zienswijze te geven op het concept meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020.

Allereerst zijn we ontzettend blij met de steun en erkenning van de gemeente Den Haag. De investering van de stad Den Haag in onze organisatie is onmisbaar en heeft de afgelopen jaren tot veel positieve resultaten geleid.

We zijn dan ook blij met het advies van de commissie Weeda dat is overgenomen door wethouder Wijsmuller om de aanvraag van Korzo volledig te honoreren. Korzo kan zo een stevige bijdrage blijven leveren aan het makersklimaat in de stad en daarmee aan de kwaliteit van Den Haag als aantrekkelijke stad voor bewoners en bezoekers.

Ook zijn we verheugd dat twee (eigenlijk drie) makers die lange tijd onder de vleugels van Korzo hun kunstenaarschap hebben kunnen ontwikkelen nu als zelfstandige organisaties deel gaan uitmaken van het Haagse Kunstenplan. Kalpana en Meyer-Chaffaud hebben hun eigen plek verworven en daar zijn wij trots op. Zij zullen zelfstandig deel gaan uitmaken van het stedelijke netwerk van samenwerkingspartners en verbonden blijven aan ons landelijke- en internationale netwerk.

Het college constateert dat de opbouw van een cultureel divers publiek een kwestie van een lange adem is. Het doet ons goed dat het college erkent dat Korzo, net als het Dans- en Muziekcentrum, hier een voortrekkersrol in speelt. Wij blijven graag in gesprek met gemeente, collega-instellingen en het (potentiele) publiek om de komende periode een slag te maken en te zorgen dat een zo breed en divers mogelijk Haags publiek wordt bediend. Daar is nog veel winst te behalen. Binnen de educatieve projecten van Jong Korzo zien wij dat de deelnemers en het jongerenpubliek een mooie afspiegeling van de Haagse bevolking vormen, daar liggen volop kansen.

De oproep van het college om effectief bij te dragen aan de uitstraling van Den Haag als internationale cultuurstad sluit naadloos aan op ons beleid. Met dans, muziek en circus als language-no-problem disciplines geniet Korzo veel belangstelling van de internationale gemeenschap. De samenwerking met onze internationale coproductiepartners draagt daar ook stevig aan bij. Wel

constateren wij dat het landelijke beleid ten aanzien van internationaal cultuurbeleid niet altijd in overeenstemming is met wat wij kansrijk achten. Ook hierover gaan we graag in gesprek.

We zijn blij met de constatering van het college dat de Haagse dansketen volledig en uniek is en dat deze in stand gehouden moet worden.

In de afgelopen periode is er veel en succesvol samengewerkt tussen dansinstellingen in de stad. De financiële krapte en daarmee samenhangende onzekerheid die als gevolg van de landelijke bezuinigingen parten speelde was daarin een lastige factor. Waardoor bijvoorbeeld Den Haag danst! niet de aandacht heeft gekregen die nodig was. Hoewel misschien niet concreet en duidelijk beschreven is er wel degelijk sprake van een intensieve samenwerking met name Holland Dance en het Nederlands Dans Theater. De commissie ziet kansen om de dans in Den Haag via samenwerking naar een nog hoger artistiek niveau te brengen. Wij zien hierin een mooie uitdaging en zullen ons daar in de komende periode op toeleppen.

De commissie Weeda heeft naar aanleiding van het ingediende plan een aantal opmerkingen geplaatst ten aanzien de artistiek-inhoudelijke uitwerking en een aantal vragen over de begroting en bezoekcijfers. Hieronder een reactie op een aantal vragen en opmerkingen van de adviescommissie, die ons inziens een verkeerd beeld schetsen van de situatie.

Uitbreiding van PR / marketing in relatie tot € 10.000 aan sponsoring

In de aanvraag wordt gesproken van uitbreiding van de staf met een medewerker PR en relatiebeheer, die volgens Korzo een bijdrage kan leveren aan het werven van fondsen en sponsoren. De commissie vraagt zich af hoe zich dit verhoudt tot een sponsorinkomstentarget van € 10.000,- en een afname van inkomsten uit private fondsen.

De activiteiten van Korzo worden gefinancierd door de gemeente Den Haag, het Fonds Podiumkunsten en een groot aantal private fondsen die steeds weer bereid zijn op ad hoc basis een bijdrage te leveren..

Met een vaste bezetting van 2 personen (1,9 fte) staat de marketingafdeling van Korzo onder hoge druk. Er is weinig ruimte voor andere zaken dan publiekscommunicatie.

Vanaf 2017 wil Korzo meer inzetten op **sponsoring én fondsenwerving** als onderdeel van de marketingstrategie.

De inkomsten uit sponsoring zijn tot op heden nihil. In tegenstelling tot fondsenwerving is bij sponsoring de commerciële waarde voor de financier van groot belang. Bij het tot stand brengen van een sponsordeal spelen naamsbekendheid en bereik een belangrijke rol.

Een toename van nihil naar € 10.000 is misschien bescheiden maar gezien het product ons inziens realistisch te noemen. Een te hoge target zou tot problemen kunnen leiden wanneer deze niet behaald wordt.

Daarnaast is er voldoende capaciteit nodig om de **fondsenwerving** op peil te houden. De ad hoc financiering van (onderdelen van) de festivals en producties is een arbeidsintensieve aangelegenheid.

Bovendien is het zaak steeds nieuwe financieringsbronnen aan te boren omdat veel fondsen het beleid voeren dat zij terugkerende activiteiten, zoals een jaarlijks festival, niet blijvend ondersteunen maar na een paar jaar ruimte maken voor nieuwe aanvragers.

Over de afname van inkomsten uit fondsenwerving het volgende :

Korzo heeft een gemiddeld bedrag aan inkomsten uit private fondsen van **€ 207.500** per jaar begroot voor de periode 2017 – 2020.

De inkomsten uit private middelen bedroegen in 2014 **€ 329.308, als gevolg van een aantal éénmalige of tijdelijke bijdragen uit private middelen**, te weten:

1. Fonds 1818 structureel voor vier jaar (-100.000)

In de periode 2013 – 2016 ontvangt Korzo (bij hoge uitzondering) een structurele bijdrage van Fonds 1818 van € 100.000 per jaar. Deze bijdrage was éénmalig (voor vier jaar) toegezegd om de bezuinigingen het hoofd te kunnen bieden. Omdat structurele financiering van kunstinstituten niet tot de doelstellingen van Fonds1818 behoort zal deze bijdragen vanaf 2017 vervallen. Wel kan Korzo vanaf 2017 op ad hoc basis voor projecten die binnen de doelstellingen van Fonds 1818 vallen nog subsidies aanvragen.

2. Bijdrage CaDance van Fonds 1818 (-37.500)

De bijdrage van € 75.000 voor het Cadance festival 2015 is besteedt aan de voorbereidingen van het festival en opgenomen en in de jaarcijfers van 2014. In de begroting 2017 – 2020 is steeds het gemiddelde per jaar aan inkomsten opgenomen, dus € 37.500 per jaar.

3. Eénmalig project jubileum BNG (-33.000)

In 2014 ontving Korzo éénmalig een extra bedrag van € 33.000 ten behoeve van een voorstelling die in het kader van het jubileum van de BNG Bank en het Cultuurfonds van de BNG bank werd geproduceerd door Korzo. Dit project was éénmalig (daarnaast ontvangt Korzo een structurele bijdrage van het Cultuurfonds van de BNG Bank) en maakt voor de komende jaren geen onderdeel uit van de begroting.

4. Kylian Festival (-20.000)

In 2014 organiseerde Korzo éénmalig het Kylianfestival waarvoor een bedrag van € 20.000 aan private middelen werd gegenereerd.

5. Haagse Bluf (-20.000)

In de jaren 2013, 2014 en 2015 ontving Korzo een driejarige bijdrage uit het Haagse Bluf Fonds (Cultuurfonds op naam van het Prins Bernhard Cultuurfonds) van € 20.000 per jaar. Deze bijdrage is voor drie jaar en maakt dus geen onderdeel meer uit van de begroting 2017 – 2020

De hoge inkomsten uit private middelen van 2014 ad € 329.308, verminderd met bovengenoemde éénmalige bedragen van samen € 210.500 is **€ 118.808**.

De ambitie om vanaf 2017 in elk geval **€ 207.500,-** aan private middelen te genereren is in dat licht een toename ten opzichte van de huidige periode. Een veel hogere target zou niet realistisch zijn en zou tot een begrotingstekort kunnen leiden wanneer deze niet behaald wordt.

Activiteitenlasten voor programmeurs

Verder worden de activiteitenlasten voor programmeurs bijna verdrievoudigd, aldus de commissie.

Het programmeursteam van Korzo bestaat uit:

- een programmeur dans, tevens artistiek directeur
- een programmeur circus en theater tevens hoofd projectbureau
- een programmeur nieuwe muziek (0,42 fte)
- een programmeur internationale muziek

De programmeur internationale muziek werkte in 2014 als zzp-er en zal in 2017 in loondienst zijn als gevolg van de afschaffing van de VAR en invoering van de wet deregulering beoordeling arbeidsrelatie (Wet DBA).

In 2014 zijn alleen de salariskosten van de programmeur nieuwe muziek meegenomen (0,42 fte) als programmeurskosten **€ 24.581**.

In de begroting van 2017 – 2020 zijn alle programmeurskosten opgevoerd:

het salaris programmeur nieuwe muziek: **€ 26.100**

het salaris programmeur internationale muziek **€ 19.500**

het programmeursdeel van het salaris van de programmeur theater en circus **€ 15.000,-**

Samen **€ 60.600**

Er is geen sprake van hogere kosten, alleen verschuiving binnen de begrotingsopbouw, waardoor de kosten van de programmering van het Korzo theater beter inzichtelijk worden.

Uitleg waarom post uitvoerende dansers / musici / uitkoop daalt

De commissie vraagt zich af waarom de post uitvoerende dansers / musici / uitkoop juist daalt en hoe zich dat verhoudt ten opzichte van een toename van internationale programmering.

De lagere kosten voor uitvoerend dansers / musici en uitkoop ten opzichte van 2014 hebben te maken met een aantal **extra ad hoc projecten die in 2014 hebben plaatsgevonden** en die daarbij behoren kosten (en ad hoc inkomsten) hebben meegebracht. **Het betreft hier voornamelijk productieactiviteiten, geen reguliere programmering.**

Het totaal aantal verwachte activiteiten in Korzo zal toenemen (maar fluctueert ook behoorlijk, soms wordt er de keuze gemaakt voor veel kleinschalige activiteiten soms voor wat minder maar juist grootschaliger activiteiten).

Het aantal internationale activiteiten zal naar verwachting toenemen als gevolg van het groeiende internationale netwerk en de grote belangstelling van artiesten uit het buitenland om in Korzo te werken. **De programmeringsbudgetten blijven gelijk ten opzichte van 2014.**

Bezoekcijfers

Wat betreft de bezoekcijfers is het de commissie onduidelijk hoe Korzo in haar samenvatting tot een totaal van 82.000 bezoekers komt. Het kwantitatieve programmeringsoverzicht geeft een andere optelsom.

In de samenvatting bij de aanvraag staat inderdaad een fout. De geleverde bezoekcijfers in het schema koppen wel.

De geraamde bezoekcijfers voor de jaren 2017 – 2020 zijn gebaseerd op de ervaringscijfers en de te verwachte groei op basis van de groei van de afgelopen jaren.

De cijfers zijn lastig tegen elkaar af te zetten. De bezoekcijfers zijn opgebouwd uit:

- bezoekers van het Korzo theater
- bezoekers van de Korzo producties (op tournee in andere theaters)

daarin zit overlap, namelijk de bezoekers van Korzo productie in eigen theater.

Ook zijn er bezoekers van het CaDance festival buiten het Korzothater.

De bezoekers van het festival op locaties buiten Korzo maken geen deel uit van de bezoekers van het theater, noch van de bezoekers van eigen producties, maar wel van het totaal.

Hieronder de ramingen zoals opgenomen in het formulier. Deze zijn correct.

	2017	2018	2019	2020
verhuur	7.000	7.200	7.400	7.500
bezoekers Korzo theater	32.000	32.500	32.500	33.000
India Dans Festival	3.000	3.100	3.150	3.200
CaDance Festival	14.000	nvt	15.000	nvt
eigen producties in Korzo	10.000	7.500	10.000	7.500
producties buiten Korzo in DH	5.000	3.000	5.000	3.000
In Nederland	15.000	15.500	16.000	16.500
In het buitenland	15.000	16.000	17.000	18.000
educatie buitenschool / participatie	3.000	3.000	3.500	3.500
educatie binnenscholen	2.400	2.400	2.600	2.600

Ik hoop u met deze zienswijze van voldoende verhelderende informatie te voorzien.

Hartelijke groet,

Aukje Bolle
Zakelijk directeur Korzo

College Burgemeester en Wethouders
t.a.v. wethouder Cultuur, dhr. Joris Wijsmuller
mail: kunstenplan@denhaag.nl

Den Haag, dinsdag 19 juli 2016

Betreft: Zienswijze advies en conceptbesluit Laaktheater 2017 – 2020

Geachte heer Wijsmuller, beste Joris,

Wij zijn een theater voor de wijk en voor de bewoners. En dat is de manier waarop we gewerkt hebben en willen blijven werken. Met verdieping, kwaliteit en duurzaamheid als drijvende kracht. Dit vormt de basis van onze meerjarenvisie 2017-2020.

De adviescommissie erkent de keuze van Laaktheater voor kwaliteit. ‘De missie van het Laaktheater is om met kunst en cultuur de kwaliteit van het leven te vergroten. Door kwaliteit te bieden, kwaliteit in Laak los te maken en kwaliteit binnen te brengen van buiten Laak. Het centraal stellen van artistieke kwaliteit juicht de Commissie toe.’

Door een financiële impuls van Fonds1818 voor extra mesures en extra incidentele gelden van de gemeente Den Haag voor programma hebben we de afgelopen twee jaar een krachtige vooruitgang kunnen maken en zijn we gaan werken vanuit de al langer gewenste verdieping, kwaliteit en duurzaamheid.

Dit heeft geleid tot geweldige resultaten die erkend worden door bewoners en door de adviescommissie. Een paar voorbeelden uit het positieve advies:

- er spreekt een enorme passie uit met veel betrokkenheid bij en ambities met het stadsdeel; het bereik van de bewoners in de wijk is goed, evenals de bezoekersaantallen;
- de Commissie vindt de wijze van programmeren voorbeeld stellend; het theater zoekt naar wat de bewoners bezighoudt. De vertaling hiervan in programma's wordt vanuit een artistieke ambitie gedaan;
- de cultuureducatiepoot (is) sterk; het aantal met educatie bereikte kinderen is verdubbeld;
- de omzet is verdubbeld;
- het prijsbeleid is sterk;
- het plan getuigt van goed cultureel ondernemerschap en de financieringsmix is overtuigend; de Commissie heeft waardering voor de bedrijfsvoering van de organisatie; goed werkgeverschap.

Dit is voor een groot deel te danken aan de toename in mesures en programma.

De voorlopig toegezegde structurele bijdrage is hoger dan wij nu ontvangen. Daar zijn wij blij mee, omdat dit verankering betekent van de kwaliteit. Het advies is echter lager dan gevraagd en ook lager dan de optelsom van de structurele en incidentele bijdragen in peiljaar 2015.

Het is daarmee voor ons onmogelijk om het huidige niveau te handhaven. Hard knokken voor projectbijdragen van derden maakt vast onderdeel uit van onze werkwijze. Maar met de huidige toegezegde bijdrage worden wij ook voor de basis opnieuw afhankelijk van projectbijdragen en dit brengt onze zorgvuldig opgebouwde duurzaamheid in gevaar.

We hebben een werkwijze ontwikkeld met en voor de wijk; een methode van werken die zo goed aansluit bij de vragen en onderwerpen van de huidige tijd. Deze methode is ontwikkeld en uitgevoerd door een fantastisch en goed samenwerkend team dat voor haar taak geschapen lijkt. Onze kennis, ervaring, het netwerk en het contact met wijkbewoners en partners zijn bepalend voor de voor ons en de wijk zo belangrijke kwaliteit, duurzaamheid en verdieping. Het opbouwen hiervan kost veel tijd en mankracht. En dat begint zich juist nu terug te verdienen.

Met de voorlopig toegezegde bijdrage zijn wij niet in staat om het huidige team te behouden. We raken kwijt wat opgebouwd en in ontwikkeling is. Wij - en wij niet alleen - betreuren het als we een stap terug zouden moeten doen op de ingeslagen weg. Een weg die juist ook door de bewoners en de adviescommissie zo erkend wordt.

De voorlopig toegezegde verhoging (nu gelabeld voor programma & personeel) komt vrijwel overeen met de extra programmagelden uit 2015. Om het huidige team structureel te kunnen behouden zou een bijdrage zoals ontvangen van Fonds1818 à 54.000 euro extra nodig zijn. Wij vragen u hierbij dan ook om te bezien of een verhoging van de voorlopig toegezegde bijdrage mogelijk is.

Met een hartelijke groet,
namens het bestuur en medewerkers,

Ricky Middendorp
directeur a.i.

Binckhorstlaan 36
2516 BE Den Haag
Telefoon: +31 (0)618086012
E-mail: info@lonnekevanleth.nl
Web: www.lonnekevanleth.nl

Aan: Gemeente Den Haag
Het college van Burgemeester en wethouders
t.a.v. de heer W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Betreft: Zienswijze concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Den Haag, 15 juli 2016

Geachte burgemeester en wethouders,

Hierbij ontvangt u onze zienswijze op het advies en uw besluit over de stichting Ballet van Leth in uw concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. In het advies wordt Van Leth gewaardeerd om haar:

- toegankelijke dansactiviteiten
- schoolvoorstellingen voor primair en voortgezet onderwijs
- cultureel ondernemerschap
- sociaal-maatschappelijke doelstellingen en
- cultuurparticipatie binnen de grote locatievoorstellingen met professionele en amateurdansers.

De adviescommissie is van mening dat de impact en output van Van Leth binnen de Haagse danssector relevant is. De commissie ziet mogelijkheden voor verbetering van de zichtbaarheid en verankering van de activiteiten van Van Leth in de stad. Dit onderschrijven wij.

Hoger aangevraagd subsidiebedrag

In het jaar 2014 heeft Van Leth naast de €62.000 subsidie van de gemeente Den Haag €501.000 aan andere inkomsten uit fondsenwerving en kaartverkoop weten te realiseren. Dit is bewonderenswaardig, maar de fondsenwerving drukt zwaar op de kleine organisatie.

Een meer solide structurele basis stelt Van Leth in de gelegenheid om zich te focussen op haar verdere artistieke ontwikkeling. Een structureel (te) lage subsidie heeft als consequenties dat:

- zij haar aandacht moet verdelen over artistieke, zakelijke en publicitaire zaken,
- zij veel tijd/ energie moet besteden aan het aanvragen van aanvullende subsidies en
- dat haar organisatie onder permanente druk staat als gevolg van financiële schommelingen.

Een solide financiële basis is dus hard nodig om de organisatie verder te professionaliseren, artistiek-inhoudelijk te laten doorgroeien, de zichtbaarheid in Den Haag te kunnen vergroten en grote publieksaantallen te bereiken in Den Haag. De financiële basis in de huidige beleidsperiode bedraagt €62.000, omgerekend is dat ongeveer €5.000 per maand. Met het huidige subsidiebedrag kan Lonneke van Leth niet focussen op het vergroten van het publieksbereik en de zichtbaarheid, terwijl de gemeente en twee adviescommissies op rij aangeven dat deze focus van belang is.

Cultuureducatie uitstekend maar moet in Den Haag

Van Leth maakt voorstellingen die goed aansluiten bij het onderwijs. Dit is vooral buiten Den Haag al bekend. Al vele jaren brengt zij succesvol aanbod voor het primair en voortgezet onderwijs op scholen door heel Nederland. In 2015 werden hiermee ruim 8.000 leerlingen bereikt.

De adviescommissie had graag gezien dat ook in Den Haag de educatieactiviteiten al van de grond waren gekomen. Wij delen deze wens. In de eerste twee jaren van het bestaan van Cultuurschakel is echter uitsluitend met een klein aantal partijen gewerkt aan de ontwikkeling van leerlijnen en het systeem Cultuureducatie op zijn Haags. Van Leth werd hiervan uitgesloten. Scholen in Den Haag hadden buiten het schoolvoorstellingensysteem om gewoonweg geen extra tijd en budget beschikbaar voor de voorstellingen en educatieactiviteiten van Van Leth. Binnen de huidige subsidie is geen ruimte voor een educatiemedewerker om hier extra op in te zetten. Van Leth kreeg hierdoor geen toegang tot het Haagse onderwijs.

Het afgelopen jaar is als investering om niet extra ingezet op cultuureducatie. En dit werpt meteen vruchten af. De schoolvoorstellingen van Van Leth zijn in de nieuwe opzet van Cultuureducatie op zijn Haags opgenomen. In het schooljaar 2016-2017 zijn de voorstellingen van Van Leth door 22 Haagse basisscholen geboekt. Een positief teken aan de wand dat het Haagse onderwijs grote interesse heeft in haar voorstellingen. En we weten zeker dat de nieuwe maatschappijkritische voorstelling Een Romeo & Julia, die in het najaar al 32 keer geprogrammeerd is, waarvan 15 keer in Den Haag, veel teweeg zal brengen in het Haagse voortgezet onderwijs. Met de gevraagde verhoging van de structurele subsidie kan Lonneke van Leth ieder jaar een nieuwe schoolvoorstelling maken en kan het contact met scholen en Cultuurschakel worden voortgezet. Daarmee versterken we ook het Haagse makersklimaat.

Heroverweging

De adviescommissie adviseert de structurele subsidie aan Lonneke van Leth te verhogen met een bedrag van €40.000 indien het financiële kader van de gemeente ruimer wordt. Hoewel een nog hoger subsidiebedrag is aangevraagd, is deze extra bijdrage een belangrijke stap om de komende jaren hard te werken aan grotere lokale zichtbaarheid, publieksgroei en de core business van Van Leth. Wij vragen daarom de door de adviescommissie geopperde extra financiële middelen toe te kennen.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter
Louise Engering-Aarts

Penningmeester
Aat Seger

College van Burgemeester & Wethouders
T.a.v. de heer W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

21 juli 2017
Betreft: zienswijze Kunstenplan 2017-2020

Geacht College,

Hiermee wenst het bestuur van de Stichting Oud Loosduinen haar zienswijze in te brengen op het door uw College genomen Besluit van 25 juni 2016 inzake bovengenoemd Kunstenplan.

Als uitgangspunt zien wij het uitgebrachte advies van de Advies-Commissie aan wethouder de heer J. Wijsmuller.

Het advies voor ons museum wordt verwoord op pag. 155 en luidt: "De Commissie adviseert de Gemeente te onderzoeken of de subsidie via het stadsdeel Loosduinen toegekend kan worden". Ook adviseert zij de Gemeente een alternatief te onderzoeken, waarbij het Loosduins Museum met een geormerkt bedrag wordt ondergebracht bij het Haags Historisch Museum en beveelt aan dit het museum te laten financieren via de stadsdeeldirecteur.

Dit advies werd, voor wat betreft de subsidie aanbeveling, overgenomen door de wethouder zodat de jaarlijkse subsidie aan onze Stichting zal plaatsvinden via het stadsdeel Loosduinen door overheveling van het vastgestelde subsidiebedrag.

Op zich kunnen wij meegaan met deze beslissing, zeker nadat tijdens de werkvergadering begin juni van de raadscommissie Samenleving, op een expliciete vraag van de fractievoorzitter, de heer Bos van de HSP, een antwoord door de heer Weeda werd gegeven ter verheldering van hun advies.

Blijft over **onze vraag over de verdere voortgang.**

M.a.w. in de aankomende vier jaren zal alles op deze wijze worden uitgewerkt maar,..... hoe wordt in een volgende beleidsplan-sessie De Stichting/het museum bij het Cultuurbeleid betrokken?

Wij willen graag akkoord gaan met de plannen die worden gerealiseerd voor de jaren 2017-2020, maar hebben zorgen over de positionering van onze Stichting na dit vierjarenplan.

Graag wensen wij goede, heldere afspraken te maken over de voortgang van genoemd proces.

Er is getracht hierover met diverse functionarissen te overleggen maar doordat dit alles in de vakantietijd moet plaatsvinden is er, door vakanties, nog weinig tijd voor overleg geweest. Gezien de termijn van indienen zienswijze is het onmogelijk om nu met de gevonden oplossing geheel tevreden te zijn.

Samengevat:

- * Deelt u, wethouder, onze zorg over de voortgang?
- * Wilt u toezeggen dat de structuur van deze afwijkende vorm van financiering, wordt verduidelijkt door hierover met betreffende partijen afspraken te maken en vast te leggen?

Met vriendelijke groet,

Mevrouw C.J. Hoekstra-van Vuurde
Namens de Stichting Oud Loosduinen

Aan: College van burgemeester en wethouders

Stichting Masterclass Jong Talent

Den Haag

Datum 22 juli 2016

Onderwerp

Reactie concept Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur

Geachte college,

Naar aanleiding van uw besluit zijn wij, als docent en cultureel bestuurder, bijzonder enthousiast hoe Den Haag investeert in Cultuur.

Op verzoek van verschillende basisscholen in achterstandswijken in Den Haag en verschillende schoolbesturen, werken wij als stichting de afgelopen jaren intensief samen met de gemeente Den Haag (onderwijsbeleid, Simone ten Hag, Ingrid van Engelshoven) om verdiepend cultuuronderwijs naar een hoger plan te brengen. Het betreft hierbij onder meer RKBS de Regenboog (directie Annemieke Turfboer) en OBS de Voorsprong (directie Michiel Strengers) en de besturen Stichting Lucas Onderwijs, Bente Hal en Stichting Haagse Scholen, Marianne Wolters, Gijs-Jan Bornebroek.

Onze missie is om door middel van masterclassprogramma's een blijvende impuls te geven aan cultuur & techniek in de Haagse infrastructuur van onderwijs (basisscholen, VO scholen en beroepsopleidingen), culturele instellingen en lokaal bedrijfsleven. Hierbij werken wij eveneens samen met de Cultuurschakel (Nelleke Douw).

Onze randvoorwaarde is dat wij meetbare en blijvende opbrengsten realiseren voor onze betrokken partners en de gemeente Den Haag. De genoemde scholen en besturen zien ons als een verrijkende schakel in de achterstandswijken als het gaat om talentontwikkeling en cultuureducatie.

Vanuit de gemeente Den Haag ziet Onderwijsbeleid (Simone ten Hag) graag dat wij samenwerken met Cultuurbeleid. Hiervoor hebben ook gesproken met o.a. Thimo de Nijs (beleid). Hij adviseerde ons eerder dit jaar een kunstenplan in te dienen, als een mogelijk vertrekpunt voor een samenwerking tussen Onderwijsbeleid, Cultuurbeleid en onze stichting.

Op dit moment maken wij nog geen onderdeel uit van het meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur. Dit neemt niet weg dat wij onze missie blijven verwezenlijken.

Ieder kwartaal hebben wij een klankbordgroep bijeenkomst bestaande uit leden van o.a. de gemeente, culturele instellingen en onderwijsbestuurders. Wij bespreken en delen dan onze opbrengsten op het gebied van Cultuur en Techniek in Den Haag. U bent van harte uitgenodigd.

Met vriendelijke groet,

Ruben van Merweland & Jacob-Jan van der Marel

20 juli 2016

MUSEON

070-3381386

070-3381339

mcvdsman@museon.nl

DIR/MJ/2016/97

algemeen

t (070) 338 13 38

bezoek

Stadhouderslaan 37

2517 HV Den Haag

post

postbus 30313

2500 GH Den Haag

info

www.museon.nl

Aan het College van B&W van de Gemeente Den Haag
p/a Dienst OCW/Cultuurbeleid
t.a.v. de heer W. Poort
Postubs 12652
2500 DP Den Haag

Geacht College,

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om te reageren op het Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Het Museon is blij met het besluit van het College van B&W om het advies van de Adviescommissie Weeda voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017-2020 over te nemen en ons voor vier jaar een subsidie van € 4.322.809 toe te kennen. We zijn verheugd over uw vertrouwen in de nieuwe koers die het Museon heeft ingezet en danken u hiervoor.

De adviescommissie heeft echter ook om verruiming van het financiële kader voor het Meerjarenbeleidsplan gevraagd van € 1,7 mln voor het hele culturele veld. Binnen dat bedrag zou € 250.000 bestemd zijn voor herinrichting van het entreegebied en een jaarlijkse bijdrage van € 75.000 zou worden aangewend voor de vernieuwing van les-expositiezuilen (themazalen) van het Museon.

Op pagina 26 van *Ruimte voor de spelende mens* staat dat het college geen mogelijkheden ziet om deze verruiming van het budget te honoreren. We missen hierbij een opgaaf van redenen. In de krant lezen we dat de Gemeente Den Haag er financieel goed voorstaat.

Dit besluit is voor het Museon extra zuur omdat de Adviescommissie Hirsch Ballin in 2012 adviseerde om het Museon – naast een subsidiekorting van € 1 mln per jaar (20% van ons budget) – een eenmalig bedrag van € 1 mln voor de herinrichting toe te kennen. Dit laatste bedrag is het Museon, ondanks aandringen van onze kant, niet verstrekt. Voor de herinrichting van het middengebied van de eerste etage (1200 m2) die op 15 oktober a.s. open gaat, hebben we zelf de benodigde € 1,5 mln bij elkaar gebracht door ingrijpende besparingen te doen en op de krappe markt van sponsors en fondsen financiering te vinden. Daar zijn we bijzonder trots op, maar daarmee is de kans op externe financiering wel verder verkleind.

Om de museumentree te kunnen verbeteren en verouderde themazalen te kunnen vervangen hebben we meer geld nodig dan het door de adviescommissie voorgestelde extra budget. De paar potentiële fondsen en sponsors die nog op onze lijst staan moeten de rest aanvullen. Zonder extra gemeentelijke bijdrage, die kan worden ingezet om bedragen te 'matchen', is dit vrijwel uitgesloten. Het Museon wil attractief blijven voor gezinnen en scholen en daarom is vernieuwing hard nodig. Hopelijk neemt u uw besluit in heroverweging en zoekt u toch nog naar extra middelen om het financiële kader voor de culturele instellingen te verruimen.

Met vriendelijke groeten,

Marie Christine van der Sman
directeur Museon

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Den Haag

kunstenplan@denhaag.nl

Betreft: zienswijze op het concept-Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Scheveningen, 21 juli 2016.

Geacht college,

Bestuur en directie van Muzee Scheveningen hebben met gemengde gevoelens kennisgenomen van het concept-Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 *Ruimte voor de spelende mens*.

Eenzijds zijn wij verheugd over het positieve oordeel van u en van de adviescommissie Weeda over de museale functie van Muzee Scheveningen en de in het vooruitzicht gestelde continuering van de gemeentelijke subsidie met het peilbedrag van 2015.

Anderzijds vinden wij het teleurstellend, dat u inhoudelijk niet bent ingegaan op het – ook in de inleiding van het advies genoemde – verzoek van Muzee Scheveningen om uitbreiding met één formatieplaats teneinde de museale functie goed te kunnen voortzetten. Dat verzoek is ingegeven door de constatering, dat de formatie van Muzee Scheveningen door de versnelde afbouw van gesubsidieerde werkplekken in enkele jaren tijds is verminderd van 9 fte in 2010 tot 6 fte in 2015, waardoor thans sprake is van structurele onderbezetting. Niet alle taken kunnen door vrijwilligers worden uitgevoerd. De laatste jaren is dan ook sprake geweest van overbelasting van de zittende medewerkers, wat zich in twee gevallen door een constant te hoge werkdruk uitte in burn-outverschijnselen en langdurig ziekteverzuim. Daar komt nog bij, dat de laatste WIW-medewerker in 2017 met pensioen gaat, waardoor de formatie verder zal terugvallen naar 5 fte.

Met een formatie van 5 fte is het vrijwel onmogelijk een museum te exploiteren, dat moet voldoen aan de kwaliteitseisen die zijn verbonden aan de status van Geregistreerd Museum. Muzee Scheveningen is al jaren in staat gebleken om voor meer dan 50% van de exploitatie aan eigen inkomsten te genereren. Het is niet realistisch de komende beleidsperiode een nog hoger percentage aan eigen inkomsten of nog verdere interne bezuinigingen op taakonderdelen te verwachten. Vandaar dat wij een dringend beroep op u doen om de subsidie conform onze aanvraag te verhogen met een bedrag van € 50.000 voor de aanstelling van een beheerder van de cultuurhistorische collectie.

Bij het uitblijven van aanvullende middelen zullen ingrijpende keuzes moeten worden gemaakt met betrekking tot de invulling van onze museale taak.

Ook voor het uitvoeren van de cultuurankertaak zou Muzee Scheveningen in de komende beleidsperiode graag op het personele vlak goed worden toegerust. Sinds 2013 heeft Muzee Scheveningen de cultuurankerfunctie naar beste vermogen uitgevoerd, zonder dat daarvoor personele middelen beschikbaar waren. Als cultuuranker is Muzee Scheveningen volgens de adviescommissie een bindend element in de wijk. Tegelijkertijd constateert u dat deze taak een forse belasting vormt voor het beschikbare personeel. Wij verwijzen in dit verband ook naar de reactie van de gezamenlijke cultuurankers d.d. 8 juli jl., waarin zij u verzoeken om de cultuurankers voor haar taken toe te rusten met voldoende middelen voor personele inzet en samenwerking. Tevens is verzocht de kleine cultuurankers – zoals Muzee Scheveningen – ruimte te geven om beperkt personele inzet te betalen uit de geadviseerde subsidies.

Muzee Scheveningen is, mede dankzij de grote inzet van vrijwilligers, momenteel op operationeel vlak voldoende toegerust voor het uitvoeren van de cultuurankertaak. Er is echter dringend behoefte aan een programmeur annex projectleider wijkcultuur, die in overleg met het stadsdeelkantoor Scheveningen, CultuurSchakel en YMCA Scheveningen sturing kan geven aan een meer vraaggerichte wijze van programmeren en talentontwikkeling. Dit sluit aan op het advies van de adviescommissie om voor de cultuurankerfunctie in een aanvullend plan een meer uitgewerkte ambitie naar voren te laten komen. Bij Muzee Scheveningen ontbreekt daarvoor de capaciteit en de expertise. Wij doen daarom een dringend beroep op u om de aanstelling van een projectleider wijkcultuur mogelijk te maken voor 16 uur per week, van medio augustus tot medio mei. Voor zover er geen extra middelen voor personele inzet bij de cultuurankers beschikbaar komen, verzoeken wij u om uit het voor Muzee Scheveningen gereserveerde budget van € 66.057 voor de cultuurankerfunctie een groter deel te mogen besteden aan overhead- en salariskosten. Om de aanstelling van een projectleider wijkcultuur mogelijk te maken zou het huidige overheadbedrag van € 10.000 dienen te worden verhoogd naar € 25.000. Wij zijn inmiddels in overleg met het stadsdeelkantoor Scheveningen om te bezien of een deel van het programmeerbudget dat jaarlijks wordt aangewend tot ondersteuning van de amateurkunst en het Historisch Festival Scheveningen door het stadsdeel kan worden overgenomen.

Uit het bovenstaande blijkt, dat Muzee Scheveningen ook in de komende beleidsperiode graag de functie van cultuuranker voor het stadsdeel Scheveningen wil vervullen. Deze taak past goed bij het museum. Wij willen dan ook graag ingaan op het verzoek van de adviescommissie om een aanvullend plan van aanpak met een meer uitgewerkte ambitie te maken. De aanstelling van een parttime projectleider wijkcultuur uit het thans beschikbare budget zou ons zeker in staat stellen die ambitie te realiseren.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van Muzee Scheveningen,

P.R. de Kievit
directeur.

SCHEDeldoekshaven 60 T +31 70 88 00 100
2511 EN - DEN HAAG

POSTBUS 333
2501 CH - DEN HAAG

INFO@NDT.NL
NDT.NL

N D
E A
D N
E S
R
L T
A H
N E
D A
S T
E
R

Gemeente Den Haag,
college van burgemeester en wethouders

Dienst OCW/Cultuurbeleid
ter attentie van de heer W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Ons kenmerk: 20160706_Reactie voorgenomen Collegebesluit Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur
(RIS294643)

Den Haag, 6 juli 2016

Geacht college,

In reactie op uw *Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020*
(RIS294643) bericht ik u als volgt.

NDT zal voor 1 oktober 2016, conform uw verzoek, een herzien plan met passende begroting en toelichting indienen, waarin ook het besluit van de minister over de rijkssubsidie voor 2017-2020 is verwerkt.

Ik maak echter ook nu reeds graag van de procedurele gelegenheid gebruik u mijn zienswijze op het *Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020* kenbaar te maken.

In de procedure van de adviescommissie was er gelegenheid op het eerste conceptadvies te reageren, opdat feitelijk onjuistheden gecorrigeerd konden worden en eventuele onduidelijkheden weggenomen. NDT heeft dat in een schriftelijke reactie op 12 april 2016 gedaan. Ondanks de inhoudelijke toelichting en verduidelijking heeft NDT's reactie tot geen enkele aanpassing in de tekst van het commissie-advies geleid en derhalve, naar ik aanneem, ook niet in het geadviseerde toe te kennen subsidiebedrag. Omdat mij dat bevreemdt en de adviestekst van de commissie de basis is voor uw besluit, stel ik er prijs op ook uw

NDT

BTW NR NL8049 28 733 B01
KVK DEN HAAG 411 50 184

IBAN NL66 ABNA 0886 284 007
BIC/SWIFT ABNANL2A

college NDT's reactie op het commissie-advies toe te sturen (bijlage: *Reactie op conceptadvies Kunstenplan 2017-2020*).

Extra bezorgd ben ik ten aanzien van het ogenschijnlijk niet toekennen van de additionele subsidie ter compensatie van de extra kosten tijdens periode van tijdelijke huisvesting en de bespeeling van het tijdelijke theater aan het Zuiderstrand (tot halverwege 2019), en de huurverhoging voor de onderhuur van het nieuw te bouwen OCC (vanaf halverwege 2019).

Graag ontvang ik een ontvangstbevestiging van dit schrijven.
Met dank en hartelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Dijkmeijer', with a horizontal line drawn underneath it.

J.C. Dijkmeijer
Algemeen Directeur

kunstenplan@denhaag.nl

Aan:
de voorzitter van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

12 april 2016

Betreft: Reactie op conceptadvies Kunstenplan 2017-2020

Geachte leden van de Adviescommissie Meerjarenbeleid Kunst en Cultuur 2017 – 2020 van de Gemeente Den Haag,

Onder dankzegging voor het toezenden van uw conceptadvies met betrekking tot de subsidieaanvraag van het Nederlands Danstheater, willen wij hierbij graag reageren op een aantal aspecten in uw conceptadvies.

Om te beginnen willen wij u hartelijk danken voor de lovende woorden met betrekking tot de kwaliteit en reputatie van het gezelschap, het talentontwikkelingsprogramma en de sociaal-maatschappelijke verankering van NDT in de stad Den Haag.

1) Intrinsieke artistieke motivatie – bijlage 1

Na overleg met uw secretaris nemen wij de vrijheid om wat nader in te gaan op de intrinsieke artistieke motivatie en onderbouwing, aangezien het geenszins de bedoeling is geweest om u deze te onthouden. Het vindt wellicht zijn oorzaak in het feit dat wij het Kunstenplan vooral als een strategisch document hebben beschouwd. In bijlage 1 vindt u een bondige onderbouwing van de artistieke keuzes die gemaakt zijn voor het Kunstenplan 2017 – 2020, inclusief een nadere motivatie voor de nieuwe projecten als het *Internationaal Concours voor Choreografisch talent*, *Shortcuts XL* en de internationale *Summer Intensive*, evenals een reflectie op het artistieke onderscheid tussen NDT 1 en NDT 2 dat in de huidige Kunstenplanperiode nader vorm heeft gekregen.

2) Toelichting op de begroting – bijlage 2

Wij bieden u onze excuses aan voor het ontbreken van een uitgebreide toelichting op de begroting, anders dan in de lopende tekst van de subsidieaanvraag. In bijlage 2 vindt u een zo volledige mogelijke toelichting.

Daarnaast willen wij graag kort ingaan op een paar aspecten van feitelijke aard.

3) Gratis schoolvoorstellingen

Afgezien van inhoudelijke bedenkingen die de commissie zou kunnen hebben tegen het gratis aanbieden van schoolvoorstellingen, kan men zich afvragen of de veronderstelling dat dit concurrentie bevorderend zou kunnen werken wel op juiste gronden gebaseerd is: doordat deze voorstellingen gratis zijn ontstaat meer financiële ruimte om andere (en meer) Haagse cultuurinstellingen te bezoeken. Dat NDT het op zich neemt om de fondsen te realiseren voor de gratis voorstellingen van NDT komt dus ten goede van het totale educatieve cultuuraanbod in de gemeente Den Haag. Het overleg met de Cultuurschakel bevindt zich in een verkennende fase, maar zal zeker uitgebreid gevoerd worden. Het plan is bevorderend bedoeld voor het educatieve cultuuraanbod in de gemeente Den Haag en zal als zodanig ook uitgewerkt worden.

4) Ambities m.b.t. extra publiek en zaalbezettingspercentages – bijlage 3

Wij lezen dat de commissie de indruk heeft dat er geen ambities zijn met betrekking tot extra publiek en ten aanzien van de zaalbezettingspercentages in Den Haag. Wij begrijpen dat de ingediende cijfers tot enige verwarring hebben geleid. In Bijlage 3 is een verduidelijkend overzicht opgenomen en lichten we de publiekscijfers en zaalbezettingspercentages in het Zuiderstrandtheater graag nader toe. We veronderstellen er de indruk van de commissie mee op te helderen, maar zijn indien gewenst ook graag bereid tot nog gedetailleerder toelichting.

Ook in de rest van Nederland geldt dat de groei in bezettingspercentages en dus publieksaantallen bij voorstellingen doorzet. Een nieuwe aanpak op basis van intensieve partnerships met een beperkter aantal strategisch gekozen theaters wordt op dit moment uitgerold. In elk van die theaters zullen per seizoen meer voorstellingen gedanst worden, waardoor het beter mogelijk wordt een relatie aan te gaan met het publiek. In de kunstenplanaanvraag rekent NDT met een stijging van 25% voor het gemiddelde zaalbezettingspercentage. Hoewel met deze aanpak wezenlijke waarde gecreëerd wordt voor NDT vertaalt zich dat niet in hogere inkomsten. Dat komt doordat NDT de theaters in het land bespeelt op basis van een uitkoopconstructie, waarbij het theater NDT een vaste fee betaalt, ongeacht de zaalbezetting.

5) Ambities m.b.t. bezoekers in het buitenland

U schrijft dat NDT een daling van de bezoekers in het buitenland ziet. Dat is niet ons inzicht. De werkelijke cijfers in 2014 laten zien dat bij 44 voorstellingen in het buitenland 43.946 bezoekers kwamen. Vanaf 2017 streeft NDT naar 71 voorstellingen met in totaal 53.353 bezoekers per jaar. De cijfers in de prognose voor 2015, die ook is opgenomen in de kunstenplanaanvraag, geven een vertekend beeld door te hoge inschatting van zaalcapaciteiten tijdens enkele tournees.

Bij buitenlandse bespelingen geldt hetzelfde als voor theaters in de rest van Nederland. Zaalcapaciteit en –bezetting van een speeltheater hebben geen effect op de hoogte van de uitkoopfee. Belangrijke vaststelling is wel dat NDT over het algemeen volledig is uitverkocht in elke zaal in het buitenland en dat de gemiddelde inkomsten voor een buitenlandse bespeling hoger liggen dan die in Nederland.

6) Flexibiliteit van de organisatie, inzet op alles wat om NDT heen gebeurt.

Om te kunnen acteren als dynamische organisatie die soepel inspeelt op interne en externe ontwikkelingen en kansen, voorwaarde voor bovengenoemde commerciële koers en doelstellingen, streeft NDT een stabiele, professionele en compacte organisatie na.

Wat dit inhoudt is dat er heel goed afgestemd wordt wat we doen en wat we kiezen om zo tot een optimale mix van voorstellingen en activiteiten te komen. NDT wil kunnen inspringen op haar omgeving die onderhevig is aan snelle veranderingen. Het is vooral veel kennisuitwisseling, een open mind-set, goed luisteren en snel kunnen handelen vanuit de missie en doelstellingen van de organisatie.

Het is per slot van rekening mensenwerk en dat betekent dat NDT investeert in haar mensen. Niet alleen artistiek maar juist ook in de ondersteunende teams zoals Company Management (Verkoop nationaal en Internationaal, planning dansers en choreografen) en de technische dienst. Het toenemende aantal projecten op de afdelingen Talentontwikkeling & Educatie en Marketing, Communicatie & Development, noodzakelijk binnen de strategische koers, behoeven ook investering.

In Nederland is NDT steeds effectiever in het bereiken van publiek in alle regio's. Dat stelt eisen aan de samenwerking met partners en de theaters in het land: NDT heeft hierin een initiërende en leidende rol.

Internationaal groeit de vraag en wordt deze vooral ook steeds meer divers. Een vast tourprogramma met dezelfde choreografieën is niet voldoende. Verschillende culturen en markten vragen steeds om een andere invulling.

Dat vraagt flexibiliteit en vooral alertheid van de gehele organisatie. Als hierboven beschreven zijn de uitkoopfees in het buitenland vrijwel altijd hoger dan in Nederland. Het kan bijgevolg verleidelijk zijn altijd ja te zeggen tegen vraag uit het buitenland, maar dat wil NDT niet doen omdat dan de doelen in Nederland en specifiek Den Haag in het gedrang kunnen komen. NDT wil veel 'zichtbaarder' zijn in Den Haag en realiseert dat door voorstellingen in de theaters en de activiteiten op het vlak van cultuureducatie en talentontwikkeling die NDT in de stad brengt, en de samenwerking met partners als KORZO, het Koninklijk Conservatorium, het Holland Dance Festival en de toekomstige partners in het OCC.

7) Onderbouwing extra aangevraagde structurele subsidiebedrag.

In de slotalinea van uw inleiding benoemt u het door NDT bij de Gemeente Den Haag aangevraagde subsidiebedrag van 2.675.320 euro. Wij wijzen u er graag op dat dit een gemiddeld bedrag is. In onze subsidieaanvraag fluctueert het subsidiebedrag per jaar van het Kunstenplan. Dat wordt veroorzaakt door de additionele subsidiebedragen, die NDT aanvraagt ter dekking van de extra kosten als gevolg van de tijdelijke huisvesting en bespeling van het Zuiderstrandtheater in 2017 en 2018, en de hogere huurlasten in het OCC in 2019 en 2020.

In de slotalinea van uw inleiding schrijft u ook "De verhoging van het subsidiebedrag acht NDT noodzakelijk om als stabiele, professionele en compacte organisatie soepel te kunnen inspelen op interne en externe ontwikkelingen en kansen". Dat is niet juist. 100.000 euro van de additioneel aangevraagde subsidie is bedoeld voor versterking van de personele organisatie. De bestaande

verplichtingen van de organisatie en de ambities voor het komende kunstenplan zijn groot en personele versterking is dringend nodig.

In het financiële overzicht in de aanvraag is dat bedrag opgenomen onder de noemer “Waarvan additioneel voor Talent & Creatie”.

De overige additioneel gevraagde subsidie van 300.000 euro is geormerkt voor specifieke projecten:

- 200.000 euro per jaar voor de investering in de nieuwe projecten gericht op de ontdekking en ontwikkeling van de talenten van dansers en choreografen. Met het in Nederland unieke *Internationale Concours voor Choreografisch talent* zet NDT dansstad Den Haag internationaal in de spotlight, en *Shortcuts XL* (ontwikkeld in samenwerking met Korzo) biedt jong choreografisch talent een professionele ervaring bij een groot gezelschap. Dit zal jaarlijks plaatsvinden in Den Haag.
- 100.000 euro jaarlijks voor de ontsluiting van het Haagse danserfgoed van NDT. De eerste presentatie vanuit het te ontsluiten erfgoed zal plaatsvinden in theaterseizoen 2019/2020, wanneer NDT haar intrek neemt in het nieuw te bouwen Onderwijs- en Cultuur Centrum en haar 60-jarig bestaan viert. Looppad is van 2017 tot en met 2020.

8) Onderbouwing uitbreiding afdeling Marketing, Communicatie & Development.

U spreekt in uw advies bewondering uit voor de gerealiseerde eigen inkomsten in het lopende kunstenplan 2013-2016. Hier ligt een lange termijnstrategie aan ten grondslag. Het is juist de samenhang van activiteiten ten aanzien van marketing en communicatie en sponsoring & fondsenwerving (development), naast de sterke artistiek inhoudelijke ontwikkelingen, die het succes bepalen. De succesvolle strategie van content marketing en CRM (relatie management), waarbij wordt ingezet op de betrokkenheid van het publiek, vertaalt zich in stijgende zaalbezettingspercentages in theaters in Nederland en steevast uitverkochte zalen op buitenlandse tournees, maar ook in stijgende inkomsten uit private donaties en relevantie binnen sponsorrelaties.

Tegen de nationale trend in werd in seizoen 2014-2015 in Den Haag een gemiddeld zaalbezettingspercentage van 85% gerealiseerd, terwijl dat in theaterseizoen 2011/2012 nog onder de 60% lag. In Amsterdam, waar ook het complete aanbod van programma's van NDT te zien is, was dat 96% (66% in 2011/2012). In de rest van Nederland groeide de zaalbezetting ook tot 64% gemiddeld (55% in 2011/2012). Het effect wordt ook zichtbaar in de groeiende aantallen volgers en fans in sociale media en via digitale marketingtoepassingen, waarbij interactiviteit en *story telling* uitgangspunten zijn. Hier verwijzen wij u naar het overzicht 'kwantitatieve gegevens over activiteiten 2017-2020' op pagina 22 van onze ingediende aanvraag.

NDT is, anders dan de commissie, vol vertrouwen ten aanzien van de doelen die het zichzelf stelt voor inkomsten uit sponsoring en fondsenwerving (development). In de afgelopen jaren werd een explosieve groei gerealiseerd van een kleine 400 duizend euro naar 1,2 miljoen euro per jaar. Een strategische aanpak is geformuleerd om die groei te bestendigen en verder uit te bouwen. Het is van belang dat de artistieke identiteit zorgvuldig bewaakt wordt bij het kiezen van partners. De aanpak onderscheidt vier doelgroepen:

- De Vrienden van NDT, een groep kleine private donateurs, die snel groeit en ook vanuit kaartverkoop perspectief belangrijk is;
- Grote private donateurs, voor wie NDT binnenkort het Fonds Nederlands Dans Theater lanceert;

- Institutionele (vermogens)fondsen, waar NDT in toenemende mate fondsen werft voor specifieke projecten;
- Corporate sponsors, waar NDT succesvol is met een vernieuwende aanpak van inhoudelijke sponsoring en dienstverlening.

De angst voor concurrentie met andere Haagse instellingen die de commissie in haar advies verwoordt, deelt NDT niet. Integendeel, NDT is een nationaal gezelschap met een sterke verankering in standplaats Den Haag, maar vooral ook een internationaal profiel. Dat is goed terug te zien in de bestaande sponsors. Met uitzondering van Aegon en Siemens is geen van hen een Haagse onderneming. Allen van hen kiezen juist voor een partnership met NDT omwille van het nationale en internationale profiel.

NDT's visie met betrekking tot cultureel ondernemerschap in het algemeen: wij streven al jaren (en vooralsnog met groter succes dan aanvankelijk voorzien) naar een hoger percentage eigen inkomsten versus de ontvangen subsidies, uiteraard met behoud van de onafhankelijke artistieke visie en doelstellingen, en binnen de door de Gemeente Den Haag gestelde kaders. Ondernemerschap, ook in de cultuur, vraagt om duidelijke keuzes en om investeringen. We geloven in onze keuzes en zijn ervan overtuigd dat die de investeringen rechtvaardigen waaraan wij een bijdrage van de Gemeente Den Haag vragen.

Tot slot, NDT deelt uw zorg ten aanzien van de samenwerking en gezamenlijke invulling van het nieuwe Onderwijs en Cultuur Centrum (OCC). De bouw en organisatie van het OCC is een buitengewoon groot en complex project. De vier organisaties die samen bewoners van het OCC zullen zijn, zijn gezamenlijk op zoek naar een goede inhoudelijke invulling van hun toekomstige samenwerking. Die invulling moet recht doen aan de eigen identiteit, doelstellingen en flexibiliteit van elk van de organisaties. Ook dat is complex en vergt tijd. NDT ziet dat proces de komende drie jaar met vertrouwen tegemoet.

Wij hopen met deze brief en de bijbehorende bijlagen u naar tevredenheid te hebben geïnformeerd en zien uit naar uw uiteindelijke advies aan de wethouder Cultuur van de Gemeente Den Haag.

Immer tot nadere toelichting bereid verblijven wij,
Met hoogachting en vriendelijke groet,

Janine Dijkmeijer
Algemeen directeur

Paul Lightfoot
Artistiek directeur

Bijlage 1

behorend bij punt 1) van de brief 'Reactie op conceptadvies Kunstenplan Den Haag'
d.d. 12 april 2016

Artistieke motivatie en onderbouwing

Algemeen

In het lopende kunstenplan 2013-2016 heeft de artistieke koers van NDT nieuwe impulsen en vorm gekregen met een artistiek directeur en team, die vanuit sterke verbondenheid met de geschiedenis en het DNA van NDT er in slagen scherpe keuzes te maken ten aanzien van creatieve diversiteit en constante uitdaging en experiment. Een nieuw profiel en uiterst positieve dynamiek zijn het gevolg, zowel binnen de organisatie, als vooral ook met het publiek en het Haagse en internationale dansveld.

NDT is als geen ander dansgezelschap ter wereld productief, creatief en divers. Gemiddeld liefst tien wereldpremières per seizoen, met een brede variëteit aan danstalen, -stijlen en esthetiek. De brede diversiteit en de kruisbestuiving van de makersmix vormen een rijke voedingsbodem voor de continue ontwikkeling van creativiteit binnen en rondom NDT.

Die mix bestaat ten eerste uit de internationale huischoreografen Crystal Pite, Marco Goecke en Sol León & Paul Lightfoot en wordt aangevuld met de sterk contrasterende en vernieuwende stemmen als Hofesh Shechter, Sharon Eyal & Gai Behar, Medhi Walerski, Edward Clug, evenals de makers achter het Belgische fysieke theatergezelschap *Peeping Tom*, Franck Chartier en Gabriela Carrizo. Het succes van het nieuwe artistieke profiel, waarbinnen ook veel ruimte is voor aanstormend choreografisch talent, bepaalt de koers voor kunstenplan 2017-2020 en vormt het DNA van NDT.

Naast bovenstaande mix worden nieuwe choreografen opgeleid binnen NDT d.m.v. het aanbieden van een divers programma naast de artistiek inhoudelijke opleiding. Hierbinnen wordt voorzien in studioruimte, en productieondersteuning, maar ook in kennis op het gebied van marketing en financiën. Dit doet NDT heel serieus: Gebleken is dat een zorgvuldig proces ook leidt tot een beter resultaat.

De programma's die wij in dit kader aanbieden zijn:

1. Switch, een jaarlijks platform voor de allereerste choreografie van NDT dansers. Binnen het project wordt ook geld gegenereerd voor een jaarlijks wisselend goed doel.
2. Compositie werk voor de NDT Summer Intensive (jaarlijks programma van twee weken voor internationaal danstalent).
3. Up & Coming Choreographers, een programma waarbij talentvolle choreografen werken met NDT 2 (uitgevoerd in KORZO).
4. Het artistieke team scout ook door het bekijken van het werk van externe (inter)nationale choreografen. Het is belangrijk om te allen tijde op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen en te zorgen dat NDT de best mogelijke mensen in huis krijgt. Relaties met andere artistieke collega's is daarbij uitermate belangrijk.

Vanaf 2017 heeft NDT bovendien de ambitie om in Den Haag nog meer internationaal choreografisch talent aan te trekken door het jaarlijkse *internationaal concours voor choreografisch talent*. NDT heeft een sterke aantrekkingskracht op het internationale danscircuit en hoopt hiermee niet alleen de meest vernieuwende choreografische talenten aan te trekken maar ook Den Haag als Dansstad te faciliteren en internationaal op de kaart te zetten.

Over NDT 1 en NDT 2 en het scouten van talentvolle dansers en choreografen.

Talent en creatie, daar draait het om bij NDT. Het kwalitatieve niveau en de artistieke waarmee NDT een internationaal vooraanstaande positie verworven heeft, zijn alleen realiseerbaar met een investering in en focus op talent en creatie. Dat is uitgangspunt voor alle keuzes die in de organisatie gemaakt worden en verankerd zijn in het totale proces, dat een keten vormt van cultuureducatie, naar talentontwikkeling, naar experiment en creatie, en ten slotte naar presentatie. Deze keten van constante ontwikkeling, waarin alle activiteiten en projecten met elkaar samenhangen, vormt de ruggengraat van NDT.

Bovenaan de creatieve piramide staat topgezelschap NDT 1, dat constant wordt uitgedaagd in grote en complexe, gelaagde creatieprocessen met het volledige pallet choreografen dat NDT aan zich verbonden heeft, en dat toert naar alle (culturele) hoofdsteden en meest vooraanstaande theaters van de wereld. Het palet van choreografen eist naast de fysieke uitdaging van verschillend bewegingsmateriaal ook theateraal het uiterste. De uitdaging voor de NDT 1 dansers is, naast uitvoering, ook een eigen choreografische en theatrale vertaling in te kunnen vullen vanuit de vraag van de choreograaf. NDT 1 wordt volgens de internationale danswereld gezien als een haven waar dans op het allerhoogste niveau zowel fysiek als theateraal ontwikkeld wordt. De dansers zijn op de top van hun carrière waarbij naast fysieke topconditie er ook geen emotionele barrières meer zijn.

De laatste 4 jaar heeft het artistieke team hard gewerkt om NDT1 weer naar dit hoogste niveau te brengen d.m.v. coaching en strenge selectie van de best mogelijke dansers. NDT blijft deze koers varen om zodoende de integriteit van de kunstvorm dans te bewaken. In praktische zin zijn de producties van NDT 1 ook complexer en groter. Voor de choreografen is er technisch en visueel meer mogelijk. In vergelijking met NDT 2 speelt NDT 1 op grotere podia.

NDT 2 onderscheidt zich van alle andere tweede gezelschappen van internationale dansinstellingen door de volwaardigheid van het programma, waarbinnen de dansers hun talent ontwikkelen. De dansers die in NDT komen zijn vaak klaar met hun opleiding en hebben niet eerder binnen een professionele organisatie gewerkt.

In NDT2 draait het er vooral om dat deze dansers een zo breed mogelijk palet aangeboden krijgen zodat ze ervaring opdoen en op toneel vinden wie ze zijn als artiest, dus zowel uitvoerend als creërend.

De creatieve processen met een selectie van choreografen uit het NDT-pallet en daarbuiten ondersteunen primair hun ontwikkeling. Ook het programma van voorstellingen in Den Haag, Nederland en internationaal biedt 'vlieguren' en ervaringen, die ten dienste staan van de ontwikkeling van de dansers. NDT 2 is kwalitatief en artistiek vaak vergelijkbaar met de eerste gezelschappen van veel internationale dansinstellingen. NDT 2 is een 3-jarig traject en alle dansers vinden na dit traject een baan, dan wel binnen NDT1 dan wel binnen andere grote internationale dansgezelschappen.

De projecten op het vlak van talentontwikkeling, zoals de jaarlijkse *NDT Summer Intensive*, de *Young Talent Performance* met het Koninklijk Conservatorium, *Switch* en de projecten binnen de samenwerking met Korzo zijn ook allemaal cruciale bouwstenen van de creatieve pyramide. Ze vormen een 'life-long-learning process' van talentontwikkeling van zowel dansers als choreografen. Een proces waarbinnen het scouten van choreografisch- of danstalent geen doel op zich vormt, maar wel een gevolg is.

NDT beschikt daarnaast, natuurlijk, vanuit haar nationale en internationale activiteiten over een groot netwerk en heeft internationaal enorme uitstraling en aantrekkingskracht op dansers en dansmakers, die allemaal graag naar Den Haag komen. De organisatie van het *Internationale Concours voor Choreografisch talent* zal de uitstraling en aantrekkingskracht van NDT en dansstad Den Haag verder versterken. De voorgenomen internationale *NDT Intensives*, die in vorm maatwerk zullen zijn voor de locaties waar ze financieel en inhoudelijk realiseerbaar zijn, zijn een nieuwe manier om de opgebouwde kennis en kunde ten aanzien van talentontwikkeling internationaal uit te dragen.

De samenwerking met Korzo verdient zoals u terecht opmerkt speciale aandacht. De gebundelde krachten van NDT en Korzo zorgen voor volmaking van de keten van talentontwikkeling in Den Haag. Een wereldwijd unieke plek voor experiment en ontwikkeling van danskunst. Het nieuwe project *Shortcuts XL* volmaakt de keten en slaat de brug voor aanstormend choreografisch talent naar de grote zaal.

Bijlage 2

behorend bij punt 2) van de brief 'Reactie op conceptadvies Kunstenplan Den Haag'
d.d. 12 april 2016

Toelichting op de begroting behorend bij aanvraag subsidie kunstenplan 2017-2020 Gemeente Den Haag.

Financiering

Voor het lopende kunstenplan 2013-2016 werd de lat door NDT erg hoog gelegd, zowel financieel als organisatorisch. Er werd gekozen voor een aantal ambitieuze additionele projecten, zoals bij voorbeeld een vijfde programma per seizoen voor NDT1, de presentatie in Nederland van grote internationale dansgezelschappen en de samenwerking met Pathé Live. In kwalitatieve zin bracht dat NDT hele mooie projecten, zoals de uitwisseling met het Mariinsky Ballet en – Orkest, de voorstellingen van NDT Live in 500 cinema's over de hele wereld en de avondvullende creaties *School of Thought* en *Spiritwalking* van León & Lightfoot. De projecten bleken echter ook zeer belastend voor de organisatie en financieel te mager onderbouwd. Na een tekort van ruim 700.000 euro in 2013, waarvoor de financiële reserves van NDT werden aangesproken, werd de koers bijgesteld zonder dat daarmee een artistieke aderlating ontstond. NDT werkt sterk projectmatig, waarbij projecten doorgang vinden binnen gezonde financiële kaders en met een minder hoog risicoprofiel.

De financieringsbehoefte van NDT in Den Haag neemt in het kunstenplan 2017-2020 toe. De kosten lopen op van ruim 13,5 miljoen euro in 2017 naar 14 miljoen euro in 2020. Dat is te verklaren door:

- De uitbreiding van NDT's activiteiten in talentontwikkeling, educatie en participatie;
- Een investering in de organisatie op ondersteunend personeel als gevolg van de extra projecten die nodig zijn voor de groei van de eigen inkomsten;
- Het project ten behoeve van de ontsluiting van NDT's erfgoed;

De eigen inkomsten van NDT groeien met de financieringsbehoefte mee. Met name de inkomsten uit internationale bespelingen en sponsoring en fondsenwerving zijn daaraan debet. De inkomsten uit binnenlandse bespelingen dalen als gevolg van de keuze voor meer internationale touring. Dat neemt niet weg dat NDT meer zichtbaar zal zijn in Den Haag en veel publieksgerichter en efficiënter zal werken in de rest van Nederland.

NDT heeft alleen in Den Haag en bij sommige voorstellingen in Amsterdam directe inspraak in gehanteerde kaartprijsniveaus. Omdat de bespelingen in de overige theaters in binnen- en buitenland nagenoeg allemaal op uitkoopbasis plaatsvinden, waarbij het theater NDT een vaste fee betaalt voor de bespeling en zodoende het ondernemersrisico op de voorstelling(en) van NDT overneemt, stellen de speeltheaters de kaartprijzen vast, passend bij de eigen prijsstrategie. Voor de bespelingen in Den Haag en Amsterdam, waar NDT wél bepalend is in de vaststelling van het kaartprijsniveau, geldt dat gehanteerde NDT-kaartprijzen veelal hoger zijn dan de voor andere dansvoorstellingen gangbare prijsniveaus. NDT experimenteert hier veelvuldig met wisselende

prijisproposities voor verschillende doelgroepen, rekening houdend met het spanningsveld tussen inkomsten en zaalbezettingen.

Ondernemerschap

NDT voldoet in het lopende kunstenplan 2013-2016 ruimschoots aan de norm voor eigen inkomsten. De eigen inkomsten, uitgedrukt als percentage van de totale subsidiebijdragen groeien gedurende het lopende kunstenplan naar ruim 45%. De doelstelling om de inkomsten uit sponsoring, fondsenwerving en mecenaat te verviervoudigen (naar 1,1 miljoen euro in 2016) is reeds in 2014 gerealiseerd. Dit is te danken aan solide, zich voortdurend ontwikkelende sponsoringrelaties met partners als Damen Shipyards, ABN AMRO, Alcatel Lucent, Aegon, Siemens en PON Power, en incidentele commerciële partners als Renault. NDT is daarnaast succesvol binnen samenwerkingsvormen met institutionele fondsen als AMMODO, Fonds 1818 en VSB Fonds, en in de samenwerking met het Koninklijk Concertgebouw Orkest en het Mauritshuis binnen de Dutch Masters Foundation in Londen. Ook de inkomsten uit private fondsenwerving groeien significant dankzij specifieke programma's voor bijvoorbeeld de Vrienden van NDT en vermogende particulieren.

In het nieuwe kunstenplan 2017-2020 wordt de ingezette commerciële koers ten aanzien van marketingcommunicatie, sponsoring en fondsenwerving doorgezet. Het uitgangspunt van consistent doorgevoerde content marketing, in samenhang met data-verzameling en –analyse van publieksgroepen, is succesvol in de zin van publieksbereik en –binding, zowel in de theaters in Den Haag, als in de rest van Nederland en in het buitenland, alsook via multimediale kanalen. Dit biedt houvast voor de verdere ontwikkeling van fondsenwerving bij particuliere donateurs door middel van het Vriendenprogramma van NDT en het Fonds Nederlands Dans Theater voor vermogende particulieren, en ook voor de meerjarige relaties met corporate partners. Doelstelling is om de inkomsten uit sponsoring en fondsenwerving te bestendigen en jaarlijks verder uit te bouwen tot 1,45 miljoen euro in 2020.

Organisatie

Om te kunnen acteren als dynamische organisatie die soepel inspeelt op interne en externe ontwikkelingen en kansen, voorwaarde voor bovengenoemde commerciële koers en doelstellingen, streeft NDT een stabiele, professionele en compacte organisatie na. Intern betreft het met name de artistieke ontwikkeling en de effecten die dat heeft op de rest van de organisatie. Zowel de nationale als de internationale culturele wereld is aan verandering onderhevig, evenals de positie van NDT daarin. Op nationaal gebied wil NDT effectiever zijn in het bereik van publiek in alle regio's. Dat stelt eisen aan de samenwerking met partners en de theaters in het land: NDT zal hierin een initiërende en leidende rol nemen.

Een steeds groter wordende belangstelling vanuit het buitenland vraagt flexibiliteit van de gehele organisatie. Zoals eerder vermeld geeft NDT er voorkeur aan om actief en snel in te spelen op deze ontwikkelingen in plaats van te werken vanuit statische uitgangspunten. Optreden in het buitenland levert bovendien relatief hoge revenuen op, die geïnvesteerd kunnen worden in het artistieke kernproduct en de profilering van NDT in Nederland.

Toelichting op meerjarenbegroting algemeen

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is uitgegaan van het loon- en prijsniveau 2014 als peildatum. Er is geen rekening gehouden met loon- en prijsstijgingen (inclusief in de cao voorgeschreven periodieken) voor deze jaren. Hiermee is aansluiting gevonden bij de richtlijnen van het Ministerie van OC&W. NDT gaat er vanuit dat het vastgestelde loon- en prijsniveau voor 2015 en 2016 automatisch zal worden toegepast.

Toelichting op A: BATEN

De stijging van de eigen inkomsten van NDT als ingezet in het lopende kunstenplan 2013-2016 wordt voortgezet. Naast alle inhoudelijke ambities als gesteld in het activiteitenplan, beoogt NDT een eigen inkomstenpercentage van 49% (conform rekenmethode Ministerie van OC&W).

- *Publieksinkomsten binnen- en buitenland*
Als gevolg van de strategische keuze meer publieksgericht te werken wordt in kunstenplan 2017-2020 significant meer internationaal gespeeld, met name door NDT1. Deze keuze heeft ook financieel een positief effect. De toename in het buitenland gaat ten koste van het aantal bespelingen binnen Nederland. Desalniettemin zal de zichtbaarheid van NDT in Den Haag groter zijn dan in het lopende kunstenplan 2013-2016. In de rest van Nederland wordt specifiek ingezet op geselecteerde theaters of speelregio's met clusters van theaters, waarmee NDT een publieksgericht partnership beoogt.
- *Inkomsten derde geldstroom*
De sterk gegroeide inkomsten uit de derde geldstroom bestaande uit corporate sponsoring en fondsenwerving, en inkomsten van private gevers worden in het nieuwe kunstenplan bestendig en verder uitgebouwd.
- *Subsidieaanvraag Gemeente Den Haag*
NDT vraagt de Gemeente Den Haag voor het kunstenplan 2017-2020 een additionele investering te doen van in totaal 400.000 euro per jaar voor NDT's ambities in Den Haag op het vlak van talentontwikkeling, educatie en participatie, alsmede de ontsluiting van het erfgoed van NDT.
Ter compensatie van de huurverhoging voor NDT die noodzakelijk is voor de exploitatie van het Onderwijs- en Cultuur Centrum vraagt NDT daarnaast structureel additionele subsidie aan van 250.000 euro per jaar aan met ingang van juni 2019, wanneer NDT zal intrekken in haar nieuwe woon en speelhuis OCC. (in 2019 bedraagt de additioneel gevraagde subsidie derhalve 125.000 euro)

Toelichting op B: LASTEN

- *Personeelslasten*
Bij het vaststellen van de meerjarenbegroting voor kunstenplan 2017-2020 is gebruik gemaakt van de CAO Theater en Dans. Het loon- en prijsniveau voor deze jaren (inclusief 2015 en 2016) is achterwege gelaten, ondanks het gegeven advies vanuit de koepelorganisatie NAPK (de OVA/indicatie van circa 2%).
- *Personeelsbezetting*
Gekoppeld aan de (nieuwe) projecten, die NDT in het kunstenplan 2017-2020 beoogt te realiseren, wordt rekening gehouden met een uitbreiding van de personeelsbezetting. Daarnaast worden meer stagiairs ingezet en zijn in het kader van de tijdelijke huisvestings-

en bespelings situatie in Den Haag twee medewerkers overgenomen van de exploitant van het oude Lucent Danstheater, het Dans- en Muziekcentrum Den Haag.

- *Activiteitenlasten*

De activiteitenlasten blijven in het nieuwe kunstenplan 2017-2020 op hetzelfde niveau als in de lopende kunstenplan. De stijging van kosten is geheel te verklaren door de nieuwe, additionele projecten en de toename van het aantal internationale bespelingen.

Bijlage 3

behorend bij punt 4) van de brief 'Reactie op conceptadvies Kunstenplan Den Haag'
 d.d. 12 april 2016

Ambities m.b.t. extra publiek en zaalbezettingspercentages in Den Haag

Toelichting op publieksbereik voorstellingen en activiteiten in Zuiderstrandtheater

Bespeling in het Zuiderstrandtheater	aantal vrst.	zaalcap.	gem. aant. betaalde bezoeken	totaal betaalde bezoeken	gem. aant. bezoeken in. onbetaald	totaal bezoeken	bezetting
Reguliere voorstellingen	20	888	746	14.918	799	15.984	90%
Try-out / Generales	5		160	800	160	800	
Choreografisch concours	2	888	533	1.066	586	1.172	66%
Switch	1		500	500	553	553	
Shortcuts XL	2	888	533	1.066	586	1.172	66%
totalen	30			18.350		19.681	
Totaal gemiddeld aantal bezoeken per voorstelling of activiteit			612		656		

Toelichting:

- Het op pagina 7 van de subsidieaanvraag genoemde percentage van 85% zaalbezetting in Den Haag in theaterseizoen 2014/2015 geldt alleen voor voorstellingen uit de reguliere programmering van NDT en is inclusief niet- of indirect betalende bezoekers en inclusief bezoekers van voorstellingen in Theater aan het Spui.
- In bovenstaand overzicht is te zien dat voor reguliere voorstellingen in het Zuiderstrandtheater gerekend wordt met 90% zaalbezetting. De berekening in het advies van de commissie, die leidt tot 61% zaalbezetting, en de daaraan verbonden conclusies, houden geen rekening met de lagere zaalbezettingen tijdens generale repetities, die open gesteld worden voor de Vrienden van NDT, en de nieuwe of kleinere programma's *Switch*, *Shortcuts XL* en het *internationale Concours voor Choreografisch talent*. Die laatste twee zijn nieuwe projecten, waarvoor het publiek nog ontwikkeld moet worden.
- Bij voorstellingen in Theater aan het Spui worden stevast volle zalen gerealiseerd.
- Niet- of indirect betalende bezoekers zijn bijvoorbeeld sponsors en genodigden van fondsen, subsidienten en programmeurs of directies van nationale en internationale theaters. Ook pers, artistiek personeel en staf van NDT behoren tot deze groep.
- De zaalcapaciteit in het Zuiderstrandtheater is voor voorstellingen van NDT lager dan voorheen in het Lucent Danstheater. Dit wordt veroorzaakt doordat de stoelen op de orkestbak om artistieke redenen nooit verkocht kunnen worden. In het Lucent Danstheater stonden geen stoelen op de orkestbak en had deze artistieke noodzaak zodoende geen effect op de zaalcapaciteit. De bezettingsgraad daarentegen stijgt.

NEST

Den Haag, 20 juli 2016

Gemeente Den Haag
Dienst OCW/Cultuurbeleid
ter attentie van de heer W. Poort

Geacht college,

Dank voor de mogelijkheid om een zienswijze naar voren te brengen op uw voorgenomen besluit t.a.v. de gedeeltelijke toekenning van onze aanvraag in het kader van het meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur. Hoewel we liever geen aanleiding hadden gezien onze zienswijze naar voren te brengen, zien we ons daartoe nu wel genoodzaakt. Het advies – en daarmee uw voorgenomen besluit – is op onderdelen gebaseerd op onjuistheden of verkeerde vooronderstellingen. Een ongeclausuleerde uitvoering van dit besluit zou niet alleen fors ingrijpen op onze oorspronkelijke plannen en doelstellingen, maar ook effect hebben op de ontwikkeling van de DCR en het klimaat voor beeldende kunst in Den Haag. Omdat we ons – gelet op de tekst van zowel uw adviesaanvraag als het voorgenomen beleid – niet kunnen voorstellen dat dit de bedoeling is, vertrouwen we er op dat deze zienswijze aanleiding is voor aanpassingen van het concept meerjarenbeleidsplan.

Wij zijn uiteraard dankbaar voor het oordeel dat Nest met kwalitatief hoogstaand en vernieuwend beleid een belangrijke positie heeft verworven in het hedendaagse Nederlandse kunstlandschap. Recente publicaties in landelijke dagbladen – waarin Nest onder andere als voorbeeld wordt gesteld als een presentatie-instelling ‘met een nationale voortrekkersrol’ – bevestigen de juistheid van dat oordeel. De waardering van de commissie voor onze onderscheidende focus op jong talent en talentontwikkeling geeft ons de erkenning dat onze inzet opgemerkt wordt.

Op twee onderdelen zijn we echter van mening dat de gedeeltelijke afwijzing van onze aanvraag steunt op gegevens over feiten en belangen die ons treffen, en bovendien afwijken van de gegevens die we ter zake zelf hebben verstrekt. Samengevat gaat het over het makersklimaat en de rol van Nest daarin, en de plek waar Nest zijn activiteiten zou moeten uitvoeren. Hieronder gaan we op deze punten in.

NEST

Makersklimaat

Voorafgaand aan de aanvraagronde is door het college het Beleidskader Kunst en Cultuur 2017-2020 verspreid. In dit beleidskader werd bijzondere aandacht gevraagd voor de intrinsieke kwaliteit van cultuur en het makersklimaat. Den Haag kent een rijke initiatievenwereld die nationaal en internationaal veel waardering oogst. Dit aanbod van initiatieven en presentatieinstellingen biedt de kunstenaar de mogelijkheid zich te ontwikkelen en te presenteren. Met het huidige concept-meerjarenbeleidsplan wordt – in vergelijking met de vorige kunstenplanperiode – uiteindelijk ruim 10% bezuinigd op deze instellingen. Dit gaat logischerwijs ook ten koste van de makers.

Nest vervult, zoals de commissie stelt, een brugfunctie tussen opleidingen en beroepspraktijk. Binnen ons programma staan de intrinsieke waarde van het kunstwerk, de maker (in ons geval de kunstenaar) en het publiek centraal. Samen vormen zij de basis voor ons functioneren.

De doelstelling is dus niet – zoals de commissie ten onrechte stelt – ‘een toegankelijke programmering’. In onze aanvraag stellen we zelf – beargumenteerd – vast dat actuele ontwikkelingen binnen de hedendaagse beeldende kunst als vanzelfsprekend niet leiden tot een laagdrempelig programma. Wat relevant is voor de kunsten is voor het grote publiek nieuw en onbekend en heeft daarmee het nadeel van een hoge drempel. Nest heeft wel als doel de toegankelijkheid te bevorderen en de presentatie van en communicatie rond het programma op laagdrempelige wijze uit te voeren. In dit verband ontbreekt in het advies de aandacht voor uitingen zoals NestTV – een zeer succesvolle documentaireserie die heeft geleid tot een grotere toegankelijkheid van de kunst én een breder publieksbereik. Door dit onderdeel buiten beschouwing te laten is niet duidelijk wat uw oordeel is over dat onderdeel van onze aanvraag.

Ook valt een andere ommissie op in het advies. Nest maakt zich er hard voor dat kunstenaars een passende vergoeding ontvangen. Ondanks het beperkte budget van Nest wordt hiervoor een budget gereserveerd dat binnen de kunsten helaas als voorbeeldstellend geldt. Helaas, omdat het budget nog steeds geen recht doet aan de presentatie van de makers die bij Nest of elders getoond worden. Gezien het belang dat u ook in uw eigen adviesaanvraag hecht aan het versterken van het makersklimaat is het opvallend dat er in de beoordeling geen aandacht aan het punt van kunstenaarshonoraria wordt geschonken.

Locatie

Op basis van de bewezen kwaliteit, inhoudelijke groei en toenemende belangstelling hebben we in onze aanvraag de ambitie opgenomen om te

NEST

verhuizen naar een andere locatie. Dit zou ons inziens ook aansluiten bij uw behoefte aan grotere zichtbaarheid van de kunstwereld van Den Haag. In het conceptbesluit wordt opvallend nadrukkelijk aangegeven dat het college, ondanks de beargumenteerde wens van Nest om te verhuizen, de DCR een passende locatie vindt. Binnen het advies worden hiervoor echter geen overtuigende inhoudelijke redenen gegeven. We moeten ervan uit gaan dat u in het advies van de commissie Weeda voldoende grond en argumenten heeft gevonden om tot dit oordeel te komen. In onze ogen is het oordeel van de commissie echter gebaseerd op een aantal verkeerde veronderstellingen:

De commissie stelt ten onrechte vast dat in de afgelopen periode niet de groei is gehaald waar de organisatie naar streefde. Nest heeft onderbouwd aangegeven dat het totale publieksbereik groeit, maar dat de huidige locatie de groei van het lokale publieksbereik belemmert. We zitten te veel verstopt achter het hek en fietsenhok van de DCR en hebben helaas geen invloed op deze beperking. Overigens is vanuit Nest bij de vaststelling van het vorige meerjarenbeleidsplan al aangegeven dat – zeker binnen de gegeven financiële en fysieke randvoorwaarden – groei van het publieksbereik een zeer lastige opgave zou zijn.

De commissie Weeda zegt niet overtuigd te zijn dat een verhuizing naar een ruimte zoals bijvoorbeeld aan de Paviljoensgracht tot een groter publieksbereik zal leiden. Deze aanname verbaast ons zeer. Het is voor ons niet goed te bevatten hoe een verhuizing naar een plek die veel beter bereikbaar is en veel meer zichtbaarheid biedt niet zou leiden tot een groter publieksbereik. De vooronderstelling die wij daarbij hebben – en waarop dit onderdeel van onze aanvraag is gebaseerd – is dat de motor achter het aantrekken en binden van publiek is gelegen in ons inhoudelijke programma. De inhoud van ons werk en de kwaliteit daarvan wordt noch door uw commissie, noch door relevante anderen, in twijfel getrokken. Tegelijk hebben wij moeten vaststellen dat binnen de huidige fysieke context de grenzen van de groei voor ons zijn bereikt. Deze twee elementen samen brengen ons tot de logische conclusie dat een betere plek zorgt voor meer publiek.

In het advies en conceptbesluit wordt vervolgens geconcludeerd dat zonder verhuizing er ook geen sprake is van hogere huurlasten. Waar van de commissie nog gesteld kan worden dat ze over onvoldoende achtergrondinformatie beschikte, moet de nadrukkelijk hogere huureis van het bestuur van de Stichting DCR aan Nest bij u als bekend worden verondersteld. In onze aanvraag hebben we daarom ook geen koppeling gelegd tussen een verhuizing en hogere huurlasten. De commissie doet dat – ten onrechte – wel, en u neemt dat oordeel – ten onrechte – over.

De commissie Weeda concludeert dat Nest een belangrijke aanjagende rol heeft

NEST

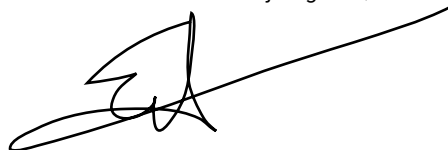
in de wijk. We hebben ons in onze aanvraag geen aanjagende rol in de wijk of in de DCR toegedicht. We hebben dat ook in onze vorige aanvraag niet gedaan en worden ook niet voor deze taak gesubsidieerd. Deze nieuwe rol als wijkaanjager komt voor ons dan ook als een verrassing.

Mede door uw reactie op het advies komen wij tot de conclusie dan dat Nest niet mag verhuizen vanwege de beoogde gentrificatiefunctie binnen de DCR en het gebied rondom de energiecentrale. Hoe zeer die ambitie ook is te begrijpen vanuit andere gemeentelijke beleidsterreinen, wij vinden dit op gespannen voet staan met de aandacht die in het meerjarenbeleidsplan gevraagd wordt voor de intrinsieke waarde en zichtbaarheid van de kunst.

Tegelijk kunnen wij binnen de huidige context bij een verlengd verblijf binnen de DCR niet voldoen aan de wensen van de beheersstichting van de DCR. De aanjaagfunctie die het college voor Nest in gedachte heeft binnen de wijk en de DCR wordt hiermee ernstig bemoeilijkt. Ons wordt een taak toegedicht waar we niet voor hebben aangevraagd, maar tegelijkertijd wordt het ons financieel onmogelijk gemaakt om de taak op ons te kunnen nemen. Tegen deze achtergrond is het ook uiterst ingewikkeld om de zowel door de commissie als door u gewenste samenwerking binnen de DCR goed vorm te geven.

Samengevat zijn wij van mening dat u – zeker met de bij aanwezige kennis over onze organisatie – in alle redelijkheid niet tot het oordeel had kunnen komen om het advies van de commissie ongeclausuleerd over te nemen. Door belangrijke onderdelen van onze aanvraag onbesproken te laten, en op onderdelen daarvan vergaande conclusies toe te staan, is er geen sprake van een zorgvuldige belangenafweging. De gevolgen daarvan komen eenzijdig bij onze organisatie terecht. Omdat u – in navolging van de commissie – de kwaliteit en de inhoud van ons programma wel waardeert, vragen wij ons af of uw oordeel zich volledig rekenschap heeft gegeven van de context en reikwijdte van uw voorgenomen besluit. In de afweging van belangen tussen de intrinsieke waarde van de kunst en een gewenste stedelijke ontwikkeling van een wijk en een gebouw lijkt nu het laatste de doorslag te geven. Hiermee doet u geen recht aan uw eigen beleidsplan, maar zet u ook in op een route waarvan wij ons niet kunnen voorstellen dat deze uiteindelijk succesvol zal zijn.

Met vriendelijke groet,

Eelco van der Lingen

College van Burgemeester en Wethouders
p/a Dienst OCW/Cultuurbeleid
t.a.v. de heer W.Poort
Postbus 12652
2500DP Den Haag

Den Haag, 19 juli 2016

Onderwerp: Zienswijze op het Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 - 2020

Geacht College van B&W,

Het Bestuur van Den Haags Barokorkest de New Dutch Academy is zeer teleurgesteld in het Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 - 2020 en voelt zich met name getroffen door de bewering dat de betekenis van de New Dutch Academy voor Den Haag 'beperkt' zou zijn. De NDA heeft uiteraard gebruik gemaakt van de mogelijkheid om deze feitelijke aberratie en ook andere onjuistheden en inconsequenties in gehanteerde maatstaven bij de Adviescommissie onder de aandacht te brengen. Helaas heeft dit tot dusver geen effect gehad.

De NDA heeft - door eigen onderzoek - het Haagse symfonische erfgoed herontdekt. Het orkest heeft dit op de kaart gezet, zowel lokaal, nationaal als internationaal. Het heeft dit gedaan door middel van een uitgebreid programma van wereldpremières op CD, concerten, internationale tournees, radio uitzendingen, digital streaming op o.a. You Tube, Spotify, interviews, recensies en andere persberichten. Een speciale presentatie is de App 'Den Haag Internationale Muziekstad in de 18e eeuw', met een wandeltocht door 18e eeuws muzikaal Den Haag.

Spelend op authentieke instrumenten op een historisch gefundeerde wijze heeft de NDA, als de nieuwe generatie representanten van Den Haags oude muziek traditie, dit erfgoed uitgedragen naar de belangrijkste podia en festivals in de wereld, zoals het Bachfest Leipzig en zeer recent het Istanbul Music Festival en het Sydney Festival.

Het orkest heeft belangrijke internationale prijzen ontvangen voor zijn onderscheidende, innovatieve stijl van programmering en uitvoering, waaronder een Edison.

Met zijn veelomvattende portefeuille van samenhangende presentatievormen heeft de NDA een publieksbereik van honderdduizenden en dat met wel een zeer beperkt budget.

Hoewel het bestuur van de NDA zich wil distantiëren van de berekeningswijzen van de Commissie als zouden die van doorslaggevend belang moeten zijn, wil het er desondanks op wijzen dat subsidie van 30 Euro per *Haagse (!)* bezoeker voor een hoogwaardig product als de NDA biedt, een bijzonder redelijke kostprijs is. Voorts is de 50/50 verhouding van de subsidieaanvraag met andere inkomsten van de NDA niet

ongebruikelijk bij Haagse muziekgezelschappen en in het geval van de NDA een belangrijke ondersteuning in de continuïteit van de huidige gezonde bedrijfsvoering om in de komende jaren meer andere financieringsbronnen te kunnen vinden. Merkwaardig lijkt ook de Commissies berekeningswijze voor 'overhead'. Die zou voor NDA te hoog zijn, nl 26%, terwijl bij andere groepen een percentage van 40 % geen probleem is.

De NDA vraagt B&W en de Gemeenteraad een bredere blik te hanteren en de NDA te waarderen voor wat zij de stad biedt en méér kan bieden dan slechts overleven, door haar de gevraagde bescheiden (deel)subsidie toe te kennen.

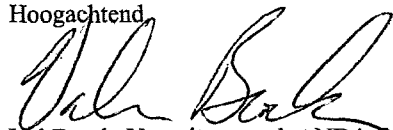
De NDA is van mening, dat B&W een grote en belangrijke kans laat liggen om Den Haag als internationale stad via culturele diplomatie op de kaart te zetten. De NDA is als "Den Haags Barokorkest" flexibel, efficiënt en internationaal georiënteerd; bijzonder gemakkelijk en snel in te zetten voor internationale representatie. De NDA heeft ruime ervaring met het versterken van het internationale, muzikale en historische profiel van Den Haag en het uitdragen van haar kosmopolitisch erfgoed. Het orkest werkte mee aan internationale diplomatieke en economische missies en staatsbezoeken met voor de gelegenheid samengestelde programma's, die grote waardering en volle zalen opleveren. In de stad zelf heeft NDA goede respons bij 'internationals'.

Cultureel ondernemerschap heeft de NDA in ruime mate laten zien door het aantrekken van (buitenlandse) opdrachten en uitnodigingen, het ontwikkelen van nieuwe producten en themaprojecten en door overleving met minimale middelen.

NDA wil in zijn plan voor 2017-2020 de stad verrijken, inspireren en profileren met een gericht ontworpen, attractief en enerverend programma. Daarbij zullen de twee sterke punten van de NDA een belangrijke rol spelen: een nieuwe kijk op allerwegen bemind repertoire, gebaseerd op research en een innovatieve uitvoering, én presentatie van door NDA herontdekte meesterwerken. NDA's plan wil zo'n 40% van de laatste categorie laten horen in concertprogramma's en zo'n 80% in CD opnames.

Tot slot, de New Dutch Academy ziet het als zijn missie om de barok-muziek traditie van de stad Den Haag door te geven aan mensen in onze stad en mensen in de wijde wereld, die met Den Haag in aanraking komen. Door een bescheiden structurele financiering van de gemeente wordt dit mogelijk en haalbaar. Wij vragen om steun voor onze missie.

Hoogachtend

Val Brock, Voorzitter van het NDA Bestuur
Simon Murphy, Artistiek Leider en Dirigent

Bijlage: Korte samenvatting van de sterke punten van de New Dutch Academy

Stichting Activiteiten New Dutch Academy

Binckhorstlaan 135

2516 BA Den Haag

The Netherlands

info@newdutchacademy.nl

www.newdutchacademy.nl

BTW nummer 8121.87.003.B.01

KvK Haaglanden: 27 259 896

ING rekening nummer 959 42 99

BIC INGBNL2A

IBAN NL48 INGB 0009594299

Samenvatting van de sterke punten van de New Dutch Academy

- NDA is uniek in haar innovatieve en aansprekende programmering van 18^e en vroeg 19^e eeuws repertoire, die zij opbouwt rond onverwachte thema's.
- NDA is nog unieker in het herontdekken van in vergetelheid geraakte composities uit die tijd en dan speciaal de toen in Den Haag gecomponeerde, gespeelde en gepubliceerde werken.
- NDA is een unieke culturele ambassadeur voor Den Haag, van internationaal erkende kwaliteit.
- NDA is flexibel en gemakkelijk in te zetten voor internationale optredens en (overheids)missies.
- NDA gebruikt moderne communicatiemiddelen en heeft daarmee een publieksbereik van honderdduizenden.

Honorering van NDA's (deel)subsidieaanvraag is noodzakelijk voor:

- Het aanbieden van een structureel gepland jaarprogramma aan het Haagse en Nederlandse publiek.
- Onderzoek, opnames, digitale presentatie van Haags en Europees muzikaal erfgoed.
- Structurele voorbereiding van internationale optredens, waarvan de *uitvoering* zichzelf betaalt.

Gemeente Den Haag
t.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Den Haag, 17 juli 2016

Onderwerp: Zienswijze 'concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020'
Bijlage(n): Kwantitatieve gegevens, Statement OPERA2DAY

Geacht college van burgemeesters en wethouders,

Op 28 juni jongstleden heeft u het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 vastgesteld. Het New European Ensemble (NEuE) is uiteraard verheugd te lezen dat het grote aantal pluriforme activiteiten en interdisciplinaire samenwerkingsverbanden en het daarmee bereikte nieuwe publiek zijn opgemerkt en door de commissie en de wethouder worden gewaardeerd. Deze groei is met name bewerkstelligd door een grote ambitie en een tomeloze (aan roofofbouw grenzende) inzet door de artistieke en zakelijke leiding en de gepassioneerde inzet van de musici. De commissie en uw college zien evenwel geen aanleiding aan deze groei gevolg te geven en gaan daarbij naar het oordeel van NEuE in het advies en het concept Meerjarenbeleidsplan voorbij aan een aantal zeer relevante punten. Deze leggen wij uw college graag voor alvorens u tot een definitief besluit komt.

De betekenis en groei van NEuE

- NEuE timmert nu zeven jaar aan de weg, waarvan de laatste vier jaar met structurele financiële steun van de gemeente.
- NEuE is met haar internationale (Europese) samenstelling en consequent geëngageerde artistieke profiel bij uitstek een ensemble dat bij de stad van Vrede en Recht past.
- Juist in het huidige tijdsgewricht waarin grenzen en het onderlinge begrip in de samenleving onder druk staan, wil NEuE bruggen bouwen. Deze bruggen verbinden nieuwe en oude muziek, en houden daarmee het genre vitaal. Maar NEuE bouwt ook bruggen door actuele thematiek en samenwerking met grote internationale organisaties in Den Haag, zoals het ICC.
- Het niveau van het huidige subsidiebudget is destijds lager vastgesteld dan op basis van de toenmalige ambities was aangevraagd. Daarvoor alle begrip, gezien de toenmalige bezuinigingen. NEuE is dankbaar met dit relatief beperkte budget aan de slag gegaan.
- Met name de afgelopen twee jaar laten het groeiend aantal activiteiten en de publiekscijfers een doorbraak in het werk van NEuE zien.

Het aangevraagde bedrag

- Het aangevraagde subsidiebudget is (net als bij de vorige aanvraag) zorgvuldig afgewogen en gebaseerd op de realisatie van concrete doelen en ambities. Ook wijzelf zijn positief verrast door het grote succes van de laatste jaren, die in samenwerking met vele (merendeels) Haagse partners tot stand is gekomen (zie de bijgewerkte kwantitatieve gegevens als bijlage bij deze brief). Om de groei, ook in betekenis voor onze Haagse (samenwerkings)partners mogelijk te maken, kwamen wij uit op minder dan een verdubbeling van het in de vorige ronde aangevraagde bedrag (van € 125.000 naar gemiddeld € 200.000).

- Wij hebben alle begrip voor de gedeeltelijke honorering van de vorige aanvraag. De omstandigheden noopten indertijd tot een bescheiden opstelling in de gehele sector. Wij zijn met het ons toegekende (lagere) budget en even grote ambitie aan de slag gegaan, en zijn nu verder dan vier jaar geleden.
- Bestending van het huidige subsidiebedrag (€ 75.000) miskent de gerealiseerde artistieke en kwantitatieve groei en stuurt het ensemble in feite terug naar de situatie aan het begin van het huidige kunstenplan. Dat heeft niet alleen veel gevolgen voor NEuE, maar ook voor een aantal samenwerkingspartners in het Haagse kunstenveld, zoals OPERA2DAY, Dag in de Branding, DMC en Korzo.
- Wij zijn ons zeer bewust van de complexe opdracht die de commissie heeft volbracht, waarbij niet alle aanvragen (volledig) gehonoreerd konden worden. NEuE hecht grote waarde aan de sterke culturele context in Den Haag met een aantal zeer gewaardeerde ensembles die mede bepalend zijn voor een vitale en betekenisvolle nieuwe muzikscene. De suggestie van de commissie dat NEuE zich met haar aanvraag oncollegiaal zou hebben gedragen, werpen wij dan ook verre van ons. Wij verwijzen hierbij graag naar het grote aantal Haagse partnerschappen (Nieuwe Kerk, Korzo, Koninklijke Schouwburg, Paard van Troje, Nutshuis, Branoul, Koninklijk Conservatorium, Haagse componisten, OPERA2DAY, etc.) en het feit dat NEuE vorig jaar een aanvraag heeft ingediend om een structureel samenwerkingsproject te realiseren met Het Paard, Ensemble Klang, Modello62, Matangi Kwartet, Slagwerk Den Haag en Oerknal. Dat deze aanvraag niet gehonoreerd is, doet aan de collegialiteit niet af; NEuE stond kostenneutraal in de begroting.

Toekomst NEuE

- De belangstelling voor NEuE groeit, zowel nationaal als internationaal. Er ligt een groot aantal prestigieuze en betekenisvolle projecten in het verschiet.
- NEuE is zich heel bewust van de eigen verantwoordelijkheid met betrekking tot haar financieel beleid. Daarom worden de (overhead)kosten zoveel mogelijk beperkt en wordt veel energie gestoken in het verhogen van eigen inkomsten door recettes en zakelijke partnerschappen. Subsidie blijft echter een noodzakelijke financieringsvorm. NEuE vraagt deze gespreid aan, bij gemeente en Fonds Podiumkunsten.
- NEuE is een Haags ensemble. Voor andere financiers, zoals het Fonds Podiumkunsten, is het commitment van de stad van belang voor toekenning van de aanvraag.
- Op het huidige niveau blijft NEuE een 'klein clubje' en is het onzeker of het talent binnen het ensemble vastgehouden kan worden.

NEuE wil de gerealiseerde groei nu consolideren en haar betekenis voor Den Haag en daarbuiten verder vergroten en hoopt daarbij van harte op het commitment van het college.

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief dan kunt u contact opnemen met zakelijk leider Onno Ephraim via onno@neweuropeanensemble.com of op telefoonnummer 06-28276740.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur en de directie van NEuE,

C.A.M. Meeuwssen
Voorzitter Stichting New European Ensemble

Zienswijze Paard van Troje naar aanleiding van Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020

Geacht College van burgemeester en wethouders,

Paard van Troje onderschrijft de conclusie van Adviescommissie en College dat de Haagse popinfrastructuur goed in elkaar steekt, maar dat een toetsing op hiaten en dubbelingen middels een vervolg op de Popnota uit 2007 een goed idee is. Samenwerking en gebruik maken van elkaars sterke punten is daarbij cruciaal. Naast het halfjaarlijkse Haags Overleg Popmuziek, waarbij alle partijen op het gebied van popmuziek aanschuiven is er inmiddels een overleg opgestart tussen de popmuziekinstellingen die in het Kunstenplan zijn of worden opgenomen.

Paard van Troje ziet voor zichzelf een centrale rol weggelegd die recht doet aan de ambities die Den Haag als cultureel diverse stad mag koesteren. Het spreekt vanzelf dat daarbij ook wordt aangesloten op de belevingswereld van jongere bezoekers. Paard van Troje constateert echter wel dat de muziekbeleving van jongeren niet meer geheel parallel loopt aan die van de oudere bezoekers. De traditionele concertsituatie, waarbij één artiest gedurende een avond zijn publiek vermaakt is voor een belangrijk deel overgenomen door party-achtige concepten, waarbij meerdere korte showcase-achtige optredens plaats vinden. De nachtprogrammering van Paard van Troje is voor een groot deel op die manier samengesteld en trekt een overwegend (zeer) jong publiek. De genoemde programma's worden zonder uitzondering geprogrammeerd en gepromoot in samenwerking met derde partijen. Paard van Troje is daarbij een laagdrempelige en toegankelijke samenwerkingspartner die nieuw talent op organisatorisch gebied ruim baan geeft. Dit is een fraaie manier om binnen een inspirerend popklimaat vraag te creëren en programma mede vanuit de doelgroepen samen te stellen.

Het lijkt er op dat zich dat enigszins buiten het gezichtsveld van de commissie heeft afgespeeld.

De oproep van de commissie om daarin een meer proactieve rol te spelen zal Paard van Troje ter harte nemen. Er zal nog nadrukkelijker worden gekeken naar nieuw aanbod dat zich via kleinere locaties en kleinere organisaties aandient.

Paard van Troje vindt het oprecht jammer dat in de passage over de financiële situatie achterhaalde informatie is blijven staan. De afgelopen twee jaar is door de hele organisatie keihard gewerkt om het voor die tijd ontstane negatieve eigen vermogen weg te werken. Dat is meer dan gelukt. Een door de Gemeente verleende balanssteun bleek daarvoor niet meer nodig en zal worden terug gestort. Spijtig om toch nog een verwijzing hiernaar te lezen. Dat geeft een vertekend beeld.

Er zijn binnen Paard van Troje de afgelopen jaren op diverse gebieden inhaalslagen gemaakt die een fundament vormen voor een gezonde bedrijfsvoering op de lange termijn. Sinds 2016 wordt in samenwerking met het Ministerie van O,C en W middels het Wijzer Werven Traject serieus werk gemaakt van het verbreden van de financieringsmix. Daarmee wordt een terecht door de Commissie en het College gemaakte kanttekening ten aanzien van de bedrijfsvoering aangepakt.

In de tekst van Commissie en College wordt herhaaldelijk gewezen op de programmarisico's. Paard van Troje is blij dat onderkend wordt dat het werken binnen

de popcultuur op dat gebied onvergelykbaar is met andere sectoren. Poppodia zijn voor het overgrote deel afhankelijk van eigen inkomsten middels kaartverkoop en horecaomzet. Paard van Troje heeft daarvoor een eigen intern systeem (BVR, Begroting Verwachting Resultaat) ontwikkeld, waarbij per afzonderlijk programma de vinger aan de pols wordt gehouden. Bij boeking van een programma of artiest wordt in nauw overleg tussen de programma-, horeca-, techniek en marketingafdeling een zo accuraat mogelijk Begroting opgesteld, waarbij alle te verwachten kosten en alle verwachte inkomsten (zowel uit horeca als kaartverkoop) tegen elkaar worden afgewogen. Veranderende situaties en inzichten tussen boeking en uitvoering komen tot uiting in een bijgestelde begroting waarbij de Verwachting wordt weergegeven. De week na de uitvoering wordt via een afrekening die inzicht geeft in alle kosten en alle inkomsten het Resultaat berekend, vergeleken met de begroting en verwerkt in de financiële maandrapportages op basis waarvan uiteindelijk de jaarrekening wordt opgesteld. Paard van Troje loopt met deze financiële werkwijze voorop in Nederland in vergelijking met andere leden van de VNPF (Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals).

Paard van Troje voorziet een stijging van de bezoekerscijfers in de komende kunstenplanperiode. Er zal iets meer programma in de eigen zalen worden gepresenteerd en daarnaast is een flinke stijging voorzien van de programmering buiten het eigen gebouw (Zuiderstrandtheater, Zuiderparktheater, Nieuwe Kerk, Prins27, de Veste etc.).

Door nog meer in te zetten op een duidelijkere profilering van Paard van Troje als toonaangevend poppodium met een daarbij horende sterke profilering van het programma zal de gemiddelde bezettingsgraad per concert stijgen.

Daarnaast zet Paard van Troje in op versterking van de binding met de bezoekers en verhoging van het herhaalbezoek middels Customer Relation Management: er worden doorlopend bezoekerskenmerken verzameld waardoor op zeer gerichte en juiste wijze gecommuniceerd kan worden. Onze frequente bezoekers worden benaderd om deel te nemen aan een op te richten 'Vriendenclub' om zo binnen een actieve bezoekersgroep de vinger aan de pols te kunnen houden.

De toegankelijkheid van risicovolle programma's wordt vergroot door deze in de vorm van concepten te presenteren. Door deze events binnen een strak omlijnd kader als reeks te presenteren ontstaat de mogelijkheid duiding en verdieping te geven en ontstaat tegelijkertijd een format waarin liefhebbers zich kunnen herkennen. Dit zal niet alleen bijdragen aan een betere zaalbezetting maar tevens aan de profilering van Paard van Troje.

Programmarisico's geheel uitsluiten is onmogelijk. Het hebben van een gezond eigen vermogen waarop in tijden van tegenslag kan worden terug gevallen is essentieel voor elk bedrijf. Paard van Troje maakt zoals eerder gezegd geen gebruik van de door de Gemeente verleende balanssteun, maar hoopt nu wel toestemming te krijgen van diezelfde Gemeente een deel van de eigen inkomsten te mogen reserveren voor opbouw van een gezond eigen vermogen.

Paard van Troje deelt graag meerdere malen per jaar een financiële rapportage zodat de Gemeente ook continu inzicht krijgt in de actuele cijfers en op de hoogte is van eventueel noodzakelijke maatregelen om bij te sturen.

Paard van Troje weet dat ook de komende jaren keihard gewerkt zal moeten worden. De noodzakelijk geachte extra financiering om zowel te investeren in een uitbreiding van het personeelsbestand als in de artistieke ambities is niet overgenomen door Adviescommissie en College. Paard van Troje zal derhalve zijn plannen aanpassen maar tegelijkertijd ook alles op alles zetten de in de meerjaren-aanvraag geschetste ambities en groei via een verbreding van de financieringsmix en met gedeeld risico met coproducenten, toch te realiseren.

Met vriendelijke groet,
Majel Blonden
directeur Paard van Troje

Den Haag, 22-7-2016

Betreft: Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020: zienswijze Stichting Place In Progress.

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

Bij deze de reactie van Stichting PIP op het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

PIP is een ambitieuze en lerende organisatie die graag in samenwerking met de gemeente Den Haag wil groeien in het culturele landschap van de toekomst. We hebben daarbij veel vertrouwen in de kracht en groeipotentie van zowel PIP als de Binckhorst. We zijn dan ook trots te mogen vernemen dat de commissie onze aanvraag als ambitieus classificeert en lichten graag toe waarom wij onze groeiplannen als realistisch beschouwen.

De toekomstplannen van PIP zijn erg ambitieus. Deze vormen in de optiek van de Commissie mogelijk een risico voor de continuïteit van de organisatie. Daar waar PIP kiest voor maximalisatie, adviseert de Commissie optimalisatie. De publieksinkomsten stijgen volgens de prognose van PIP in de komende periode van een bedrag van € 385.000,- naar een bedrag van € 600.000,-.

--> De omzetgroei bestaat uit twee hoofd componenten: autonome activiteitengroei en een verandering van culturele verhuringen naar co-producties. De autonome groei is begroot op 20% of zo'n 40.000 euro en bestaat uit zo'n 20 eigen producties bovenop de ongeveer 40 huidige eigen producties.

Dit betekent dat PIP in de toekomst de deurrinkomsten van alle evenementen meerekent op eigen boeken. Waar huurders nu een eigen ticketing beleid voeren en entree kassa hebben zal dit in de toekomst geheel vanuit PIP gecoördineerd worden. Op niveau van de locatie bezien betreft het hier meer een transformatie dan een stijging.

De verandering van culturele verhuringen naar co-producties beslaat deels een voortzetting van de huidige praktijk waarbij PIP beoordeelt of aanvragen voor verhuringen passen in het programmeringsprofiel van PIP, en organisaties waar nodig ondersteund in onder andere programma en promotie. In het kader van de professionalisering zal PIP deze samenwerkingen naar een hoger niveau tillen.

Met de wijziging van culturele verhuur naar co-producties willen we in de komende jaren zowel ons eigen programma als dat van onze partners verbreden en verdiepen. Daarnaast stelt het co-productie model PIP meer in staat vanuit een lange termijn visie te programmeren, muziekstijlen beter te spreiden binnen het programma en de kwaliteit en effectiviteit van de organisatie en de promotie te waarborgen.

De plannen zijn inderdaad ambitieus maar in onze ogen is er geen sprake maximalisatie of een verhoogd risico voor de continuïteit van de organisatie. PIP streeft ernaar om het programma uit te balanceren met een duidelijker artistieke koers zoals die in het plan is geformuleerd en die wij in de komende jaren verder vorm zullen geven. Hiermee wil PIP meer bezoekers aan zich binden en een hogere frequentie van bezoeken bereiken.

Voorts mist de Commissie in de aanvraag een afdoende financiële toelichting op de verbouwing van de locatie.

--> De verbouwing vindt plaats in 2016. De bijbehorende investeringen zijn om deze reden niet opgenomen in de meerjarenbegroting 2017-2020. De verbouwing wordt gerealiseerd met financiële steun van de eigenaar van het BINK36 terrein en diverse marktpartijen waarmee PIP een partnership is aangegaan.

Daarnaast haakt PIP voor het creëren van een eigen opgang aan de Binckhorstlaan aan bij de door DSO en Ingenieursbureau Den Haag ontwikkelde plannen voor de opwaardering van het gebied rondom de onderdoorgangen aan de Binckhorstlaan.

De Commissie adviseert PIP om bij de professionaliseringslag de Code Cultural Governance te volgen en bestuursleden te werven op basis van specifieke profielen alsook een rooster van aftreden op te stellen.

--> PIP werkt momenteel aan een statutenwijziging en neemt hierbij de Code Cultural Governance en de aanbevelingen van de commissie in acht. Daarnaast wordt al enige tijd actief gezocht naar versterking van het huidige bestuur.

De profielen waarop gezocht wordt bevatten onder andere een focus op onderwijs om PIP te helpen bij het uitbreiden van de activiteiten in het kader van educatie en talentontwikkeling. Het tweede focusgebied is een politiek bestuurlijke, waarmee de organisatie meer aansluiting wil vinden bij maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. Tot slot is het bestuur op zoek naar een secretaris. Op basis van deze profielen voert PIP op dit moment gesprekken met diverse beoogde bestuursleden.

Concluderend plaatst de Commissie vraagtekens bij de gewenste sterke groei en zij ziet hierin het risico dat de organisatie overbelast raakt. Daarom acht zij het niet passend de aanvraag voor aanvullende middelen voor de uitbreiding van de programmering te honoreren en adviseert zij vooral in te zetten op de continuïteit en een professionaliseringslag voor de organisatie.

--> Continuïteit en professionalisering zijn voor PIP belangrijke speerpunten voor de aankomende periode. Daarnaast zijn er wat betreft het programma eveneens belangrijke ambities. Met het niet honoreren van aanvullende middelen voor de programmering dreigt een gat in de begroting te ontstaan dat ten koste zal gaan van de eigen producties van PIP. Het betreft hier dan met name de kwetsbare en experimentele programmering die buiten het reguliere programma valt.

Momenteel ontvangt PIP voor deze programmering aanvullende middelen vanuit de regeling Culturele Projecten. Wij spreken de hoop uit dat wij in de toekomst kunnen blijven rekenen op aanvullende middelen vanuit deze regeling zodat dit voor PIP en voor het elektronische muziekaanbod in Den Haag belangrijke onderdeel van het programma gecontinueerd kan worden.

Wij hopen met deze reactie meer duidelijkheid te hebben verschaft omtrent de in het Concept Meerjarenbeleidsplan aangegeven punten. Mochten er naar aanleiding van onze zienswijze nog onduidelijkheden bestaan dan vernemen wij dit graag.

Hoogachtend,

Directie en bestuur Stichting Place In Progress

Aan: Gemeente Den Haag
College van Burgemeester en wethouders
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Betreft: zienswijze op concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Den Haag, 21 juli 2016

Geachte burgemeester en wethouders,

Hierbij ontvangt u onze zienswijze op het advies en uw besluit voor Het Popdistrict in uw concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

In de inleidende tekst van de adviescommissie is vermeld dat Het Popdistrict in 2016 een aanvullende bijdrage van €50.000, in het kader van Binnenstad en Evenementen ontving. Helaas geeft deze tekst een vertekend beeld. Dit aanvullende bedrag heeft Het Popdistrict in de gehele beleidsperiode 2013-2016 ontvangen. Met de huidige opzet in uw concept meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur kan de indruk bij de lezer ontstaan dat er vanuit een subsidie van € 51.174 een verhoging naar € 200.000 wordt gevraagd, maar deze verhoging wordt aangevraagd vanuit een subsidiepositie van € 101.174. Naar onze mening is dit van belang voor de beoordeling van onze subsidieaanvraag.

In het advies wordt benadrukt dat vanuit het Meerjarenbeleidsplan alleen culturele activiteiten, zoals het Sniester festival, ondersteund worden. Overige activiteiten, zoals sportevenementen, dienen langs een andere weg financiering te vinden. Deze opmerking van de commissie impliceert dat Het Popdistrict vele sportevenementen of niet culturele evenementen organiseert. Van alle activiteiten binnen Het Popdistrict is alleen Rock A Rail een (winter)sportevenement, alle overige evenementen zijn cultureel van aard, met het accent op muziek. Aangezien u aangeeft in te stemmen met het oordeel van de commissie, willen wij dit op deze plaats rechtzetten.

Ook stemt u in met de volgende zin: 'De adviescommissie is positief over het grote publieksbereik, maar plaatst vraagtekens bij de gevraagde verdubbeling van het subsidiebedrag, waar geen aantoonbare investeringen in organisatie, programmering of financiën tegenover staan'. In het ingediende beleidsplan is echter duidelijk aangegeven dat de programmering van verschillende onderdelen als Sniester de komende jaren verder groeit. Wij willen investeren in de programmering en in publieksbereik en niet in de goedlopende organisatie. Dat de commissie (en u stemt daar vervolgens mee in) het van belang vindt dat wij onze fulltime programmeur/organisator/fondsenwerver/productieleider het label directeur geven is wat flauw. Een waardering van de gemeente voor het behaalde publieksbereik met een slanke en efficiënte organisatie als de onze zou meer op zijn plek zijn.

In ons beleidsplan vermeldden wij ook de aantoonbare financiële investeringen vanuit de horeca van de afgelopen zes jaar. Van 2010 tot en met 2015 is in totaal € 1,2 mln. geïnvesteerd en vanaf 2017 wordt wederom jaarlijks €150.000 geïnvesteerd om de aangekondigde groei van een aantal evenementen binnen Het Popdistrict mogelijk te maken. De opmerking van de commissie en uw instemming daarmee is onjuist, onterecht,

doet geen recht aan de investeringen vanuit de horeca van de afgelopen jaren en geeft voor de lezer die niet het hele beleidsplan leest een onjuist beeld van onze subsidieaanvraag. Waar de adviescommissie nog adviseert vanwege de betekenis van Het Popdistrict voor de uitstraling en profilering van Den Haag het voorgestelde subsidiebedrag vanuit Cultuurbeleid verder aan te vullen in het kader van Binnenstad en Evenementen, vermeldt uw concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 hier niets over. Dit komt op ons wat gemakkelijk over en middels deze brief willen wij de aandacht vestigen op de beleidsterreinen Binnenstad en Economie.

Wij zijn hierover binnen het ambtenarenapparaat al actief aan de slag, maar worden gewezen op standaardprocedures voor evenementensubsidies. Het Promotiefonds voor Kleine evenementen werkt met een maximum aan te vragen subsidiebedrag dat ver afwijkt van de door ons benodigde middelen. Het budget voor Grootschalige evenementen is wel toereikend, maar daarvoor is bijvoorbeeld het Sniester festival nog te klein van aard. Wanneer wij de in ons beleidsplan aangegeven groei in het publieksbereik en programmering verwezenlijken is dit budget over bijvoorbeeld vier jaar wel aan te spreken. Wij constateren een hiaat tussen deze twee evenementenregelingen en Het Popdistrict dreigt hiervan de dupe te worden.

Wij stellen voor in de komende vier jaren vanuit de beleidsterreinen Binnenstad en Economie een aanvullende bijdrage beschikbaar te stellen en ons de kans te geven om te bewijzen dat Sniester een onmisbaar element in het Haagse festivalaanbod wordt. Tezamen met de aangekondigde investeringen vanuit de horeca kunnen we de verwachte groei van Het Popdistrict realiseren.

Gezien de bovenstaande reeds genoemde investeringen in de afgelopen zes jaar door de horeca-ondernemers vragen wij de gemeente om ook verder te investeren in onze evenementen die belangrijk zijn voor de uitstraling en profilering van de stad én voor de gevarieerde popinfrastructuur en de talentontwikkeling en samenwerking daarbinnen.

Wij hopen van harte ook in de toekomst samen met de gemeente verder te kunnen investeren in de evenementen binnen Het Popdistrict!

Met vriendelijke groet,

Majel Blonden
Voorzitter

Maarten Hinloopen
Secretaris

College van Burgemeester en Wethouders
kunstenplan@denhaag.nl

Den Haag, 21 juli 2016

Betreft: Zienswijze Prins27 op concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Geacht College,

Hierbij ontvangt u onze zienswijze op het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, zoals op 29 juni jl. openbaar gemaakt. Wij attenderen u hiermee op een aantal onjuistheden waarop wij veronderstellen dat de Adviescommissie haar advies heeft gebaseerd, evenals op knelpunten die ontstaan wanneer het advies wordt gevolgd.

Momenteel voeren wij constructieve gesprekken met wethouder Wijsmuller en de Dienst OCW, waarin wij de punten die in deze zienswijze staan beschreven aan bod (hebben) laten komen. Deze zienswijze werpt geen nieuw licht hierop en dient vooral als aanvulling op de gesprekken beschouwd te worden.

U hebt besloten om Prins27 per 2017 uit het bestel te halen van culturele organisaties die subsidie ontvangen in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Daarmee volgt u (ten dele) het advies van de Adviescommissie. Zoals wij eerder mondeling en schriftelijk kenbaar hebben gemaakt begrijpen wij dit besluit. Ondanks dat Prins27 zich voor een groot deel tot culturele partners verhoudt, hebben wij zoals u terecht stelt geen eigenstandige taak op het gebied van programmering. Het is wat ons betreft dan ook legitiem om te stellen dat Prins27 daarvoor niet noodzakelijkerwijs onderdeel van dit bestel moet zijn.

Het Meerjarenbeleidsplan biedt echter wel een helder kader, zowel inhoudelijk als financieel in de vorm van meerjarige financiering. Meerjarige financiering en een culturele (en maatschappelijke) context zijn onmisbare elementen in onze bedrijfsvoering, bestaansrecht en continuïteit. Wij vragen u als College hier oog voor te blijven houden en dit mee te wegen bij het vaststellen van het budget 2017-2020 van Prins27 en eventuele randvoorwaarden die u daaraan wilt stellen.

Het is duidelijk dat de Adviescommissie haar advies heeft gebaseerd op de subsidie die bij de oprichting van Prins27 in 2013 is vastgesteld, nl. € 460.508. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat niet is meegewogen dat dit subsidiebedrag van begin af aan ontoereikend is geweest en dat onjuiste aannames en berekeningen eraan ten grondslag lagen, evenals dat er sinds 2013 jaarlijks een aanvullende subsidie is verstrekt door de gemeente. Het valt voor ons op geen enkele manier te verklaren waarom de Adviescommissie anders zou adviseren om opnieuw € 460.508, weliswaar als reservering voor 2017/2018, op te nemen. Wij hebben de Commissie

hierop geattendeerd in een schriftelijke reactie op het preadvies. Helaas is dit niet meegenomen in het uiteindelijke advies.

Ondanks dat het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur eind juni openbaar is gemaakt, heeft Prins27 op dit moment nog geen duidelijkheid over de komende jaren. Wij hebben proactief als aanzet voor de gesprekken een beheerplan opgesteld, hebben de gesprekken sinds de bekendmaking van de adviezen constructief gevoerd met de gemeente en onze medewerking verleend aan vragen en verzoeken. In het beheerplan staan, in het verlengde van het eerder ingediende beleidsplan, de plannen voor en visie op de komende jaren beschreven. Ook is er een paragraaf in het plan opgenomen over een reorganisatie die wij graag op korte termijn willen doorvoeren. Met deze reorganisatie brengen wij de personeelsformatie van 13,2 naar 7 fte, conform eerdere gesprekken en afspraken. Over dekking van de frictiekosten die daardoor ontstaan en die in de begroting in het beheerplan zijn opgenomen hebben wij reeds een toezegging van wethouder Wijsmuller. Wij gaan ervan uit dat de gemeente deze toezegging zal nakomen, zodra we overeenstemming hebben over de frictiekosten. In de begroting in het beheerplan, met daarin het geadviseerde bedrag van € 460.508, is naast de frictiekosten een tekort zichtbaar van € 300.000. Dit tekort is structureel en geldt in ieder geval voor de periode 2017-2020. Zoals aangegeven in het plan en in gesprekken is dit het minimale bedrag dat wij aanvullend op het geadviseerde bedrag van € 460.508 nodig hebben om in de komende jaren verder te kunnen. In de begroting wordt al rekening gehouden met een doorgevoerde reorganisatie en personeelsformatie van 7 fte en de formatie nog verder terugbrengen is niet mogelijk.

Prins27 heeft dringend behoefte aan duidelijkheid over 2017-2020, zodat wij zo spoedig mogelijk de noodzakelijke stappen kunnen zetten om verandering en vernieuwing te realiseren die hard nodig is om op een verantwoorde en gezonde manier verder te kunnen. Wij verzoeken het College met klem om ons deze duidelijkheid te verschaffen en ons een toereikend budget toe te kennen.

Hoogachtend,

Alexander Messelaar
voorzitter Raad van Toezicht

Sewan Mumcuyan
directeur-bestuurder

PRINSES CHRISTINA CONCOURS

PRINSES CATHARINA-AMALIASTRAAT 5 2496 XD DEN HAAG TEL 070 33 82 151 FAX 070 33 82 150
INFO@CHRISTINACONCOURS.NL WWW.CHRISTINACONCOURS.NL

Gemeente Den Haag
Dienst OCW/Cultuurbeleid
t.a.v. de heer W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag
Per email: kunstenplan@denhaag.nl

Den Haag, 7 juli 2017

Betreft: zienswijze Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020
Uw ref.: OCW/2016.2730

Geacht College,

Wij zijn de adviescommissie zeer erkentelijk voor het advies om aan het Prinses Christina Concours een meerjarige bijdrage te verstrekken van € 38.922,= per jaar. Dit biedt ons de mogelijkheid om de Nationale Halve Finale en de Nationale Finale van ons klassieke concours in Den Haag te blijven organiseren. Wij constateren met tevredenheid dat de Adviescommissie van mening is dat de Nationale Halve Finale en de Nationale Finale in Den Haag van grote betekenis zijn voor de stad en ook een belangrijke nationale uitstraling hebben.

Aangezien de Adviescommissie uw College in overweging geeft om de extra gevraagde bijdrage voor het organiseren van concerten in de Classic Express ter hoogte van € 10.000,= op jaarbasis niet te honoreren willen wij u bij deze onze zienswijze doen toekomen waarmee wij onderbouwen dat er goede redenen zijn om de subsidie alsnog te honoreren.

- Op basis van onze ervaring van bijna 50 jaar weten wij dat de jeugd zo breed mogelijk moet worden gestimuleerd om muziek te gaan maken. Jong toptalent kan niet bestaan zonder een podium waarop ervaring kan worden opgedaan. Sinds 2007 bieden wij de musici een podium voor een jong en uiterst kritisch publiek, namelijk basisschoolleerlingen. De unieke ervaring die de jonge musici hier opdoen tijdens interactieve concerten is heel waardevol voor hun ontwikkeling. Jong talent leert op een vernieuwende manier concerten te geven en de interactie met het publiek aan te gaan. Dit vormt een goede basis voor jonge musici voor een succesvolle carrière.
- De concerten in de Classic Express hebben tot doel kinderen een onvergetelijke muzikale ervaring mee te geven en te stimuleren zelf muziek te gaan maken. Kinderen worden na het concert attent gemaakt op www.muzeekookvoorjou.nl (voor kinderen met een beperking) en www.kiesjeinstrument.nl. Via deze website wijzen wij ook de weg naar fondsen voor financiering van muzieklessen en instrumenten. Wij leiden uit het gebruik van www.kiesjeinstrument.nl en uit onze evaluaties af dat de Classic Express een sterk stimulerend effect heeft op kinderen om daadwerkelijk een instrument te gaan spelen. Daarmee wordt de basis in muziekbeoefening daadwerkelijk verbreed zoals ook door de Adviescommissie van belang wordt geacht.

Comité van Aanbeveling:

H.K.H. Prinses Christina der Nederlanden. J.J. van Aartsen, burgemeester van 's-Gravenhage. Ing. A. Aboutaleb, burgemeester van Rotterdam. Drs. R. den Besten, voorzitter PO-Raad. Mr. J.M.A. Biesheuvel, schrijver. Drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten, commissaris van de Koning in Overijssel. Drs. Th.J.F.M. Bovens, commissaris van de Koning in Limburg, Ronald Brautigam, pianist. C.G.A. Cornielje, commissaris van de Koning in Gelderland. Louis van Dijk, pianist. Prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning in Noord-Brabant. J. Franssen, lid Raad van State. Ir. G. Kroon, algemeen directeur Arcadis Nederland BV. Mr. E.E. van der Laan, burgemeester van Amsterdam. Marie-Cécile Moerdijk, zangeres. Mr. drs. F.J. Paas, commissaris van de Koning in Groningen. Mr. J.M. Penn-te Strake, burgemeester van Maastricht. J.W. Remkes, commissaris van de Koning in Noord-Holland. Mr. dr. A.G.J.M. Rombouts, burgemeester van 's-Hertogenbosch. Drs. J. Smit, commissaris van de Koning in Zuid-Holland. Drs. J.J. Visser RA, partner KPMG. Jaap van Zweden, violist/dirigent.

PRINSES CHRISTINA CONCOURS

- Anders dan de Adviescommissie veronderstelt zullen de concerten in de Classic Express per 2017 worden afgestemd op en ingebed in het overige educatieaanbod in Den Haag en andere gemeenten. Hiertoe werken wij aan concrete afspraken met CultuurSchakel. Met ingang van het komend seizoen zal de Classic Express naar verwachting worden opgenomen in de culturele menukaart voor scholen zodat een verbinding met doorlopende leerlijnen wordt gerealiseerd.
- Ik hecht eraan te benadrukken dat voor de concerten voor kinderen in het speciaal onderwijs de doelstelling is om hen een prachtige muzikale ervaring mee te geven. Deze kinderen hebben vaak beperkte mogelijkheden om naar een concertzaal te gaan, mede vanuit kostenoverwegingen. We krijgen berichten van scholen in het speciaal onderwijs dat het aanbod voor hun leerlingen via CultuurSchakel in Den Haag beperkt is. Doordat de Classic Express komt voorgerezen brengen wij muziek op laagdrempelige wijze naar de kinderen. De Classic Express beschikt over instrumenten waarmee ook kinderen met ernstige fysieke beperkingen kunnen meedoen. Dit maakt een concert in de Classic Express voor hen tot een onvergetelijke gebeurtenis waarvoor wij blijkens onze enquêtes zeer lovende reacties van ouders en leerkrachten ontvangen. Het samenstel van bijdragen vanuit fondsen voor kinderen in het speciaal onderwijs en de bijdrage van de gemeente maakt het mogelijk dat wij een deel van de dertig geplande concerten in de regio Den Haag specifiek voor deze doelgroep kunnen geven. De steun van de gemeente is niet alleen onmisbaar, maar is voor de overige begunstigers een signaal dat de gemeente muziek ook voor deze kinderen belangrijk vindt.
- Wij merken dat veel private fondsen het heel belangrijk vinden dat lokale projecten zoals de Classic Express worden gedragen vanuit de lokale overheid. Dit betrekken zij dikwijls in hun besluitvorming omtrent de ondersteuning van de Classic Express.
- Met het gevraagde bedrag van € 10.000,= beogen wij een derde deel van de kostprijs van de concerten te dekken. De overige kosten worden door ons met bijdragen van andere begunstigers gedekt.

Wij verzoeken het College in overweging te nemen om de gevraagde subsidie van € 10.000,= per jaar voor concerten in de Classic Express alsnog te verlenen. Bijgevoegd vindt u een A4 met citaten over de Classic Express, afkomstig uit de enquête die wij afnamen onder scholen, kinderen en musici.

In afwachting van uw reactie verblijf ik,

Met vriendelijke groet,

Feyo Sickinghe
directeur

Bijlage: citaten Classic Express

c.c. mevrouw S. Brankaer (saira.brankaer@denhaag.nl)

Den Haag, 13 juli 2016

Geachte heer Poort,

Hierbij ontvangt u de zienswijze van stichting Rabarber op het concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 naar aanleiding van het overgenomen advies 'Bouwen aan Kunst en Cultuur' van de Adviescommissie.

1. In het advies/concept MJB worden vraagtekens geplaatst bij de uitzonderingspositie die Rabarber volgens het gemeentelijk beleidskader zou innemen op het gebied van actieve cultuurparticipatie. Van waaruit 32% op de huidige subsidie in mindering wordt gebracht, zonder waarschuwing vooraf (bijvoorbeeld tijdens het gesprek met de adviescommissie) en zonder vooraf aan Rabarber gelegenheid te bieden inzicht te geven in de verdeling van middelen en de huidige subsidie tussen de functies van Rabarber.

Uit het Meerjarenbeleidsplan 2013-2016 'Haagse Nieuwe' blijkt niet dat Rabarber een uitzonderingspositie in neemt binnen het gemeentelijke beleid. De activiteiten van Rabarber worden subsidiabel geacht, vanwege de lange geschiedenis en (landelijke) reputatie als theaterschool. Ook wijst de gemeente op de belangrijke rol die Rabarber volgens de toenmalige adviescommissie en de gemeente speelt binnen het geheel van cultuureducatie in Den Haag. Die belangrijke rol vervult Rabarber juist omdat zij gespecialiseerd is in lessen, volgens een langleerlijn, aan kinderen en jongeren, gericht op een actieve deelname van deze kinderen en jongeren.

Ook het huidige beleidskader 2017-2020 in ogenschouw nemend, wordt nergens genoemd dat Rabarber een uitzonderingspositie zou innemen.

De gemeente wil de toneeltraditie in Den Haag bestendigen. De gemeente streeft naar een theaterinfrastructuur die duurzaam ruimte geeft aan excellente productie en programmering in de grote en kleinere zalen, aan *jeugdtheater, talentontwikkeling, educatie en maatschappelijke verbindingen*. De gemeente verwacht dat de grotere instellingen, vooral het Nationale Toneel, Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui, gezamenlijk hun verantwoordelijkheid nemen om de keten in stand te houden, zich nadrukkelijker te positioneren en voor dynamiek te zorgen met ruimte voor kleinere instellingen en initiatieven. Samenwerking blijft een vereiste. Om de theaterprogrammering van repertoire tot experimenteel in de stad zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Om publiek op te bouwen, vooral jongeren en mensen met niet-westerse achtergrond. En om de *mogelijkheden voor talentontwikkeling en cultuureducatie optimaal te gebruiken*.

Rabarber ziet zichzelf daarin terug als kleinere instelling functionerend aan de basis van de toneelketen, die zich optimaal bezighoudt met cultuureducatie in de breedste zin, een belangrijke plek is voor talentontwikkeling, toegankelijk jeugdtheater aan de stad biedt en veel culturele en maatschappelijke verbindingen maakt, al dan niet binnen samenwerkingsverbanden.

Hetgeen de huidige adviescommissie in de eerste alinea van de beoordeling bevestigt: *Rabarber werkt op een gestructureerde en professionele wijze aan trajecten met een lange leerlijn voor leerlingen vanaf 6 jaar met uiteindelijk regelmatige doorstroming naar landelijke toneelscholen en kunstvakopleidingen, waardoor dit doorgroeimodel een mooie aanvulling vormt op de toneelketen.*

In het advies geeft de commissie aan dat zij er voorstander van is dat de structurele subsidie door Rabarber alleen gebruikt zal worden voor haar podiumfunctie en binnenschoolse cultuureducatie. De lessen en workshops voor kinderen en jongeren, alsook de kunstzinnige vorming voor volwassenen beschouwt de adviescommissie als vrijetijdsaanbod en daarmee niet subsidiabel.

Uitgaande van de beoordeling naar Rabarber heeft de adviescommissie miskend dat de lessen die Rabarber geeft aan kinderen en jongeren onlosmakelijk verbonden zijn aan de podiumfunctie van Rabarber. Alle leerlingen krijgen les volgens onze lange leerlijn. Niet alleen productieklassen leiden tot producties, dat geldt zeker ook voor de lessen aan kinderen van 6 tot 12 jaar. Zij sluiten ieder schooljaar af met een theatrale presentatie in Theater Merlijn en Studio33. Deze hebben het karakter van een korte voorstelling en worden gespeeld voor een breed publiek.

Hierbij merken wij nog op dat de adviescommissie heeft geadviseerd andere Haagse partijen te subsidiëren, juist vanwege hun lesaanbod in de vrijetijd.

Het voorgaande geldt des te meer uit de bijgevoegde uitgesplitste begroting blijkt dat de subsidie van € 514.042 die Stichting Rabarber op dit moment ontvangt, enkel gebruikt wordt voor de functies “productie” en “binnenschoolse educatie”.

De commissie heeft dan ook op onjuiste gronden geadviseerd slechts € 350.000 te reserveren voor Stichting Rabarber. De activiteiten die de adviescommissie ten onrechte als vrijetijdsaanbod bestempelt (want onderdeel van de lange leerlijn), worden al bekostigd uit eigen inkomsten. Hieronder vallen de lesklassen 6 tot 12 jaar; 18+, 30+ en Trac 1, de vakantieklassen en -workshops.

Naast deze klassen hebben wij binnen bovengenoemde functie tevens de vooropleidingen “LOT” en “Tussenjaar” opgenomen, maar wij vragen ons af of deze daar horen of een aparte functie is omdat dit talentontwikkeling en tegelijkertijd voorbereidend beroepsonderwijs betreft. In de gedetailleerde achterliggende begrotingen hebben wij de inkomsten en uitgaven hiervan apart gespecificeerd, zodat u kunt zien welke geldstromen de talentontwikkeling c.q. voorbereidend beroepsonderwijs met zich meebrengt.

En ook dit seizoen stromen er weer jongeren door naar de landelijke toneelscholen en kunstvakopleidingen. Alleen al naar de acteursopleidingen: vier in Utrecht, twee in Arnhem en vier in Amsterdam. Om het in perspectief te plaatsen: de klassen van deze opleidingen bestaan gemiddeld uit 8 studenten per jaar. Daarnaast zijn nog zes jongeren doorgestroomd naar andere kunstvakopleidingen.

Het voorgestelde bedrag van € 350.000 is onvoldoende om de kosten van de functies “productie” en “binnenschoolse educatie” te dekken. Zoals reeds boven vermeld heeft de adviescommissie in aanloop naar haar advies Stichting Rabarber nooit gevraagd een dergelijke uitsplitsing van functies aan te leveren. Ook niet toen Stichting Rabarber expliciet om een reactie werd gevraagd op het concept advies. Daarmee is het advies van de commissie op dit punt gebaseerd op onjuiste veronderstellingen.

Het overnemen van het advies van de commissie zal op korte termijn leiden tot een vicieuze cirkel in een neerwaartse spiraal. Vermindering van subsidie zal vooral gevolgen hebben voor de functies “binnenschoolse educatie” en “productie” aangezien de subsidie al voor deze functies wordt gebruikt.

Direct gevolg met betrekking tot de functie “productie” zal zijn dat de traditionele kerstproductie in Theater aan het Spui op losse schroeven staat. Ook op alle andere producties (gemiddeld zo’n 20 per seizoen) moet gekort gaan worden. Maar dat betekent gelijk ook minder publieksinkomsten, op ten duur minder jongeren in de productieklassen (omdat met minder geld de grote variëteit, kwaliteit en semiprofessionaliteit teniet gedaan gaat worden en jongeren het daardoor minder interessant zullen vinden). Daardoor minder deelname-inkomsten. Dat zal daarna binnen afzienbare tijd ook zijn weerslag gaan hebben op de lessenklassen (6-12), waardoor tevens de doorgroei naar de productieklassen minder wordt. Daarmee is het advies van de commissie innerlijk tegenstrijdig: de voorgestelde vermindering van de subsidie heeft juist gevolgen voor de functies van Rabarber die de commissie subsidiabel acht.

2. De extra aangevraagde € 50.000 is bedoeld voor een productiemedewerker op de vloer (die wij tot nu toe niet hebben) en het, tot nu toe door Fonds1818 gesubsidieerde, talentontwikkelingstraject Inside Out, waaruit o.a. de, door de adviescommissie geprezen, schoolvoorstellingen gemaakt worden (zie uitsplitsing in bijgevoegde begroting), alsmede voor het alom geroemde middelbare scholieren festival RAB'S, waar jaarlijks 8 tot 10 middelbare scholen (van VMBO t/m Gymnasium) bij betrokken zijn.

Rabarber werkt al sinds de start met de Ooievaarspas, maar degene die bij een verhoging van lesgeelden het hardst getroffen wordt is de groep daarboven; modaal, onze grootste groep. Deze ouders zullen een substantiële verhoging van lesgeelden (ook voor de productieklassen) niet kunnen bekostigen en zullen hun kind dan noodgedwongen van Rabarber af moeten halen.

Verhoging van toegangsprijzen van producties verhogen zal automatisch ten koste gaan van de toegankelijkheid.

De door de adviescommissie voorgestelde oplossing; omdat Rabarber zo'n goede cultureel ondernemer is, deze € 50.000 door middel van het verhogen van eigen inkomsten binnen te halen, gecombineerd met het belang dat dezelfde commissie acht dat het aanbod toegankelijk blijft voor alle Hagenaars, lijkt in de praktijk dan ook theoretisch.

Bovendien zou het betekenen dat Rabarber met de vermindering van de subsidie de eigen inkomsten in feite met meer dan € 215.000 zou moeten verhogen.

3. De adviescommissie stelt verder dat in de aanvraag van Rabarber een heldere artistieke visie zou ontbreken op de door Rabarber geproduceerde voorstellingen. Rabarber gaat bewust niet uit van een bepalende theaterstijl of de (mogelijk) particuliere fascinatie van de artistiek directeur. Wij richten ons op de belevingswereld en ontwikkeling van de jonge spelers, de voorkeur van de makers en de wisselwerking daartussen. Er wordt gezocht binnen bestaande theaterwereldliteratuur en/of speciaal voor Rabarber geschreven stukken, waarbij altijd rekening gehouden wordt met de verschillende (doel-)groepen waar Rabarber mee werkt en waarvoor Rabarber speelt. Al doende wordt geëxperimenteerd met theatervormen, de verhalen van de jongeren zelf, het opzoeken van grenzen en dat alles binnen een veilige omgeving. Daarbij schuwt Rabarber geen maatschappelijk relevante onderwerpen die op dat moment een rol spelen in onze maatschappij. De, veelal jonge, makers worden in stukkeuze en tijdens het maakproces begeleid en ondersteund door directie en staf om spelkwaliteit, dramaturgische lijn, ontwikkeling en spelplezier te bewaken. Ook het spelen in de producties voor publiek maakt deel uit van de lange leerlijn van Rabarber.

Wij vertrouwen er op u met deze zienswijze te hebben geïnformeerd over onze visie ten aanzien van het advies van de commissie en het overnemen ervan. Wij zijn uiteraard altijd beschikbaar voor een nadere toelichting.

Met hartelijke groet,

A handwritten signature in blue ink that reads 'Rebecca van Leeuwen'.

Rebecca van Leeuwen
bestuurder/algemeen directeur

A handwritten signature in blue ink that reads 'Karin Lucet'.

Karin Lucet
zakelijk leider

Begroting/dekking lopende seizoen 1516 (aug15-juli16)	totaal	buitenschool	producties	binnenschool	huisvesting	Inside out
Totale opbrengsten	713.332	322.351	192.880	190.905	0	9.221
Directe opbrengsten	536.136	322.351	192.880	20.905	0	2.025
Publieksinkomsten totaal	522.731	312.851	192.880	17.000	0	2.025
<i>Publieksinkomsten buitenland</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Publieksinkomsten binnenland</i>	522.731	312.851	192.880	17.000	0	2.025
Sponsorinkomsten	0	0	0	0	0	0
Overige inkomsten	13.405	9.500	0	3.905	0	0
Indirecte opbrengsten	177.196	0	0	170.000	0	7.196
Binnenschoolse educatie	177.196	0	0	170.000	0	7.196
Totale subsidies en bijdragen	554.042	1.000	312.711	68.296	142.035	30.000
Subsidies	514.042	0	311.711	60.296	142.035	0
Meerjarige subsidie misterie OCW of cultuurfondsen	0	0	0	0	0	0
Meerjarige subsidie provincie	0	0	0	0	0	0
Subsidie gemeente Den Haag ikv	514.042	0	311.711	60.296	142.035	0
Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur						
Overige subsidies gemeente Den Haag - trend						
Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen	0	0	0	0	0	0
Overige bijdragen uit private middelen	40.000	1.000	1.000	8.000	0	30.000
waarvan particulieren incl. vriendenverenigingen	2.000	1.000	1.000	0	0	0
waarvan bedrijven	0	0	0	0	0	0
waarvan private fondsen	38.000	0	0	8.000	0	30.000
waarvan goede doelenloterijen	0	0	0	0	0	0
TOTALE BATEN	1.267.374	323.351	505.591	259.201	142.035	39.221
Totale beheerlasten	442.429	99.926	100.758	99.710	142.035	0
Beheerlasten personeel	193.798	62.544	62.076	69.178	0	0
Beheerlasten materieel	248.631	37.382	38.682	30.532	142.035	0
Totale activiteitenlasten	828.098	208.298	421.088	159.491	0	39.221
Activiteitenlasten personeel	658.664	198.048	298.088	131.086		31.442
Activiteitenlasten materieel	169.434	10.250	123.000	28.405		7.779
TOTALE LASTEN	1.270.527	308.224	521.846	259.201	142.035	39.221
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-3.153	15.127	-16.255	0	0	0
lopende projecten/ onttrekking reserves en fondsen	-3.153	0	0	0	0	0

Patron His Excellency the Ambassador
of Great Britain, Sir Geoffrey Adams

REACTIE op standpunt College van Burgemeester en Wethouders Den Haag inzake structurele ondersteuning van STET The English Theatre in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020

Geacht College,

Bestuur en directie van Stichting The English Theatre, hierna STET, hebben met grote verbazing en teleurstelling kennis genomen van het standpunt van uw College d.d. 28 juni j.l. om conform het advies van de Adviescommissie voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017–2020 STET geen subsidie te verlenen en met ingang van 2017 de structurele subsidie die STET gedurende de jaren 2013-2016 ontving uit het cultuurbudget, te beëindigen.

Wij verzoeken u uw standpunt te herzien. Hieronder zullen wij de redengeving die tot dit besluit heeft gevoerd bespreken en toelichten waarom wij menen dat ons verzoek tot herziening van uw besluit gerechtvaardigd is.

Algemeen

Den Haag profileert zich als Internationale Stad van Vrede en Recht. Voor een aantal culturele instellingen biedt juist dit profiel interessante aanknopingspunten voor verdiepende programmering en reflectie. Hiermee geeft Den Haag op cultureel vlak invulling aan het gastheerschap aan de vele hier gevestigde internationale organisaties en expats. Daarnaast levert dit ook een bijdrage aan het versterken van het imago van stad van Vrede en Recht bij de eigen bewoners. Het college roept culturele instellingen op effectief door hun programmering en producties bij te dragen aan de uitstraling van Den Haag als internationale cultuurstad en daarmee de aantrekkingskracht en het vestigingsklimaat voor expats en internationale instellingen te vergroten.

(uit Concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 -2020: Standpunt College, p.14)

1. De betekenis, omvang en het publieksbereik van STET's programmering is niet van dien aard dat het structurele ondersteuning rechtvaardigt.

Wij delen deze mening duidelijk niet en achten het een miskennis van de positie die STET in de afgelopen 10 jaar heeft verworven in Den Haag. In een stad als Den Haag, die zich graag profileert als de internationale stad van Vrede en Recht, mag een internationale theaterprogrammering niet ontbreken. Helaas is buiten het programma dat STET in de huidige Kunstenplan periode met een minimale structurele ondersteuning van de gemeente Den Haag, heeft aangeboden, er amper sprake van enig ander internationaal theateraanbod.

Omvang en betekenis voor Den Haag en voor de 50 000 internationaal georiënteerde inwoners:
STET heeft in de periode 2013-2016

- het **The Hague Shakespeare Festival**¹ opgericht. Eigentijdse vormen van Shakespeare zijn hierin gepresenteerd (niet alleen in de vorm van toneeluitvoeringen maar ook bijvoorbeeld rap-voorstellingen van Shakespeare sonnetten en muziek- en danstheatervoorstelling uit Tunesië, theatrale colleges en een groot educatieaanbod) met theatermakers uit o.m. De Verenigde Staten, Engeland, Israël, Tunesië en Nederland. De laatste editie van het festival ter gelegenheid van de 400-jarige sterfdag van Shakespeare werd door vele inwoners van Den Haag (expats en Nederlanders) bijgewoond (alook door Wethouder Van Engelshoven), en was een daverend succes.
- het **grootste Engelstalige theatereducatie netwerk voor scholen in Nederland**² ontwikkeld,
- **internationale kinder- en familieprogrammering**³ op het programma gezet,
- **klassieken van o.a. Shakespeare en Dickens** gepresenteerd,
- regelmatig **actuele thema's belicht**, bijvoorbeeld rondom misbruik in de Katholieke Kerk en beeldvorming in de Islamitische wereld en in het Westen met werk van jonge internationale (o.a. Ierland, Iran, Hongarije, Nederland,) theatermakers,
- voor **jonge theatermakers** (uit o.m. Groot Brittannië, Ierland, Australië, Hongarije, Canada, Tunesië, USA, Nieuw Zeeland, Iran, Japan en Nederland) een ontmoetingsmogelijkheid gecreëerd voor **interculturele artistieke uitwisseling** in hun vak.

Om ieder misverstand te voorkomen: Het betreft hier alleen professionele gezelschappen en spelers die allemaal, conform vaststaand STET beleid, betaald worden voor hun werkzaamheden.

Publieksbereik en kwaliteit

Het publieksbereik is ongeveer 10% van de internationaal georiënteerde gemeenschap in Den Haag (ong. 5000). Dit is een 'normaal' publieksbereik binnen de theaterwereld en *kan* daarom niet een argument zijn voor het weigeren van structurele ondersteuning door de Gemeente.

STET heeft in de huidige Kunstenplan periode nimmer tevergeefs een beroep gedaan op de regeling voor incidentele Culturele Projecten en steeds goede beoordelingen over het programma ontvangen. *Hebben de ambtenaren van de afdeling Cultuur in Den Haag zich dan zo vergist?*

Het Fonds voor de Podiumkunsten heeft STET als kleinschalig internationaal programmeringsinstelling (i.e. als SKIP podium) erkend vanwege de hoge kwaliteit en diversiteit van het aanbod. Gezien de toekenning van subsidies en sponsoring uit publieke respectievelijk private fondsen (zie de subsidie-aanvraag voor het Kunstenplan, pagina 9 en 14) wordt ook van die zijde erkend dat STET's programmering van goede kwaliteit is en een rol heeft voor velen in de samenleving.

Binnen uiterst beperkte financiële grenzen heeft STET laten zien innovatief en risicovol te kunnen zijn in haar programmering. Met een structurele subsidie zou STET als internationaal ontmoetingspunt voor divers jong talent dergelijke programmering verder kunnen uitbouwen.

¹ 2013 -2016 27 producties met randprogrammering (educatie, discussies, theatercolleges e.d.)

² Netwerk van 300 scholen door het hele land

³ Minimaal 3 producties per jaar

2. Het nieuw te vormen Nationale Theater (HNT) staat garant staat voor een flexibele en cultureel diverse theaterprogrammering waarbinnen voldoende ruimte is voor kleinschalige theaterinstellingen en internationaal theater.

Met de commissie Weeda acht het College internationalisering op het gebied van theater belangrijk maar voorbehouden aan het nieuw op te richten Nationale Theater. Het HNT heeft uiteraard en terecht internationale ambities maar ook hier volgt het College de commissie Weeda en kent het geen extra budget toe om een dergelijk programma uit te voeren (zie standpunt mbt HNT). Bovendien zal het fusieproces nog veel tijd en inspanning kosten (*De fusie is een complex en ingrijpend proces, waarin voor 1 januari 2017 nog zeker stappen gezet moeten worden, omdat het 'soortelijk gewicht der betrokken partijen' groot is, zoals de Commissie opmerkt.* – zie p.19 MJBP) en zijn de komende seizoenen voor het overgrote deel al geprogrammeerd. Het daarom, begrijpelijk, uiterst beperkte internationale aanbod van HNT voor de komende jaren bestaat bovendien vooral uit Vlaams en niet-Westers aanbod in het kader van het programma Get Lost. Engelstalige programmering staat momenteel **niet** op het programma.

Het naar elkaar doorverwijzen voor overleg (p.117) over internationale programmering zal aan deze situatie daarom helaas niets veranderen en doet vermoeden dat het hier om een gelegenheidsargument gaat dat mitsdien niet heel concreet klinkt.

De consequentie van het niet toekennen van de subsidie aan STET is dat er een plots einde zal komen aan het overgrote deel van het internationale aanbod in Den Haag. Is dit werkelijk de bedoeling van de gemeente?

3. Voor kleinschalige projecten kan een beroep gedaan worden op de regeling Culturele Projecten.

Dit argument druist in tegen de geest van de regeling die ziet op *incidentele en nieuwe* projecten. STET bestaat sinds 2006 en heeft in de huidige Kunstenplanperiode onafgebroken met succes een beroep gedaan op deze regeling. Men kan hier dus amper nog spreken van *incidentele* programmering. Deze regeling is in het leven geroepen om nieuwe initiatieven en incidentele bijzondere programmering te ondersteunen en een kans te geven zich te 'bewijzen'. Indien het College van mening is dat STET zich nog steeds niet bewezen heeft, geeft het hiermee een signaal af naar zijn ambtenaren dat zij het kennelijk al jaren niet bij het rechte eind gehad hebben.

Een en ander wordt ook niet ondervangen door de voorgestelde herpositionering van de regeling (MJBP - p.22). De regeling is en blijft incidenteel en niet structureel, zodat het moeilijk blijft om als organisatie je duurzaam te positioneren.

Conclusies Internationale programmering & Kunstenplanperiode: 2017 - 2020

In de huidige Kunstenplan periode heeft STET zich als *enige* professionele theaterorganisatie in Den Haag de doelstelling tot internationalisering toegeëigend, en met succes. Het HNT zal voorlopig slechts in zeer beperkte mate internationaal en dan met name niet-Engelstalig programmeren.

Er is, onbetwist, binnen STET een grote expertise en ervaring aanwezig met kleinschalig maar kwalitatief goede internationale programmering en de marketing ervan. Daarnaast is er een landelijk netwerk voor Engelstalig theater-educatieprogramma's ontwikkeld.

Wil dat alles niet verloren gaan en wil het internationaal georiënteerde theaterpubliek niet vertrekken naar Rotterdam en Amsterdam, dan moet in de komende Kunstenplanperiode STET's internationale programmering gecontinueerd worden. Dit zal echter slechts gerealiseerd kunnen worden met degelijke en vooral structurele ondersteuning. STET heeft hiervoor € 45 000,00 per jaar aangevraagd.

Alleen op deze manier zal recht gedaan kunnen worden aan de wens gedurende de komende Kunstenplanperiode een continue professioneel internationaal theateeraanbod te borgen in Den Haag, de internationale stad van Vrede en Recht

Wil den Haag zijn aantrekkingskracht als internationale stad met een levendig internationaal kunstenaars- en kunstenaarsklimaat behouden dan dient daarin geïnvesteerd te worden op een wijze die recht doet aan de diversiteit die in deze stad aanwezig is. Het College standpunt betekent het voorlopige einde van het overgrote deel van de internationale theaterprogrammering in Den Haag, dat dan als enige van de grote steden slechts in zeer beperkte mate inhoud geeft aan haar ambities op dit terrein.

Wij verzoeken de gemeenteraad dan ook uw standpunt niet over te nemen en alsnog aan STET de gevraagde structurele ondersteuning toe te kennen.

Met vriendelijke groet,

Elske van Holk

Algemeen directeur STET The English Theatre

21 juli 2016

College van Burgemeester en Wethouders
p/a Dienst OCW/Cultuurbeleid
t.a.v. de heer W. Poort
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Den Haag, 21 juli 2016

Betreft: Zienswijze op concept Mjbp Kunst en Cultuur 2017 – 2020

Geacht College,

Met belangstelling hebben we uw concept Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020 gelezen. In deze brief geven we onze visie op uw voorgenomen besluit m.b.t. Stroom Den Haag.

Allereerst willen we u danken voor uw vertrouwen in onze organisatie en voor uw waardering voor de programma's die we op verschillende gebieden ontwikkelen. We zijn zeer verheugd dat we de komende vier jaar mogen rekenen op continuering van uw stevige financiële ondersteuning.

Ten tweede willen we graag een belangrijke consequentie van uw voornemen onder uw aandacht brengen.

In onze aanvraag schreven we: "De beleidsterreinen kunst in de openbare ruimte en atelierbemiddeling hebben door onderbezetting (als gevolg van de bezuinigingen, AvR) in de afgelopen jaren niet de aandacht gekregen die ze verdienen. De balans tussen inhoudelijke en ondersteunende functies is al enigszins verbeterd, maar behoeft – mede door technologische ontwikkelingen – verdere aandacht op het vlak van ict en communicatie. Wij zullen ons team hierop aanpassen. Bovendien gaan we onze workflow verder digitaliseren. Dat bevordert niet alleen de interne efficiëntie, maar ook onze 'klantgerichtheid'. Beheer en veiligheid zullen we daarbij niet uit het oog mogen verliezen. In de begroting bij het nieuwe meerjarenbeleidsplan zullen we een hoger bedrag opvoeren voor inhoud, innovatie en professionalisering om de kwaliteit en de overdracht van ons programma te waarborgen, en om de effecten van de bezuinigingen teniet te doen." (pag. 12)

Dat budget is noodzakelijk om onze organisatie toekomstbestendig te maken. En dit heeft voor ons zeer hoge prioriteit. Immers, onze toekomst en vooral ook die van Haagse kunstenaars, organisaties en andere doelgroepen is er mee verbonden.

De reactie van de adviescommissie op bovenstaande noodkreet in onze aanvraag is wat lauw. En een typisch geval van 'slow burn'. Na de constatering dat Stroom een extra bedrag van 197.000 euro vraagt om de interne organisatie te versterken en een impuls te geven aan de stimulerende activiteiten, schrijft ze: "Ondanks de aangeduide tekorten en daaruit voortkomende werkdruk heeft de Commissie de indruk dat de organisatie over het geheel genomen naar behoren functioneert". Om uiteindelijk voor te stellen om het subsidiebedrag

aan Stroom te verhogen met 75.000 euro indien het financiële kader voor het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020 wordt verruimd.

'Slow burn' verwijst naar het verschijnsel dat het externe beeld van een kunstinstitution niet zorgwekkend is, terwijl zij ondertussen haar artistieke, menselijke en economische reserves uitput. Dit laatste speelt zich vooralsnog af in onzichtbaarheid, omdat prestaties op niveau blijven door de nadruk op productie en presentatie (gedreven door intrinsieke motivatie en verwachtingen van 'stakeholders'). Deze vorm van zelfexploitatie zal uiteindelijk zichtbaar worden. En dan is de schade vaak niet meer terug te draaien. Dat is de 'slow burn': pas als we de gevolgen van de klap zien, voelen we de pijn.

Dat Stroom ondanks aangeduide tekorten naar behoren functioneert zouden we zelfs als een compliment kunnen opvatten. Maar daarmee maken we onze organisatie niet toekomstbestendig. We zien ons dan ook genoodzaakt om enkele essentiële, structurele investeringen door te voeren op het gebied van ICT en organisatie; en om onze oorspronkelijke ambities op het gebied van kunst in de openbare ruimte en kunstenaarsateliers (zoals we schreven bevinden deze functies zich precies op het raakvlak met de stedelijke omgeving) na te streven. Zodat we onze kerntaken naar behoren kunnen blijven uitvoeren!

In zijn concept meerjarenbeleidsplan 2017 – 2020 heeft de wethouder afgezien van het verhogen van de subsidie aan Stroom. Dat heeft tot gevolg dat de hierboven genoemde investeringen ten koste zullen gaan van onze prestaties. Welke dat precies zijn (subsidieverstrekking aan derden, activiteiten, advisering, tentoonstellingen), moeten we nader bepalen.

We gaan er evenwel vanuit dat u hiermee instemt en dat u hier bij een eventuele evaluatie rekening mee zal houden. Natuurlijk bespreken we graag met u waar onze prestaties gedurende de komende jaren met zo min mogelijk 'schade' beperkt kunnen worden.

Met vriendelijke groet, mede namens het bestuur,

Arno van Roosmalen
directeur

Aan; het College Burgemeester en Wethouders,
Postbus 12 600
2500 DJ Den Haag
kunstenplan@denhaag.nl

Betreft: Zienswijze concept Collegebesluit Meerjarenbeleidsplan/ theater De Vaillant

Den Haag, 6 juli 2016

Geacht college,

In navolging op onze gezamenlijke reactie vanuit de Cultuurankers op de adviezen van de Commissie Weeda (zie brief 13 mei en 6 juli 2016) zien wij ons genoodzaakt een zienswijze uit te brengen op uw voorgenomen besluit zoals opgenomen in het concept meerjarenbeleidsplan *'Ruimte voor de spelende mens'*. De gedeeltelijke afwijzing van onze aanvraag steunt op gegevens over feiten en belangen die ons treffen, en wijken bovendien af van de gegevens die we ter zake zelf hebben verstrekt.

Het deel van het advies dat ons vooraf door de Commissie Weeda is voorgelegd, konden we volledig onderschrijven - reden waarom we daarop niet hebben gereageerd. In het definitieve advies is daarna een alinea toegevoegd met daarin de financiële vertaling van het inhoudelijk oordeel. De commissie Weeda adviseert u onze aanvraag gedeeltelijk te honoreren, en u neemt dit advies ongewijzigd over. De argumenten om tot dat oordeel te komen kunnen wij niet herleiden tot onze aanvraag, en daarmee is zowel het advies als uw voorgenomen besluit gebrekkig tot stand gekomen.

In zijn algemeenheid zien we dat diversiteit en participatie met de adviezen welhaast zijn verdwenen, er rekenfouten zijn gemaakt en er op de Cultuurankers per saldo bezuinigd wordt. Wij menen dat het ongewijzigd overnemen van het advies van de Commissie Weeda conflicteert met het door u voorgestane beleid.

Hoewel u zich er ongetwijfeld zeer bewust van bent, herinneren we u aan het feit dat onze begroting voor de Cultuurplanperiode 2013-2016 niet door ons zelf is opgesteld en ook niet aansluit op de reële kosten voor de exploitatie. In deze begroting is – nogmaals: niet door ons zelf – op een laat moment een post voor groot onderhoud van €30.000 op jaarbasis opgenomen, waarvoor feitelijk geen dekking bestond. Deze is door de schrijver van het plan destijds 'gedekt' met een post 'diverse subsidies' die nergens onderbouwd is. Dit feitelijke tekort op onze begroting achtervolgt ons al sinds onze oprichting op 1 januari 2013 en loopt jaarlijks op – iets wat bij u en uw dienst bekend is. De commissie Weeda lijkt zich bij het opstellen van het advies

onvoldoende bewust geweest van deze historische context, maar u bent daarover zowel ambtelijk als bestuurlijk geïnformeerd.

In de laatste alinea wordt geadviseerd onze aanvraag slechts gedeeltelijk te honoreren. Op de onderbouwing van dit advies gaan we hieronder puntsgewijs in.

- De commissie lijkt haar oordeel voor gedeeltelijke honorering van onze aanvraag samengevat te onderbouwen met het argument meer te zien *'in verdieping dan in verdere groei'*. Wij onderschrijven deze zienswijze volledig. U leest daarom in ons beleidsplan de woorden 'consolidatie' en 'doorpakken'. Het feit dat het door ons aangevraagde budget hoger ligt dan in het huidige kunstenplan is ook niet ingegeven door een wens om te groeien, maar door de wens om te komen tot een financieel gezonde en houdbare bedrijfsvoering. Naar onze mening ontbreekt voor dit argument een feitelijke basis, en kan het daarmee geen drager zijn van uw voorgenomen besluit.
- *'De commissie wijst de aanvraag om het leer- werkbedrijf met een kok uit te breiden af, omdat deze functie niet tot het domein cultuur behoort.'*
Een verzoek voor uitbreiding met een kok maakt nadrukkelijk géén deel uit van onze aanvraag. Dit deel van het advies is feitelijk onjuist en scheidt daarmee een verkeerd beeld. Dit deel van het advies mag en kan dus geen motivering zijn van uw voorgenomen besluit om slechts gedeeltelijk te honoreren.
- De adviescommissie adviseert *'€35.000 voor extra programmering'* beschikbaar te stellen. Dat is ten opzichte van de huidige situatie een bezuiniging van €20.000. De Vaillant ontvangt sinds 2013 jaarlijks €20.000 en sinds 2015 jaarlijks €55.000 programma- en marketingbudget. Het overnemen van dit advies zal per saldo dus niet kunnen leiden tot extra programmering.
- De adviescommissie prijst de *'bevlogen, kleurrijke en artistiek inhoudelijke website en pr-materiaal'*. De commissie mist echter een *'gedegen communicatie- en marketingplan waaruit de communicatievisie duidelijk wordt'*. Ook op dit punt was de commissie wellicht niet op de hoogte van het feit dat wij om precies die reden de afgelopen 4 jaar herhaaldelijk hebben aangedrongen op middelen voor een communicatiemedewerker. Voor ons was het dan ook logisch deze functie op te nemen in onze begroting, en begrijpen we niet dat die in uw voorgenomen besluit buiten de begroting geplaatst wordt.

U bent voornemens om op basis van het advies van de Commissie Weeda onze aanvraag slechts gedeeltelijk te honoreren. Dit besluit komt echter tot stand op basis van onjuiste aannames en een gebrekkige argumentatie. Tegelijkertijd verwacht u – net als de commissie – wel dat we binnen het resterende budget ook nog €38.000 extra vrijmaken voor talentontwikkeling. Let wel: hoezeer we ons ook extra zouden willen inzetten voor talentontwikkeling, het moet wel binnen onze begroting passen. In die zin stelt uw voorgenomen besluit ons ook teleur: ondanks dat u vooraf geïnformeerd bent over de discrepantie tussen de rekensommen van de adviescommissie hanteert en de *werkelijke* financiële situatie van De Vaillant, neemt u het advies ongewijzigd over.

Onze oorspronkelijke aanvraag voor het kunstenplan is inhoudelijk gebaseerd op uw beleidsvoornemens zoals vervat in het beleidskader voor de komende kunstenplanperiode, en financieel op het bereiken van een gezonde en houdbare bedrijfsvoering. Het ongewijzigd overnemen van het advies van de Commissie Weeda maakt het voor ons niet goed mogelijk het financiële punt te realiseren, en daarmee tast het ook onze inhoudelijke slagkracht aan. Wij vertrouwen er daarom op dat de in deze brief genoemde opmerkingen en overwegingen voor u aanleiding zijn om uw voorgenomen besluit te heroverwegen.

Met vriendelijke groet,

Koen Baart
(voorzitter)

Harrie van de Louw
(directeur)

Ter attentie van college van burgemeester en wethouders
email kunstenplan@denhaag.nl

d.d. 19-07-2016
betreft zienswijze Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020
Stichting Topaze

Geachte burgemeester en wethouders,

Middels het indienen van deze zienswijze wil Topaze op enkele punten van het beleid Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020, het voorwoord van het advies en de procedure reageren.

In het "Beleidskader kunst en cultuur 2017-2020" zijn er een paar onderwerpen die perfect passen bij de beleidsvoering van Stichting Topaze;

- Cultuuronderwijs voor iedere Haagse jongere (punt 3 pag 13)
- Cultuur voor iedereen (punt 3 pag 14)

-Cultuuronderwijs voor iedere Haagse jongere (punt 3 pag 13)

In het beleid wordt de relevantie van kunst- en cultuur voor iedere Haagse jongere aangekaart.;

"Cultuureducatie stimuleert de ontplooiing van talenten en vaardigheden en levert daarmee een onmisbare bijdrage aan het onderwijs en de ontwikkeling van het kind. Artistieke expressie leidt ook tot verwondering, tot reflectie en laat het vanzelfsprekende minder vanzelfsprekend worden."

"Cultuureducatie is, ten slotte, van groot belang voor de toekomst van de culturele sector zelf. Zonder een basis gelegd tijdens de jeugd vindt het toekomstige publiek de weg niet naar de culturele instellingen"

Echter toekenningen naar instanties in wijken Schilderswijk en Transvaal gaan naar instellingen die activiteiten aanbieden aan basisschool leerlingen of als naschoolse activiteiten.

Er is geen instantie in Transvaal die dagelijks zo in contact staat met jongeren en ze op een laagdrempelige manier weet te stimuleren, activeren en te laten participeren. Juist deze groep jongeren komt niet zelfstandig in de aanwezige cultuurankers en andere culturele instanties in de stad. Er komt via deze weg geen cultuur budget bij deze groep moeilijk te bereiken jongeren terecht.

Topaze heeft via meerdere projecten jongeren in contact gebracht met grote evenementen, ze laten participeren in exposities in openbare ruimtes zoals 't Atrium Den Haag en ze naar het theater als Dakota gebracht voor een eigen voorstelling.

Betrokken kunstenaars zijn al jaren actief in de Haagse wijken en hebben zo ervaring van het werken in het veld met jongeren. Topaze brengt de jongeren in contact met kunst- en cultuur op een dagelijkse basis onder schooltijd in de werkplaats in Transvaal of via kunstprojecten die op eigen initiatief gerealiseerd worden door heel Den Haag.

- Cultuur voor iedereen (punt 3 pag 14)

Hier wordt het belang van cultuur voor iedereen aangekaart

“Den Haag investeert ieder jaar opnieuw veel middelen in cultuur. Deze investeringen met maatschappelijke middelen zijn alleen gerechtvaardigd als zoveel mogelijk mensen in deze stad genieten van het moois dat kunst en cultuur te bieden heeft.”

Hoewel er in het advies enkele honoraties gaan naar instanties die zich op een specifieke groep van de Haagse bevolking richten of ruimte bieden aan bepaalde doelgroepen is er geen die de verschillende groepen verbindt en b.v. jongeren en senioren weet te stimuleren en te activeren.

Topaze zet op een laagdrempelige manier kunst in om groepen met elkaar te verbinden. De stichting opereert vanuit een herkenbaar monumentaal gebouw midden in Transvaal. Er zijn veel projecten gerealiseerd waar verbindingen zijn gelegd tussen verschillende groepen Hagenaars, verschillend van leeftijd, culturele afkomst en persoonlijke situatie of status.

Jongeren zijn meegenomen naar verzorgingscentra van Florence, senioren zijn naar de werkplaats gekomen om te participeren en cursussen te volgen, groepen van de Haagse bevolking zijn door middel van een kunstproject samen gekomen in het stadhuis.

Beschouwingen 2.10 Cultuuronderwijs (pag 26)

Hier wordt het belang van creëren van meer vraagsturing vanuit de scholen en inbedding van van cultuureducatie in het curriculum aangekaart.

Voor de jongeren in de Schilderwijk, Transvaal en Escamp is er geen andere organisatie die middels kunst en cultuur via het onderwijs zo de jongeren weet te bereiken. Topaze voldoet aan een directe vraag vanuit het onderwijs. Op dagelijkse basis komen leerlingen van SSVO de Einder naar de werkplaats. Meerdere Haagse scholen benaderen Topaze zelf en Topaze werkt al jaren met diverse scholen samen.

Conclusie

Door het aanhalen van punten uit het beleid en advies wilt Topaze haar zienswijze verduidelijken. De betrokken kunstenaars en artistieke medewerkers van Topaze zijn benieuwd of de gemeente Den Haag uitspraken en doelstellingen als “cultuur voor iedere jongere, cultuur voor iedereen en sociaal maatschappelijke verbindingen maken door kunst en cultuur” gaat waarmaken.

Het gevaar van dit advies is dat sommige groepen Hagenaars en jongeren niet kunnen participeren, zeker niet de moeilijk te bereiken groepen.

Ondanks advies ‘niet honoreren’ zal Topaze zich blijven inzetten om door middel van kunst bruggen te slaan en het uit een elitaire status te halen om zo haar doelstellingen waar te maken.

Tenslotte; zienswijze op de procedure van de aanvraag en het advies

De communicatie van de procedure loopt via de mail en brieven.

Dit jaar is in de procedure ruimte gegeven voor het reageren op feitelijke onjuistheden. Topaze heeft een onjuistheid geconstateerd, hierop gereageerd en gecorrigeerd.

Echter in het boek van het advies staat een andere onjuistheid, maar na publicatie is geen ruimte meer voor correctie, bezwaar en of beroep.

De advies tekst wijkt af van de concept tekst, is uitgebreider en openbaar.

Hierdoor ontstaat een verkeerde beeldvorming over Topaze, haar activiteiten en haar financiële status.

Een overweging voor de gemeente om deze procedure te verbeteren.

Met vriendelijke groet namens Topaze

V. Treffers

Stichting Topaze
Kempstraat 124
2572 GK Den Haag
www.topaze.net
info@topaze.net

070-7522243
06-18641761

www.turksmuseumnederland.nl

Telefoon: 00 31 627075903

Stichting Turks Museum Nederland

mail: info@turksmuseumnederland.nl

Adres: Scheveningseweg 15 2517 KS Den Haag

K.v.K. : 27 33 64 42 **POSTBANK:** 228 2084

Den Haag, 14 juli 2016

Zienswijze stichting Turks Museum Nederland op het Kunstenplan 2017 - 2020

Met deze zienswijze willen we uiting geven aan ons ongenoegen met het voorgenomen besluit van het college om het advies van de Adviescommissie voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2017 – 2020 te volgen en geen subsidie te verstrekken aan de stichting Turks Museum Nederland vanuit het Kunstenplan.

We bedanken de Adviescommissie voor haar lovende woorden ('waardering voor het initiatief') maar zijn het oneens met de conclusie die zij trekt. De commissie schrijft het eens te zijn met de waarneming van onze stichting dat 'het erfgoed van migranten nog onvoldoende gerepresenteerd wordt bij bestaande cultuurinstellingen'. Een plek krijgen in het Kunstenplan zou **erkenning** betekenen van ons initiatief, dat al zeven jaar bestaat. Helaas, de commissie noemt het 'prematuur'. En nee, we zijn geen professionele organisatie met een directeur die nota's schrijft. We zijn een vrijwilligersorganisatie die zich een plekje probeert te veroveren in het Haagse culturele landschap. Met het Haags Historisch museum werken we intensief samen. We participeren in het Netwerk Haagse Migrant, maar dat gaat – op een incidentele gemeenschappelijk tentoonstelling na – ons museum niet verder brengen.

De stichting Turks Museum Nederland is de enige instelling in Nederland die het gezamenlijke en collectieve erfgoed van de toenmalige gastarbeiders bewaart, tentoonstelt en overdraagt aan iedereen die er kennis van wil nemen. We zijn een puur Haags initiatief (opgericht in 2009) en worden volledig door Haagse vrijwilligers gedragen. We werken samen met vele Haagse instellingen en het Netwerk Erfgoed Haagse Migrant om de kennis van de immigratiegeschiedenis te vergroten en participatie en sociale cohesie in de stad te bevorderen. Het tijdelijke onderkomen van de stichting Turks Museum Nederland is in 2012 – tijdens de viering van de 400-jarige relatie tussen Nederland en Turkije – door burgemeester Van Aartsen en de Nederlandse ambassadeur in Ankara geopend.

We zijn van mening dat de stichting Turks Museum Nederland wél een plek verdient in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 – 2020. De adviescommissie moet nieuwe initiatieven van nieuwe Nederlanders niet buitensluiten. Participatie, integratie en wederzijdse acceptatie zijn zeker geen eenrichtingsverkeer.

www.turksmuseumnederland.nl

Telefoon: 00 31 627075903

Stichting Turks Museum Nederland

mail: info@turksmuseumnederland.nl

Adres: Scheveningseweg 15 2517 KS Den Haag

K.v.K. : 27 33 64 42 POSTBANK: 228 2084

Het blijkt heel moeilijk om je als relatieve nieuwkomer een plekje te veroveren in het Haagse culturele landschap. Het advies lezende komen we tot de conclusie dat 99% van de cultuursubsidies gaat naar witte instellingen die nauwelijks bereik hebben naar immigranten of ze moeten onder de leerplicht vallen. We moeten helaas constateren dat de adviescommissie de interculturele stad ontkent en geen reëel contact met de samenleving heeft.

De wethouder Cultuur noemt in zijn inleiding 'cultuurparticipatie' van belang, maar helaas blijkt dat niet uit dit Kunstenplan. 'Om ook – al is het maar af en toe – *homo ludens* te zijn', schrijft hij. We zouden daaraan willen toevoegen: Om ook – al is het maar vaker – *homo culturalis* te zijn.

Daarom verzoeken en verwachten wij dat het College van B&W en de gemeenteraad de subsidiebeoordeling zullen herzien en onze aanvraag alsnog zullen goedkeuren. Het wordt dan uiteindelijk toch een teken van herkenning en erkenning van de nieuwe Nederlanders in onze mooie stad Den Haag.

Namens het bestuur van de stichting Turks Museum Nederland,

Ikbal Cakmak

Hasan Sahin

ZIENSWIJZE WEST (3 PAGINAS + BIJLAGEN)

Beste wethouder, beste college,

Wij willen u allereerst bedanken dat u het positieve en lovende advies van de Adviescommissie overneemt. Het is voor ons fijn dat onze eigen, zorgvuldig opgebouwde koers gewaardeerd wordt.

Tegelijkertijd willen wij onze grote zorg met u delen dat het programma, met de gedeeltelijke toekenning vanuit de gemeente, bedrijfsmatig onmogelijk is.

SAMENVATTING

De gemeentelijke adviescommissie is (net als de landelijke Raad voor Cultuur) zeer positief over ons programma 2017-2020 en onze plannen en ambities. Maar succesvol gebleken projecten zoals het grootschalige Volkspaleis en andere samenwerkingen die met lokale partners — zoals Rewire, Loos, Museumnacht e.a. — ontwikkeld zijn, zullen met dit adviesbedrag in gevaar komen (zie bijlage I). Ook de oprichting van het IKK staat op de tocht. Programma's waarvan ook de Raad van Cultuur concludeert, *dat zij het culturele aanbod in Den Haag verlevendigen, en het lokale met het internationale verbinden*. Het zal ook directe gevolgen hebben op *het ongekeerde hoge niveau als het grote draagvlak*, dat de commissie heeft opgemerkt. Als organisatie, die vanuit een sterke lokale betrokkenheid werkt, zijn wij van mening, dat ondanks alle lovende beoordelingen, de financiële middelen ervoor nu niet beschikbaar zijn.

Het programma was in de afgelopen jaren alleen mogelijk met veel werk dat door een compact team en maar liefst 50 vrijwilligers met veel passie en liefde voor cultuur is opgebouwd. De plannen 2017-2020 gaan uit van een professionalisering van de organisatie en we hebben daardoor hogere productiekosten en (personeels)lasten. Dat is nodig om het werk bedrijfsmatig verantwoord en eerlijk naar alle betrokken mensen te kunnen blijven doen en de positief geadviseerde plannen te verwezenlijken.

Als de gemeente inderdaad ondersteunt dat West haar programma uitvoert, dan vereist dat eenvoudigweg een hogere bijdrage.

Met het positieve BIS advies heeft West vanuit de gemeente nog € 275.000 nodig (in plaats van de aangevraagde € 400.000) om de begroting sluitend te krijgen. Gezien de gemeenschappelijke verantwoordelijkheden van gemeente en het Rijk (zie RIS2837723), het lovende advies van de commissie en het gegeven dat dit bedrag met 40% van de totaal begroting procentueel lager is dan bij andere instellingen, hopen wij op matching vanuit de Gemeente.

West nam verder kennis van het (overgenomen) advies van de Adviescommissie dat de noodzaak voor een permanente uitbreiding van de huisvesting niet wordt gezien. Ter voorkoming van (impliciete) misverstanden: ook als de huisvesting niet permanent wordt uitgebreid (en aldaar de activiteiten voor het Volkspaleis gehouden worden), dan vermindert dat niet de huisvestingskosten. Integendeel, de begrote kosten van een extra locatie bedragen conform begroting € 60.000.

Tenslotte denken wij dat de positieve reacties rondom de tijdelijk extra locatie de 'museale potentie' van het programma laten zien, en de discrepantie tussen de eigen locatie en programma bevestigen.

Met vriendelijke groet, mede namens het bestuur,
Marie-José Sondeijker

Stichting West Den Haag
Groenewegje 136
2515 LR Den Haag
070 392 53 59

Drive en doorzettingsvermogen

Ondanks het positieve BIS advies is de situatie voor West op basis van het concept MJB complex, omdat nu aan het Rijk uitgelegd moet worden, dat het positief gehonoreerd programma — gezien het significant tekort vanuit de gemeente — slechts gedeeltelijk kan worden uitgevoerd. Doordat de gevolgen hiervan op dit moment nog niet helder zijn, en het MJB nog niet definitief, hoopt West dat dit uiteindelijk niet nodig zal zijn.

Wij vinden deze ontwikkeling onbegrijpelijk omdat West zich, in de afgelopen beleidsperiode tot koploper (zowel kwalitatief als ook kwantitatief) heeft kunnen ontwikkelen. Wij zijn blij dat de drive en het doorzettingsvermogen (RvC) als ook de vernieuwing, gelaagdheid, onderscheidenheid en dynamiek nu door de commissies gezien worden.

Het is dan ook dankzij deze eigenschappen dat West zich ondanks een vrij bescheiden gemeentelijke bijdrage van € 133.000 als enige nieuwkomer binnen de hele landelijke BIS heeft kunnen plaatsen. Hierdoor denken wij ons te kunnen kwalificeren als de organisatie die het schijnbaar onmogelijke waar kan maken. Op lokaal als ook op landelijke schaal en daar zijn we fier op.

Vier jaar geleden oordeelde de gemeentelijke adviescommissie:...West gaat uit van een verdriedubbeling van de inkomsten. Om dit te kunnen realiseren wordt voor een substantieel deel van de dekking van de begroting uitgegaan van aannames die in de ogen van de Commissie niet reëel zijn, zoals hoge fondsen en sponsorinkomsten en bijdragen van vrijwilligers. Een concrete onderbouwing van de ambitieuze toekomst plannen en de beoogde groei van het publieksbereik ontbreekt in de aanvraag...

Hoewel de scepsis over de hoge ambities destijds wellicht begrijpelijk was, menen wij dat naast het complimenteuzen advies vanuit de gemeente, ook het positieve BIS advies het beste bewijs is, dat West zijn ambities ruimschoots waar kan maken. Wij zijn trots dat de gemeentelijke commissie dit bevestigt en constateert dat Den Haag geen andere instelling van vergelijkbaar niveau heeft en West als enige presentatie-instelling over een groot draagvlak beschikt.

Tegelijkertijd laat het gemeentelijke document 'Den Haag in cijfers' zien dat de gemeentelijke bijdrage bij West per bezoeker, ondanks de hoge kwaliteit, significant lager is, dan bij alle andere presentatie-instellingen (zie RIS266762). En tegelijkertijd zijn de eigen inkomsten met 20% boven de norm. En gezien het Rijk en de Gemeente ook op bedrijfsmatig niveau geen enkele negatieve opmerkingen over de begroting van West heeft, vinden wij het gemeentelijk adviesbedrag inhoudelijk niet passen bij de louter enthousiaste beoordeling.

Het gemeentelijk advies

Als organisatie die van cultuur houdt, vinden wij de zorgvuldige, heldere en bedrijfsmatig verantwoorde omgang met cultuurbudgetten belangrijk. Ook daarom vinden wij het advies over West onsamenhangend en inhoudelijk als ook bedrijfsmatig onbegrijpelijk.

Bedrijfsmatig onlogisch, omdat de commissie een significant tekort creëert zonder hiervoor enig perspectief te geven. Omdat het advies ook een opdracht aan een organisatie is om het gehonoreerde programma uit te voeren, ontstaat hier een kafkaëske situatie waarbij de opdracht luidt: 'Doe dat programma maar — maar dan voor een derde van het geld.'

Het zou dan de adviescommissie/gemeente sieren, om een duidelijk perspectief over de omgang met de budgetten te geven als men wél alle activiteiten wil althans positief adviseert. Juist omdat het om gemeenschappelijke belastinggelden gaat. Omdat dit niet nu niet het geval is, vinden wij het advies bedrijfsmatig onverantwoordelijk.

Hiernaast is het advies ook op inhoudelijk vlak moeilijk te volgen. Omdat West juist op moeilijk meetbare aspecten (zoals kwaliteit en draagvlak) als beste van de sector beoordeeld wordt, en tegelijkertijd ook op de meetbare feitelijke aspecten (zoals bezoekersaantallen, kosten per bezoeker, betrouwbaarheid van de plannen, gezonde financieringsmix, lage structurele kosten) uitstekend scoort, staat volgens onze zienswijze het adviesbedrag haaks op de beoordeling zelf. Omdat het enige echte punt van kritiek in het advies — de nieuwe locatie — met € 60.000 op de begroting figureert lijkt dit ook geen logische verklaring te kunnen zijn.

De bijdrage vanuit de Gemeente

West is de Gemeente zeer dankbaar voor de trouwe steun in de afgelopen drie beleidsperiodes. Het is de basis van het succes van West. Tegelijkertijd zijn wij ernstig bezorgd, over de ‘miss-match’, die in de afgelopen 3 beleidsperiodes is ontstaan: in 2009-2012 was de bijdrage vanuit de Gemeente met 63% vergelijkbaar met die aan andere instellingen. In 2013-2016 daalde de bijdrage naar 33%, en voor 2017-2020 is het momenteel slechts op 20% begroot (zie bijlage II).

De recente publicatie van BKNL ‘En collectieve selfie - Beter zicht op Beeldende Kunst’ (pagina 8), als ook de lokale situatie laten zien, dat voor een presentatie-instelling een gemeentelijke bijdrage van +/- 50% nodig is, om op lange termijn te kunnen overleven.

In de afgelopen periode heeft West, de percentuele korting vanuit de Gemeente tijdelijk kunnen opvangen dankzij de incidentele & royale steun van particuliere fondsen en de inzet van 50 vrijwilligers. In de komende beleidsperiode wordt West (als BIS instelling) vanuit OCW gevraagd, om zich als een goede werkgever verder te ontwikkelen, en zijn werknemers adequaat te betalen. En gezien incidentele projecten die inmiddels onderdeel van het structurele programma zijn geworden — zoals het Volkspaleis — kan West ook minder aanspraak maken op de steun van particuliere fondsen.

Daarom is een bijdrage van 40% vanuit de Gemeente van existentieel belang voor het programma.

BIS en Gemeente Den Haag

Wij zijn ook blij met het positieve BIS advies omdat West nu nog maar € 275.000 (ipv € 400.000) vanuit de Gemeente nodig heeft om de begroting rond te krijgen. Met 40% van de totaalbegroting is dit bedrag percentueel lager dan het gemiddelde van de sector. En is de gemeentelijke bijdrage van € 10 per bezoeker nog steeds zeer laag, lager dan het rekenkundig gemiddelde per presentatie-instelling. Ongeacht deze gemeentelijke bijdrage blijft West (op financieel niveau) de kleinste binnen de hele BIS. Maar zijn wij ervan overtuigd, dat er dankzij de gedrevenheid en enthousiasme van de organisatie hiermee voldoende financiële basis zal zijn om de BIS status ook op langere termijn te kunnen waarborgen.

Een blik vooruit

Als organisatie die ‘berucht’ is om hun ambitie & gedrevenheid blijven wij er in geloven, dat deze zienswijze het college alsnog zal overtuigen om het advies bedrag te verhogen. En daarom kunnen wij niet anders dan door gaan met ons plannen voor de toekomst. Inmiddels heeft West afspraken gemaakt met de Universiteit Groningen en uitgeverij Valiz over het nieuw op te zetten platform IKK. In samenwerking met KABK in Den Haag, de Universiteit van Leiden, Stichting de Waag in Amsterdam en Het Nieuwe Instituut in Rotterdam, werkt West aan een NWO aanvraag met een focus op ‘Smart Culture’ en ‘Critical Making’. Met deze partners zal vanaf 2017 ook een serie educatieve activiteiten georganiseerd worden voor een breed (en academisch) publiek.

Maar vooral willen wij u erop attenderen dat West in samenwerking met Anna Vastgoed & Cultuur en het Rijksvastgoedbedrijf over een tijdelijke extra locatie midden in het Museumkwartier beschikt: Huis Huguetan (voormalige Hoge Raad). Hierdoor zal het programma nog meer zichtbaarheid en een grotere maatschappelijke betekenis krijgen. Gezien de enthousiaste en talrijke reacties van de media en de bewoners van Den Haag (zie bijlage III), al voor de opening, is er vanuit de stad veel animo voor een instelling voor hedendaagse kunst op het Lange Voorhout.

Als de nieuwe en vierde Haagse BIS instellingen binnen het culturele MJBP, denken wij binnen de komende beleidsperiode van vergelijkbare betekenis voor de stad te kunnen zijn dan 3 de andere instellingen. Weliswaar op een kleinere schaal dan deze gevestigde instellingen — het Nederlands Dans Theater, het Nationaal Theater en het Residentie Orkest — maar niet minder relevant.

Tot slot willen wij de commissie graag op twee dingen attenderen:

1. Ook het NDT, het Nationaal Theater en het Residentie Orkest zijn ooit klein begonnen.
2. Den Haag heeft met West een instelling die de ambities, drive en vooral ook de kwaliteit in huis heeft om zich als relevante instelling in het Museumkwartier te kunnen kwalificeren. Hierdoor zou dan de situatie kunnen ontstaan waarbij de kunstwerken niet van het MOMA naar Den Haag gaan maar **van Den Haag naar het MOMA in New York.**

Wij vinden dit beter passen bij Den Haag, een stad die zich als dé makers-stad profileert.

Zienswijze YMCA Scheveningen

Artistieke visie (inzicht programmering en artistieke kwaliteit hiervan)

Belangrijke pijlers ten aanzien van onze artistieke visie zijn talentontwikkeling, authenticiteit en live performance. Vanuit onze visie doen we dat voor iedereen die bij ons binnenkomt ongeacht onderscheidt in leeftijd, geslacht, ras of geloof. Het is onze overtuiging dat wij mensen zo meer plezier, culturele ontwikkeling en zelfvertrouwen kunnen meegeven en men zich ontwikkeld tot volwaardig burger in onze Maatschappij. Muziek en muziekonderwijs als grote bruggenbouwer.

De aanwas van jong talent houdt aan. Bandcoaching-trajecten en individuele muzieklessen van de YMCA en partners (zie kop partners) en optredens in de popzaal van YMCA bieden jonge talenten een podium om zich te ontwikkelen tot volwaardige muzikanten. Dit is een levensader voor de kwaliteit van de Haagse popmuziek. Dezelfde schil geldt voor andere populaire kunstvormen, zoals theater, dans, musical en stand-up comedy.

Het belang van YMCA Scheveningen als poppodium in bullets

- Door het verdwijnen van FAST surfdorp op Scheveningen en De Supermarkt in het centrum is een leegte ontstaan. Deze leegte wordt ingevuld door de programmering van YMCA.
- De continuïteit van een volledig gefaciliteerde popzaal met een capaciteit van 200 bezoekers is van cruciaal belang voor

talentontwikkeling/ontplooiing en bands die de kans krijgen zich te profileren.

- Naast talentvolle (lokale) bands (voorprogramma) worden regionaal en landelijk bekende acts (hoogwaardige programmering) geprogrammeerd, waarvan jongeren kunnen leren. Deze talenten treden op voor een volle zaal en tegelijkertijd komen zij in contact met artiesten die hen inspireren en verdere helpen in hun ontwikkeling.
- Ruimte voor artistieke diversiteit in de stijlen Rock, Indie, vernieuwende Pop, Singer-Songwriter, Rap en Hiphop.
- Een vaste plek voor jongeren binnen en buiten Scheveningen met een avond- en nachtprogrammering.
- Programmering van ‘conceptavonden’ waarbij de mix van talenten (lokaal) en professionele muzikanten (landelijk) opgezocht wordt.
- De ideale plek voor CD-releases. Bands zoeken podia om cd-releases te presenteren. De huursom van het Paard van Troje is onbetaalbaar voor veel bands en De Supermarkt is weggefallen.
- Diverse samenwerkingen met stichtingen, scholen en ondernemers binnen Scheveningen.
- Evenementen en popfestivals met YMCA als hoofdpodium: HipFest is een ultiem voorbeeld van een popfestival op Scheveningen dat talentvolle bands combineert met bekende acts in de programmering.
- YMCA wil de popcultuur op Scheveningen blijvend promoten. Dit zorgt voor een continue aantrekkingskracht voor het stadsdeel Scheveningen.

Plannen uitgewerkt (visie)

Scheveningen is een slapende reus wat betreft bereik en doelgroep. Op sociaal/cultureel-maatschappelijk vlak heeft Scheveningen een enorme (groei)potentie. Toekomstige bouwactiviteiten bijvoorbeeld – ontwikkeling havengebied: wonen, werken en recreëren – zijn belangrijke ontwikkelingen. Hier komt een zeer grote nieuwe doelgroep uit voort die op popgebied bediend kan worden door YMCA Scheveningen.

YMCA Scheveningen vindt muziek, cultuureducatie en live uitvoeringen op dit gebied cruciaal voor de ontwikkeling van een ieder als sociaal en participierend burger. Daarom ook initiëren wij evenementen en festivals op sociaal, cultureel, kunstzinnig en muzikaal vlak, en werken samen met en zorgen voor een economische injectie en sociale cohesie bij verenigingen, stichtingen, ondernemers, horeca en detailhandel van Scheveningen. Daarnaast bieden wij tal van muzieklessen voor een zeer breed publiek. Voor het Meerjarenbeleid 2017-2020 richten wij ons op een nog grotere participatie, een breder en groter cultuuraanbod en talentontwikkeling.

De kracht van culturele samenwerking op Scheveningen

Naast diverse samenwerkingsvormen met stichtingen, scholen en ondernemers, heeft de YMCA de handen ineen geslagen met Muzee (Cultuuranker) Scheveningen en Stichting Popagenda Scheveningen. Muzee heeft geen Popprogrammering en is derhalve niet volledig in zijn cultuuraanbod. YMCA en Popagenda dichten dit gat naadloos met hun specifieke knowhow en ruime ervaring op popgebied

Partners

Kwalitatieve impulsen van partners zijn onmisbaar voor YMCA Scheveningen. Wij willen resultaat behalen met bundeling van specialismen. Samen leveren wij nieuwe creativiteit. Met elkaar vergroten wij het draagvlak onder een brede laag (substantieel deel) van de bevolking in relatie tot onze pijlers.

Een greep uit de partners van YMCA Scheveningen:

- Stichting Popagenda Scheveningen i/o: heeft als grootste doel 'meer live muziek op Scheveningen'. Organiseert samen met YMCA onder meer popfestivals (zoals het succesvolle HipFest), evenementen en muziekwedstrijden ter bevordering van talentontwikkeling. YMCA participeert hierin onder andere met band coaching, geluids- en lichttechnici in opleiding en een volledig gefaciliteerde popzaal.
- BIZ Keizerstraat: de winkeliersvereniging profiteert van de faciliteiten en kennis van de YMCA op gebied van (muziek)cultuur. YMCA initieert bijvoorbeeld een groots opgezet Korenfestival, dat een stevige economische impuls genereert ten behoeve van de BIZ. Tegelijkertijd is de cultuur hiermee enorm gediend.
- Dance Academy Diana Meijer: YMCA heeft geen danseducatie in het pakket, maar bij evenementen en festivals vullen YMCA en Diana Meijer elkaar feilloos aan in de samenwerking. YMCA biedt daarmee jonge danstalenten een podium. Daarnaast fungeert YMCA ook als loket voor aanmeldingen voor de dance academy. Participatie bij uitstek!

- Sir Musical theaterschool : bieden hun lessen aan in het YMCA gebouw. De doelgroep is kinderen van 4 tot 12 jaar. Uitvoeringen vinden ook in de YMCA plaats.

- Scholen in basis- en voortgezet onderwijs: YMCA werkt nauw samen met onder andere het VCL en de Willem de Zwijgerschool. YMCA levert bandcoaching-trajecten, individuele muzieklessen en investeert in de ontwikkeling van jong talent.

Programmering

Naast talentvolle bands worden uit eigen stad, regionaal en landelijk bekende acts geprogrammeerd, waarvan jongeren kunnen leren. Deze talenten treden op voor een volle zaal en tegelijkertijd komen zij in contact met artiesten die hen inspireren. Er is ruimte voor artistieke diversiteit in de stijlen Rock, Indie, vernieuwende Pop, Metal, Jazz, Singer-Songwriter, Rap, HipHop én Klassiek.

Kwantitatief programmeren we 30% Haagse bands, 40% bands uit Zuidholland en 30% bands van uit de rest van het land. Daarnaast is de YMCA sterk groeiend in Cross-over projecten, evenementen en popfestivals zoals HipFest, een ultiem voorbeeld van een festival op Scheveningen dat talentvolle bands combineert met bekende acts in de programmering.

Mediamix: promotie, media en reclame

Om de programmering, festivals en evenementen van de YMCA onder de aandacht te brengen bij een zo breed en groot mogelijke doelgroep, ook buiten Scheveningen en Den Haag, zetten wij een forse en structurele mediamix in:

1. Traditionele media

- Offline advertenties: eventkrant, lokale, regionale en landelijke media
- Promotievideo's
- Binnen- en buitenreclame: billboards, posters en overig drukwerk
- Festival/Programmaflyers
- Radio
- Kranten/weekbladen

2. Digitale media

- Film
- Social media/YouTube
- Adverteren op doelgroep via Facebook
- Lokale, regionale en landelijke media

3. Mediapartnerschap met bijvoorbeeld Den Haag FM en De Scheveningse Courant. Deze samenwerkingen zijn eerder al met veel succes ingezet.

Uiteenzetting bedrijfsvoering

Naast de uiteenzetting in de financiële paragraaf (zie ook het blokkenschema) zijn wij een zeer platte vrijwilligersorganisatie, waarbij er slechts een kleine geldstroom omgaat op de avonden waar bands optreden. YMCA Scheveningen werkt met zogenaamde deurdeals; de inkomsten uit kaartverkoop komt in zijn geheel ten goede aan de bands.

De baromzet komt toe aan de vereniging dit draagt bij aan een gezonde exploitatie. Een andere bron van inkomsten wordt verkregen uit de leselden, er worden veel muzieklessen gegeven. Een gedeelte van het lesgeld wordt aan de docenten betaald. Een deel wordt besteed aan de overhead. Docentkosten en overhead bepalen de prijs van de muzieklessen. Weer een ander deel komt uit de contributie van koorleden, er zijn een drietal koren waaronder 1 kinderkoor. De

grootste kostenpost is het up-to-date houden van het pand daar het een historisch pand is en de vaste lasten die daar aan verbonden zijn.

Scheveningen: een slapende reus op gebied van popcultuur

Op sociaal/cultureel-maatschappelijk vlak heeft Scheveningen een enorme (groei)potentie, gezien de vele (toekomstige)bouwontwikkelingen. De doelgroep die ontstaat, kan op popgebied zo bediend worden door het enige popcentrum van ons stadsdeel: YMCA, al decennia een betrouwbare partner van de gemeente. YMCA wil de popcultuur op, het nu nog ‘poploze’, Scheveningen blijvend promoten. Dit zorgt voor continue aantrekkingskracht, economische impulsen en (een versterking van de) sociale cohesie. Met de komst van een gloednieuw hostel van YMCA Nederland in Scheveningen-Dorp vanaf medio 2017, bieden wij zelfs een totaalaanpak: cultuuraanbod met live optredens en educatie, eten én overnachten! Bovendien heeft de YMCA een unieke locatie aan de kust, die toch goed bereikbaar is met het openbaar vervoer.

Wij kunnen heel veel, maar niet zonder de Meerjarenbeleidsplansteun van de gemeente Den Haag!